

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

#1 NEW YORK TIMES BESTSELLER

JODI PICOULT

KEŞKE BURADA OLSAYDIN

30'DAN
FAZLA DİLDE
MİLYONLARCA
OKUR

APRIL

Sekiz milyar insanla paylaştığımız bu güzel gezegende geçirdiğimiz son yıllar bize ne mi söylüyor?

**Hayat siz planlar yaparken başınıza gelenlerdir.
Bazen her şeyin yoluna girmesi için raydan çıkması gerekir.
Yaşamana bak, aksi takdirde elinde planın kalacak, hayatın değil!**

Diana O'Toole hayatıyla ilgili ideal yol haritasını çoktan çizdi. Otuzuna gelmeden evlenmiş olacak, otuz beşine kadar da anne. New York'tan taşınıp şirin bir banliyöde yaşayacak, kariyeri için de hedefleri belli. İdeal eş adayıyla tanıştı bile, Finn bir cerrah ve Galapagos'a yapacakları romantik kaçamağın tek amacı var: Unutulmaz bir evlilik teklifi.

Yola çıkmalarının arifesinde Finn kötü haberi verecek: Şehirde bir sağlık krizi var ve hastanede herkes gibi işinin başında olmak zorunda ama Diana o tatile ikisi adına çıkmalı çünkü zaten bir süre görüşemeyecekler ve geri ödemesiz seyahatin iptali yazık olur.

Diana adaya vardığında kriz sanılanın, tüm dünyayı pençesine alan pandemi olduğu anlaşılıyor. Rüya tatil adada ne zaman sonlanacağı belli olmayan karantinaya dönüşüyor.

Diana ilk kez dünyanın geri kalanından izole halde, konfor alanının dışına çıkmak zorunda. Dahası karantinada tanıştığı yabancılar ilişkilerini, seçimlerini ve kaderini sorgulamasına yol açacak.

Kız Kardeşim İçin, Cam Çocuk, Küçük Muazzam Şeyler'in yazarından kriz anlarında yüzleştığımız gerçek benliğimize, aşka ve tercihlere dair unutulmaz bir roman.

"Jodi Picoult romanlarıyla hem kalbinize dokunmayı hem de zihninizi genişletmeyi bilen o nadir, milyonda bir görülen yazarlardan. Bu romanda da yine bilge, yine şaşırtıcı ve yine olağanüstü."

Emily Henry

"Jodi Picoult bir kez daha karanlığın içinden geçip ışığı bulma konusunda usta olduğunu kanıtlıyor. Keşke Burada Olsaydın, insan ruhunun direncini ve zaferini büyüleyici bir dille anlatıyor."

Taylor Jenkins Reid

GOODREADS CHOICE A FİNALİSTİ

*Ailemize yakında katılacak Melanie Borinstein için.
Beraber karantina salonu işletmeyi isteyeceğim başka biri yok.*

*Hayatta kalan, en güçlü tür değildir; en zeki tür de
değildir. Değişikliğe en çok uyum sağlayabilendir.*

—Charles Darwin

zm

Düzenleme
Ny.Ozlem

BİR

13 Mart 2020

Altı yaşındayken gökyüzünün bir köşesini boyamıştım. Babam, Grand Central Garı'nın ana salonunun burçlar kuşağı desenli —parıldayan takımyıldızlarla bezeli mavi bir gök— tavanının restorasyonunda çalışan bir avuç konservatörden biriydi. Geçti, uyku saatim çok geride kalmıştı ama babam beni işe götürmüştü çünkü annem her zamanki gibi evde değildi.

Turkuaza boyalı, temizlenmiş bir kısım üzerinde çalışmasını izleyeceğim iskeleye tırmanmama dikkatle yardım etmişti. Samanyolunu temsil eden yıldızlara, Pegasus'un altın kanatlarına, Orion'un kaldırdığı sopasına, Balık burcunun kıvrılmış balıklarına bakmıştım. Babam resmin ilkin 1913'te yapıldığını anlatmıştı. Sızıntılar alçıya zarar vermiş, 1944'te kemerli tavana tutturulan panellere kopya edilmişti. Orijinal plana göre bu levhalar restorasyon amacıyla kaldırılacaktı ama asbest içerdiklerinden konservatörler yerlerinde bırakıp onlarca yılda birikmiş kirliliğe pamuk çubukları ve temizleyici eriyiklerle girişmeye karar vermişlerdi.

Tarihi çıkarmışlardı ortaya. Orijinal sanatçıların bıraktığı, takımyıldızların aralarına sıkıştırılmış imzalar, kendi aralarında yapılmış espriler ve notlar. Düğünleri ve II. Dünya Savaşı'nın bitişini anan tarihler vardı. Asker adları vardı. İkizler burcunun hemen yanına o ara doğmuş ikizlerin doğum tarihi düşülmüştü.

Orijinal ressamalar hata yapmışlardı; çizip boyadıkları burçlar kuşağı geceleyin gökte görülen halinin tersiydi. Babamsa düzeltmek yerine hatayı titizlikle kuvvetlendiriyordu. O gece ufak bir kare parça üzerinde çalışıyor, yıldızları yaldızlıyordu. Minik sarı noktaların üzerine yapışkan sürmüş, ardından incecik altın yaldız bir varakla örtmüştü. Sonra bana dönüp elini uzatarak, “Diana,” demişti. Beni önüne almış, vücuduyla korumuştur. Elime bir fırça tutuşturup ince tabakanın üzerine sürmemi, yapışmasını sağlamamı istemişti. Ardından, geriye yattığı galaksi parçası kalana kadar varağı başparmağımla nasıl dikkatle kazıyacağımı göstermişti.

Çalışma tamamlandığında konservatörler Grand Central Garı’nın mavi tavanının mermer duvarla buluştuğu kuzeybatı köşesinde ufak, kararmış bir kısma dokunmamışlardı. Yirmi ikiye on iki santimlik bu parçayı bilerek temizlememişlerdi. Babam konservatörlerin böyle bir şeyi, tarihçilerin orijinal kompozisyonu incelemeleri gerekmesi ihtimaline karşılık yaptıklarını anlatmıştı.

Grand Central Garı’na her gidişimde babamı, o gece, avuçlarımız yıldızları çalmışız gibi parıldarken el ele tutuşarak gidişimizi hatırlarım.

Ayın on üçü ve cumaydı; tahmin etmem gerekirdi. Yukarı Doğu Yakası’ndaki Sotheby’s’ten Yukarı Batı Yakası’ndaki Ansonia’ya gitmek, Q treniyle Times Meydanı’na ulaşp 1 numaraya binmek anlamına geldiğinden, doğru yönde gitmeye başlamadan önce yanlış yönde gitmem gerekiyordu.

Geri gitmekten *nefret ediyordum*.

Normalde Central Park’tan yürürdüm ama ayaklarımda, Kitomi İto’nun çağıracağını bilsem asla giymeyeceğim, tabanlarıma su toplanan yeni pabuçlarım vardı. Dolayısıyla toplu taşımaya mecburdum. Ama bir terslik vardı ve ne olduğunu çok geçmeden fark ettim.

Sessizlik... Normalde üç beş kuruş beklentisiyle şarkı söyleyen birinin ya da bir yaylılar dörtlüsünün etrafına dolmuş turistlerin arasından itiş kakış geçerdim. Oysa bugün atriyum bomboştu.

Dün gece, yer göstericilerden birinin Covid testi pozitif çıkınca Broadway tiyatroları bir aylığına kapatılmıştı. En azından Finn öyle demişti; oturduğu New York-Presbyterian, Washington Eyaleti, İtalya ve Fransa'daki koronavirüs vakaları selini görmemişti. Dün gece haberleri izlerken artık paniğe kapılmalı mıyız, dediğimde Finn, kentte sadece on dokuz vaka görüldüğünü söylemişti. "Ellerini yıka, yüzüne dokunma," demişti. "Geçip gidecek."

Yukarı Batı Yakası'na giden metro da boş sayılırdı. Yetmiş İkinci Cadde istasyonunda indim, yerüstüne köstebek misali göz kırptırıp hızlı New York adımlarıyla çıktım. Ansonia, çenesini meydan okurcasına göğsü kaldırmış, öfkeli bir cin gibi dikiliyordu. Bir anlığına kaldırımda durup mansard çatısını ve Yetmiş Üçüncü Sokak'tan Yetmiş Dördüncü Sokak'a tembelce yayılışını seyrettim. Giriş katında North Face ve American Apparel mağazaları vardı ama Ansonia hep burjuva olmamıştı. Kitomi, yetmişlerde Sam Pride'la taşındıklarında binanın psişik ve medyum kaynadığını, içinde toplu seks salonlu, açık bar ve büfeli bir *swinger* kulübünün bile bulunduğunu anlatmıştı. *Sam'le*, demişti, *haftada bir uğrardık oraya*.

İngiltere'nin Slough kentinden çıkma Sam ile okul arkadaşı ve şarkı yazarlığı ortağı William Punt, Sam'in grubu Nightjars'ı kurduklarında ben henüz dünyada değildim. İlk albümleri *Billboard* listelerinde otuz hafta kaldığında veya İngiliz dörtlü *Ed Sullivan Show*'a çıkıp çığlık çığlığa haykıran Amerikalı kızlar izdihamına yol açtığında da. Sam on sene sonra Kitomi İto'yla evlendiğinde ya da kapağında Kitomi'yle Sam'in, yataklarının üzerindeki tabloyu yansıtarak çıplak uzandıkları son albümlerinin çıkışının ardından grup dağıldığında da. Aynı ikonik albüm

kapağından tanıyan bir akıl hastası üç sene sonra bu binanın basamaklarında Sam'i boynundan bıçaklayarak öldürdüğünde de.

Ama gezegendeki herkes gibi hikâyenin tamamını biliyordum.

Ansonia'nın kapı görevlisi kibarca gülümsedi, girdiğimde resepsiyonist başını kaldırdı. Lisansımı bankoya uzatarak sakın bir havayla, "Kitomi İto'yu görmeye geldim," dedim.

"Sizi bekliyordu," dedi. "Kat—"

"On sekiz, biliyorum."

Babe Ruth'tan Theodore Dreiser'a, Toscanini'den Natalie Portman'a pek çok şöhret Ansonia'da oturmuştu ama muhtemelen en meşhurları Kitomi'yle Sam Pride'dı. Benim kocam oturduğum apartmanın önünde öldürülseydi o apartmanda otuz sene daha kalmazdım ama ben öyleydim. Hem zaten Kitomi de artık taşınıyordu ki dünyanın en meşhur *rock* dulunun telefonunda numaramın bulunmasının sebebi de oydu.

Asansörün arka duvarına yaslanarak, *hayatım ne benim*, diye düşündüm.

Küçükken, büyüdüğümde ne yapmak istediğimi sorduklarında planım belliydi. Kariyerimde emin adımlarla ilerleyecek, otuzuma dek evlenmiş, çocuk işini otuz beşime kadar halletmiş olacaktım. Akıcı Fransızca konuşmak ve 66 numaralı otoyoldan ülkeyi boydan boya dolaşmak istiyordum. Babam yapılacaklar listeme gülmüştü. *Sen, demişti, kesinlikle annenin kızısın.*

İltifat olarak almamıştım.

Ayrıca belirteyim, hedefimden şaşmadım. Sotheby's'te — Sotheby's'te! — uzman yardımcısıyım ve amirim Eva, Kitomi'nin tablosunun açık artırmasından sonra terfi ettirilmem ihtimalinin yüksekliğini mümkün her şekilde ima etmişti. Nişanlı değildim ama geçen hafta temiz çorabım kalmadığında Finn'den ödünç almaya kalkıştığında, iç çamaşırı çekmecesinin arkasına saklanmış bir yüzük bulmuştum. Yarın tatile çıkacaktık ve Finn teklifi orada yapacaktı. O kadar emindim ki öğle yemeğine çıkmak yerine maniküre gitmiştim.

Ayrıca yirmi dokuzumdaydım.

Asansörün kapısı doğrudan Kitomi'nin dev bir satranç tahtası misali siyah beyaz mermer karo döşeli fuayesine açılıyordu. Dağınık ak saçları, mor kalp camlı meşhur gözlüğü, kot pantolonu, potinleri ve pembe sabahlığıyla geldi Kitomi. Bildim bileli hafif ve boş kemikli bir çalığışu gibi gelirdi bana. Sam öldürüldüğünde bir gecede üzüntüden nasıl saçının ağardığı geldi aklıma. Kaldırımda nefes almaya çalışırken çekilmiş fotoğraflarını hatırladım.

“Diana!” dedi, eksi dostmuşuz gibi.

İçgüdüsel bir hamleyle uzattığım elimi artık böyle şeyler yapmadığımızı hatırlayarak saçma sapan, ufak bir selam hareketiyle salladım. “Selam, Kitomi,” dedim.

“Bugün gelebilmene çok sevindim.”

“Hiç sorun değil. Evrakların elden teslimini tercih eden satıcı çok.”

Omzunun üzerinden görüyordum, holün sonundaydı: Kitomi İto'yu tanımamın tek sebebi, Toulouse-Lautrec tablosu. Gözlerimin kaydığını görünce dudaklarını büzerek gülümsedi.

“Elimde değil,” dedim. “Bakmaktan asla sıkılmam.”

Kitomi'nin yüzünden tuhaf bir kıpırtı geçti. “O zaman daha iyi bir yer bulalım sana,” dedi ve önüme düşüp beni evinin derinlerine götürdü.

Henri de Toulouse-Lautrec 1892 ila 1895 arasında bir geneleve yerleşip yatakta fahişeleri resmederek izlenimci sanat dünyasını şoka uğratmıştı. O tablo serisinin en ünlülerinden *Le Lit*, Musée d'Orsay'deydi. Diğerleri on ila yirmi milyon dolarlık fiyatlara özel koleksiyonlara satılmıştı. Kitomi'nin evindeki tablonun aynı seriden olduğu açıktı ama diğerlerinden farklı olduğu da açıktı.

Bu tabloda iki kadın değil, bir kadınla bir erkek vardı. Kadının yatak başına yaslanarak oturmuştu; yorgan beline kadardı. Yatak başının üzerindeki aynadaysa ikinci bir figürün yansıması

görülüyordu: karşısındaki kadına, kadının baktığı kadar dikkatle bakan, sırtı tabloya bakanlara dönük, kucağına topladığı yorganla yatağın ucuna ilişmiş, çıplak Toulouse-Lautrec. Tablo samimi ve röntgenciydi; aynı anda hem özele mahsus hem genele açıktı.

Nightjars'ın son albümü *Twelfth of Never*'ın kapağında Kitomi, göğüsleri ortada, yataklarının başına yaslanmış, geniş sırtı görsel alanın üçte birlik alt kısmını kaplayan Sam'e bakıyordu. Canlandırdıkları tablo yataklarının arkasında, tablonun kendisinde aynanın bulunduğu konumdaydı.

O albüm kapağı herkes biliyordu. Sam'in bu tabloyu Kitomi için özel bir koleksiyondan düğün hediyesi olarak aldığını da.

Ama Kitomi'nin tabloyu benzersiz bir Sotheby's açık artırmasında satacağını ve anlaşılmayı benim yaptığımı anca bir avuç kişi biliyordu.

Kitomi, "Tatile gidiyor musun hâlâ?" diyerek düşüncelerimi böldü.

Seyahatimizden ona bahsetmiş miydim? Belki. Ama önemsemesi için makul bir sebep gelmiyordu aklıma.

Boğazımı temizleyerek (resimlere bakıp hayallere dalmak için değil, satış için maaş alıyordum) yüzüme bir gülümseme ilıştirdim. "Sadece iki haftalığına," dedim. "Geri döndüğüm anda tam gaz sizin açık artırmaya dalacağım." Tuhaf bir işim vardı. Müşterileri sevgili sanat eserlerinin evlat edinilmeye hazır olduklarına ikna ediyordum ki o da eseri övmekle satarak doğru şeyi yaptıklarını söyleyerek teşvik etmek arasında dikkatle yürütülen bir dans demekti. "Tablonun ofisimize nakline dair endişeniz olmasın," dedim. "Kutulanmasında ve diğer tarafta açılmasında bizzat bulunacağım." Tekrar tabloya baktım. "Ona mükemmel yuvayı bulacağız," diye söz verdim. "Peki. Evraklar?"

Kitomi bana dönmeden önce pencereden dışarı baktı. "O konuda..." dedi.

“Satmak istemiyormuş da ne demek?” dedi Eva, meşhur kemik çerçeveli gözlüğünün üzerinden bakarak. Eva St. Clerck patronum, akıl hocamdı ve yaşayan bir efsaneydi. Imp Mod müzayedesinin —dev izlenimci ve modern sanat satışı— başı olarak kırkımda olmak istediğim kişiydi ve şu ana dek tecrübeli katanlarının altında öğretmenin kuzusu olmaktan memnundum.

Eva gözlerini kıstı. “Biliyordum. Christie’s’ten biri aklını çeldi.”

Kitomi geçmişte Sotheby’s’in baş rakibi Christie’s vasıtasıyla satış yapmıştı. Açıkçası Toulouse-Lautrec tablosunu da aynı yoldan satacağını sanmıştı herkes... ben bir uzman yardımcısı olarak hiç yapmamam gereken bir şey yapıp aksine ikna edene dek.

“Christies’s değil—”

“Phillips mi?” dedi Eva, kaşlarını kaldırarak.

“Hayır, hiçbiri değil. Sadece biraz duraklamak istiyor,” diye açıkladım. “Virüsten endişeli.”

“Niye?” dedi Eva, anlamamıştı. “Tablo virüs kapacak değil ya.”

“Hayır ama açık artırmada alıcılar kapabilir.”

“Neyse ben ikna ederim,” dedi Eva. “Clooney’ler, Beyoncé ve JayZ cidden ilgileniyorlar yahu.”

“Kitomi bir de piyasanın çakılacağından endişeleniyor. Her şeyin hızla daha kötüye gideceğini düşünüyor. O yüzden biraz beklemek istiyor... sonra pişman olmaktansa...”

Eva şakaklarını ovuşturdu. “Satışı çoktan sızdırdığımızın farkındasın,” dedi. “*New Yorker* haberini bile yaptı.”

“Azıcık daha zaman istiyor sadece.”

Eva kafasında beni çoktan dışarı yollamıştı, uzaklara baktı. “Çıkabilirsin,” buyurdu.

Ofisinden çıkıp eskiden sanat araştırmaları yaptığım kitaplarla bezeli koridorlar labirentine daldım. Altı buçuk yıldır Sotheby’s’teydim (Williams Üniversitesi’ndeyken yaptığım stajı

sayarsak yedi). Mezuniyetten sonra doğrudan buranın sanat mastır programına girmiştım. Mezun stajyer olarak başlamış, İzlenimcilik Bölümünde gelen tablolar üzerinde başlangıç araştırmaları yapan kıdemsiz katalogculuğa yükselmişim. Tablosu gelen ressamın aynı dönemde neler üzerinde çalıştığı ve benzer ne kadar eserin satıldığını araştırıyor, bazen katalog yazılarının ilk taslaklarını kaleme alıyordum. Bugünlerde dünyanın kalanı dijitaldi ama sanat dünyası hâlâ güzel, parıltılı, nüanslı ve çok ama çok önemli maddi kataloglar hazırlıyordu. Şimdiyse uzman yardımcısı rolümde Eva için başka görevleri yerine getiriyordum. Eserleri yerlerinde ziyaret ediyor, tıpkı kiralık sözleşmesini imzalamadan önce arabanın eziğini, çürüğünü kontrol eder gibi, kusurları varsa not ediyordum. Tablo paketlenirken ve yerinden ofisimize taşınırken bizzat eşik ediyor ve bazen amirimle potansiyel müşteri toplantılarına katılıyordum.

Açılan kapıdan uzanan bir el omzuma yapışıp beni ufak bir odaya çekti. “Tanrı aşkına,” dedim, Sotheby’s’teki en yakın dostum Rodney’ye çarpmaktan son anda kurtularak. O da benim gibi üniversiteli stajyer olarak işe girmişti. Benim aksime, müzayede evinin iş tarafına geçmemişti. Sanat eserlerinin müzayede sergileneceği alanların tasarlanması ve hazırlanmasına yardım ediyordu.

“Doğru mu?” dedi Rodney. “Nightjars’ın tablosunu mu kaçırdın elinden?”

“Öncelikle tablo Nighjars’ın değil. Kitomi İto’nun. İkincisi sen *nasıl* bu kadar çabuk haber aldın?”

“Bu işin kanı dedikodudur, tatlım,” dedi Rodney. “Bu koridorlarda gripten daha hızlı yayılır.” Duraksadı. “Ya da belki koronavirüsten...”

“Toulouse-Lautrec’i kaçırmadık. Kitomi önce ortalığın yatışmasını istiyor.”

Rodney kollarını kavuşturdu. “Yakında olur mu o dediğin sanıyorsun? Belediye başkanı daha dün acil durum ilan etti.”

“Finn kentte sadece on dokuz vaka var, dedi.”

Rodney hâlâ Noel Baba’ya inanıyormuşum gibi acıma ve inanmazlıkla baktı. “Tuvalet kâğıdı rulolarımdan birini alabilirsin,” dedi.

İlk defa arkasına baktım. Duvarlara sürülmüş altı farklı altın boya tonu vardı. “Hangisi hoşuna gitti?” dedi.

Ortadaki şeridi işaret ettim. “Ciddi misin?” dedi, gözlerini kısarak.

“Niye bunlar?”

“Ortaçağ elyazmaları sergilenecek. Özel satış.”

“O zaman şu,” dedim, yanındaki şeridi göstererek. Tamamen aynı görünüyordu gerçi. “Benle Sant Anbroreus’a gelsene,” dedim. Sotheby’s’in tepesindeki kafeyi kastediyordum; orada Eva’nın yüzünü aklımdan silecek türden sandviçler vardı.

“Mümkün değil. Patlamış mısır günüm bugün.”

Kantinde bedavaya mikrodalga patlamış mısırları bulunurdu ve yoğun geçen günlerde öğle yemeğimiz oydu. “Rodney,” dedim, “boku yedim ben.”

Omuzlarımdan tuttu, beni çevirdi ve önceki bir enstalasyondan kalma aynalı bir panelin durduğu karşı duvara sürükledi. “Ne görüyorsun?”

Bana her daim fazla kızıl gelmiş saçlarıma ve soğuk mavi gözlerime baktım. Rujum dağılmıştı. Tenim hayalet işi kış beyazıydı. Bluzumun yakasındaysa garip bir leke vardı. “Terfine veda edebilecek birini görüyorum.”

“Tuhaf,” dedi Rodney, “bense yarın tatile çıkacak ve Kitomi İto’yu, Eva Saint Clerck veya Sotheby’s’i zerre iplememesi gereken birini görüyorum. Tropik kokteylleri, cenneti ve sevgilinle doktorculuk oynamayı düşün esas.”

“Gerçek doktorlar öyle—”

“—Gila canavarlarıyla* dalış yapmayı—”

* Boncuklu kertenkele veya Gila canavarı, Amerika Birleşik Devletleri’nin güneybatısında ve Meksika’nın kuzeybatısında yaşayan zehirli bir kertenkele türü (ç.n.)

“Deniz iguanaları.”*

“Neyse işte.” Rodney arkamdan sarıldı, aynada göz göze geldik. “İki hafta sonra döndüğünde herkes başka bir skandala geçmiş olacak, Diana.” Sırıttı. “Şimdi çık, git ve 50 koruma faktörlü güneş kremi al.”

Rodney badana rulosunu alıp altın şeritleri seçtiğim tondaki boyayla kapatırken güldüm. Bir defasında, sürekli üstü boyandığından bir müzayede evinin duvarında otuz santim kalınlığında boya katmanı olabileceğini söylemişti.

Çıkıp kapıyı kaparken bu odanın en başta ne renk olduğunu ve hatırlayan olup olmadığını merak ettim.

Kentin kuzeyindeki Hastings-on-Hudson kasabasına gitmek için Grand Central’dan Kuzey Metrosu’na binilebilirdi. Haliyle bugün ikinci kez kent merkezine gidiyordum.

Ama bu sefer binanın ana salonuna uğradım ve babamla boyadığımız gökyüzü parçasının tam altında durup tersine burçlar kuşağıyla tavanın kemeri boyunca uzanan yıldız taneciklerini seyrettim. Boynumu başım dönene, babamın sesini bir kez daha neredeyse duyana dek geri uzattım.

Öleli dört sene olmuştu ve annemi ziyaret edecek cesaret bulmamın tek yolu, babamın anısı koruyucu bağışıklık kazandıracakmışçasına buraya uğramaktı.

Neden görmeye gittiğimden emin değildim. Çağırdığı yoktu beni. Düzenli yaptığım bir şey de değildi. Üç aydır ziyaretine gitmemiştim.

Belki o yüzden gidiyordum.

Greens, Hastings-on-Hudson tren yürüme mesafesindeki (annem yıllarca haber vermedikten sonra aniden ortaya çıktığında burayı seçmemin sebeplerinden biri) bir huzureviydi. Elbette anne sıcaklığı saçarak çıkmamıştı ortaya. Annem çözülmesi gereken bir sorundu.

* Sadece Galapagos Adaları’nda bulunan bir iguana türü (ç.n.)

Tuğla bina, New England'dan kes-yapıştır yöntemiyle getirilmiş gibi görünen kasabaya pek uyumluydu. Sokağı ağaçlıydı ve yan komşusu kütüphaneydi. Ön kapısında kaldırım taşları yayılarak geniş bir kavis oluşturuyordu. Kilitli kapı açılıp içeri girene, renklerle kodlanmış koridorları ve oda kapılarında içinde kalanların fotoğraflarını görene kadar tesisin hafıza sorunlulara hizmet verdiğini anlayamazdınız.

İmza atıp her türden resim, eliş ve kil çalışmasıyla dolu, parlak sanat odasına doğru ayak sürüyerek ilerleyen bir kadının yanından geçtim. Bildiğim kadarıyla annem hiç katılmıyordu o faaliyetlere.

Sakinlerin hayatlarını kolaylaştırmak için türlü şeyler yapıyorlardı burada. Sakinlerin gireceği kapıların çerçeveleri, ıskalayamayacakları parlak sarıya boyanmıştı; personel odaları veya depolar, üzerlerine kitaplık veya yeşillik resimleri yapılarak duvarlara karıştırılmıştı. Oda kapıları aynı olduklarında üzerlerine, bir aile üyesi, bir yer, evcil bir hayvan gibi, oda sahiplerinin önemseydiği, hatırlayacakları şeylerin kocaman fotoğrafları eklenmişti. Annemin kapısında en meşhur fotoğraflarından biri vardı: Kollarında susuzluktan ölmüş oğluyla Küba'dan sal üzerinde gelmiş bir mülteci. Grotesk, kasvetli ve ıstırap saçan bir resimdi. Bir başka deyişle tamı tamına Hannah O'Tole'un tanındığı fotoğraflardan biri.

Güvenli birimin kapısı her iki yandaki şifre paneliyle açılıyordu. İç taraftaki paneli kullandığınızda güvenli birim sakınların daima arkanıza doluşup omzunuz üzerinden şifreyi, herhalde özgürlüğe giden yolu görmeye çalışırlardı. Odaların kapıları kilitlenmiyordu. Annemin odasına girdim; gayet düzenliydi. Açık televizyonunda —televizyonu daima açıktı— ve bir yarışma programı vardı. Annem koltuğunda, sosyeteye takdim balosunda dansa kaldırılmayı beklermiş gibi elleri kucağında oturuyordu.

Diğer hastaların çoğundan gençti. Siyah saçlarında porsuk tarzı tek bir beyaz şerit vardı ama bu saç stili yeni değildi,

küçüklüğümden beri böyleydi. Durgunluğu haricinde çocukluğumdakinden pek farklı görünmüyordu. Annem her daim hareketliydi, hararetle konuşurken ellerini kullanır, fotoğraf makinesinin merceğini ayarlar, dünyanın, bir devrim ya da doğal afeti çekmek için gittiği ücra bir köşesinden bize el sallardı.

Greens'i esas seçme sebebim, korunaklı sundurma, arkasındaydı. Hayatının çoğunu dışarıda geçiren annemin hafıza sorunlu hastaların bakıldığı bir yerde kapalı kalmaktan hoşlanmayacağını düşünmüştüm. Çıkışı olmadığından korunaklı sundurma güvenliyd ve manzarası vardı. Kabul, manzara sadece bir parça araziyle ardındaki otoparktan ibaretti ama hiç yoktan iyiydi.

Annemi burada tutmak ciddi pahalıydı. Central Park'ta bor-nozuyla dolanırken bulan iki polis memuruyla kapıma geldiğinde, kente döndüğünden dahi haberim yoktu. Eski bir Noel kartının zarfından yırtılmış adresimi cüzdanında bulmuşlardı. *Bu kadını*, demişti memurlardan biri, *tanıyor musunuz, hanımefendi?*

Tanıyordum elbette. Ama aslında hiç tanıımıyordum.

Annemin demans olduğu ortaya çıkınca Finn ne yapacağımı sormuştu. *Hiç*, demiştim. Küçüklüğümde benle neredeyse hiç ilgilenmemişti, ben niye onunla ilgilenecektim şimdi? Bana göre aşkın quid pro quo* bir şey olabileceğini fark ettiğinde Finn'in yüzüne yerleşen ifadeyi hâlâ hatırlıyorum. O ifadeyi bir daha görmek istemiyordum ama sınırlarımı biliyordum ve demans başlangıcındaki birine bakacak halim yoktu. Gereğini yapmış, annemin nöroloğuyla konuşup çeşitli huzurevlerinin broşürlerini toplamıştım. Greens en iyisiydi ama pahalıydı. Sonunda annemin dairesini toplamış, duvarlarındaki fotoğraflarını Sotheby's açık artırmasında satmış, huzurevinin masrafını çıkarmıştım.

Feci özlediğim ebeveynim artık dünyada yokken olsa da olur olmasa da dediğimin ayrılamayacağım şekilde bana bağlanmasındaki ironinin farkındaydım elbette.

* Her şey karşılıklı anlamında, karşılıklılık esasına dayanan davranış veya ilişkileri belirten Latince deyiş. (ç.n.)

Yüzüme gülümsememi yerleştirip koltuğa, annemin yanına oturdum. Buraya yerleştirdiğimden beri yaptığım ziyaret sayısı iki elimin parmaklarını geçmiyordu ama personelin talimatlarını net hatırlıyordum: sizi tanıyormuş gibi davranın; hatırlamasa bile insani ipuçlarını fark edip size dostça davranabilir. İlk ziyaretimde kimsin sen, diye sorunca *kızınım*, demiştim; paniğe kapılıp kaçmaya kalkmış, sandalyeye çarparak düşmüş, alnını kanatmıştı.

Sürekli uğrayan biriymişim gibi, “Kim kazanıyor?” dedim.

Gözleri bana döndü. Şaşkınlık, temassızlıktan mustarip bir sinyal lambası misali yanıp söndü. “Pembe gömlekli hanım,” dedi. Beni hatırlama çabasıyla çatıldı kaşları. “Sen—”

“Son geldiğimde hava güzeldi,” dedim, ilk ziyaretim olmadığına dair ipucunu sunarak. “Bugün de sıcak. Kapıyı açayım mı?”

Başıyla onaylayınca korumalı sundurmaya açılan kapıya gittim. Kapıyı içeriden kilitli tutan mandal açıktı. “Bunu kapalı tutmalısın,” dedim. Çıkıp gitmesinden endişelenmiyordum ama yana kaydırılarak açılan kapının kilitlenmemesi gene de asabımı bozuyordu.

İçeri taze hava doldu, “Bir yere mi gidiyoruz?” dedi annem.

“Bugün değil,” dedim. “Ama ben yarın seyahate çıkıyorum. Galápagos’a.”

“Gitmiştim oraya,” dedi annem; hatırayı yakalayınca yüzü aydınlanmıştı. “Bir tosbağa var. Yalnız George. Türünün sonuncusu. Koca dünyada herhangi bir şeyin sonuncu olmayı düşün bir.”

Niyeyse gözyaşları hücum etti, boğazım düğümlendi. “Öldü,” dedim.

Annem başını yana eğdi. “Kim?”

“Yalnız George.”

“Kimmiş o?” dedi gözlerini kısarak. “Sen kimsin?”

Bu cümle hep yakıyordu canımı.

Annemin aslında hiç tanımadığı beni unutması son zamanlarda neden canımı yakıyordu, bilmiyordum.

Finn hastaneden döndüğünde, bilgisayarım dizlerimde, üzerimde en sevdiğim eşofman altı ve tişörtümle yatakta, yorgan altındaydım. Gün *ezip geçmişti* beni. Finn yanıma oturup yatak başına yaslandı. Altın sarısı saçlarının ıslaklığı, genel cerrahi bölümünde asistan hekimlik yaptığı New York Presbiteryen Hastanesi'nden çıkmadan önce duş aldığına işaretledi ama pazılarıyla kollarındaki çil takımyıldızlarını gösteren ameliyat kıyafeti üzerindeydi. Önce ekrana, ardından yanımda yatan boş dondurma kâsesine baktı. “Vay,” dedi, “*Benim Afrika'm...* ve dondurma? Ağır silahlar çekilmiş.”

Omzuna dayadım başımı. “Berbat bir gün geçirdim,” dedim. “Benimki daha berbattı,” dedi Finn.

“Bir tablo kaçırdım,” dedim.

“Hasta kaybettim.”

İnledim. “Kazandın. Hep kazanıyorsun zaten. Kimse sanatsal acil durumdan ölmüyor.”

“Hayır, hayır, hastayı *kaybettim*. LBD'li* yaşlı bir hanım, safra kesesi ameliyatına alamadan çıkıp gitti.”

Annem aklıma geldi tabii.

“Bulabildin mi?”

“Güvenlik buldu,” dedi Finn. “Gebelik ve Doğum katında.”

Neydi kadını *oraya* götüren acaba? İçsel bir navigasyon arızası mı yoksa bulutlara görülemeyecek denli dalmış bir hatıranın uçurtma kuyruğu mu?

“O zaman *ben* kazandım,” dedim ve Kitomi İto'yla görüşmemi özetledim.

“Peki,” dedi Finn, “büyük resme bakarsak felaket değil. Nihayet satmaya karar verdiğinde gene uzmanlığa terfi edebilirsin.”

Finn'in en sevdiğim yanı (peki, tamam, en sevdiğim yanlarından *biri*), geleceğime dair ayrıntılı bir tasarımı olduğunu

* Lewdy Cisimcikli Demans. Demansın ikinci en yaygın biçimi. (ç.n.)

anlamasıydı. Onun da vardı. En önemlisi, tasarımlarımız örtüşüyordu: başarılı kariyerler, ardından iki çocuk, ardından şehir dışında restore edilmiş bir çiftlik evi. Bir Audi TT. Safkan bir İngiliz spaniel ama bir tane de sokaktan kurtarma melez. Altı aylığına yurtdışında kaldığımız bir dönem. Kar lastiği almamız ya da çatıyı yeniletmemiz gerektiğinde endişe duymayacağımız kadar dolu bir banka hesabı. Dünyayı daha iyi bir yere çeviren, evsizlere yardım eden bir kurumda ya da bir hastanede veya kanserle uğraşan bir dernekte yönetim kurulu üyeliği. Birilerine adımı hatırlatacak bir başarı.

(Kitomi İto satışının o işe yarayabileceğini düşünmüştüm.)

Evlilik iki kişinin birlikte hareketini sağlayan bir boyunduruksa annemle babam arabayı iki ayrı yöne çeken öküzlerdi ve ben tam ortada kalmıştım. Biriyle tamamen farklı gelecekler arzuladığının farkında varmadan nikah masasına oturmayı hiç anlamamışımdır. Babamın hayali, aile kurmaktı; sanatsa bana bakabilmesinin bir yoluydu. Annemin hayaliyse sanattı; nazarında aile, dikkat dağıtıcı bir şeydi. Aşka her türlü varım. Ama öyle bir uçuruma köprü kuracak kadar güçlüsü yoktur.

Hayat en beklenmedik şeyleri karşınıza çıkarır ama bu durum, arka cebinizde bir plan taşıyamayacağınız anlamına gelmez. Bu yüzden arkadaşlarımızın çoğu pahalıya patlayan unvanlar toplar veya ekranı sola kaydırır ya da mutluluğu neyin tetiklediğini kestirmeye çalışırken bizim planlarımız vardı. Ama sadece zaman çizelgelerimiz genel anlamda örtüşmekle kalmıyordu; ölmeden önce yapılacaklar listemizi birlikte yazmışmışız gibi, hayallerimiz de aynıydı: Maraton koşmak. İyi şarabı kötüsünden ayırmayı öğrenmek. IMDb'deki en iyi 250 filmin tamamını izlemek. Iditarod'da* gönüllü çalışmak. Apalaş Yolu'nun** bir kısmını yürümek. Elli yaşında emekliye ayrılmak. Hollanda'daki lale tarlalarını görmek. Sörf yapmayı öğrenmek.

* Alaska'da 1973'ten beri düzenlenen 1.500 kilometrelik köpekli kızak yarışı. (ç.n.)

** ABD'nin doğu kesiminde, 14 eyaletten geçen, 3.540 kilometrelik yürüyüş rotası. (ç.n.)

Kuzey ışıklarını görmek. UNESCO Dünya Miraslarının tamamını ziyaret etmek.

Galápagos'la başlayacaktık. New York'ta oturan iki milenyal için feci tuzlu bir seyahatti; sadece uçak biletleri bile astronomikti. Ama dört yıldır para biriktiriyorduk ve internette bulduğum bir kampanya sayesinde bütçemize uyan bir gezi yakalayabilmiştik. Çok daha pahalı adadan adaya turlar yerine tek bir adada kalacağımız bir gezi.

Lav kumlu bir plajın bir yerinde Finn tek dizi üzerine çökecek, bense gözlerinin okyanusuna yuvarlanarak *evet*, diyecektim, *hayatımızın kalan kısmına başlayalım*.

Hayat programımdan sapmamıştım ama sıradaki dönüm noktasını bekliyor, temkinli gidiyordum. İşim vardı ama terfiim yoktu. Sevgilim vardı ama ailem yoktu. Finn'in oynadığı bilgisayar oyunlarında seviye atlayamaması gibi bir şeydi. İstedim, ısmarladım, evrenle konuşmaya çalıştım. Finn haklıydı. Kitomi'nin kararsızlığı gibi ufak bir engelin beni yolumdan çıkarmasına izin vermeyecektim.

Bizi yolumuzdan çıkarmasına.

Finn başıma bir öpücük kondurdu. "Tabloya üzüldüm," dedi.

"Hastana üzüldüm ben de."

Dalgınlaşarak parmaklarını benimkilere doladı. "Öksürüyordu," diye mırıldandı.

"Safra kesesi için gelmemiş miydi?"

"Öyle... ama öksürüyordu. Herkes duyuyordu ve ben..." Başını kaldırdı, utanıyordu. "Korktum."

Elini sıktım. "Covid olduğunu mu sandın?"

"Evet." Başını salladı. "Odasına gideceğime önce iki başka hastaya uğradım. O da herhalde beklemekten sıkıldı ve... çıkıp gitti." Yüzünü buruşturdu. "Öksürüğü sigaradandı ve safra kesesinin alınması gerekiyordu ama ben, onunki yerine kendi sağlığımı düşündüm."

"O yüzden suçlayamazsın kendini."

“Öyle mi? Yeminim var benim. Çok sıcak diyerek yanan bir binaya girmeyen itfaiyeci gibiyim.”

“Kentte sadece on dokuz vaka var sanıyordum.”

“Bugün,” dedi Finn. “Ama bizim uzman, pazartesiye kadar acilin dolup taşacağını söyleyerek hepimizin ödünü patlattı. Kişisel koruyucu ekipmanın nasıl giyileceğini ezberlemeye bir saat harcadım.”

“Çok şükür tatile gidiyoruz,” dedim. “İkimizin de ihtiyacı var.”

Finn cevap vermedi.

“Plajda uzanıp her şeyin milyonlarca kilometre uzakta kaldığını hissedeceğim âni iple çekiyorum.”

Cevap yok.

“Finn,” dedim.

Gözlerime bakabilmek için geri çekildi. “Diana,” dedi, “sen gene de gitmelisin.”

O gece, Finn’in huzursuz bir uykuya dalmasından sonra baş ağrısıyla uyandım. Aspirin alıp salona geçtim, dizüstü bilgisayarımı açtım. Finn’in hastanedeki amiri, bu ara tatile çıkmanın *hiç mi hiç hoş karşılanmayacağını* gayet açık söylemişti. Herkesin görev başında olması gerekeceğini.

İnanmadığımdan değildi ama ıssız garı düşününce anlamlı gelmiyordu. İlla bir şey denecekse kent hastalarla dolu değil, aksine boş görünüyordu.

Manşetten manşete geçiyordu gözlerim: Blasio’da acil durum ilan edildi.

Belediye başkanı önümüzdeki hafta New York’ta vaka sayısının bini bulmasını bekliyor.

NBA ve NHL sezonları iptal edildi.

Metropolitan Müzesi ziyarete kapandı.

Dışarıda ufuk kızarmaya başlamıştı. Bir araba sesi duydum. Sıradan bir Pazar gibiydi. Anlaşılan bir fırtınanın göbeğinde duruyor olmamız hariç.

Küçükken bir keresinde babamla Ortabatı'daki kuraklığın fotoğraflarını çekmeye giden anneme eşik etmiş, bir kasırgaya yakalanmıştık. Gökyüzü eski bir yara misali sararmış, kaldığımız otelin bodrumuna sığınmış, üzerlerinde Noel süsleri ve masa örtüleri yazan kolilerin ardında beklemiştik. Annemse elinde fotoğraf makinesiyle yukarıda kalmıştı. Rüzgârın uğultusu kesilince dışarı çıkmıştı. Peşinden gitmiştim. Beni yanında gördüğüne hiç şaşırمامış gibiydi.

Ses yoktu. Ne insan ne araba ve tuhafı ne de böcek veya kuş... Sanki bir fanusun içindeydik.

Bitti mi, diye sormuştum.

Evet, demişti. Ve hayır.

Ellerini omuzlarımda hissedene kadar Finn'in arkamda dikkildiğini fark etmedim. "Böylesi daha iyi," dedi.

"Tatile yalnız gitmem mi?"

"Senin için endişelenmeyeceğim bir yerde olman," dedi Finn. "Hastaneden neyle eve gelirim, belli değil. Eve gelip glemeyeceğim bile belli değil."

"İki haftada biter deyip duruyorlar." Diyorlardı. Sunucu, Beyaz Saray basın sözcüsünün sözlerini, basın sözcüsüye Başkan'ın sözlerini papağan gibi tekrarlıyordu.

"Evet, biliyorum ama bizim uzman öyle söylemiyor."

Metro istasyonu geldi aklıma. Turistsiz Times Meydanı. Lysol depolayacak ya da N95 maskelerden alacak değildim hesapta. Fransa'dan, İtalya'dan gelen ölü sayılarını görmüştüm ama ölenler hep yaşlılardı. Tedbire vardım ama aynı zamanda genç ve sağlıklı olduğumu biliyordum. Neye inanacağımı şaşırmıştım. *Kime* inanacağımı.

Pandemi Manhattan'a uzak geliyorsa Pasifik Okyanusu'nun ortasındaki takımadalarda herhalde hiç yokmuş gibi gelirdi.

“Tuvalet kâğıdın biterse?” dedim.

Gülümsediğini sesinden anladım. “O *mu* endişen?” Omuzlarımı sıktı. “Dükkânlarda kavgalar başlarsa söz, hastaneden araklarım.”

Finn’siz gitmek yanlış, çok yanlış geliyordu; yerine bir arkadaşımı götürmek daha da yanlış geliyordu. Çalıştığı yere önceden haber vermeden iki hafta tatile çıkabilecek bir tanıdığım yoktu zaten. Ama önerisinde pençelerini içime geçiren bir pratiklik de vardı. Tatil zamanımı zaten belirlemiştim. Finn’in uçuş millerini kullanabileceğimizi biliyordum ama bulduğumuz harika kampanya sözleşmesinin sonundaki minnacık yazılar, geri ödeme yok, diyordu. O kadar parayı yakmanın, hele pazartesi işe gitme fikri başımı daha da zonklatırken salaklık olacağını söyledim kendime. Rodney’nin iguanalarla dalış yapmamı söyleyişi geldi aklıma.

“Fotoğraf gönderirim,” diye söz verdim. “O kadar çok yollayacağım ki yeni hafıza kartı taktırmak zorunda kalacaksın.”

Finn eğildi, dudaklarını boynumun kavisinde hissettim. “İkimiz için eğlen,” dedi.

Birden içime öyle bir korku düştü ki ayağa fırlayıp Finn’e sarıldım. “Döndüğümde burada olacaksın,” dedim çünkü o cümlenin soru ekiyle bitmesine dayanamazdım.

“Diana,” dedi gülümseyerek, “istediğin kadar uğraş, benden kurtulamazsın.”

Galápagos’a gelişimi hakikaten hatırlamıyordum.

Kabahat Ambien’deydi galiba. Uçağa biner binmez içmiştim. Toplandığımı, rehber kitaplarımı son anda el bagajımdan çıkarıp valizime koyduğumu hatırlıyordum. Pasaportumu alıp almadığımı üç defa kontrol ettiğimi hatırlıyordum. Finn’in hastaneye çağrıldığını, veda öpücüğümüzü ve “Victoria Şelalesi,” dediğini hatırlıyordum.

“Adımı unuttun bile,” diye espri yapmıştım.

“Gideceğimiz UNESCO Dünya Mirası,” demişti. “Yalnız Zimbabwe’ye ben gideceğim, sen burada kalacaksın. Ödeşmiş oluruz.”

“Anlaştık,” demiştim çünkü bensiz gitmeyeceğini biliyordum.

Sonrası kopuk kopuktu. Martin sıradan bir hafta sonu değil de Noel tatiliymişçesine çılgın kargaşa, aldığım ve uçakta bitirdiğim su şişesiyle kapağını dahi açmadığım *People* dergisi, beni gideceğim yere dair okuduklarımla dolup taşan rüyamdan uyandıran tekerleklerin yere dokunduğu anki sarsıntı... Galápagos’a giden bağlantılı sefere binmeden önce bir gece geçireceğim Ekvador’un Guayaquil kentindeki, ilk defa gördüğüm havaalanından sersem sepelek çıkışım...

İnişime dair iki şeyi hatırlıyordum: havayolu şirketinin valizimi kaybettiğini ve Ekvador’a giriş yapmadan önce ateşimin ölçülmesini.

Adalara gidecek uçağımın sabah erkenden kalkacağını anlatacak kadar İspanyolcam veya internet paketim yoktu ama benzer şeyler elbette daha önce de yaşanmış olmalıydı. Bagaj teslimde bir form doldurmuştum ama aynısını yapan kişilerin sayıca çokluğuna bakınca valizime vaktinde kavuşma umutlarım pek yükseklerle çıkamamıştı. Valizime tıktığım rehber kitaplarını özlemle anmıştım. Eh, ne yapalım, demiştim. İlk elden keşfedecektim her yeri; haklarında bir şeyler okumama gerek yoktu artık. Elzem malzemem sırt çantamdaydı: diş macunu ve fırçası, şarj aleti, *tam da bu başıma gelir* diye koyduğum mayo. Sabah havaalanına dönecek, Galápagos’taki Santa Cruz Adası’nda yer alan Baltra’ya giden uçağa, oradan otobüse atlayıp beni iki hafta kalacağım Isabela Adası’na götürecek feribota binecektim. Valizimin bir ara beni bulacağını umuyordum.

Duş aldıktan sonra saçımı ördüm, otelin yetersiz Wi-Fi’ına bağlandım ve Finn’le görüntülü konuşmayı denedim. Cevap vermedi ama birkaç dakika sonra telefonum çaldı. Ekranda beliren yüzünde saydam kalkan ve ameliyat maskesi vardı. “Gitmişsin,” dedi.

“Öyle,” dedim. “Valizim o kadar şanslı değil gerçi.”

“Vay. Cennette tatilden vazgeçmekle kalmadım bir de... Çıplak dolaşacağın bir yerde tatilden mi vazgeçtim yani?”

Güldüm. “İş oraya varmaz umarım,” dedim. Birden üzerine yorgunluk ve yalnızlık çöktü. “Özledim seni,” dedim.

Ambulans sirenleri geldi telefonun hoparlöründen. Finn’in bakışları sola kaydı. “Gitmem lazım,” dedi.

“Gördün mü?” dedim. “Virüsü?”

Göz göze geldik ve pleksiglasın ardındaki gözlerin etrafındaki belli belirsiz halkaları fark ettim. Saat akşamın onuydu. Ben uçakta horuldarken Finn’in on iki saattir hastaneden çıkmadığını anladım. “Başka şey gördüğüm yok,” dedi ve hat kesildi.

Ertesi sabahki Santa Cruz uçuşum sorunsuz geçti. Ama hedefime giden feribotla aramda bir denizaslanı yatıyordu.

Günüşiği altında rıhtıma yayılmış bir kas yığını, titreşen bırıyıklar. Finn’e yollama hevesiyle elimde fotoğraf makinemle kıyın kıyın yanaştım ama çekecek mesafeye girdiğim anda başını ve omuzlarını kaldırdı, gözlerini dikti.

O kükrerken kuyruğunun üzerinden atlayıp koştum, az daha telefonumu düşürüyordum.

Feribota ulaştığımda kalbim hâlâ gümbürdüyordu. Canavarın arkadan geldiğinden emin dönüp baktığımda tekrar tembel bir köpek misali uzandığını gördüm.

Isabela Adası’na günde sadece iki sefer vardı ve bindiğim öğleden sonra seferi beklediğim kadar kalabalık değildi. Benden başka sadece iki yolcu daha vardı. Binmeme yardım eden adama kırık dökük İspanyolcamla doğru tekneye binip binmediğimi sormuş, karşılığında sert bir baş onayı almıştım. Dışarıdaki sıralardan birine oturdum. Derken yola çıktık, Santa Cruz gitgide küçüldü.

Galápagos okyanusta, kadife üzerine saçılmış bir avuç değerli taş gibi yer alan adalardan oluşuyordu. Dünyanın doğduğu

zamanki gibi görünüyordlardı tahminen: yumuşak yükseltilere dönüşemeyecek kadar yeni dağlar, sis kaplı vadiler, göğün dikişlerini yırtan volkanlar... Bazılarında hâlâ lav çıkıntıları vardı. Bazılarının etrafı uyuşuk turkuaz sularla, bazılarınınnsa köpüklü dalgalarla çevriliydi. Bazılarında, Isabela gibi, insanlar vardı. Sadece tekneyle gidilebilen bazılarına, evrimlerini oralarda geçirmiş gayet tuhaf canlılar yaşıyordu.

İki sat boyunca dalgalarda ıslandım, zıpladım ve savrul-
dum. Sırt çantasıyla dünya turu yapan bir üniversiteli gibi gö-
rünen yolculardan birinin yüzü nahoş bir yeşile kesmişti. Di-
ğer yolcuysa yerlilerin pürüzsüz esmer tenine sahip bir kızdı.
Küçük görünüyordu, on iki, belki on üç yaşlarındaydı ve üze-
rinde okul kıyafeti vardı: kalbinin üzerinde okul amblemi iş-
lenmiş, yakalı bir tişört ve siyah pantolon. Sıcağa rağmen bir
de uzun kollu svetşört giymişti. Kucağındaki çantaya sarılıp
kamburunu çıkarmıştı, gözleri kan çanağıydı. Görünüşü, *bana
bulaşmayın*, diyordu.

Gözümü ufka dikip kusmamaya çabaladım. Aklımdan
Finn'e mesaj yazdım: *Oda arkadaşının düğünü için Bar Har-
bor'dan Nova Scotia feribotuna binmiştik, herkes kusmuştu, ha-
tırılıyor musun?*

Meğer feribot Isabela'ya kadar gitmiyormuş. Bir dubada dur-
duk ve sırt çantalı oğlan, kız ve ben seyahatin son ayağı için
pek uzak sayılmayacak Puerto Villamil'e giden bir deniz tak-
sisine bindik. Yanımda oturan oğlan zevkle güldüğünde gözle-
rimi kısmış, bembeyaz kumlu ve palmyeli sahile bakıyordum.
“Bak, bak,” dedi kolumu çekiştirerek. Teknemizin yanında mi-
nik bir penguen yüzüyordu.

Yaklaştıkça kara farklı manzaralar sunmaya başladı: sıcak
rüzgâr ve gaklayan pelikanlar; hindistancevizi ağacına tırman-
mış, aşağıdaki oğlana ceviz atan bir adam; sarı dinozor göz-
lerini kırıştıran bir deniz iguanası... Rıhtıma yanaşırken New
York'tan bu kadar farklı bir yer olamayacağını düşündüm.

Tropik, zamandan azade, tembel, uzak... Pandeminin duyulmadığı bir yer gibiydi.

Derken pek çok kişinin deniz taksisi beklediğini fark ettim. Eve dönüş fikrini çoktan kafalarına yerleştirmiş, itişip bağrıışan güneş yanığı turistler. Adamlardan biri, bezgin görünen taksi kaptanına bir tomar para sallıyordu. “Ne oluyor?” dedim kaptanımıza.

“*La isla está cerrando,*” dedi.

Sınırlı İspanyolca bilgimi tarayarak düşündüm.

“Anlamıyorum,” dedim.

Kız sessizdi, yaklaşan rıhtıma bakıyordu. Sırt çantalı oğlan bir bana, bir kalabalığa baktı. Kaptanımızla İspanyolca konuştu, tek kelimesini bile anlamadım.

“Ada kapanıyormuş,” dedi.

Bir ada nasıl *kapanırdı* ki?

“İki haftalık kapanma,” diye devam etti oğlan. “Virüs yüzünden.” Başıyla rıhtımdakileri işaret etti. “Santa Cruz’a dönmeye çalışıyorlar.”

Kız, hiçbirini görmek istemiyormuş gibi yumdu gözlerini.

O kadar insanın ufacık feribota nasıl sığacağını düşündüm. Taksi kaptanı İspanyolca bir şey sordu.

“Geri dönmek isteyip istemediğinizi soruyor,” dedi oğlan, arkamızda demir atmış feribota bakarak. “Adadan son sefer bu.”

Planların değişmesinden hiç hoşlanmazdım.

New York’tan ayrılmamı söyleyen Finn geldi aklıma. Rıhtıma yürüme mesafesinde beni bekleyen, ücreti ödenmiş odayı düşündüm. Ada iki haftalığına kapatılıyorsa virüsün o kadar sürede kontrol altına alınacağını düşünüyor olmalıydılar. O iki haftayı önce bu öfkeli kalabalıkla New York uçağında yer bulmak adına kapışarak, ardından evde Finn’in dönmesini bekleyerek geçirebilirdim.

Oğlan kaptana bir şeyler daha söyleyip bana döndü. “Muhtemelen geri dönmek isteyeceğinizi söyledim kaptana,” dedi.

“Niye?”

Omuz silktilti. “Riske girecek birine benzemiyorsunuz.”

Fena battı sözleri. Ufak bir aksilik, uyum sağlayamayacağım anlamına gelmezdi. “Yanıldın,” dedim. “Kalıyorum.”

Kaşları kalktı oğlanın. “Ciddi mi?” dedi, gönülsüz bir hayranlıkla.

“Sen yapacaksın?” dedim.

“Döneceğim,” dedi. “Bir haftadır Galápagos’tayım zaten.”

“Ben yeni geldim,” dedim, bahaneymiş gibi.

“Siz bilirsiniz,” dedi.

İki dakika sonrasında kız ve ben taksiden inip Isabela Adası’na çıktık. Telaşlı yolcu güruhu akıntı misali yarılıp iki yanımdan geçerek denizi taksisine koşturdu. Kıza utangaçça gülümsedim, karşılık vermedi. Derken yanımda olmadığını fark ettim. Arkamı döndüğümde rıhtım çıkışındaki bir tahta banka oturduğunu gördüm. Çantası yanıdaydı. Gözyaşlarını siliyordu.

Tam o anda deniz taksisi rıhtımdan ayrıldı.

Birden aklıma dank etti: olduğumdan daha havalı görüneyim derken kendimi bir adaya hapsetmişim.

Yalnız seyahat etmemiştim hiç. Çocukken babam, başka şehirlerde sanat eseri restorasyonu çıktığında beni de götürürdü. Los Angeles, Floransa, Fontainebleau Müzeleri... Üniversitedeyken bahar tatilinde oda arkadaşlarımla Bahamalar’a gitmişim. Bir yazımı arkadaşlarımla Kanada’da çalışarak geçirmiştim. Potansiyel müşterileri tavlama ve müzayede için sanat eserlerini değerlendirmek amacıyla Eva’nın yanında Los Angeles ve Seattle’a gitmişim. Finn’le Acadia Ulusal Parkı’na, hafta sonu tatili için Miami’ye ve Colorado’daki bir düğüne gitmişim. Dik başlı kendi kendine yeterlilik Instagram’da paylaşmaya yabancı ülkelerin simge yapılarından daha layıkmişçasına en uzak yerlere kendi başlarına seyahat etmekte inatla ısrar eden kadınlarla tanışmışım. Ama öyle biri değildim. Anılarımı paylaşacak birinin yanımda olmasını seviyordum. Finn’e dönerek, *hani*

Cadillac Dağı'na gittiğimizde, dediğimde... cümleyi bitirmeme gerek kalmayacağını bilmeyi seviyordum.

Maceraya çıktın, dedim kendi kendime.

Hem annem buradan çok daha uygarlıktan uzak yerlere kolayca gidip gelmişti.

Dönüp tekrar baktım. Kız gitmişti.

Çantamı omzuma atıp yürümeye koyuldum. Kasabanın küçük binaları yapboz misali birbirine karışmıştı: sazdan çatılı tuğla duvarlar, parlak pembe boyalı bir kulübe, üzerinde bar/restoran tabelası bulunan ahşap bir geçit... Hiçbiri diğerine benzemiyordu ama bir ortak noktaları vardı: Hepsinin kapıları kapalıydı.

La isla está cerrando.

Kumlu sokaktaki tek hayat belirtisi, sağ solda kıpırdaşan iguanalardı.

Bir *farmacia*, bir dükkân ve birkaç *hostalesin* önünden geçtim. Başka yol yoktu; dolayısıyla yoldan ayrılmadığım sürece otelime ulaşacağımı düşünmek, makuldü.

Hindistancevizlerini yakalayan oğlana rastlayana dek yürüdüm. “*Hola,*” dedim, elimle yolun iki yönünü işaret ettim. “*Casa del Cielo?*”

Hindistancevizi ağacındaki adamın arkada yere atlamasıyla hafif bir ses çıktı. “*Casa del Cielo,*” dedi. “*El hotel no está lejos, pero no están abiertos.*”

Otuz iki diş gülümsedim adama. Söylediklerinden hiçbirini anlamamama rağmen, “*Gracias,*” dedim. Dilini konuşamadığım bir ülkeye ne zannederek gelmeye kalkışmıştım acaba?

Ha, sahi... Söz konusu dili konuşabilen Finn’le geleceğimi zannetmiştim.

Kibarca el sallayarak adamın gösterdiği yönde yürümeye devam ettim. Birkaç yüz metre sonra üzerine otelin adı kazılı tahta levhayı gördüm.

Kapısına vardığımda biri dışarı çıkıyordu. Yaşlı bir hanımdı; yüzü kırışık içinde, kara gözleri pırıl pırıldı. İçeride birine seslendi, karşılık İspanyolca geldi. Kadının üzerinde, sol göğsünde otelin logosu bulunan bir elbise vardı. Bana gülümsedi, dönüp otelin yan tarafından gitti.

Hemen ardından daha genç, saçları beline kadar örülü bir kadın daha geldi. Elinde bir dizi anahtar vardı; çıktı, kapıyı kilitlemeye koyuldu.

Bir otel için tuhaf bir şeydi yaptığı.

“*Discúlpame,*” dedim. “*Casa del Cielo* burası mı?”

Çatıya bakacakmış gibi kaldırdı başını, ardından onayladı. “*Estamos cerrados,*” dedi ve ekledi: “Kapalı.”

Şaşkın kırıştırdım gözlerimi. Siesta gibi bir şeydi belki, adadaki her yer... (saatime baktım) dört buçukta kapanıyordu.

Kadın kilitlediği kapıyı sertçe sarsarak kontrol etti, dönüp gitti. Panikle peşine düştüm, durması için seslendim. Döndü, telaşla sırt çantamda çıkışını aldığım otel confirmasyon belgesini, peşin ödenmiş iki haftamın kanıtını arayıp buldum.

Kâğıdı aldı, inceledi. Ardından İspanyolca bir cümleler ırmağına boğuldum. Tanıyabildiğim tek kelime vardı: Koronavirüs.

“Ne zaman açarsınız?” dedim.

Omuzlarını kaldırıp indirisi, evrensel *kim bilir* işaretiydi.

Kadın bir bisiklete atlayıp beni, dilini bilmediğim bir ülkenin bir adasında, parasını peşin alıp bana oda vermeyen dö-küntü bir otelin önünde, dış fırçasından azıcık fazla malzemeye iki haftalığına mahkûm bırakarak gitti.

Otelin okyanusa bakan arka tarafına dolandım. Gökyüzü bereyli, hassas görünüyordu. Bir lav kayasının üzerine oturdum, deniz iguanaları sağa sola kaçıştı. Telefonumu çıkarıp Finn’i aradım.

Sinyal yoktu.

Ellerime gömdüm yüzümü.

Böyle seyahat etmezdim ben. Otel rezervasyonlarım, rehber kitaplarım ve uçuş mili hesaplarım olurdu. Ehliyetim ve pasaportumu yola çıkmadan üç kere kontrol ederdim. Organizeydim. Bir kasabada hedefsiz dolanmak ve bir otelin kapısını çalıp boş oda sormak, içime oturuyordu.

Annem bir seferinde Sri Lanka'da bir sahilde manda fotoğrafı çekerken tsunamiye yakalanmıştı. Fillerin daha hiç kimse olacakları fark edemedi tepelere doğru koşmaya başladıklarını anlatmıştı. Flamingolar da yükseklerle çıkmış, köpekler evlerden çıkmamışmış. *Her şey bir yönde koşturuyorsa, demişti, genelde bir sebebi vardır.*

Omzuma dokunan bir elle sıçradım. Otelden çıkan yaşlı kadındı arkamdaki. Gülümseyince dudakları kıvrıldı ve seyrek dişleri ve diş etleri ortaya çıktı. *"Ven conmigo,"* dedi ve ben hareket etmeyince kemikli elimi yakalayıp beni ayağa kaldırdı.

Çocukmuşum gibi elimden tutup çekerek Puerto Villamil'in kumlu sokağına yöneltti. Yabancı birinin beni sürüklemesine izin vermek akıllıca değildi, biliyordum. Ama seri katil tiplerine pek uymuyordu ve elimde seçenek yoktu. Uyuşmuş gibi peşinden gittim, geçtiğimiz kilitli dükkânlar, restoranlar ve barlar bir süre sonra yerlerini ufak, düzgün görünen evlere bıraktı. Bazıları kapılı, alçak duvarların ardındaydı. Bazılarının önlerinde paslı bisikletler vardı. Birkaçının bahçesi ezilmiş deniz kabuklarıyla doluydu.

Kadın ufak bir eve yöneldi. Soluk sarı badanalı, kare, beton bir ev. Taşıyıcı direklerine bin bir çiçek açmış sarmaşıklar dolanmış, ufak bir ahşap sundurma. Kadın basamakları çıkmak yerine beni evin, denize doğru meyleden arka tarafına götürdü. Metal kafe masası, hamak, saksılı çiçekleriyle bir arka bahçeydi burası. Diz mesafesindeki duvarın ortasından doğru, sahile açılan bir patika vardı. Aşağıda dalgalar sahile dedikodularını yayıyorlardı.

Döndüğümde kadının yana kayarak açılan cam bir kapıdan girmiş, eliyle beni çağırdığını gördüm. İçinde hem yaşıyor

hem yaşanmıyormuş gibi görünen ufak bir daireydi girdiğim. Mobilyası vardı: eskimiş, çirkin bir kahverengi koltuk, çalı çırpıdan yapılmış görünen bir sehpa, sağda solda paçavradan kilimler. Ortasında bir yığın kâğıt peçete tutan kızarık bir deniz kabuğu duran, iki kişiye yetecek, cılız bir masa. Buzdolabı, fırın ve ocak da vardı ama raflarda kitap, kiler dolaplarında yiyecek, duvarlarda resim yoktu.

“Sen,” dedi, sert bir İngilizceyle, “kal.”

Gözlerimin dolmasını engelleyemedim. “Teşekkür ederim,” dedim. “Ücretini öderim. *Dolares*.”

Bitap bir yolcuya evini açmak ve paranın konuyla ilgisinin olmaması gayet sıradan bir şeymiş gibi omuz silkti. Belki Isabela’da böyleydi. Gülümsedi, göğsüne dokundu, “*Abuela*,” dedi.

Ben de gülümsedim. “*Diana*,” dedim.

Daire ufak bir muammaydı. Yatak iki kişilikti; bir dolapta çarşaf buldum. Havluların arkasından üç solmuş tişört çıktı. Birinin üzerinde tanımadığım bir bayrak, diğerinde bir kara kedi ve üçüncüsünü göğsünde bir şirket logosu vardı. Aynı logo, bir kutunun içinde bulduğum bir başka kutuda tepeleme dolu, G2 Tur adlı bir şirkete ait reklam amaçlı yüzlerce kartpostalda da vardı. Yanardağ, tosbağa, kayalık sahil ve mavi ayaklı sümsük kuşu fotoğraflarıyla bezeli tur reklamları. Bir gömme dolaptan ayağıma fazla büyük terlikler, bir dalış maskesi ve şnorkel çıktı. Banyodaki bir çekmecede yarısı boşalmış bir tüp diş macunu ve bir şişe ibuprofen vardı. Buzdolabındaki birkaç parça erzak—hardal, acı sos— yiyebileceğim şeyler değildi.

Beni dairenin görece rahat ve güvenliğinden koparan bu oldu. Karnım duymazdan gelemeyeceğim kadar guruldamaya başlayınca yiyecek ve telefon sinyali aramak için çıkmaya karar verdim. İki gündür giydiğim tişörtümü çıkarıp göğsü G2 Tur logolu tişörtü sırtıma geçirdim, belden büzerek bağladım. Cam kapıyı yana çekerek çıkınca kendimi dünyanın kenarında buldum.

Okyanus dalgalarını hızla yollayıp yavaşça geri çekerek sahille flört ediyordu. Çıkıntılı bir kayanın aniden hareketlenmesi dikkatimi çekti. Lav kayası değildi; bir grup deniz iguanası hep birlikte denize koşup daldılar. Gidişlerini izlemeyi denedim ama suda kaybolmuşlardı bile. Elimi gözlerime siper edip ufukta başka ada aradım ama denizle göğün birleştiği yerde belli belirsiz bir bulanıklıktan ötesini göremedim. Bir kaptanın o noktayı nasıl görebileceğini ve dünyanın kıyısına geldiğini sanabileceğini gayet iyi anlıyordum.

Birden gerçek hayatımdan çok, çok uzaklardaymışım gibi geldi.

Sahildeki tek kişiymişim gibiydi ama peyderpey uzaklarda koşuşturmalar gördüm ve dikkatle kulak verince bir yerlerden gelen çocuk seslerini duydum. Yukarı eve döndüğümde solgun perdenin ardında bir gölge —Abuela’dır herhalde dedim— gördüm.

Yukarı çıkabilir, el işaretleriyle acıktığımı anlatabilirdim ve muhtemelen Abuela beni oturtup yemek hazırlardı. Ama bana zaten barınak verdiğinden, öyle yapmak kabalığa kaçarmış gibi geldi. Kasabayı boydan boya yürüdüğümünden, tüm dükkânların kapalı olduğunu da biliyordum. Aksi yönde gitsem açık bir lokanta ya da market bulabilir miydim? İçimdeki Elizabeth Gilbert/Amelia Earhart/Sally Ride’a* sarılıp aksi yönde, bilinmeze yürümeye koyuldum.

Kasabadan çıkan tek yol kıvrılarak kaktüslerin, çalılıarın ve bir nehir ağzının yanından geçiyordu. Pembe flamingolar su üzerinde dolanıyor, karides peşinde daldıklarında boyunlarının aldığı kıvrımlar, gizli mesajlar yolluyordu. Yol belli yerlerde daralıyor ve kara kayaların yanından geçiyor, kimi yerde dökülmüş yapraklarla kaplanıyordu. Her şey yeşil, kırmızı ve

* Elizabeth Gilbert (1969-) *Ye Dua Et Sev* kitabıyla tanınan gazeteci-yazar; Amelia Earhart (1897-1937) Atlantik Okyanusu’nu tek başına geçen ilk kadın pilot ve yazar; Sally Ride (1951-2012) Amerikalı fizikçi ve astronot. (ç.n.)

turuncuydu; bir Gauguin tablosunda dolaşmak gibiydi. Telefonumdaki sinyal çizgisi sürekli tekteydi.

Haber vermezsem Finn paniğe kapılırdı. Esasen Galápagos'ta Wi-Fi'nın sınırlı olacağını biliyordu. Dün hat kesilmeden önce telefonda burada bulunabilecek en iyi internetin kesikli olacağını rehber kitaplarda yazdığını söylemiştim. Kitapların tavsiyesi, telefonu kapamak ve tatilin tadını çıkarmaktı. Bize cennet gibi gelmişti okuduğumuzda. Ama o sırada bu yalnızlık fanusunda *birlikte* olacağımızı zannediyorduk.

Tersi olsaydı —cep telefonu çekmeyen bir yerde *Finn* kısıp kalsaydı— endişelenirdim. Kendime moral konuşması yaptım: sağ salim indiğimi biliyor, daha bir gün geçti, yarına ona ulaşmanın bir yolunu bulurum...

Yürüyüşümün yirminci dakikasında gün batmak üzereydi. Kaktüslerin eğri büğrü kolları, alacakaranlıkta peşimden gelen yabancılara dönüşüyor, önüme aniden fırlayan her iguanada ayrı sıçıyordum. Hava yolu bulmayacağım kadar kararmadan geri dönmeliydim. Pes edip aç yatmaya karar vermişken az ilerimde ufak bir baraka gördüm. Gözlerimi kıstım ama tabelasını tam okuyamadım.

Okuyacak mesafeye geldiğimde lokanta veya market olmadığını anladım. CENTRO DE CRIANZA DE TORTUGAS GIGANTES. Altında İngilizcesi yazıyordu —dev tosbağa üretim merkezi— ve iyice anlaşılması için bir de yumurtasından çıkan bir kaplumbağa resmi iliştirilmişti.

Kapısız ve duvarsız avluya girdim. Ana bina bu akşamlık (belki daha uzun süreliğine) kapalıydı ama etrafımı at nalı şeklinde çeviren kapalı alanlar da vardı. Kümese benzeyen bu yapıların önlerinde aşabileceğim kadar alçak ama tosbağaların tırmanamayacağı kadar yüksek duvarlar vardı.

Duvarlardan birinin yanına gidip baktığımda tarihöncesinden kalma görünümlü bir tosbağayla yüz yüze geldim. Bana yaklaşırken kısık gözlerini üzerimden ayırmadı ve koca kabuğundan boynunu iyece uzattı. Yassı başına, dinozor derisine,

parmaklarındaki siyah çizgilere, Voldemort burnuna baktım. Ağzını açtı, oku andıran dilini uzattı.

Dirseklerime yaslanarak dönüp uzaktaki bir başka tosbağaya doğru gidişini neşeyle izledim. Sarsak adımlarla diğer tosbağanın üzerine çıktı, çiftleşme konumu aldı. Boynunu eşine doğru uzattı. Kalın bacakları prangalıymış gibiydi. Homurdandı; hayatında çıkardığı tek sestiydi bu.

“Haydi bakalım,” diye mırıldandım ve daha fazla rahatsız etmemek için döndüm.

Diğer kapalı alanlarda her boydan bir sürü tosbağa vardı. Yığılmış asker miğferleri gibi toplaşmışlardı. Bazıları uyuyordu. Bazıları şaşkırtıcı ölçüde hareketliydi. Bazıları bezgin hareketlerle yosundan yeşile kesmiş su birikintilerinden çıkıyor, ot ve diğer şeyleri yiyordu. Kırıksık boyunları ve dazlak kafalarıyla en ufakları bile yaşlı adamları andırıyordu.

Kümesimsi yerlerden birinde birkaç tosbağa elma yiyordu. Küçük ve yeşil elmalar, görüldüğü kadarıyla dalları kümesin üzerine uzanan ağaçtan düşmüştü. Sürüngenlerin meyveleri kuvvetli çeneleriyle ezişini izledim bir süre.

Midem guruldadı, bakışlarımı ağaca çevirdim.

Önüne çıkan çalılardan böğürtlen koparıp yiyenlerden değildim. New Yorkluydum ve doğanın büyük kısmı gözüme tehlikeli görünürdü. Ama tosbağalar yediğine göre...

Meyvelere uzanamadım. Obur tosbağalar yüzünden kümesin üzerine sarkan dallar boştu. Haliyle duvarın üzerine çıkmam gerekiyordu.

“*Cuidado!*”

Döndüm, az daha şaşkınlıktan tosbağaların arasına düşüyordum. Karanlık üzerime ağ gibi çökmüş, her yan gölgeye bürünmüştü. Sesleneni göremiyordum. Duraksadım, tekrar ağaca döndüm.

Parmaklarım bir elmaya değdiği anda duvardan aşağı çekildim, dengemi kaybettim ve tozlu yere düştüm. Adamın biri

tepeme dikildi. İspanyolca bağıırıyordu, karanlıktan yüzünü göremiyordum. Eğildi, bileğimden yakaladı.

Tanımadığım bir adada tek başıma dolanmakta sakınca olmadığının nereden çıkarmıştım acaba?

Evdeki pandemiden burada saldırıya uğramak için mi kaçmıştım?

Mücadeleye giriştim. Kaburgalarına düzgün bir yumruk indirmeyi başardım, inledi, bileğimi daha sıkı tuttu.

“Canımı yakmayın,” diye bağırdım. “Lütfen.”

Bileğimi büktü ve az önce elmaya dokunan parmak uçlarındaki yanmayı ilk defa hissettim. Kızarmış ve şişmişlerdi.

“Çok geç,” dedi adam, mükemmel bir İngilizceyle. “Kendiniz yapmışsınız onu.”

iki

Elimi tutarak kalktım ayağa. Parmak uçlarım zonkluyordu. “Zehirlidirler,” dedi adam. “Elmalar.”

“Bilmiyordum.”

“Bilmeliydiniz,” diye söylendi. “Her yanda tabela var.”

Zehirli elmalar... peri masalı gibiydi. Ama prensim New York’taki bir hastanede kısıp kalmıştı ve hain cadı, öfke kontrolü sorunu yaşayan, iki metrelik bir *galapagueño*ydü. Mutlulukla tıkmaya devam eden tosbağalara baktım. “Siz tosbağa değilsiniz,” dedi, aklımdan geçeni okurmuş gibi.

Cayır cayır yanıyordu derim. Paniğe kapılmaya başlayarak, “Ne kadar zehirli?” dedim. Hastaneye gitmem gerekiyor muydu?

Hastane var mıydı?

Elimi tutup parmaklarıma baktı. Saçları kara, gözleri daha da karaydı. Terli atlet, koşucu şortu... “Yanma da geçer, şişikler de... Gerekirse soğuk suyla yıkarsınız.” Derken gözleri kısıldı, memelerime baktı. Hemen elimi çekip kollarımı kavuşturdum. “Nereden buldunuz onu?”

“Neyi?”

“Tişörtü.”

“Ödünç aldım,” dedim. “Valizim kayboldu.”

Çatılan kaşları yüz çizgilerini derinleştirdi. “Tatildesiniz,” diye mırıldandı. “Elbette.”

Dışarıdan birinin Isabela’da bulunmasını büyük hakaret sayarmış gibi konuşuyordu. Ana gelir kaynağı turizm olan bir ülke için pek sıcak bir tavır değildi.

“Kusura bakmayın ama burası dahil adadaki her yer iki haftalığına kapalı.”

“Siz buradasınız,” dedim.

“Burada oturuyorum, evime gidiyordum. Sizin de yapmanız gerektiği gibi. Pandemiden haberiniz yok mu?”

Kızdım bu sefer. “Var,” dedim. “Sevgilim ön cephede, savaşıyor.”

“Siz de virüsü buraya getireyim dediniz.” •

Tifolu Mary’mişim gibi.* Güvende kalmak yerine millete bilerek zarar vermeye çalışıyormuşum gibi.

“*Maldita turista,*” diye söylendi. “Tatilinizi yapabildiğiniz sürece kime ne olduğu umurunuzda değil.”

Kocaman açtık gözlerimi. Zehirli bir şey yememi engellemişti ama gene de pislik yapıyordu. “Covid yok bende. Ama gene de aramıza adanın tamamını alarak sosyal mesafemizi koruyabiliriz.” •

Dönüp yürüdüm. Şişik elimin kalbi ayrı atıyordu adeta. Gidişimi mi izliyor yoksa dönüp evine mi gidiyor diye dönüp bakmayı reddettim. Merkezin girişine kadar durmadım. Geldiğimde gördüğüm tabelanın hemen yanında bir tabela daha vardı. Üzerinde bir kırmızı bir çarpı bulunan bir elma fotoğrafı... CUIDADO! LOS MANZANILLOS SON NATIVOS DE LAS GALÁPAGOS. SOLAMENTE LAS TORTUGAS GIGANTES SON CAPACES DE DÍGERIR ESTAS MANZANITAS VENENOSAS. Açıklaması tertemiz bir İngilizceyle yazılmıştı: DİKKAT! MANCHINEL AĞAÇLARI GALAPAGOS’A ÖZGÜDÜR. BU ZEHİRLİ KÜÇÜK YEŞİL ELMALARI SADECE DEV TOSBAĞALAR YİYEBİLİR.

* Mary Mallon (1869-1938) ABD’ye tifo virüsünü getiren İrlandalı göçmen aşçı. (ç.n.)

Hafif bir kıkırtı duyunca döndüm. Adam beş metre kadar gerimde, kollarını kavuşturmuş, dikiliyordu. Derken döndü, adanın derinlerine, karanlıkta kaybolana dek yürüdü.

Daireye döndüğümde gece çökmüştü. Tabela veya vitrinlerin ışıldadığı kentlerin aksine buradaki karanlık, koyuydu. Okyanusta kayan taş gibi sekip duran ay ışığıyla yolumu bulmuştum. Dairenin önündeki sahile ulaştığımda spor ayakkabılarımı çıkardım, bileklerime kadar suya girdim, eğilip parmaklarımı suya batırdım. Midem gurulduyordu.

Arka bahçeyi kumsaldan ayıran alçak duvara gidip telefonumu çıkardım. Elimde yıldız misali parlayarak boşuna sinyal aradı.

Finn'e *özledim seni* yazdım, sonra harfleri teker teker sil-dim. Her nasılsa mesaj yazıp yollayamamak, yollamamaktan daha kötü geldi.

Burada olsaydı zehirli elmalar ve kaba yerlilerden bahsedip güle oynaya dönerdik... otelimize.

Burada olsaydı neme lazım diyerek her uçuşta cebine attığı gofretin yarısını bana verirdi.

Burada olsaydı belki nişanlanmış, planladığım hayatın kalanına başlamaya hazır olurdum.

Ama burada değildi Finn.

Tanıdığınız biriyle, memleketinizden, yuvanızdan biriyle seyahat etmenin amacı, nereden geldiğinizi hatırlamak, Paris'in ışıkları altında veya muhteşem bir safarının ortasında kendinizi kaybetmeye başlayıp dönmesem mi acaba dediğinizde dönmeniz için sebep sağlamaktır.

Ama otel odamın olmayışı, açlıktan midemin sırtıma yapışması yerel bir zehirli ağaç yüzünden parmaklarımın su toplaması gibi sebepler ortadayken Isabela'da kalmamı istetecek pek bir şey göremiyordu. Gidemeyecek olmam haricinde.

Güvenli alanımın o kadar dışına çıkmıştım ki tek istediğim yatakta cenin misali büzülüp ağlamaktı. Kayan kapıdan içeri süzıldüm, ışık yaktım. Mutfak masasında, peçetelik niyetine kullanılan deniz kabuğunun yanında üzeri örtülü bir tabak duruyordu. Nefis kokuyu derhal aldım. Örtüyü kaldırdım, masa sallandı.

Tabakta peynir, soğan ve domates dolgulu bir tür quesadilla vardı. Altı dilimini de oturmada yedim.

Tur kartpostallarıyla dolu kutuyu çıkardım, içinden bir tane aldım. Sırt çantamdan kalem çıkarıp kartpostala GRACIAS yazdım, yalınayak çıkıp evin ön tarafına dolandım. İçeride ışık görmeyince kartpostalı kapının altından attım.

Bu adada her öfkeli hıyara karşı Abuela gibi biri bulunuyordu belki.

Geri döndüm, ikinci bir kartpostal aldım —bu sefer Finn için— ve soyunup tepedeki pervanenin mırıltısı eşliğinde uykuya dalmadan önce şunları yazdım:

Sevgili Finn,

Kartpostal yazmak sahiden eski moda ama teknoloji çölü bu adada bile posta hizmetleri çalışıyordur, değil mi? Öncelikle iyiyim; etrafta virüs belirtisi yok. Herhalde böyle kalması için feribot seferleri iki haftalığına durduruldu. Beklediğim gibi bir tatil olmayacak; turizm (ve ticari diğer her şey) kapalı. Ama sevimli, yaşlı bir hanımdan oda kiraladım. Yerliler gibi yaşamaktan kıyağı yok, değil mi? Isabela'yı kendi başıma keşfedeceğim ki o da buraya tekrar geldiğimizde uzman olacağım demek.

Burası müthiş güzel. Güneşte parıldayan kayalıkların siyahını ya da suyun turkuazını yakalamak mümkün olmadığından, hiçbir tablo buranın hakkını veremez. Burası sanki... bitmemiş gibi. Her yanda iguanalar var; buranın sahipleri adeta. İnsan nüfusundan kalabalık olduklarına eminim.

Sen de iyisindir umarım. Sesini duyamamak çok kötü. Duşta detone şarkı söylesen bile...

Sevgiler, Diana.

Anaokulunda, ilk şövalemden itibaren sanata yeteneğim belliydi. Resimler üzerinde çalışan—tavan fresklerinden dev tablolara— babamdı ama yaratıcı değil, yeniden-yaratıcı olduğunu size ilk kendisi söylerdi. Williams'ta birinci sınıfta tablolarımdan biri öğrenci sergisine seçildiğinde babam açılışa, tek takım elbisesiyle ve gururla gelmişti.

Annem gelmemişti. Somali'nin derinlerinde, iç savaşı kayda geçirmekle meşguldü.

Babam tablomu sindirmeye yirmi dakika harcamıştı. Dünyanın siyah-beyaza dönüşeceğini, renk görmek için son şansı olduğunu duymuşçasına bakmıştı tabloma. Birkaç defa çerçeveye uzattığı elinin titrediğini görmüştüm. Sonunda dönüp, *sende annenin gözü var*, demişti.

Sonraki yarıyıl da daha fazla resim dersi yerine, sanat tarihi ve işletme dersleri almıştım. Hayatımı annemle kıyaslanarak geçirmek istemiyordum çünkü ona benzememeye kararlıydım. Onun için de sanatta tüneyecek başka bir dal bulmak gerekiyorsa bulacaktım.

Son sınıfta Sotheby's yaz stajına seçildiğimde şaşırmamıştım çünkü üniversite hayatımın tamamını programlarına kabul edilmek üzere planlamıştım. İlk günümde gözleri benimkiler kadar parıltılı yaz stajyerleriyle dolu bir salona alınmıştım. Muhafazakâr ceketlerimiz ve pantolonlarımız içindeki bizlerin aksine mor bir ipek gömlekle kocaman güllerle bezeli, diz hizası bir etek giymiş, siyahi bir erkeğin yanına oturmuştum. Baktığımı görünce başımı salonun ön tarafına, çeşitli bölüm başkanlarının sıraya girip stajyer adlarını okudukları yöne çevirmiştim.

“Milletin bakmasını istemeseydim,” diye fısıldamıştı, “giy-mezdim. McQueen.”

Uzatmıştım elimi. “Diana.”

“Ah, tatlım,” demişti. “Hayır. Eteğin tasarımcısının adı McQueen.” Elini uzatmıştı; ojeleri gümüş rengiydi. “Rodney.” Ardından boydan süzmüştü beni. “Middlebury?”

“Williams.”

“Hım,” demişti, gittiğim üniversitenin adını doğru söylemeyecekmişim gibi. “İlk rodeon mu?”

“Evet. Senin?”

“İkinci,” demişti. “Geçen yaz da buradaydım. İnsanı Itarod’a katılmış üç bacaklı bir köpek gibi çalıştırıyorlar ama duyduğuma göre Christie’s daha fenaymış.” Tek kaşını kaldırmıştı. “Bu şeyin nasıl yürüdüğünü biliyorsun, değil mi?”

Başımı sallamıştım.

“Harry Potter’daki seçici şapka gibi. Adını söylerler, ardından bölümünü. Değiştiremezsin.” Bana doğru eğilmişti. “RISD’de tasarımda uzmanlık okuyorum ve geçen yaz Kaliteli Şarap’a seçildim. Şarap. Ne anlarım ben şaraptan? Sormadan söyleyeyim, hayır, içirmiyorlar.”

“İzlenimcilik,” demiştim. “Umudum orası.”

Sırtmıştı Rodney. “O zaman muhtemelen Uzayın Keşfi çıkar.”

“Müzik Aletleri,” demiştim, gülerek.

“El Çantaları.”

Çantasına uzanıp alüminyum folyo sarılı bir şey çıkarmıştı. “Al,” demişti açtığı paketteki kekten bir parça kopararak. “Kederini önceden bastırırsın.”

Koca bir ısırık alıp, “Kek her şeye iyi gelir,” demiştim.

“Haşhaşlıları hele.”

Öksürmeye başlayınca sırtıma vurmuştu.

Diana O’Toole’u duyunca ayağa kalkmış, “Burada!” demiştim.

Özel Koleksiyonlar.

Kekin kalanını elime tutuşturan Rodney’ye bakmıştım. “Kilimler ve Halılar da çıkabilirdi,” demişti. “Ye gitsin.”

Ön bankoya oturtulup telefonlara bakmak ve ziyaretçileri henüz tanımadığım bir şirketin katlarına yönlendirmekle görevlendirilmeme rağmen kekin kalanını yememiştim. Telefonları yönlendirmiş ve *New York Times*'ın vefat ilanlarında müzayedeye alınabilecek eser sahibi müteveffaları saptayıp not almıştım. Derken günü birinde eni neredeyse boyuna denk bir adam, elinde ketene sarılı bir tabloyla gelip, “Eva St. Clerck’le görüşmem lazım,” demişti.

“Sizin için randevu ayarlayabilirim,” demiştim.

“Anlamadın,” demişti. “Bu bir Van Gogh.”

Paketi açmaya başlayınca Van Gogh’a özgü kırık fırça darbelerini ve kalın renk bloklarını bekleyerek nefesimi tutmuştum. Ama paketten çıka çıka suluboya bir tablo çıkmıştı.

Van Gogh yüzden fazla suluboya tablo yapmıştı. Ama resmin kaynağını onaylamamı sağlayacak renk patlamasını görememiştim. İmza da yoktu.

Tabii değerlendirmek bölümümün işi —benim işim de— değildi.

Ama ya, diye düşünmüştüm. Ya beklediğim fırsat buysa ve karanlıklarda kalmış bir Van Gogh’u saptayıp Sotheby’s’te ef-saneye dönüşecek müthiş stajyer bensem?

“Bir saniye,” demiştim.

Ahizeyi kaldırıp o sırada Imp Mod’da kıdemli uzmanlık yapan Eva St. Clerck’ü aramıştım. Kendimi tanıtip meseleyi anlatmaya başladığımda, “Of, Tanrı aşkına,” diyerek telefonu kapamıştı.

İki dakika sonra asansörden çıkmıştı. “Mr. Duncan,” demişti, sabrını kontrole zorladığı bir tonla. “Geçen hafta ve önceki hafta da söylediğim gibi, bunun orijinal olduğuna inanmı—”

“O kız aksini söyledi,” demişti adam, parmağıyla beni göstererek.

Kocaman açılmıştı gözlerim. “Demedim öyle bir şey.”

“O kız,” demişti Eva, “hiç kimse değil. Bir sanat eserini bırakın, salamlı sandviç bile değerlendirecek nitelikte değil.”

Şaşalamıştım. Yazın yanında çalışmayı umduğum kadındı bu; belki de bölümüne girmemem şansı.

Birden bir el yapışmıştı koluma. “Kalk.” Önümde oynanan dramaya öyle dalmıştım ki esas amirimin aksi yönden geldiğini fark etmemiştim. Jeremiah Özel Koleksiyonlar’da kıdemli uzmandı ve bana, ön bankoda resepsiyonist rolü oynamak gibi işler bulmakla görevlendirilmişti. “Hemen gelmelisin.”

“Ama resepsiyon—”

“Umurumda değil.” Jeremiah kolumdan çekiştirip bir yandan konuşurken önüme düşerek beni koridorlar labirentine sokmuştu. “Vanderbiltler satış için bizle Christie’s arasında karar verecekler. Herkes lazım.”

Jeremiah bir toplantı odasının kapısını açmıştı. Bir grup satış uzmanı başlarını kaldırmıştı. İçlerinden biri, çölde vaha bulmuş gibi, “Stajyer bu mu?” demişti. Bir köşedeki bilgisayarın başına oturtulmuş, satışa konu mülkün içerdiği sanat eserleri ve diğer kıymetli eşyaya dair alınmış yüzlerce sayfa notu girmeye başlamam söylenmişti. Ben yazıp envanterdekileri karşılıklı kontrol ederken onlar arkamda Vanderbilt ailesinin Christie’s yerine Sotheby’s’i seçmesini sağlayacak stratejileri tartışmışlardı.

Günler boyunca Hollandalı Ustaların yağlıboya tablolarını, Rolls Royceları, altın yıldız kaplamalı at arabalarını düzenlerken Jeremiah ve diğer satış uzmanlarının müzayede için nefes kesici bir strateji yaratmalarını dinlemiştim. O odaya girmek, elektriğe kapılmak gibiydi; sanatın verdiği coşkunun yaratım süreciyle başlayıp bitmediğinin onayındı benim için.

Vanderbilt ailesi stajımın bitişinden bir gün önce Sotheby’s’i seçmişti. Şampanyalar açılmış, konuşmalar yapılmıştı. Gecelemini ve hafta sonlarını harcayarak tüm ayak işini halleden dolap beygiri olarak alkış almıştım.

Eva St. Clerck hakkımda ne düşünürse düşünsün.

Bir şişe yürütüp Rodney'yle engelliler tuvaletinde içmiştik. Yaz içinde ayrılmaz iki arkadaş olmuştuk. Onu İslam Sanatları'na vermişlerdi ama kısım amirini, müzayedelerin yapıldığı yerleri tasarlayan ekiple takılmasına izin vermeye bir şekilde ikna etmişti.

Hafta sonları müzelerde dolanmış, kentteki en iyi avokadolu tost yapan yeri bulmayı görev edinmiştik. Erkek arkadaşı mesaj yollayarak terk ettiğinde sarhoş etmişim; o da beni kandırıp Max Mara ve Ralph Lauren'in indirim kampanyalarına götürmüştü. "Kaliteli şaraplara," diyerek götürmüştüm şişeyi ağzıma.

"Sotheby's 2013 mastır sınıfı mezunu bizlere," demişti Rodney. Planımız şirketin sanat programına birlikte kaydolmak, işe girmek ve sanat dünyasını ele geçirmekti.

İçten içe de Eva St. Clerck'ün kim olduğumu, neler yapabileceğimi öğrenmesini istiyordum.

Dokuz yıl ve birkaç terfiden sonra Eva St. Clerck kim olduğumu biliyordu artık: kanatları altına aldığı, Kitomi İto'nun Toulouse-Lautrec tablosunu kapmış ve sonra kaçırmış kişi.

Ertesi sabah kalktığımda güneş yükselmişti ve öyle sıcaktı ki adeta havanın canını yakıyordu. Beklenmedik bir öngörüyle sırt çantama attığım mayomu giydim, bir havlu aldım ve okyanus kıyısına, tabanlarım yanmaya başlayınca hızlı dans adımlarıyla indim. Parmaklarımdaki şişikler düzleşip nasırlaşmıştı.

Kaynayan havayla soğuk dalgalar arasındaki fark nefesimi kesti ama derin bir soluk alıp dalgalara koştum ve üç adımın ardından kendimi suya attım. Yüzeye çıktığımda saçım yüzüme yapışmıştı, sırtüstü uzanıp gözlerimi kapadım. Tuz yanaklarımda kuruyor, tenimi geriyordu.

Ne kadar böyle kör ve asılı kalabilirdim acaba? Sürüklenecek nereye varırdım?

Bacaklarımı yerçekimine teslim ederek aşağı inmeye bıraktım, gözlerimi kısarak ufka baktım. Finn bu yönde miydi acaba?

Bu tropik cennette olmak ve dünyanın diğer ucunda New York'un pandemiye karşı dış sıkıldığını bilmek, muazzam bir bilişsel uyumsuzluk gibi geliyordu.

Çöldeyken seller altında kalan yerler aklınıza gelmez...

Okyanustan çıktım, havluya sarınıp atkuyruğumun suyunu sıktım. Birden izleniyormuşum gibi ensem ürperdi. Dönüp bakındım ama sahil bomboştu. Daireye doğru döndüğümde bir hareketlenme görür gibi oldum ama bakacak kadar yaklaşımadan kayboldu.

Şampuan ve sabun yokluğunu anca duşa girerken fark edebildim. Abuela'nın bıraktıklarını dün gece yediğimden, yiyecek bir şey de yoktu. Yıkanmadan kotumu ve bulduğum tişörtlerden ikincisini giydim, Puerto Villamil'e yürüdüm. Bir yerlerin açılmış olduğunu umuyordum. Hedefim stoklayacak kadar öteberi ve erzak almak, bir de pul alıp Finn'e yazdığım kartpostalı gönderebileceğim bir postane bulmaktı. Mesaj veya e-posta yollayamıyorsam, görüntülü arayamıyorsam en azından eski moda bir mektup yollayabilirdim.

Ama Puerto Villamil hayalet kasabaya dönmüştü. Barlar, lokantalar, oteller ve dükkânlar hâlâ karanlık ve kapalıydı. Postanenin girişi kepenkle kapatılmıştı. Bir anlığına belki de genel tahliye sırasında uyuduğumu, ben hariç adanın tamamının boş olduğunu düşündüm, yüreğim hopladı. Derken dükkânlardan birinin etrafında, içi hâlâ karanlık olmakla beraber birilerinin olduğunu fark ettim.

Gidip kapısına vurdum, içerideki kadın başını salladı.

"Por favor," dedim.

Elindeki kasayı yere bırakıp kapıyı açtı. *"No perteneces aquí. Hay toque de queda."*

Bir market... Tezgâhta meyve dolu sepetler, raflarda kuru gıdalar... Para çıkardım cebimden. *"Ödeyebilirim."*

"Kapalı," dedi kadın, sertçe.

"Lütfen," dedim.

Yüzü yumuşadı, beş parmağını açarak elini kaldırdı. Beş şey? Beş dakika? Tezgâhtaki sarı meyve sepetini işaret ettim. Guava, belki. Kadın aldı sepeti. “Sabun?” dedim. “Sopa?”

Raflardan birine uzanıp konserve çorba aldı, uzattı.

Elbette alırdım da yıkanamazdım bununla. Saçlarımı, koltukaltılarımı ovalama işaretleri yaptım, başıyla anladığını belirtti ve yığınım fildişi rengi bir sabun ekledi. Fakir İspanyolca bilgimde yer alan tüm gıdaları saydım: *agua, leche, café, huevo*. Taze şeylerin azlığı hem seçeneklerimi azaltıyor hem de Isabela halkının yumurta ve süt gibi kolay bozulabilen gıdalara nasıl erişeceğini veya erişip erişemeyeceğini merak ettiriyordu. İşaretlerle anlatmayı başarabildiğim her şeye karşı elinde olmayan iki şey vardı; ada yerlisi kapanmayı önceden duyup stok yapmıştı anlaşılan. “*Pasta?*” dedim, üç paket makarna bulup verdi.

Sadece makarna yemek zorunda kalmaktan daha kötü şeyler vardı.

“Pul?” dedim. Kartpostalı gösterip köşesini işaret ettim.

Kadın başını salladı ve sokağın karşısındaki kapalı postaneyi işaret etti.

Tezgâhta birkaç gazete vardı. İspanyolca manşetleri okuyamazdım ama fotoğraf durumu açıklıyordu: İtalya’da bir papaz, Covid yüzünden hayatını kaybedenlerle dolu bir sürü tabutu kutsuyordu.

Amerika’ya bu geliyordu. Finn bununla uğraşacaktı.

Bense burada sıkışıp kalmıştım.

Dükkân sahibi elini uzattı: Evrensel parasını öde işareti. Kredi kartımı çıkardım, başını salladı. Ekvador parası yoktu üzerimde ve şu ana dek bir ATM’ye rastlamamıştım. Kızıp öteberimi geri almadan iki yirmilik çıkarıp uzattım. Kadın dükkânın kapısını kilitledi, elimde torbam, yola koyuldum.

Yolun yarısındaiken telefonumdan ping sesi geldi. Çıkardım ve ekranda Finn’den gelme mesaj yağmurunu gördüm.

Bağlantı koptu...

Alo?

Görüntülü aramaya çalıştım ama...

Wi-Fi mı kötü?

Yarın yine deneyeceğim.

Bir sürü mesaj yollamış ve anlaşılan telefonumun çekmediğini sonunda anlamıştı. Son mesajında, bir internet kafe bulma ihtimalimi düşünerek e-posta yollayacağını belirtmişti.

Sokakta bakındım. Her yer kapalıydı.

Ama anlaşılan Puerto Villamil'deki tek çeken noktadaydım çünkü posta kutumu kontrol ettiğimde Finn'den gelmiş e-postayı gördüm. Yere çöküp bağdaş kurdum ve Finn'in yazdıklarını çölde vaha bulmuş gibi sindirdim.

FColson@nyp.org

Alıcı: DOTOole@gmail.com

Sadece iki gün geçtiğine inanamıyorum. Okullar kapandı. Bar ve lokantalar da. Sadece şehirde 923 vaka var. On ölü. Metro bomboş. New York adeta bir kabuk ve herkes saklanıyor.

Bildiğimden de değil, hastaneden hiç çıkmadım çünkü. Stajyer ve asistan cerrah programını kaldırdılar. Kıdemli asistanlar hakiki ameliyatlara girerken kıdemsiz asistan olarak gece vardiyalarına kaldığım ve eğitim konsültasyonlarına girdiğim için söylenip duruyordum, sen de bir gün sıramın geleceğini söylüyordun ya... Yok şimdi hiçbiri. Dört yıllık asistan bile olsam fark etmiyor. Kimse ameliyat yapmıyor artık. Cerrahi yoğun bakım ünitesi Covid hastalarıyla dolup taşıdığından tüm elektif prosedürler, safra kesesi ve apendektomi gibi aciller bile iptal edildi. Asistanlara gözden çıkarılabilir gözüyle bakıyorlar herhalde ki hepimizi Covid meselesine yönlendirdiler.

Haksızlık etmeyeyim, başka hastalıklarla uğraşmıyoruz. Ama ben cerrah eğitimi aldım ve durduk yerde bulaşıcı hastalıkla uğraşan iç hastalıkları doktorluğu yapmam gerekiyor şimdi. Ne yaptığıma dair en ufak fikrim de yok.

Herkes aynı durumda.

12 saatlik vardiyamın 34'üncü saatindeyim çünkü hastalarla ilgilenecek yeterli sayıda hekim yok. Hastalar gelmeye başladı ve gelmeleri bitmedi. Hepsi nefes zorluğuyla ve hırıltı yutmuş halde geliyor. Nefes almaya çalışıyorlar ama havanın gideceği yer olmayınca akciğerler daha fazla zarar görüyor. Kısır döngü. Normalde bu tür hastalara on kat fazla oksijen sağlayabilen nazal kanül takarız ama bu durumda söz konusu aygıt virüsü de serpintiye dönüştürüyor, hastanın her yanına yayıyor. Biz de mecburen geri dönüşümsüz maskeler veya küçük nazal kanüller kullanıyoruz. İşe yaramıyorlar. Elimizde bulunan hiçbir şey işe yaramıyor. İnsanlar yeterli oksijen alamıyor, geriye sadece entübasyon kalıyor. O da hepsinden tehlikeli çünkü bir hastayı virüsü üstümüze salmadan ventile edemiyoruz.

Dolayısıyla yetersiz de kalsa zırh kuşanmak zorundayız. Hasta göreceksam başlık, N95 maskesi, yüz kalkanı, kâğıt izolasyon önlüğü ve eldiven takmam gerekiyor. Bunları takma sırasını ezberlememiz için videolar yollandı ve ayrıca çatışmaya girmeden önce herhangi bir şey unutup unutmadığımızı kontrol eden gözetmenlerimiz var. Yüzümün önündeki bu ufacık filtrenin beni bu virüsten koruyan tek şey olması gülünç geliyor. Kişisel koruyucu ekipmanı kuşanmak altı dakika, çıkarmaksa on iki dakika sürüyor çünkü enfekte olma ihtimali, çıkarırken daha yüksek. Feci sıcak tutuyor, kaşıntıdırıyor ve hastaların neler hissettiğinden kaygılanıyorum. Vebaya yakalanmışlar gibi davranıyoruz.

Belki de öyle aslında.

Hasta odalarında uzun kalmamaya çalışıyoruz. Mecbur kalmadıkça hastalara dokunmuyoruz. Virüsün yüzeylerde ne kadar dayandığını kimse bilmediğinden en kötü ihtimali varsayıyoruz. Çıkınca eldivenlerimizi çıkarıp çöpe atıyor, ellerimizi yıkıyoruz. Ardından kep çöpe gidiyor, yine ellerimizi yıkıyoruz. Ardından kalkanı çıkarıyoruz, yine ellerimizi yıkıyoruz. Sayıları yetersiz olduğundan N95 maskelerimizi tekrar kullanıyoruz; dolayısıyla onları çıkarıp üzerinde adlarımız yazan küçük

kutulara koyuyor ve yine ellerimizi yıkıyoruz. İtalya'da doktorlar nükleer reaktöre girermiş gibi koruyucu giysiler giyerken ben burada yüz maskemi ıslak mendille siliyorum.

Parmak eklemlerim çatladı; kanıyorlar.

Ama şikâyet etmemeliyim. Bugün bir Covid hastasına acil krikotirotoni yapmak zorunda kaldım. Adam gidiyordu, kalbi durmak üzereydi. Hemen solunum ekibini çağırdım ama adamın boynu çok kalındı ve anestezi uzmanı hızlı entübasyon için düzgün görsel alamadı. Sadece ben, anestezi uzmanı, hemşire ve nefes almakta zorlanan adam... Hava yolunu sağlamlaştırmak ve geç kalmadan entübe etmek için acil krik yapmak zorunda kaldım. Korkmuştum çünkü yanlış yapar, bir detayı atlarsam enfekte olabilirdim. Kesi yapmadan önce titremelerini önlemek için ellerimi sıkmak zorunda kaldım. Kendime işi verimli ve hızlı yapmam, odadan çıkıp kendimi dezenfekte etmem gerektiğini söyleyip durdum.

Bittiğinde anestezi uzmanıyla adeta yangın varmış gibi çıktık dışarı. Üzerimdekileri doğru sırayla çıkardım, ellerimi yıkadım, üzerine Purell kullandım ve anca ondan sonra hemşirenin hâlâ odada, havaya saçılmış onca virüs molekülü arasında olduğunu fark ettim. Taş çatlasa 25'indeydi... Hastanın kolunu okşuyordu; adam çabucak uykuya dalmıştı ama hemşirenin yanağından süzülen yaşı sildiğini gördüm. Anestezi altında olmasına, duyamamasına rağmen konuşuyordu adamla.

Ben kâğıttan astronot kıyafeti ve keşiden şikâyet ederken hemşire hakiki, gerçek hasta bakımıyla uğraşıyordu.

O zaman dedim ki hakiki bir kahraman işte.

Bunları sana neden anlattığımı bilmiyorum. Ama dinlediğini bilmek, iyi geliyor.

Finn'in e-postasını tekrar tekrar okuyarak sokağın ortasında, güneş altında ne kadar oturduğumu bilmiyordum. Şehre ve hastaneye dair anlattıkları gerçekdışı bir distopya gibiydi. Sadece kırk sekiz saatte bu kadar şey nasıl değişebilmişti?

Rezervasyon yaptırdığım otelde kalamamak veya acıkmak birden çocukça ve şımarıkça geldi. Finn'e hiçbir şekilde yakınamazdım.

Burası çok güzel, diye yazdım. İnsan neye bakacağını şaşıyor. Su öyle berrak ki dipteki balıkları görebiliyorsun. Çılgın şekilli lav kayalıkları, sokağın ortasında koşturan iguanalar...

İnsanlar da çok cana yakın, diye yazdım.

Santa Cruz limanındaki denizaslanını, bor sallantılı feribot yolculuğunu anlattım, Isabela'ya vardığımda karşılaştığım telaşlı turistlerden hiç bahsetmedim.

Telefonun doğru dürüst çekmemesi dışında tek terslik, diye ekledim, yanımda olmaman.

Sen boğuşurken burada olmaktan mutlu değilim. Keşke yanında olabilseydim.

Eve dönmeye karar versem bile dönmemin yolunun bulunmadığını yazmadım.

Gönder tuşuna bastım.

Nefesimi tutarak ekrana baktım ve nihayet bildirim geldi: *İnternet bağlantısı yok.*

Müzayede dünyasında videolu tanıtım, somut katalogun yanında pek önemli değildir. Müşterilerinizin ilgili parçanın ne kadar önemli olabileceğini kestirebilmeleri için —katalogdaki yerinden— müthiş fotoğraflara bakmaları, metni okumaları çok daha önemlidir. 2014'te bir yıllık eğitimin ardından Sotheby's'in sanat ticareti mastır programını bitirip Imp Mod'da kıdemsiz katalogcu olarak işe girmiştım. İşim, fotoğraflara eşlik edecek metinleri yazmaktı. Tabloları uzmanlar getiriyordu belki ama tablolara hayat vermek, benim görevimdi.

Sotheby's'teki kütüphane gerçek bir kütüphane değil, tüm katlardaki koridorlarda dizili kitaplıklardı. Katalogcu olarak bir eserin veya nesnenin piyasa değerine, benzerlerinin kaç tane satıldığına ve söylenebilecek neler bulabileceğime yönelik başlangıç

araştırması için eldeki malzemeleri karıştırırdım. İnsanları bir sanat eserine çekmenin yolu, akıllarında kalacak bir ayrıntı, esere kişilik verecek bir şey bulmaktı. Bu tabloyu sanatına destek verecek akıl hocasıyla tanışmadan önce yapmış; bu ilk yağlıboya çalışması; bu tabloda Degas, Gauguin, Cézanne etkisi var... Her metin parçası, alıcının ilgisini çekmek ve sayfaları çevirmeye devam etmesini sağlamak üzere defalarca gözden geçirilir, düzenlenirdi.

Buysa esasen oturup düzeltilmiş metni yazmayacaksam nâdiren oturmam demekti. Düzeltmeleri ve taslakları bir uzmandan diğerine, pazarlamadakilere ve kataloğu baskıya hazırlayan tasarım bölümüne götürüp dururdum. Ayrıca kataloğu müzayededen önce yetiştirmek gibi sürekli bir aciliyetimiz olurdu.

Sotheby's'te üçüncü yılımda bir gün asansöre binmeyişimin sebebi buydu. Eva St. Clerck artık Imp Mod'da satış grubunun başındaydı. Bir teslim tarihini yetiştirmek üzere ona bir şey götürüyordum. Asansör başka bir katta kalmıştı, acil durum merdivenlerine koşmuştum. Ama telaştan boşa basmış, basamaklardan aşağı, sol kolum korunma amacıyla önde, yuvarlanmışım.

Sahanlığa indiğimde streç pantolonum yırtılmış, dizimin derisi soyulmuştu. Yattığım yerde, Eva St. Clerck'ün tek kaşı kalkık hayal kırıklığı bakışına yakalanmamak için yukarı koşturup çekmecemde tuttuğum yedek pantolonumu giymeyi düşünmüştüm. Kalkmaya çalıştığımdaysa acı dalgasıyla bayılacak gibi olmuşum.

Nefesimi toparladığımda telefonumu zor bela ceket cebimden çıkarıp tek elimle Rodney'ye mesaj yazmıştım: *İmdat*.

Beni bulduğunda azıcık doğrulup sırtımı duvara yaslamıştım. Bacaklarım açıktı, sol kolumu sağ elimle tutuyordum. Beni kaldırıp en yakın asansöre götürmüştü. Bileğime bakıp yüzünü buruşturarak, "Acile gidiyoruz," buyurmuştu. "Bileğinin açısı doğaya aykırı."

"Öylece gidemem. Eva—"

“Majestelerini memnun etmek için uğraşırken merdivenden düşmen yüzünden aleyhinde dava açılmasını istemeyecektir.” Girişe varınca Rodney beni alelacele yürütüp dışarı çıkarmıştı. New York Presbiteryen’in acil servisi uzak değildi, sürekli ambulans sireni duyardık.

Bekleme odası yarı yarıya doluydu. Ağlayan bebeklerini kucaklamış anneler, fena öksüren bir ihtiyar, öfkeyle İspanyolca fısıldaşan bir çift, bacağındaki yaraya havlu bastıran bir inşaat işçisi... Triyaj hemşiresi bilgilerimi almış, kırk beş dakika sonra adımla çağrılmıştım. “Senle gelmemi ister misin?” demişti Rodney. İstememe rağmen yetişkin gibi davranmaya çalışarak başımı sallamıştım.

“İyi,” demişti, “2006’dan kalma bu *People* dergisi elden bırakılacak gibi değil çünkü.”

Perdeli ufak bir bölme alınıp kolumu kımıldatmamaya çalışarak bir sedye oturtulmuştum. Derimin altı alev alevdi ve birden her şey fazla geldi: acı, kataloğun teslim süresi ve muhtemelen kırık bir kemik... Gözyaşlarım süzölmeye, burnum akmaya başlamış, beceriksiz sol elimle tepsideki kâğıt mendillere uzanmaya kalktığımda kutuyu yere düşürmüştüm.

Doktor tam o anda içeri girmişti. Uzun boyluydu; sarı saçları gözlerinin üzerine düşüyordu. “Ms. O’Toole?” demişti bilgilerime bakarak. “Ben, Dr. Colson. Anladığım kadarıyla düşmüşsünüz...” Başını kaldırıp yüzüme bakmıştı. “İyi misiniz?”

“İyi olsam,” demiştim hıçkırıklar arasında, “acilde olmazdım.”

“Ne olduğunu anlatın lütfen.”

O dirseğime ve bileğime dikkatle dokunurken anlatmıştım. Acıyla inlediğimde durmuştu. Parmakları ılık ve güvenliydi. Sorular sorarak sarsıntı geçirip geçirmediğimi kontrol etmiş, sıyrık dizimi ve kalçamdaki morluğu muayene etmişti. “Hep aceleniz mi vardır?” demişti.

Şaşırmıştım soruya. “Galiba...”

Bölmeye geldiğinden beri ilk defa gözlerime bakmıştı. “Ne reye gittiğinizi biliyorsanız kötü bir şey değildir herhalde,” demişti.

“İki aspirin alıp sabah arayın demenin güncel şekli mi bu?”

“Hayır. Röntgen çektirmeden gidemezsiniz.” Azıcık gülümseyince dudağının bir köşesi yamulmuştu. “Kötü haber, kolunuzun kırıldığına dair bahse girebilirim. Espri yapabiliyorsanız muhtemelen nöbetim sırasında ölmeyeceksiniz; bu da iyi haber.”

“Harika,” diye mırıldanmışım.

“Öyle,” demişti. “Yelp puanlarımdın dibe vurmasını istemem.” Bölmeden dışarı uzanıp bir hemşireyle konuşmuştu. “Sizi radyolojiye götürecekler, sonra tekrar görüşeceğiz.”

“Arkadaşım bekleme salonunda,” demiştim. “Biri olan biteni anlatabilir mi ona?”

Doğrulmuştu. “Erkek arkadaşınıza haber yollarım.”

“İş arkadaşım sadece,” demiştim. “Rodney. Beni o getirdi. Bekleme odasındaki özel tasarım kıyafetli tek kişi.”

Sırıtmıştı doktor. “Prada giymiş bir kahramanı kim sevmez?”

Röntgenin çekilmesi, sonuçların kontrolü ve Dr. Colson’ın bölmeme tekrar gelmesi bir saati bulmuştu. Kolumu kımıldatmamaya çalışarak yatıyordum. Sonuçları iPad’de göstermişti. Kemiğimde tertemiz, beyaz bir çizgi... “Basit bir kırık,” demişti.

“Bana basit gelmiyor.”

“Yani ortopedi konsültasyonu gerekmeyecek. Kolunuzu alçıya alırım, sonra gidebilirsiniz.”

Kolumu ve başparmağımı kaldırarak nasıl tutacağımı göstermiş, bandajı müthiş hassasiyetle sarmıştı. İşlemleri yaparken sorular sormuştu: Ne süredir Sotheby’s’teydim? Sanat okulunda mı okumuştum? Moderni mi yeğliyordum yoksa izlenimciliği mi? Asistan doktordu, ilk senesiydi ve iki haftalığına Acil Servis rotasyonundaydı. İlk defa alçı yaptığını da itiraf etmişti.

“Benim de ilk,” demiştim.

Son katmanda mavi, radyasyon uyarısı turuncusu, kamuflaj deseni veya parlak pembeyi seçebileceğimi söylemişti.

“Seçebiliyor muyum?”

Gülümsemişti. “Yeni müşterilere özel.”

“Pembe,” demiştim. “Gerçi Rodney kıyafetlerime uymadığını söyleyecektir.”

“Altı hafta boyunca görmekten sıkılmayacağınızı seçin,” demişti. “Her şeye uyacak bir şey arıyorsanız mavi derim. Gözlerinizle aynı renk.”

Bunu der demez kızarak başını eğmiş, dikkatini son katmana vermişti.

Nihayet kolumu çevirip alçımı incelediğimde, “Acemi biri için fena değil,” demiştim. “Yelp’te beş yıldız garanti.”

Gülmüştü.

“E,” demiştim yüzüne bakarak. “Hepsi bu mu?”

“Bir şey daha var,” diyerek önlük cebinden bir kalem çıkarmıştı. “Alçınızı imzalayabilir miyim?”

Gülümseyerek onaylamıştım.

Finn, yazmıştı. Yanına da telefon numarası.

“Komplikasyon olursa,” demişti, gözlerime bakarak.

“Sağlık Sigortası Taşınabilirlik ve Sorumluluk yasasını fılan ihlale girmiyor mu bu?” demiştim.

“Hastamsanız. Şansıma,” demişti çıkış belgelerimi uzatarak, “artık hastam değilsiniz.”

Bekleme salonuna döndüğümde ertesi gece akşam yemeği için sözleşmiştik ve kolumdaki zonklamayı unutmuştum bile. Rodney dört sandalyeyi birleştirip sırtüstü uzanmıştı. Yüzümü görür görmez bakışları alçıma kaymıştı. “Vay, vay,” demişti.

Finn’den gelen e-postayı okuduktan sonra yüzerek gitmem gerekse bile Amerika’ya dönmeye karar verdim. Daireye gidip sırt çantamı topladım, Puerto Villamil’e geri döndüm. Isabela’da çok

az hayat belirtisi vardı ama anakaraya çıkış bulma şansım, kasabada daha yüksekti.

Rıhtımda bir saat kadar bekledikten sonra motorunu tıkratarak yaklaşan ufak bir tekne gördüm. İçinde biri vardı ama uzaktan seçemiyordum. Rıhtımda el sallayarak koştum; adam tekneden indi, bana sırtını dönüp halatı bağlamaya koyuldu.

Basit bir selamın ötesinde nasıl iletişim kuracağımı düşünerek, “*Hola*,” dedim.

Adam doğruldu, ellerini şortuna silerek kuruladı ve bana döndüğünde dün tosbağa merkezinde karşılaştığım adam olduğunu gördüm. “*No es cierto*,” diyerek sanki yok olmamı sağlayacakmış gibi bir anlığına gözlerini kapadı.

Eh. En azından İngilizce konuşabildiğini biliyordum.

“Tekrar merhaba,” dedim, gülümseyerek. “Teknenizi kiralayabilir miyim, diyecektim.”

Başını salladı. “Kusura bakmayın, tekne benim değil,” dedi ve hafifçe omuz atıp yanımdan geçti.

“E ama—” dedim peşinden giderek. “Bakın... Hoş tanışmadık, biliyorum. Ama durum acil.”

Durdu, kollarını kavuşturdu.

“Para veririm,” dedim. “Beni Santa Cruz’a götürmenizi isteyecek kadar para veririm.” Fazla nakdim kalmamıştı ama orada en azından bir ATM olmalıydı.

Gözlerini kıstı. “Santa Cruz’da ne var?”

“Havaalanı,” dedim. “Eve dönmem lazım.”

“Santa Cruz’a gitseniz bile uçak seferi yok.”

“Lütfen,” diye yalvardım.

Yüzü yumuşadı ya da bana öyle geldi. “Götüremem sizi,” dedi. “Karantinadayız. Federal görevliler kontrol ediyor.”

Gözyaşlarımı bastırmaya çalışıyordum artık. “Salak turistin teki olduğumu düşündüğünüzü biliyorum,” dedim. “Son feribotla gitmeliydim. Haklısınız. Ama sevdiklerim sıkışıp kalmışken

burada Tanrı bilir ne kadar...” Devam edemedim, yutkundum.
“Siz hiç hata yapmadınız mı?”

Vurmuşum gibi geriledi.

“Bana ne olacağı pek umurumda değil,” dedi. “Ama Santa Cruz’a gidip tutuklanırsanız gene evinize gidemezsiniz.” Boydan süzdü beni. “Bir yol bulursunuz umarım,” dedi ve hafif bir baş selamı verip gitti.

İkinciye girdiğimizde sırf adadan gidip gidemeyeceğimi değil, adada yalnız olup olmadığımı da merak etmeye başlamıştım.

Doğru olamayacağını bilmeme rağmen gezegende kalan son insanmışım gibi geliyordu. Tosbağa merkezindeki adam gittiğinden beri tek kişi dahi görmemiştim. Evin Abuela’nın kaldığı tarafında ışık veya hareket yoktu; sahil bomboştı. Isabela Adası’na inen turist yoktu belki, insanlar koronavirüs yüzünden tedbirli davranıyordu belki ama gene de kendimi distopya filminin setine girmişim gibi geliyordu. Güzel bir setti ama fazlasıyla ıssızdı.

Dün gittiğim yana, tosbağa üretim merkezine doğru yürürken yolu kaybedip eklemlerinden bükülmüş beyaz parmakları andıran dallarıyla mangrov* ormanından geçen bir ahşap yürüyüş yoluna çıktım. İssiz ve tuhaf bir güzellikteydi; peri masallarında cadının ortaya çıktığı yerdı sanki. Ama görünürde benden ve yanından geçtiğimde boynundaki Godzilla çıkıntılarını kabartan bir iguana haricinde kimse yoktu.

Concha de Perla tabelasını görünce hafızam canlandı: kayıp valizimdeki seyahat rehberi kitabında Finn’le uğrayacağımız bir yer olarak sayfasını işaretlemiştim. Şnorkelle dalış için ideal sayılan, lav kayalıklarının çevrelediği doğal bir gölcük... Yanımda dalış malzemem yoktu ama sıcaklamıştım, ter içindeydim ve serin sulara dalmak görev gibiydi.

* Gelgit sonucu oluşan haliçlerde, tuzlu bataklıklarda ve çamurlu kıyılarda sık ormanlar oluşturan bazı ağaç ve çalı türlerine verilen ad. (ç.n.)

Zehirli elmalar aklımda, tabelayı dikkatle okudum ama herhangi bir uyarı yoktu. Ahşap yol, suya uzanan ufak bir iskeleyle sonlanıyordu. İskelede, vücutlarının etrafındaki ahşabı ıslatarak olay yerlerindeki çizimleri hatırlatan bir manzara çizen iki denizaslanı, iskelede yayılmış yatıyordu. Korkuluğun üzerinden suya bakmak için yanlarından geçerken kıllarını bile kıpırdatmadılar. Berrak suyun tonu yeşildi, tam altımda bir denizkaplumbağası ailesi yüzüyordu.

Eh. Dünyadaki son insansam olabileceğim daha fena yerler vardı.

Ayakkabılarımı ve çoraplarımı çıkarıp iskeledeki banklardan birinin altına soktum. Soyunmak biraz teşhircilik gibi geldi ama etrafta kimse yoktu ve ıslatmayı göze alamayacağım kadar az kıyafetim vardı. Sporcu sütyenim ve külotumla kalınca merdivenden suya inmeye koyuldum. Baldırıma kadar girdikten sonra balıklama atladım.

Su serindi; dik durduğumda parmaklarım kumlu dibe neredeyse değiyordu. Gölcüğün kıyılarında mangrov ağaçları, suyun kimi yerlerinde lav kayalarının gölgeleri vardı. Kayalardan bazıları diş gibi sivri ve yüzeye çıkacak kadar büyüktü. Biraz bakındıktan sonra lav kayalıklarına doğru yüzmeye koyuldum. Güneş epey kuvvetliydi; sırtüstü uzandım, kendimi bırakarak gökte süzülen bulutları seyrettim.

Birden didiklendim, debelendim, suya gömüldüm, su yuttum, tükürerek çıktım. Karşımda iki penguen duruyordu; benim kadar şaşkın görünüyorlardı.

Sırıtarak, “Selam,” dedim. Kolumun yarısı kadardılar; smokinliydiler ve gözleri minik sarı noktalardan ibaretti. Usulca elimi uzatarak yanıma davet ettim. Penguenlerden biri dibe daldı, solumdan çıktı.

Diğeri gagaladı beni.

Bağırarak debelendim, pengueni itekledim, elimi omzuma attım. Sıyrıktı sadece ama canım yanıyordu.

Penguenleri dost canlısı ve sevimli göstererek haksızlık eden çocuk öyküleri geldi aklıma. Gerçek hayatta penguenler belki de bölgeciydi; belki gölcüğün onlara ait kısmına yüzerek ihlalde bulunmuştum. Uzaklaştım, kökleri birbirine dolanmış mangrov ağaçlarına doğru yöneldim.

Bir gözüm penguenlerde, tembel kulaçlarla yüzdüm. Bir de izlendiğim hissine kapılmıştım.

İç çamaşırlarım özünde bikiniyle aynı şeydi ama gene de tanımayanların beni böyle görmesini istemezdim. İki defa dönüp baktım ama iskelede kimsecikler yoktu.

Arkamdan bir şapırtı gelince döndüm, sıçrayan sular yüzünden bir şey göremedim.

Tekrar yüzmeye döndüm, gene aynısı oldu.

Ama bu sefer döndüğümde birkaç karış ötemde bir denizaslının meraklı bakışlarıyla karşılaştım.

Kara gözleri anlamlıydı, bıyıkları titriyordu. Suyun altında vücudu dalgalanan yekpare bir kas gibiydi; kuyruğu kuvvetle çalışarak dik durmasını sağlıyordu.

Sudan kürek gibi çıkan bir yüzgeç bir kez daha yüzüme su sıçrattı.

Madem öyle deyip karşılık verdim.

Bir anlığına göz göze geldik. Burnu oynadı. Yüzgeci bir kez daha yüzeye çıktı ve yine yüzüme su attı.

Gülmeye başladım. Denizaslını sırtüstü daldı ve birkaç karış ötemde bir daha belirdi. Sırtarak ben de sırtüstü daldım. Yüzeye çıkıp saçlarımı kenara çektiğimde denizaslını neredeyse bir karış yakınımdaydı. Bu sefer derin bir nefes alıp daldım, takla attım ve suyun altında aynısını yapmasını seyrettim.

Neredeyse sohbet ediyor gibiydik.

Hareketlerimizi taklit ederek neşeyle oynadık. Yorulunca iskeleye doğru yüzmeye başladım. Denizaslını bir süre peşimden geldi. Tahta iskelemin altında nefes nefese durduk. Balık kokuyordu denizaslını.

Hazır bir çeşit arkadaşlık kurmuşken belki okşamama izin vereceğini düşünerek elimi uzattım. Islak, ipeksi kürküne dokunamadan avcumun ortasında bir kan damlası belirdi.

Şaşkınlıkla çektim elimi. Lav kayalarında mı kesmiştim? Penguenin işi miydi yoksa? Derken ikinci bir damla suya düştü, boya misali dağıldı.

Başımı kaldırıncı iskeleden geldiğini anladım.

Kaygan basamaklardan çıkınca iskelenin bir köşesini oluşturan direğe yaslanarak oturmuş bir kız gördüm. Küçüktü, ergenliğin eşiğinde görünüyordu. Beni gördüğüne, onu gördüğüme şaşırdığım kadar şaşırmış gibiydi; derhal svetşörtünün kolunu indirdi ama biri kanayan bir dizi kesiği görebildim.

Yanına doğru ilerlerken, “İyi misin?” dedim, dizlerini toplayıp ellerini svetşörtünün ceplerine soktu.

Hayatımda kendime zarar vermemiştim ama lisede öylesini yapan bir kız hatırlıyordum. Annesi yumurtalık kanserinden ölmek üzereydi ve bir defasında rehberlik öğretmenininin odasının önündeki sırada yan yana oturmuştuk. Yan gözle baktığımda kolunda, aklıma babamın odamın kapı çerçevesine her doğum günümde attığı, boyumun uzamasını gösteren çizikleri getiren yara izlerini çekiştirdiğini görmüştüm. Baktığımı fark edince durmuş, *ne var*, demişti.

Bu kızın örgüsü dağılmış siyah saçları vardı ve ağlamıyordu. Hatta gizli yerini ihlal etmeme kızmış gibiydi. “Ne işiniz var burada?” dedi, suçlar bir sesle.

“Yüzüyordum,” dedim ve ne giyip ne giymediğimi hatırladığımda yüzüm kızardı. Ödünç tişörtümü yattığı yerden, bankın altından alıp giydim.

Kız, “Kapalı burası,” dedi ve birden tanıdık geldiğini fark ettim: dün feribottaki üçüncü yolcu. Ağlayan.

“Yaralandın mı?” dedim.

Hiçbir şey söylememişim gibi, “Adanın tamamı kapalı,” dedi. “Virüs yüzünden öğlen ikiden sonra sokağa çıkma yasağı var.”

Alçalmaya başlamış güneşe baktım. Adanın neden hayalet kasaba gibi geldiğini anlamaya başlamıştım. “Bilmiyordum,” dedim, dürüstçe. Kaşlarımı çatım. “Sokağa çıkma yasağı varsa senin burada ne işin var?”

Ellerini ceplerinden çıkarmadan kalktı. “Umurumda değil,” dedi ve koşarak gitti.

“Dur!” diye bağırdım, peşine düşmeye kalktım ama tahtalar ayaklarımı yakıyordu; yüzümü buruşturarak gölgeye sığındım. Seke seke gidip pantolonumu ve ayakkabılarımı giydiğimde denizaslanı da gitmişti.

Esrarengiz kızın İngilizce konuştuğunu fark ettiğimde yolu yarılamıştım.

Bağırışları Abuela’nın evine yaklaşırken duydum. Sundurmadaydı, bağırarak bir adamı sakinleştirmeye çalışıyordu. Abuela koluna her dokunuşunda adam İspanyolca bir şeyler sıralıyordu. Abuela adamın karşısında süklüm püklüm olmaya başlayınca, “Hey!” diye bağırarak koşmaya başladım. “Rahat bırak onu!”

Sesime dönüp şaşkın baktılar.

Yine... aynı adam. “Siz ha?” dedim.

“Sizi ilgilendirmeyen şeylere karışmayın,” dedi adam.

“İlgilendiriyor,” dedim. “Hangi hakla bu kadıncağıza bağıırıyorsunuz?”

“Torunuyum ben,” dedi adam.

Abuela’nın yüzünde binlerce kırışık belirdi. “*Mijo*,” dedi adamın kolunu okşayarak. “Gabriel.”

Başımı salladım. “Ben de Diana... Otelim kapanınca nine-niz arkadaki daireyi bana verme nezaketi gösterdi.”

“Daire benim,” dedi Gabriel.

Beni atmaya mı gelmişti? O yüzden mi tartışıyorlardı?

Anlayışım kıtmış gibi, “Daire benim,” dedi bir daha. “Be-leşe kaldığınız daire.”

“Parasını verebilirim,” dedim, ceplerimi karıştırarak. Kalan paramın çoğunu çıkardım.

Parayı elimde gören Abuela başını sallayarak elimi itti. Torunu, Gabriel, hafifçe dönerek kadına bir şeyler söyledi. “Tó-malo; no sabes por cuánto tiempo serán las cosas así.”

Abuela başıyla onayladı, dudaklarını sımsıkı kapatarak elimdeki parayı aldı, katladı ve elbisesinin cebine soktu. Ardından sert bakışlarını torununa çevirdi, bir şeyler söyledi, beriki mahcup görüldü. “Ninem,” dedi, “daireyi bir ay önce boşalttığımı ve kime isterse verebileceğini söylememi istiyor.” Gözlerini kısarak baktı yüzüme. “Neden içeride değilsiniz?”

“Kusura bakmayın,” dedim. “Tam anlayamadım. İçeride, daire olmamı mı istiyorsunuz, olmamamı mı?”

“Sokağa çıkma yasağı var.” Bakışları ıslak saçıma yöneldi. “Su akıyor üzerinizden. Tişörtüme.”

Tanrım... Adam her şeyi şahsına hakaret sayıyordu.

Birden yüzü değişti. “*Jesucristo*,” diyerek hızla yanımdan geçti ve sokaktaki birini omuzlarından tuttu. Karşısındakini boğazlasın mı, kucaklasın mı, bilemiyormuş gibiydi.

Derin bir oh çekerek karşısındaki kucakladı; sundurmada Abuela’nın gözleri yaşlıydı.

İspanyolca konuştuğundan Gabriel’in söylediklerini anlayamıyordum. Ama durduğum yerden sarıldığı kişinin yüzünü görebiliyordum. Concha de Perla’daki kız... Svetşörtünün kolları inikti ve sırrımı ele verme diye yalvarırcasına bakıyordu bana.

Üç

İzleyen birkaç günde bir rutine girdim. Sabahları koşuya çıktım. Sahilde gidebildiğim kadar gittim. Tosbağa üretim merkezi ve Concha de Perla'ya yürüdüm, Isabela'nın içlerine ve kayalık yamaçlarına ulaşan yollarda dolaştım. Arada rastladığım yerliler selam veriyor ama hiç konuşmuyorlardı. Virüs yüzünden mi yoksa yabancı olduğum için mi uzak duruyorlardı, bilemiyordum. Küçük kayıklarıyla ailelerine yiyecek yakalamak üzere ufak kayıklarıyla Puerto Villamil'den açılan balıkçıları seyrediyordum.

Günün sadece yarısını dışarıda geçirebildiğimden gün doğmadan kalkıyor, akşam sekizden önce yatıyordum. Öğle ikiden sonra içeride kalıyor, indirdiklerim bitene dek Kindle'ımdan kitap okuyordum. Kitap kalmayınca sahile yanaşık, posta pulu kadar arka bahçeye çıkıyor, hamağa uzanıyor, dalgalardan kaçan yengeçleri seyrediyordum.

Abuela'nın arada getirdiği yemekler, ana diyetim makarnaya hoş bir alternatif yaratıyordu.

Torununu ve kızı görmüyordum.

Kendi kendime konuşmaya başlamıştım çünkü kullanmaktan ses paslanıyordu. Bazen adanın ortasındaki dikenli çölde dolanırken lisede öğrendiğim şiirleri okuyordum: *Her şeyimiz ve bir de zaman yeterli olsaydı / bu naz, hanımefendi, suç olmazdı.* Bazen kıyafetlerimi yıkar, sıkar ve ipe asarken şarkı

mırıldanıyordum. Bazen kükremesine karşı söylerken okyanusun eşlik etmesine izin veriyordum.

Sürekli özlüyordum Finn'i.

Hâlâ konuşamamıştık ama her gece kartpostal yazıyordum. Pul alıp hepsini postalamayı ve belki uluslararası mesaj yollamamın bir yolunu gösterebilecekleri bir cep telefonu dükkânı bulmayı umuyordum. Kıyafete de ihtiyacım vardı çünkü sınırlı malzememi her gece yıkamak hiç de ideal değildi. Hâlâ açılan birkaç dükkân düzenli saatlerde çalışmıyor, açılış kapanış saatlerini hep kaçıırıyordum. Kasabaya gidip gelirken bir eczane, bir büfe ve bir kilisede seyrek hayat belirtileri görmüştüm. Günün ilerleyen saatlerinde bir kez daha Puerto Villamil'de şansımı denemeye karar verdim.

Şafaktan önce çıktım, bacaklarım yanana dek koştum. Sivri çıkıntılı bir lav kayalığına varınca kuma oturup yıldızların gökte şömine kıvılcımları misali parıldayıp sönüşlerini izledim. Eve döndüğümde dalga başlamış, ayak izlerim silinmişti. Dönüp baktığımda sahilde hiç bulunmamışım gibiydi.

Tur reklamları kutusundan bir kartpostal daha çıkardım ve Finn'e yeni mektubumu yazmak için hamağa kuruldum. Derken denizde bir şey gözüme çarptı. Sabah alacasında kayalar insan, insanlarsa canavar gibi görünüyordu. Merakla kalkıp ilerledim. Neredeyse kıyıya vardığımda Concha de Perla'daki kızı tanıyabildim. Çöp torbası vardı elinde. Arkasından yaklaştığımı hissetmiş gibi doğruldu. Etiketinde Çince karakterler olan plastik bir su şişesi vardı diğer elinde. Kusursuz bir İngilizceyle, "Çin balıkçı filolarının kaçak avlanmaları yetmezmiş gibi," dedi, "bir de çöplerini denize atıyorlar."

Bana döndü ve çenesiyle kıyıya vurmuş diğer plastik şişeleri işaret etti.

Sabahın köründe burada olması gayet normalmiş gibi, kendine zarar verdiğini veya Gabriel'dan azar işittiğini görmemişim gibi şişe toplamaya döndü.

“Ağabeyin burada olduğunu biliyor mu?” dedim.

Kocaman siyah gözlerini kırıştırdı. “Ağabeyim mi?” dedi ve gülmeye başladı. “Ağabeyim değil o. Bilip bilmemesi de dert değil. Ada burası. Ne kadar uzağa gidebilirim ki?”

Okuldaki o kız kendine zarar verirken yollarımızın sık sık kesiştiği hissine kapılmışım. Muhtemelen önceden de karşılaşmışorduk ama farkında değildim. Bir seferinde koridorda karşılaştığımızda kızı durdurmuştum. *Yapmamalısın, demiştim. Kendine sahiden zarar verebilirsin.*

Gülmüştü. *Amaç o zaten, demişti.*

Kızın plastik şişeleri toplayıp torbasına atmasını izledim. “İngilizceyi çok iyi konuşuyorsun.”

Dönüp baktı. “Farkındayım.”

“Yok, öyle demek...” Bilmeden yanlış bir şey söylememeye çalışarak duraksadım. “Konuşacak birini bulmak iyi geldi...” Eğilip bir şişe aldım, torbasına attım. “Benim adım, Diana,” dedim.

“Beatriz.”

Yakından bakınca sandığım kadar küçük değildi. Belki on dört veya on beş yaşındaydı ama minyondu. Keskin hatları, derin bakan gözleri vardı. Aynı svetşört üzerindeydi, kolları yine inikti. Kalbinin üzerinde bir okul amblemi vardı. Beni görmezden gelmekten gayet memnun gibiydi ve belki saygı göstermeliydim. Ama çok yalnızdım ve daha birkaç gün önce kendisine zarar verdiğini görmüştüm. Biriyle konuşmaya ihtiyaç duyan sadece ben olmayabilirdim.

Bana içini dökmektense kaçmayı yeğleyeceğini de önceki karşılaşmalarımıza dayanarak biliyordum. Sıçrayıp kaçacak mı yoksa gelip yiyecek mi bilmeden bir kuşa ekmek kırıntısı uza-tırmışçasına dikkatli konuştum. “Hep çöp toplar mısın buradan?” dedim, gelişigüzel bir havayla.

“Birileri toplamalı,” dedi.

Galápagos’a benim gibi gelen binlerce ziyaretçiyi düşündüm. Ekonomik açıdan faydalıydı, orası kesindi. Ama diğer yandan,

tüm tekne ve turların birkaç haftalığına askıya alınması da o kadar kötü bir şey olmayabilirdi. Belki bu sayede doğa azıcık nefes alabilirdi.

“E,” dedim, sohbet havasında, “senin okulun mu bu?” Kendi göğsümde, ondaki logonun olduğu yeri işaret ettim. “Tomás de Berlanga?”

Başıyla onayladı. “Santa Cruz’da. Virüs yüzünden kapalı.”
“Orada mı oturuyorsun?”

Yürümeye başladı, peşine düştüm. “Okul dönemlerinde Santa Cruz’daki bir ailenin yanında kalıyorum,” dedi. “Kalıyordum.”

“Ama doğduğun yer burası mı?”

Beatriz bana döndü. “Buraya ait değilim. Ben.”

Ben de değilim, dedim içimden.

Peşinden gitmeye devam ettim. “Tatildesin yani?”

Güldü. “Evet. Senin gibi.”

İğnesi isabetliydi; böyle bir tatil değildi beklediğim. “Neden ada dışındaki bir okula gidiyorsun?”

“Dokuz yaşımdan beri oradayım. Mıknatıs okul* gibi bir yer. Annem beni Galápagos’tan kurtulmak için en iyi şans olduğu ve ayrıca babam gitmemi hiç istemediği için oraya yazdırmıştı.”

Kendi annemle babam geldi aklıma. İkisinde birden yer alabileceğim bir Venn diyagramı dahi oluşturamayan iki çember...

“Gabriel,” dedim, “baban mı?”

Yine baktı yüzüme. “Maalesef.”

Hesaplamaya çalıştım; Gabriel baba olmak için fazla genç gibiydi. Benden çok daha yaşlı olamazdı.

Beatriz yürümeye devam etti. “Neden bağırıyordun sana?”

Döndü. “Niye takip ediyorsun beni?”

* ABD eğitim sisteminde geniş bir kentsel bölgeden öğrenci çekerek yenilikçi ve uzmanlaşmaya dayalı eğitim veren parasız okullar. (ç.n.)

“Etmiyorum...” Ama ediyordum. “Affedersin. Ben... Günlerdir kimseyle konuşmadım. İşpanyolca bilmiyorum.”

“Amerikalı,” diye mırıldandı.

“Buraya yalnız gelmek değildi planım. Sevgilimin son anda kalması gerekti.”

İlgisini çektiğimi gözlerinde gördüm. “ alışmak zorundaydı,” diye açıkladım. “Doktor   nk .”

“Sen niye kaldın o zaman?” dedi. “Adanın kapandığını görünce?”

Neden? Daha birkaç gün geçmişti ama zor bela hatırlayabiliyordum. Maceracı hamle o olur diye mi düşünmüştüm?

“Gidecek yerim olsa giderdim ben,” dedi Beatriz.

“Niye?”

Acı acı güldü. “İsabela’dan nefret ediyorum. Artı,  iftliğimizdeki babam yarısı bitmiş kulübede yaşamamı bekliyor.”

“Baban  ift i mi?” dedim, şaşkınlığımı gizleyemeden.

“Tur rehberiydi. Artık değil.”

İsabet olmuş, dedim içimden. Müşterilerine pek aksi davranıyordu.

“şirket dedemindi ama ölünce babam kapadı. Kaldığın dairede oturuyordu ama tepelere, suyun, elektriğin ve internetin bulunmadığı yerlere taşındı.”

“İnternet mi? Adada internet var mı?” Elimdeki kartpostalı kaldırdım. “E-posta yollayamıyorum ve sevgilimi arayamıyorum... O yüzden yazıyorum. Ama pul alamıyorum ve posta hizmetleri çalışıyor mu, bilmiyorum.”

Beatriz elini uzattı. “Telefonunu ver.” Verdim, ayarlara girdi. “Otelde Wi-Fi var.” Başıyla uzaktaki bir binayı işaret etti. “Parolalarını girdim ama sık sık kesilir. Oteli kapadıılarsa modemi de kapamışlardır ayrıca. Bağlantı kuramazsan kasabadan SIM kartı almayı deneyebilirsin.”

Telefonumu geri aldım, Beatriz başka bir şişeye eğildi. Bir dalga gelip ıslatınca kolunu, usturadan kalma kızıl izleri ortaya

çıkardığını hatırlayamadan sıvadı. Derhal eliyle yara izlerini örttü ve çenesini kaldırıp sıkıysa yorum yap, der gibi baktı.

“Teşekkürler,” dedim, temkinle. “Benle konuştuğun için.” Omuz silkti.

“Yine... işte, konuşmak istersen...” Gözlerim koluna kaydı. “Yakın gelecekte bir yere gitmiyorum nasılsa.”

Yüzü karardı. “İyiyim ben,” diyerek ıslak kumaşı aşağı indirdi. Elimdeki kartpostala baktı. “Postalayabilirim istersen.”

“Sahi mi?”

Gene omuz silkti. “Evde pul var. Postaneyi bilmiyorum ama balıkçıların teslimat için adadan ayrılmalarına izin veriliyor. Belki Santa Cruz’a mektup götürüyorlardır.”

“Çok...” Gülümsedim. “Şahane olur.”

“Dert değil. Eh. Gidip gardiyana bakmam lazım artık.”

Dönüp baktığımda ta kasabaya kadar yürümüş olduğumuzu anladım.

“Babana mı?” dedim.

“*Tanto monta, monta tanto,*” dedi.*

Gabriel acaba Beatriz’in iplerini, kendine zarar verdiğini bildiğinden mi sıkı tutuyordu? Öfkeli değil de çaresiz miydi yoksa?

“Annenle kalamaz mısın peki?” deyiverdim.

Beatriz başını salladı. “On yaşımdan beri yok annem.”

Yüzüm ısınıverdi. “Affedersin,” diye mırıldandım.

Güldü. “Ölmedi,” dedi. “Nat Geo turunda, Baja’da, sevgilisinin koynunda, çok şükür.” Başka bir şey demedi, torbasını omzuna atıp ana sokakta iguanaları ürküterek uzaklaştı.

Sonny’s Sunnies mağazasının sahibesi İngilizce konuşuyor ve güneş gözlükleri ile peştamallardan fazlasını satıyordu. Dükânda tişörtler, neon renkli bikiniler, kameralar için SD kartları

* Kastilya hükümdarı I. Isabel ile Aragon Kralı II. Ferdinand’ın evlilik akdinde geçtiği söylenen, evliliklerinde iki tarafın eşit güç ve değer sahip olduğuna işaret eden deyiş. (ç.n.)

ve evet, uluslararası görüşmeler için SIM kartları da satılıyordu. Ama maalesef şu anda elinde yoktu. Süregiden şanssızlıklarına inanamıyordum. Öğleden hemen önce, tam Beatriz'in söylediği yerde, Puerto Villamil'in ana sokağındaydı. Kapısı kocamandı ve Sonny, kasanın ardına oturmuş, bir dergiyi sallayarak serinlemeye çalışıyordu. Her yanı yusuvarlaktı —yüzü, kolları, şiş göbeği— ve işlemeli bir maskesi vardı. “*Tienes que usar una mascarilla,*” dedi, bomboş baktım. Cümlede tanıdık gelen tek kelime maskaraya benziyordu ve gözlerimde maskara yoktu.

“Ben... no habla español,” diye kekeledim, yüzü aydınlandı.

“Ha,” dedi, “sen *turista.*” Yüzünü işaret etti. “Maske lazım.”

Etrafa bakındım. “Ondan fazlası lazım bana,” dedim ve tezgâhın üzerine ufak bir yığın bıraktım: Galápagos tişörtleri, iki şort, bir svetşört, bir bikini, minik acı biber desenli bir yüz maskesi. Isabela haritalı bir de rehber kitabı. Telefonumu gösterince yerel şebeke üzerinden kullanabileceğim bir SIM kart verdi, adada kimi arayacağımı veya kime mesaj çekebileceğimi bilemesem de aldım. *Hayır,* dedi, *pul satmıyorum.*

Sonunda kredi kartımı çıkardım. “Adada nerede ATM var?”

“Ah,” dedi, kartımı eski, karbon kopyalı pos makinelerinden birine yerleştirirken. “ATM yok.”

“Bankada bile mi?”

“Yok. Oradan kredi kartıyla nakit de çekemezsin.”

Abuela'ya kira ödedikten sonra kalan miniskül parama baktım: Otuz üç dolar. Eksi Santa Cruz'a dönüş için feribot ücreti... Hesabı yaparken kalbim gümbürdemeye başladı. Param önümüzdeki bir buçuk haftaya yetmezse ne yapacaktım?

Açılan kapıdaki zilin şingirtisi panik atağımı kesti. Kucağında çocuğuyla maskeli bir kadın girdi içeri. Çocuk annesinin kucağında debeleniyor, dükkân sahibesine sesleniyordu. Yere bırakılınca koşarak kadına sarıldı, midye gibi yapıştı. Beriki oğlanı kaptığı gibi kucağına oturttu.

Ufaklığı taşıyan kadın İspanyolca saydırmaya başladı ve ardından beni fark etti.

Tanıdık geliyordu kadın ama beline dek uzanan örgülü saçını savurarak dükkân sahibesine bağırmaya başlayana kadar çıkartamadım. Göğüs isimliğinde Elena yazan kadın. Otelimdeki, otelin kapandığını söyleyen kadın.

“Siz burada mısınız hâlâ?” dedi.

“Ben... Abuela’da kalıyorum.” Abuela büyükanne demekti, biliyordum. Adını bilmediğim için utandım.

“La plena!” Elena ellerini havaya savurdu, öfkeyle çıktı dükkândan.

Dükkân sahibi, “Gabriel Fernandez’in eski evinde mi kalıyorsun?” diye sordu. Başımla evetledim, güldü. “Onun yatağında yatan kişi olmak istediği için kızdı Elena.”

Yanaklarımın kızardığını hissettim. “Ben... yok, yani...” Başımı salladım. “Ülkemde sevgilim var benim.”

“Peki,” dedi kadın, omuz silkerek.

FColson@nyp.org

Alıcı: DOTOole@gmail.com

Mesaj atıp atmadığını kontrol etmek için telefonuma bakıp duruyordum. Kabahat sende değil, biliyorum ama keşke durumunu bilebilsem. Artı, iyi haber duymaya ihtiyacım var.

Virüs dinmek bilmeyen bir kasırga adeta. İnsan, aklının makul bir köşesinde ebediyen böyle gitmeyeceğini biliyor. Ama gidiyor işte. Hem de kötüleşerek.

Teşhisi kolay Covid hastasında ateş, göğüs ağrısı, öksürük, koku duyusu kaybı, ağızda metalik tat, hipoksi ve korku oluyor.

O kadar bariz olmayanlar karın ağrısı ve kusma şikâyetleriyle geliyor.

Covid bulaştıranlarsa hiçbir belirti göstermeyip acile mesela evde ekmek dilimlerken elini kesenler.

Bizim uzman, hastaneye gelen herkesi Covid hastası var saymalıyız, diyor.

Genelde haklı çıkıyor.

Ama tuhaftır, Acil Servis o kadar yoğun değil. Artık kimse gelmiyor, korkuyorlar. Acil Servis'te yanında oturan kolu kırık adamın Covid-pozitif ve asemptomatik olup olmadığını bilemiyorsun çünkü. Hele öksürürsen... Normal nezle olsan bile teröristmişsin gibi bakıyor herkes.

Artık kimse hastaneye gelme riskini göz alamadığından, sadece nefes alamayanlar, ambulanslarla geliyor.

Covid yoğun bakım birimlerinden birine verildim. İçerisi nasıl gürültülü, anlatamam. Herhangi bir hayati belirti değiştiği anda bipler başlıyor, alarmlar çalıyor. Hasta yerine soluyan ventilatör sürekli ses çıkarıyor. Ziyaretçi yasak. Ağlayan eşler ya da hasat eli tutan yakınların bulunmayışı çok tuhaf geliyor.

Ha, bir de tedavi her gün değişiyor. Bugün hidroklorokin veriyoruz. Yarın bir bakıyoruz, 1-1h. Bugün remdesivir deniyoruz ama antibiyotik yok. Hocalardan biri iltihabı azalttığı için Lipitor veriyor. Bir diğeri, Covid kapmış akciğerlerden sıvıyı kaldırmak için kalp hastalarında kullanılan Lasix'i deniyor. Bazı doktorlar ibuprofenin, nedenini kimse bilmesede iyilikten çok, zarar verdiği kanısında; dolayısıyla ateş için Tylenol veriyorlar. Herkes immün plazmanın işe yarayıp yaramayacağını merak ediyor ama elimizde öğrenmemize yetecek kadarı yok.

Hastalarla uğraşmadığım zamanlarda başka yerlerdeki doktorların ne yaptıklarını ve hangi klinik denemelerin mevcut olduğunu görmek için çalışmalarını okuyorum. Yapışıp yapışmama göre görmek için duvara çamur atıyoruz adeta.

Bugün akciğerlerinde kanama olan bir hastam vardı. Normalde kanamayı durdurmak için bin miligram steroit verirdik ama bizim hoca karar veremiyordu çünkü önceki grip çalışmalarına dayanarak steroidlerin Covid'i daha da kötüleştirebileceğinden endişeliydik. Karar vermek için çırpınısını izlerken tek düşünebildiğim şeydi: hasta her iki durumda da ölecekse ne fark eder?

Bir şey demedim ama. Çıktım, turumu yaptım, hava alamayan akciğerleri ve zor bela atan kalpleri dinledim, hayati belirtileri ve sıvı durumlarını kontrol ettim, kontrol ettiğim hastaların elimizde yatak kalmadan önce toparlanmalarını umdum. On bin yataklı bir donanma gemisi yollandı ama buraya varması Nisan'ı bulacak ve tahminlere göre kentteki hastanelerde 45 gün içinde boş yatak kalmayacak.

Sadece bir hafta geçti oysa...

Haberleri dinlememeye karar verdim çünkü haberlerin içinde yaşıyorum.

Tanrım, keşke burada olsan...

2014'te New York Halk Kütüphanesi'nin ana okuma salonun tavanındaki alçı gülbezeklerden biri yere düşüp parçalanmıştı. Belediye soruşturmasında komşu Blass Katalog Salonu'nun tavanı da incelemeye tabi tutulmuştu. Oradaki tavanın süslemeli alçı parçası tamir edilmiş, ağırlık ve kuvvet testlerine sokulmuştu. Ancak James Wall Finn'in 1911 tarihli müthiş gökyüzü resmi fazla kırılgan olduğundan restore edilemiyordu. Babam tavana yerleştirilecek ve gelecekte müdahale gerektiğinde kolayca sökülebilecek kopyasını yapmak için neredeyse bir sene harcamıştı.

2016'da yerleştirilirken çalışmayı yönetmişti. Mükemmeliyetçiliği yüzünden köşelerinin satirli, çalılı altın yaldız çerçevesiyle nasıl hizalanacağını göstermek için merdivene tırmanmakta ısrar etmişti.

O gün East Hampton'da, elindeki Matisse tablosunu Sotheby's eliyle açık artırmaya sokacak bir kadının evindeydim. Protokollerimize göre nakil sırasında müzayede evinden bir görevli bulunmalıydı ve Imp Mod'da kıdemsiz uzmanlığa yeni terfi ettirildiğimden, görev bana verilmişti. Kafa gerektiren bir iş değildi. Şirket araçlarından biriyle gidecek, nakliyecilerle buluşacak ve paketleme öncesinde tablonun bir kopyası vasıtasıyla her türlü çizik, soyulma veya kusuru işaretleyecektim. Tablonun

özenle paketlenmesini denetleyecek, kamyonu yüklenmesine nezaret edecek ve şirket aracıyla geri dönecektim.

Ancak işler planlandığı gibi gitmiyordu. Müşterimiz bizi kâhyasının karşılayacağını söylemişti ama kocası da evdeydi. Adam karısının Matisse tablosunu sattığından habersizdi ve satılmasını istemiyordu. Sözleşmeyi göstermemde ısrar edip durmuş, gösterdiğimdeyse avukatını arayacağını söylemişti. Karısını aramasını tavsiye etmiştim.

Tüm bunlar olurken telefonum cebimde titreşip durmuştu. Sonunda çıkarıp baktığımda arayan numara tanıdık değildi. *Diana O'Toole'la mı görüşüyorum?*

Adım, Margaret Wu. Mount Sinai hastanesinde doktorum... Maalesef babanız bir kaza geçirdi...

Telefonda avukatıyla görüşen adamı ve resmi paketlemek için onayımı bekleyen nakliyecileri unutarak çıkmıştım evden. Şirket aracına binip şoföre beni Mount Sinai'ye götürmesini söylemiştim. Birkaç aydır çıktığım Finn'i aramıştım, beni orada bulacağını söylemişti.

Babam merdivenden düşüp başını vurmuştu. Beyin kanaması geçiriyordu ve acil ameliyata alınmıştı. Yanında olmak, elini tutmak, iyileşeceğini söylemek istiyordum. Uyanma odasında gözünü açtığın ilk göreceği şeyin yüzüm olmasını istiyordum.

Long Island trafiği her zamanki gibi felaketti. Limuzinin arka koltuğunda ağlayarak yüce güçle pazarlığa kalkışmıştım. *Babam uyanmadan hastaneye yetiştirirsen beni, yemin ederim Sana her şeyimi vereceğim.*

Kayan kapılardan girdiğim anda Finn ayağa kalkınca anlamıştım. Yüzündeki ifadeden ve beni hızla kucaklayışından. *Yapabileceğin hiçbir şey yoktu,* diye fısıldamıştı.

Dünyanın göz açıp kapayana dek değiştiğini, hayatın hiçbir zaman mutlak olmadığını, her daim kumar olduğunu böyle öğrendim.

Babamı görmeme izin verilmişti. Başı sarılıydı. Uykuda gibiydi ama dokunduğum eli, kış vaktinde ne kadar yorgun olursanız olun oturmayacağınız mermer kadar soğuktu. Dengesini kaybettiğinde kalbinin nasıl sıkışmış olması gerektiğini düşünmüştüm. Son gördüğü kendi gökyüzü müydü acaba, diye düşünmüştüm.

Evrak imzalarken, cenaze evlerine dair sorulara boş bakar, sersem sepelek cevap verirken Finn elimi hiç bırakmamıştı. Sonunda hemşire, üzeri hastane logolu bir plastik poşet vermişti. İçinde babamın cüzdanı, okuma gözlüğü, alyansı vardı. Kimlik, içgörü, kalp: geride bıraktığımız yegane şeyler.

Takside ben poşete sarılırken Finn de bana sımsıkı sarılmıştı. Çantamdan telefonumu çıkarmış, babamdan iki gün önce gelmiş son mesaja bakmıştım. *Meşgul müsün?*

Cevaplamamıştım. Meşguldüm çünkü. Hafta sonu nasılsa akşam yemeğine ona gidecektim çünkü. Genelde konuşamayacağım iş saatlerinde konuşmak istiyordu çünkü. Yapmam gerekenler listesinde daha öncelikli şeylerim vardı çünkü.

Cevap verecek zamanı bulamayacağım aklıma gelmemişti çünkü. Hayatımızın hikâyesi parantez içinde değildi, süregiden bir cümleydi.

Meşgul müsün?

Hayır yazmış ve gönderince ağlamaya başlamıştım.

Finn ceplerinde mendil aramış, bulamamıştı. Kendi palto-
mun cebine elimi attığımdaysa daha bu sabah, binlerce yıl önce paketlemeye gittiğim resmin renkli fotokopisi gelmişti elime. Çerçevesindeki iz ve kırıkları, tualdeki hasarları belirleyen kırmızı halkalara, bir anlamları varmış gibi bakmıştım.

Hepimizin görünmeyen yara izleri yokmuş gibi.

Sevgili Finn,

Buralar hâlâ güzel ve ben hâlâ adadaki tek turistim. Sabahları koşu veya yürüyüşe çıkıyorum ama öğleden itibaren her yer kapanıyor. Bu kadar izoleyken anlamsız geliyor.

Bazen bir denizaslanıyla göz göze geliyor, bir bankta otururken yanıma bir iguana oturuyor. Bu kadar yakın olmak, aramızda duvar veya tel olmaması ve tehdit hissetmemem çok acayip geliyor. Hayvanlar buranın ilk sahipleri ve hâlâ adayı paylaştıkları insanlar üzerinde bir hâkimiyetleri var. Bunlara hayret ve hayranlıkla bakan tek kişi olmasaydım nasıl olurdu acaba, diyorum bazen. Demek istediğim, yerliler o kadar alışıklar ki... Tek kişilik seyirci kitlesi gibiyim.

Dairesini kiraladığım kadının torununun kızı İngilizce biliyor. Ergen. Onunla konuşmak, yalnızlık hissimi azaltıyor. Ben de aynı-sını ona hissettiriyorumdur umarım.

Arada bir internetin çekeceği tutuyor, yolladığın e-postalardan biri posta kutuma düşüyor. Noel gelmiş gibi oluyorum.

Kartpostallarım geliyor mu sana?

*Sevgiler,
Diana*

Ertesi sabah Beatriz tek kişilik geri dönüştürme ekibi misali çöp torbasıyla geldiğinde kumsalda oturmuş, ıslak kumdan kale yapıyordum.

Göz ucuyla gördüm ama dönmedim. Bir avuç ıslak kum alıp parmaklarımın arasından süzerek yaptığım kuleyi izledi.

“Ne yapıyorsun?” dedi.

“Neye benziyor?” dedim.

“Kaleye benzemiyor bile,” dedi.

Geri çekildim. “Haklısın.” Elimi plastik torbaya uzattım. “Alabilir miyim?”

Verdi. İçinde Çin balıkçı filolarının plastik şişelerine ilaveten plastik ve metal büküm bağları, yosun tutmuş çuval parçaları, alüminyum folyo yırtıkları, parçalanmış bir terlik teki, yeşil plastik soda şişeleri, kırmızı plastik bardaklar, mavi bir çarşı filesi ve bir araba lastiği parçası vardı. Hepsini kuma boca edip kaleme bayraklar, hendek ve köprü yaptım.

Beatriz, “Çöp onlar,” dedi demesine ama yanıma oturup bağdaş kurdu.

Omuz silktim. “Birinin çöprü, başkasının sanatıdır. Enstalasyonlarında dönüştürülmüş atık kullanan Koreli bir ressam var. Choi Jeong Hwa. Plastik torbalardan devasa bir balık, atılmış kapılardan da bir bina yapmıştı. Bir de tamamen çöpten gerçek boyutta insan figürleri yapan HA Schult adlı bir Alman var.”

“İkisini de hiç duymadım,” dedi Beatriz.

Terliğin üst kısmını söküp kemerli bir giriş yaptım. “Peki, Joan Miró?” dedim. “Hayatının son yıllarını Mallorca’da geçirdi. Her sabah senin gibi sahile inerdi ama topladığı çöplerden heykeller yapardı.”

“Sen nereden biliyorsun bunları?”

“İşim bu,” dedim. “Sanat.”

“Yani ressam mısın?”

“Artık değilim,” dedim. “Bir müzayede evinde çalışıyorum. Başkalarına koleksiyonlarını satmada yardım ediyorum.”

Yüzü aydınlandı. “Sen şu *bir dolar, bir dolar, yok mu artıran*, diyenlerdensin!”

Sırıttım. Müzayedeci taklidi harikaydı. “Benim işim perde arkasında. Müzayedecilerse o piyasanın *rock* yıldızlarıdır.” Beatriz bir avuç minik deniz kabuğu alıp hendeğin kenarına dizmeye koyuldu. “Bir İngiliz müzayedeci vardı. Hepimiz âşıktık. Niles Barclay... Müzayedelerde genellikle bizzat gelmeyen bir koleksiyoncuyla telefonda olur, onun adına artırma yapardım. Ama bir seferinde Niles Barclay’nin asistanlığına verilmiştim. Görevim podyumda yanında durup satışı biten eşyanın satıldığı fiyatı bilgi kâğıdına yazmak ve yüksek sesle okuması için bir sonraki nesnenin bilgi kâğıdını vermektir. Bir seferinde kâğıdı verirken ellerimiz birbirine değmişti.” Güldüm. “Muazzam İngiliz aksanıyla *teşekkürler, Donna*, demişti ve adımla yanlış söylemesine rağmen *Tanrım, bu da bir şey*, demiştim içimden.”

“Sevgilin vardı, öyle demiştin,” dedi Beatriz.

“Vardı. Var,” dedim hemen. “Birbirimize birer ‘serbest bilet’ hakkı verdik. Benimki Niles Barclay, onunki Jessica Alba’ydı. İkimiz de kullanmadık ama biletlerimizi. Sende durum nasıl?”

“Hangi durum?”

“Sevgilin var mı?”

Kızardı, kumla oynayarak başını salladı. “Kartpostalını yolladım,” dedi.

“Teşekkürler.”

“İstersen uğrayabilirim,” dedi. “Yani başka yollayacaksan arada senin oraya uğrayıp alabilirim.”

Söylediği bir yardım teklifi mi yoksa talebi mi, merak ederek baktım yüzüne. “Çok iyi olur,” dedim sadece.

Birkaç dakika konuşmadan mazgallı yollar, payandalar, ek binalar yaptık. Beatriz çöp torbasına uzanırken kolu biraz açıldı. Kırmızı izler, selden sonra çekilen suyun geride bıraktığı izler misali solmaya başlamıştı.

“Neden yapıyorsun?” dedim usulca.

Yine kalkıp kaçmasını bekliyordum, başparmağıyla kumda bir oyuk açmaya girişti. “Çünkü acısı anlamlı türden,” dedi. Biraz yana döndü, birkaç kablo parçasını bağlamaya başladı.

“Beatriz,” dedim, “istersen—”

“Çöpten bir şeyler yapacak olsaydım,” dedi, konuyu değiştirerek, “işe yarar bir şeyler yapardım.”

Yüzüne baktım ve gözlerimle *kendini kesme konusunu kapamadık*, dedim. Ama sakın sesle konuştum. “Ne mesela?”

“Bir sal mesela,” dedi. Kaleyı çevreleyen hendeğe, birimiz kumun emdiği suyu tazeleye dek yüzecek bir yaprak bıraktı.

“Nereye giderdin?”

“Herhangi bir yere,” dedi.

“Okula mı?”

Omuz silkti.

“Çoğu çocuk aniden çıkan tatil fırsatına bayılır.”

“Başkaları gibi değilim ben,” dedi Beatriz. Büktüğü kablo-
larla yaptığı çöpten adama plastikten sarı saç ekledi. “Burada
olmak... Geri gitmek gibi geliyor.”

O hissi biliyordum. O histen nefret ediyordum. Ama öte yandan kontrol dışı, anormal şartlardaydık. “Belki... durumu kucaklamaya mı çalışmalısın?”

Yüzüme baktı. “Sen ne kadar kalacaksın?”

“Gitmeme izin verilene kadar.”

“İşte,” dedi Beatriz.

Çıkabilmenin, gidebilmenin ne kadar önemli olduğunu fark ettim. Bir ara dönemden geçtiğimi, eve, Finn’e, işime, Beatriz’in yaşındayken kurduğum plana geri döneceğimi bilmenin... Durumunun geçici olduğunu bilmekle ve geleceğinde neler olacağını bilmemek arasında büyük fark vardı.

Mesele, kontrol meselesiydi... ya da en azından kontrol yanılısaması...

Anlamalı gelen türden acı.

Beatriz yaptığı minik figürü kalenin tepesine yerleştirdi: kapısız, penceresiz, merdivensiz ve etrafı suyla çevrili bir binadaki insan...

“Kuledeki prenses mi?” dedim. “Kurtarılmayı mı bekliyor?”

Başını salladı. “Peri masalları palavradır,” dedi. “Bu kız da çöpten yapılma ve yapayalnız işte.”

Tırnağımla kaleye bir arka kapı açtım. Ardından plastik bir kaşığın etrafına yosun sardım, şekerleme kâğıdından elbise yaptım ve kendi figürümü onunkinin yanına yerleştirdim. Bir ziyaretçi, bir sırdaş, bir arkadaş... Yüzüne baktım kızın. “Artık yalnız değil,” dedim.

FColson@nyp.org

Alıcı: DOTOole@gmail.com

En kötü durumdakiler Latinlerle Siyahiler. Bakkallarda, postanelerde hatta hastanede kullandığımız odalarda onlar çalışıyor, temizlik yapıyor. Toplu taşıma kullanıyor ve virüse daha sık maruz kalıyorlar. Kimileri birkaç nesil bir arada yaşıyor; genç bir Uber şoförü Covid’e yakalanır ve semptom göstermezse mesela dedesini öldürebiliyor. Ama daha da beteri, o

tür hastalar bize çok geç geliyor. ICE* yakalayıp sınır dışı etmek için bekliyor diye çekindiklerinden hastaneye gelmiyorlar. Nefes alamaz hale gelince ambulans çağırıyorlar ama o zaman da yapabileceğimiz bir şey olmuyor.

Bugün temizlik personelinin Latin bir hanımın bir odayı paspaslayışını seyrettim. Biri ona eve gidince üzerindeki her şeyini çıkarması ve çocuklarına sarılmadan önce yıkanması gerektiğini söylemiş miydi, bilmiyordum.

Nihayet yeni kişisel koruyucu ekipman nakliyatı geldi. Ama içinden bize esas gereken N95 maskeleri yerine eldivenler çıktı. Binlerce. Teslimatı alan kişi, cerrahların başıydı. Pek ürkütücüdür, herkes ondan korkar. Ama bugün ilk defa çöküp bebek gibi ağladığını gördüm adamın.

Yeni bir numaramız var: tersyüz. Yüzüstü yatırmak. 2013'ten beri ölüm riskini azaltmaya yararı araştırmalarda yer alıyor ama şimdiye dek hiç böyle sık kullanılmamıştı. Hasta dayanabilirse saatlerce öyle yatırdığımız oluyor. Yüzüstü yatınca akciğerlere yayılacak yer açılıyor ve kan ile hava akışı, entübasyonu biraz geciktirecek kadar dengelenebiliyor. Hastaların hava değişimindeki büyük azalmaları tolere edebildiklerini öğrendik. Bu yüzden artık sadece gaz değişimi sayılarına bakmak yerine, hangi hastaların solumaktan yorulduğuna bakıyor, ona göre entübe ediyoruz. İyi bir şey. Kötüsüye eğer birinin dekompanse olursa ve entübasyon yapılmayan bir sürecin sonunda entübasyona gerek duyarsa kesinlikle ölüyor olması çünkü hızlı solumadan akciğerler hasar gördüğünden ventilasyona alındıklarında çok geç kalınmış oluyor. Resmen hastaların hayatlarıyla Rus ruleti oynuyoruz.

Bugün ölen üç hastamdan biri, bir rahibeydi. Son duasının yapılmasını istedi, odaya girip yaptırmaya gönüllü bir rahip bulamadık.

Kötü yazdığım için özür dilerim. Hastanedeyken telefonumu kilitli poşete koyuyorum. Gelen postaları siliyorum. Bugün bir

* ABD Göçmenlik ve Gümrük Muhafaza: federal bir kolluk kuruluşu. (ç.n.)

hemşire aldığı brokoliyi sıcak su ve sabunla yıkadığını söyledi. En son ne zaman ev yemeği yedim, hatırlamıyorum.

Keşke bu yazıklarımın sana ulaşacağından emin olabilsem. Keşke cevap yazabilsem.

Sevgili Finn,

Keşke sana ulaşmak için ne kadar çabaladığımı söyleyebilsem. Gerçi mesele söyleyememem zaten. Dış dünyaya kapalı kalmanın nasıl romantik olacağını düşünmüştük, hatırlıyor musun? Dışarıda yapayalnız kalıp beni içeri alın diye kapıyı yumruklamak hiç de öyle değilmiş.

Acayip şeyler düşündürüyor insana. Sanki olan bitenden haberdar olduğum ama cevap veremediğim, yorum yapamadığım ya da olanlardan etkilenmediğim bir paralel evrendeyim sanki. Parçası değilsem dünya dönüyor mudur ki?

Sana bahsettiğim kız, burada olmanın geriye gitmek gibi geldiğini söylüyor. Ölmeden gidilmesi gereken muhteşem yerlerden birinde ve sağlıklı, güvende olduğuma şükretmeliyim, biliyorum. Sen hastanede kısılp kalmışken ve benim işim belirsizken... Bu tam gereken şeydi. Ayrıca hayatı harala gürele yaşarken durup düşünmiyorsun, onu da biliyorum. Ama işte, böyle oturup duraklamanın tümünden durmaya dönüşeceğinden endişelenmemek zor.

Boş vakit geçirmeyi, tatili beceremiyorum hiç. Meşgale bulmam lazım.

Ya da bir uçak. O da iyi olurdu.

Sevgiler, Diana

Adadaki ilk haftamdan sonra Abuela beni öğle yemeğine davet etti.

Evinin içine girmemiştım hiç. Pervazlarında bir sürü bitkisi, sarı duvarları, koltuğunda işlemeli örtüsüyle hoş, sıcacık bir yerdi. Televizyonun üzerinde seramik bir haç asılıydı ve her yan feci lezzetli kokuyordu. Ocaktaki tencereyi karıştıran Abuela, mutfak masasına geçmemi işaret etti.

Biraz sonra gelip önüme bir tabak koyarak, “*Tigrillo*,” dedi. Yemeklik muzlar,* peynir, yeşil biber, soğan ve yumurtalar. Tadına bakmamı işaret etti, baktım, harikaydı. Abuela memnundü, tencereden bir tabak daha doldurdu. Benle yiyecek sandım ama “Beatriz!” diye seslendi.

Beatriz burada mıydı? Dört gündür, birlikte kumdan kale yaptığımızdan beri görmemiştim kızı.

Gene mi kaçmıştı babasının çiftliğinden?

Salonun diğer ucundaki kapalı kapının ardından anlayamadığım, öfkeli bir cevap geldi. Abuela bir şeyler mırıldandı, tabağı masaya bıraktı, kızgınlıkla ellerini beline koydu.

“Ben deneyeyim,” dedim.

Tabağı alıp gittim, kapıyı tıklattım. Gene boğuk ve İspanyolca bir cevap geldi. “Beatriz?” dedim kapıya eğilerek. “Benim, Diana.”

Karşılık gelmeyince açtım kapıyı. Düz beyaz pamuk örtülü bir yatağa uzanmıştı. Tavana bakıyor, gözyaşları gözlerinin kenarlarından saçına süzülüyordu. Ağladığının farkında değildi sanki. Hemen tabağı komodinin üzerine bırakıp yanına oturdum. “Konuş benle,” dedim. “İzin ver, yardım edeyim sana.”

Arkasını döndü bana. Hıçkırıklar içinde, “Rahat bırak beni,” dedi.

Kalktım, çıkıp kapıyı kapadım. Abuela yüreği ağzında bakıyordu bana. “Yardıma ihtiyacı var bence,” dedim ama Abuela başını yana eğdi. Endişem çeviride yitip gitti.

Birden ön kapı açıldı, Beatriz’in babası içeri girdi. “*Ella no puede seguir haciendo esto*,” dedi. Abuela ilerledi, adamın kolunu tuttu.

Kapıya yöneldi, hiç düşünmeden atılıp önüne geçtim. “Yapma,” dedim.

* Genellikle pişirilen yemeklerde kullanılan bir muz türü. (ç.n.)

Gabriel irkilince öfkesinden varlığını fark etmediğini anladım. Abuela'ya bakarak, “*Porqué está ella aquí?*” dedi. “Ne işin var burada senin?”

“Konuşabilir miyiz?” dedim. “Yalnız.”

Dimdik baktı. “İşim var,” dedi, beni aşır kapıya uzanmaya kalktı.

Yolunda duramayacağımı biliyordum, Abuela'nın İngilizceyi, benim İspanyolcayı anlamadığım kadar anlamadığını varsayarak sesimi alçalttım. “Kızının kendini kestiğini biliyor musun?” dedim.

Kapkara gözleri her nasılsa daha da karardı. “Seni ilgilenirmez,” dedi.

“Yardım etmek istiyorum sadece. Beatriz çok...kederli. Yitlik. Okulunu özliyor. Arkadaşlarını. Burada hiçbir şeyi yokmuş gibi hissediyor.”

“Ben varım,” dedi Gabriel.

Ya zaten sorun da buysa diye düşündüm.

Çenesi seğiriyordu, sabrı taşmak üzereydi. “Bir *Colorada*'yı dinleyeceğimi nereden çıkardın?”

Ne dediğini bilmiyordum ama iltifat olamazdı.

Ben de bir zamanlar on üç yaşında olduğumdan, dedim içimden. Beni de annem terk etmişti.

Bunları diyeceğime, “Ergen kızlar konusunda uzmansın herhalde,” dedim.

Cümlem, bizzat önüne geçişimin yaratamadığı etkiyi yarattı, öfkesi gözlerinde sönuverdi, sıkılı yumrukları iki yanına indi. “Hiçbir şeyin uzmanı değilim,” dedi ve ben itirafını kavramaya uğraşırken yanımdan uzanır kapıyı açtı.

Gabriel'in ne yapmasını beklediğini bilmiyordu ama beklemediğim bir şey yaptı: Gidip yatağın kenarına çekingence ilişti. Kızının saçını, kızı dönüp kızarmış, şiş gözlerle yüzüne bakana dek okşadı.

Arkamda bir gölge hissettim, Abuela yanımdan geçip odaya girdi, Gabriel'ın arkasında durdu, ellerini torununun omuzlarına koyarak aile çemberini tamamladı.

Bir oyunun ortasına elime senaryo verilmeden atılmışım sanki. Sessizce geriledim, evden çıktım.

Yalıtılmak, diye düşündüm, dünyadaki en kötü şey.

FColson@nyp.org

Alıcı: DOTOole@gmail.com

Belediye Başkanı şehirdeki elzem olmayan tüm işyerlerinin kapatılmasını emretmeden önce bu sabah hastaneye giderken Starbucks'a uğradım. Önlüklü ve maskeliydim tabii. Maskesiz hiçbir yere gitmiyorum. Barista şakalaşıyordu. Umarım Covid hastalarıyla çalışmıyorsunuzdur, dedi. Çalıştığımı söyledim. Resmen bir metre geriledi. Geri çekildi. Bana böyle davranılıyorsa ki hasta değilim, o hastaların odalarda yapayalnız neler hissettiğini bir düşün. İnsan değilsin artık. İstatistiksin.

Eskiden cerrahi yoğun bakım olan Covid yoğun bakım, ventilasyona bağlanmış upuzun bir hastalar dizisinden ibaret. Koğuşa girince bir bilimkurgu filmine girmiş gibi oluyorsun; kımtısız bedenlerin içlerinde felaket bir şey büyüyormuş gibi. Ki o da bir açıdan doğru.

Entübasyon konusunda daha dikkatliyiz çünkü tecrübelemimize göre biri ventilasyona bağlandı mı kurtulma ihtimali düşük. Artık bir Covid hastasının akciğerlerini uykumda teşhis edebiliyorum (bazı günler zaten uykuda teşhis koyuyormuşum gibi geliyor). Kısır döngü... Derin nefes alamıyorsan hızlı alıyorsun. İnsan kendini bitkin bırakmadan önce bu kadar uzun süre dakikada ancak 30 kez nefes alabilir. Nefes alamazsan ayık, kendinde kalamazsın. Kendinde kalamazsan hava yolunu koruyamaz, aspirasyona düşebilirsin. Sonu entübasyon işte.

GlideScope'u boğazına yerleştirmeden önce etomidat ve süksinilkolin veriyoruz çünkü solunum cihazına bağlanmadan önce hafif bir gecikme oluyor. İdealinde hasta rahat olabilmeli,

gözlerini açıp temel emirleri anlayabilmeli. Problem, Covid hastalarının oksijen seviyeleri çok düşük olduğundan sanrı görmeleri. Soluklarını kontrol altına almak ve ventilatöre direnmelerini engellemek için uyutmak zorunda kalıyoruz. Bu da dozlarca propofol, Precedex veya midazolam gibi uyuşturma amaçlı bir ketamin türü, artı, Dilaudid gibi analjezikler veya ağrı için fentanil demek. Hepsinin üstüne, hasta rahat durmuyorsa ventilatörden fazla soluk almaması ve bilmeden kendilerine zarar vermemesi rokuronyum veya sisatrakuryumla paralize ediyoruz. İlaç kokteyli alıyor hastalar resmen ve içlerin biri bile aslında Covid'i tedavi etmiyor.

Günlerinin nasıl geçtiğini bilmek için neler vermezdim... Ne düşündüğünü... Beni, seni özlediğim kadar özleyip özlemediğini...

Umarım o kadar özlememiştir. Her neredeyse şimdi, umarım buradan iyidir.

Ertesi sabah koşuya gitmek için cam kapımı yana çekerek açtığımda az daha Gabriel'a tosluyordum. Ağzına kadar sebze ve meyve dolu —bazılarını ilk defa görüyordum— bir koli taşıyordu. Çarpışmamamız için elini uzatıp beni tutana kadar rüya gördüğümü sandım. “Bunlar sana,” dedi.

Ne diyeceğimi bilemedim ama koliyi aldım.

Saçını geriye itti. “Özür dilemeye çalışıyorum,” dedi.

“Nasıl gidiyor peki?”

Yanakları kızardı. “Sana dün öyle... davranmamalıydım.”

“Sadece Beatriz'e yardım etmek istemiştım,” dedim.

“Ne yapmam gerek, bilmiyorum,” dedi usulca. “Kendine zarar verdiğinden haberim yoktu... Sen söyleyene kadar. Yaptığımı daha kötü, farkına bile varmamam mı, bilmiyorum.”

“Saklıyor,” dedim. “Kimse bilsin istemiyor.”

“Ama sen biliyorsun.”

“Psikolog değilim ben,” dedim. “Burada konuşabileceği biri yok mu?”

Başını salladı. “Anakarada vardır belki. Adada hastanemiz bile yok.”

“Sen konuşabilirsin öyleyse.”

Yutkunarak arkasını döndü. “Ya konuşmak... kesmekten fazlasına yol açarsa?”

“Öyle olduğunu sanmam,” dedim. “Küçükken aynısını yapan bir kız tanıyordum. Okul danışmanlarından biri bana yardım etmeye çalışırsam daha fazlasına ya da daha... kalıcı bir şey yapmasına yol açmayacağını, aksine belki durması için adım atmasını sağlayabilir, demişti.”

“Beatriz benle konuşmaz,” dedi Gabriel. “Ne desem kızıyor.”

“Sana kızgın değil bence.” Elimi salladım. “Dünyaya kızgın... Şartlara.”

Başını yana eğdi. “Kumdan kalenizi anlattı. Çöpten sanat yapanları...” Öksürdü hafifçe. “Geçen hafta adaya geldiğinden beri benle en fazla iki üç kelime konuşuyordu ama dün gece durmadan seni savundu.” Göz göze geldik. “Kızımın sesini özlemişim.”

Özürse bu gayet isabetliydi. Söyleyeceği başka şeyler de varmış ama nasıl söyleyeceğini bilemiyormuş gibi bakıyordu. Bakışlarımı ellerimdeki koliye indirdim. “Çok fazla bunlar,” dedim.

“Çiftliğimden,” dedi ve çok hafif bir sırıtışla ekledi: “Sana ATM getiremeyeceğim için...”

Güldüm. “Herkes herkesin her şeyini biliyor mu buralarda?”

“Aşağı yukarı,” dedi omuz silkerek. “Sıcakta kalmasın bunlar.” Uzanıp koliyi içeri taşımam için kapıyı açtı. Koliyi mutfak masasına bırakırken Beatriz konusunu tekrar açmalı mıyım, diye düşündüm. Dün gece kızın baskıcı babasından kaçtığını düşünmüştüm; şimdiye o kadar emin değildim. Gabriel ya dünyanın en iyi aktörüydü ya da kızı kadar yolunu yitirmişti.

Masadaki kartpostal kolisine baktı. “Ne yapıyorsun bunlarla?”

“Kâğıt niyetine kullanıyorum. Sevgilime yazıyorum.”

Gabriel başıyla anladığını belirtti. “Eh... En azından hâlâ işe yarıyorlar.”

“Ha,” dedim, “bir dakika.” Döndüm, yatak odasına koşturdum ve giydiğim tişörtleri güzelce katlanmış halde getirdim. “Sana ait olduğunu bilsem ödünç almazdım bunları.”

“Benim değiller.” Almak için uzanmadı. “İstersen yak git-sin.” Yüzüme baktı, iç çekti. “Karım yatarken giyerdi bunları. Ödünç almana kızmamıştım. Sadece... biri mezarımın üzerinde yürümüş gibi geldi...”

Karım lafını öyle sert söylemişti ki...

Birden eğilip masanın sallanan bacağını tuttu. “Sen yerleşmeden bunu tamir etmem gerekirdi.”

“Geleceğimi bilmiyordun,” dedim. “Ayrıca yanlış hatırlamıyorsam buraya yerleşmem de hoşuna gitmemiştir.”

“Belki de... Nasıl deniyordu? Kitabı kapağına bakarak değerlendirmişimdir.”

Hafifçe gülümsedim. “Kapağına bakarak...” Turist olmamı, Amerikalı olmamı hor görmesini düşündüm. Öfkenin içimde çöreklenmeye başladığını hissettim ama sonra yolumuzun her kesişmesinde benim de ona karşı nahoş varsayımlarda bulunduğumu hatırladım.

Koliden bir parça kopardı, katladı ve masanın ayağının altına sıkıştırdı. “Öğleden sonra gelir, tamir ederim,” dedi.

“Belki Beatriz de gelir,” dedim. “İsterse yani.”

“Söylerim.”

Aramızda hassas, huzursuz bir şey büyüyordu; sessiz bir ikinci başlangıç, en kötüsünü beklemek yerine kafadan yargılamama...

Gabriel, “Sabahını daha fazla işgal etmeyeyim,” diyerek döndü.

“Dur,” dedim, kayan kapıyı tuttuğu anda. “Madem turist rehberisin, neden turistlerden bu kadar nefret ediyorsun?”

Yavaşça döndü. “Artık rehber değilim,” dedi.

“E, ada kapatıldığına göre,” dedim, “teknik açıdan ben de turist değilim.”

Gülümseyişi... dönüştürücüydü. İlk defa kuyruklu yıldız görmek gibiydi. Sonrasında her gece yine görmek istersiniz ve görmeyince hüsrana uğrarsınız ya... “O zaman belki bir gün... adamı gösteririm sana,” dedi.

Masaya yaslandım. İlk defa sallanmadı. “İsterim,” dedim.

DÖRT

Pek çok kişi, yapacak hiçbir şey olmadan tatilde olmayı cennet sayar.

Ben onlardan değildim.

Kendi başıma sinemaya gitmezdim. Central Park'ta yürüyüşe çıksan genelde yanımda ya Finn ya Rodney olurdu. İş seyahatine çıktığımda ve geceyi otelde geçireceksem tek başıma otel restoranında yiyeceğime oda servisini arardım.

Issız bir adada yapıalnız kalmanın romantik bir havası vardı ama gerçek pek o kadar cazip değildi. Neredeyse her seferinde Beatriz'le buluştuğum ve ardından Finn'e gidecek kartpostalı almaya geldiği için sabahları iple çekiyordum. El kol hareketleriyle sohbet etmek ve her seferinde ardından beni yemeğe çağırıldığı için Abuela'nın kapısı önünde dolanacak bahane bulup duruyordum. Gabriel'la adanın ne zaman açılabilceğı, beni geri götüreceğ feribotun ne zaman gelebileceğı üzerine konuşuyorduk.

İki defa Finn'i aramama yetecek kadar sinyal yakalamıştım ama ikisinde de Finn açmamıştı. Bir seferinde bir sürü mesaj ve e-posta yağdı ama bozuktur hepsi; cümleler yerine simgeler ve anlamsız harfi dizileriyle doluydular. Sinyal bulunca cevaplarımı boşluğa gönderiyordum. *Özledim. Seni seviyorum.* Kocaman bir kanyona haykırıyor, sadece sesimin yankısını duyuyordum adeta.

Tek kelime etmediğim günler vardı. Finn'i, sesini son duyuşumun üzerinden ne kadar uzun zaman geçtiğini, işimi, geleceğimi düşünmemek için kıyıya veya koşmaya çıkıyordum. Saatler geçtikçe her şey bulanıklaşıyordu. Pandemi adeta bir sis gibi çöküvermişti; hiçbir şey eskisi gibi görünmüyordu.

Seçeneğim kalmadığında kendi başıma oturup rotadan ne kadar öteye savrulduğumu düşünüyordum.

Sevgili Finn,

İşleri ne halde bıraktığımı düşünüyordum. Şehirde durum sahiden o kadar kötüyse belki de Kitomi özel müzayedeyi durdurmakta haklıydı. Öte yandan, sahiden durum o kadar kötüyse Sotheby's satışa her zamankinden daha muhtaç demektir.

Geri döndüğümde işsiz bile kalabilirim.

O da... tuhaf. Büyüdüğümde nerede ve kimle olacağımı o kadar uzun süredir biliyorum ki sanat uzmanı olmamayı hayal dahi edemiyorum. Gizliden gizliye astronot olmayı hal etmişim ve karşıma yeni bir yöne gitmek için büyük fırsat çıkmış değil ki... Gittiğim yönden memnundum ben.

Ama şunu söyleyeceğim: bazen siyah lav kayalıklarında dolaşan parlak turuncu yengeçleri veya suyun altındaki bir vatozun sırtında günüşiğiyle parıldayan benekleri gördüğümde, bakmasını bilene sanat her yerde, diye düşünüyorum.

Nasıl özledim seni...

Sevgiler, Diana

Kitomi İto'dan hoşlanacağımı düşünmemiştim.

Ben de herkes gibi seçildiği rolde görüyordum onu: Nigh-tjars hikâyesindeki kötü karakter, sessiz sakın bir psikolog sanılırken Sam Pride'ı büyüleyip rock and roll tarihinin belki de en iyi grubunun dağılmasına yol açan denizkızı... Sonrasında yaptıkları —bir aşram* açmak ve kişinin bilincini genişletmesi

* Antik Hindistan'da bilgelerin çekildiği her şeyden uzak inziva ve eğitim mekanı. (ç.n.)

üzerine üç çoksatan kitap yazması dahil— Sam Pride üzerindeki etkisi yanında hiç önem taşımamıştı. Sam'in İngiltere'den New York taşınması yüzünden cinayette onu suçlu bulan fanatik Nightjars hayranları vardı.

Yalan söylemeyeyim, Kitomi'nin müzayede için Sotheby's'i seçmesine çalıştığı sırada amirimin beni onun dairesine götüreceğini de düşünmemiştim hiç. Ama Eva bir süredir artık Imp Mod'da uzman yardımcılığı yaptığımdan daha fazla sorumluluk almam gerektiğini ima ediyordu. Beni sanat koleksiyoncuları ve onların koleksiyon idarecileriyle toplantılara, benle beraber olmayı sevdiğinden değil, beni daha üst bir makama hazırlamak için sürüklemeye başlamıştı.

Gurur ve heyecan duymuştum. Uzmanlığa terfi ettirilebilirim —otuzumu doldurmadan yardımcı başkan yardımcısı olabilirsem— ideal kariyer programının önüne geçecektim.

Eva haftalardır potansiyel müşteri olarak Kitomi'yi tavlama-ya çalışıyor, yemeklere çıkarıyordu. Kitomi'nin potansiyel müzayede peşinde olmasına —eşsiz tarihe sahip, orijinal bir Toulouse-Lautrec— bakılınca zaten kendine yemek hazırlıyorsa şaşardım. Philips ile Christie's elemanlarının da onu yemeklere çıkardığından emindim ki zaten bu da bir satıcıyla ilişki kurup konsiye edecekleri ilk parçanın sonuncusu olmaması umuduyla genişletmenin bir parçasıydı. 'Uzun oyun' deniyordu buna ve piyasada oynamayan yoktu.

Ancak Eva'nın kendisiyle gitmemi buyurması birden ben-den hoşlanmaya başladığı anlamına gelmiyordu. Hâlâ bir gün olmak istediğim aynı ürkütücü derecede etkin, erişilmez patrondu. Ben de Eva gibi Sotheby's'in koridorlarında yürümek, stajyerlerin fısıldaşmalarını işitmek istiyordum. Adımın büyük sanat eserleriyle ayrılmazcasına ilişkilendirilmesini istiyordum. Forbes'un 40'ın altındaki 40 başarılı kişi listesine girmek istiyordum.

Bizi Ansonia'ya götürecek arabanın arka koltuğuna yerleştiğimizde, “Oraya gittiğimizde,” demişti, “düpedüz dilsizsin, tamam mı?”

“Tamam.”

“Merhaba demek bile yok, Diana. Sadece baş selamı.”

“Ama ya o—”

“Demez.”

Ansonia bir blokun tamamını, bir baloda, katılmaya tenez-zül etmeyeceği dansları izleyen, ileri yaşta bir leydi misali kaplıyordu. Kitomi'nin dairesi penthouse'dı* ve asansörün kapıları açıldığında bizi bizzat karşılamasına şaşmıştım. Eva elini sıkıp gülümsemiş, “Bu Diana O'Toole,” demişti. “Ekibimizin uzman yardımcısı.”

Bir ellinin azıcık üstünde olan Kitomi beklediğimden daha ufak tefekti. Kot pantolon ve beyaz tişörtünün üzerine yeri süpüren, işlemeli bir roba giymiş, malum mor gözlüğünü takmıştı. Hafif bir aksanla, “Tanıştığımıza memnun oldum,” demiş, gördüğüm onca fotoğrafına, Sam Pride ve Nightjars'la onca bulanık filmine karşın sesini hiç duymadığımı fark etmiştim. Parçası olduğu müzik efsanesinde kendi sesi yoktu.

Merhaba, demek için ağzımı açmış, hemen kapamıştım.

Kitomi salonuna geleneksel Japon çay takımı hazırlamıştı; kulpsuz fincanlar, zarif çiçek desenleriyle bezeli tıkız demlik. Önümüze düşüp bizi tablonun asılı durduğu ufak bir koridora sokmuştu. Gözlerimi tablodan ayıramamış, içimde her efsane sanat ederi gördüğümde beliren kıpırtılar başlamıştı. Kenarlarındaki renk darbeleri ortasında, sevgililerin bulunduğu yerde belirginleşiyordu. En net yerler, birbirlerine kilitlenmiş gözlerdi. Birden sanatın yaptıracağı türden bir zaman yolculuğuyla orada bulmuştum kendimi: ressamı, paletinde renk karıştırırken görebiliyor, çarşafırlara saçılmış güllerin kokusunu alabiliyor, her

* Apartman ve otellerin en üst katındaki daire. Diğer dairelerden farklıdır, genellikle lükstür. (ç.n.)

iki yandaki odalarda müşterileriyle ilgilenen fahişelerin seslerini işitebiliyordum.

Bu alım işinde görevlerimden biri, izlenimci listesinin nesine oturacağını değerlendirebilmek için Toulouse-Lautrec ve eserlerine dair mümkün mertebe çok şey öğrenmekti. Geçen birkaç hafta boyunca işyerinde, New York Halk Kütüphanesi'nde, Columbia ve New York Üniversitesi'nde araştırmalar yapmıştım. Fransız ressam Toulouse-Lautrec, teyze çocukları olan bir kont ile kontesin oğluydu ve iskelet displazisi yüzünden bir elli boyunda, gövdesini yetişkin, bacakları çocuk ve dedikodulara göre cinsel organı çok büyük bir adamdı. Babası ressamlığı seçmesinden utanmış, annesiye çevresindeki-lerden endişe duymuştu. Çapkınlığıyla meşhurdur. İlk ilişkisi, on yedi yaşındaki model Marie Charlet'ydi. Bir başka sevgilisi, Suzanne Valadon, ilişkileri bittiğinde intihara kalkışmıştı. Ölümüne yol açan frengiyi muhtemelen kızıl saçlı modeli, fahişe Rosa la Rouge'dan kapmıştı.

Başka sanatçılar gibi, Paris'in kabare ve fahişe kaynayan bohem semti Montmatre'a merak salmıştı. Moulin Rouge ona bir dizi afiş sipariş etmiş, her daim boş bir yer ayarlamıştı. Bazen haftalarca genelevlerde kalmış, can sıkıntısından sağlık kontrollerine, ticari yanı olmayan ilişkilerine kadar seks işçilerinin hayatlarının gerçeklerini resmetmişti. Bir kişinin belli bir yerdeki davranışlarıyla yalnızken yaptıkları arasındaki farklarla, şovmenlikle kendilik, profesyonelle mahrem arasındaki alanla çok ilgilenmişti.

Eserleri uzun, harmanlanmamış fırça darbelerine dayanan ressamlık olarak tanımlanıyordu. Resimleri sahneleri fotoğraf çekercesine yansıtmaktan çok, bir kalabalığı tararken göze çarpıveren şeyi, bir kadının arada görülen yüzü, bir dansçının parlak kırmızı taytları gibi anlık bulanıklıklardı. Çevresinden çok, bireyle ilgilendiğinden resimlerinde genellikle ona farklı gelmiş bir özelliği seçip vurgulamış, alanın kalanını salınmaya bırakmıştı. Bakışı romantik değil, pratik ve tarafsızdı.

1890 civarında fahişeleri yataklarında, sessiz mahremiyet anlarında gösteren bir dizi resim —*Le Lit*— yapmıştı. Kadınlar pasteldi çünkü daha beyaz, genç ve sağlıklı görünmek için pudralanıyorlardı ama çevreleri, nerede ve kim oldukları arasındaki zıtlığı vurgulamak adına daha canlı, parlaktı. Toulouse-Lautrec, *gördüğünüzle para verip aldığınız aynı şey değil*, der gibiydi sanki.

Kitomi İto'nun tablosunun söz konusu diziye uyduğu sorgu götürmüyordu ama irkiltici bir fark vardı: Toulouse-Lautrec bu tabloda kendini de resmetmişti.

Eva'nın yanımda nefesini tuttuğunu duymuş, onun da resmi ilk kez bizzat gördüğünü hatırlamıştım.

Hafifçe öksürünce daldığım hülyalardan çıkmıştım. Yapacak işim vardı. Tablonun durumunu değerlendirmek bana düşüyordu. Soyulma var mıydı? Çerçevesi sağlam mıydı? İmzaysa diğer imzaları gibi görünmüyordu: *T-Lautrec*. Neredeyse *F*'ye dönüşmüş *T* ve tire, *L*'nin keskin, dar açısı ve küçük *t*'nin yatay çizgisinin minik düğümü. Ben bunlarla uğraşırken Eva'nın da işi vardı: Kitomi'yi, Sotheby's'in tabloyu satacak doğru müzayede evi olduğuna ikna edecekti.

Kitomi'nin geçmişte Christie's vasıtasıyla satış yaptığını biliyorduk. Ama bu tablo için diğer müzayede evlerini de davet etmişti. “Nefes kesici,” demişti Eva ve aynı anda resme değil, Kitomi İto'nun yüzüne bakmıştım. Bebeğini evlat verme kararı almış ama bırakmanın zannettiğinden de zor olacağını fark etmiş bir anne gibiydi.

“Sam,” demişti, “sekseninden sonra bir daha röportaj vermeyeceğini söylerdi. Bir daha asla kamera karşısına geçmeyecekti. Montana'ya gidip koyun yetiştirmek istiyordu.”

“Sahi mi?” demişti Eva.

Omuz silkmişti Kitomi. “Asla bilemeyeceğiz herhalde.”

Otuz beş sené önce kocası öldürülmüştü çünkü. Dönmüş, gene önümüze düşüp bizi çayın beklediği salona götürmüştü.

“Tabloyu satmaya karar vermenizin özel bir sebebi var mı?” demişti Eva.

“Taşınıyorum.”

Eva’nın zihninde hesap yaptığını görebiliyordum. Kitomi New York’tan ayrılıyorsa dairesinde satmak isteyebileceği başka şeyler de olabilirdi.

Çay önümde tütüyordu. Yeşil otlar gibi kokuyordu. “Sença,” demişti Kitomi. “İskoç kurabiyesi de var. *Bunlara* bağımlılığım Sam yüzünden.”

Eva’nın amaçlı sorularını yarım kulak dinleyerek, ellerim kucağымda oturmuştum. Tablonun değerini ölçtürttünüz mü? Daha önce başka bir yerde miydi? Üzerinde herhangi bir restorasyon çalışması yapılmış mıydı? Sanat dünyasında başka kimlerle ilişkiniz var? Koleksiyonunuzu idare eden biri var mı? Müzayededen beklentiniz ne?

“Bu tablodan istediğim,” demişti Kitomi, “yeni bir sayfa açabilmem adına eskisini kapatması.”

Sözleri kemik kırılması gibiydi. Sert ve geri dönüşsüz.

Eva, Kitomi ilk defa aradığından beri diğer kıdemli çalışanlarla hazırladıkları pazarlama kampanyasını anlatmaya girişmişti. Plan, müzayedeyi Sam Pride’ın adıyla sarmalamaktı çünkü şöhret, fiyatı yükseltirdi. Vanderbilt eser ve eşyasının bunca sene iyi satışlara ulaşmasının bir sebebi, tanıtımlarda Vanderbilt adının yer almasıydı. “Biz Sotheby’s’te sanatı biliriz. Haliyle Toulouse-Lautrec’in zamanının hikâyesini yazacak ve dünyadaki en büyük Imp Mod koleksiyoncusuna sunacak, tabloyu katalogun kapağına yerleştireceğiz. Ama bunun özel bir durum olduğunu da biliyoruz. Bu tablo daha önce müzayedeye çıkardıklarımızdan farklı çünkü kendi devirlerinin iki ikonu arasında bir bağlantı kuruyor. Vurgulanması gereken sadece Toulouse-Lautrec değil, Sam de var. Müzayedede bu tablonun Sam’in hayatıyla kesiştiği ânı öne çıkaracağız.”

Kitomi’nin yüzünden bir şey anlaşılmıyordu.

“Bu tablonun kapağında görüldüğü albüm,” diye devam etmişti Eva, “bin dokuz yüz seksen ikide çıkmıştı. Ayrıca müzayede öncesinde Nightjars’ın hayattaki üyelerini tekrar bir araya getireceğiz. Sanat sanatı doğuracak.”

Eva deri bir folyoya uzanıp tablonun halka açıklanacak milyonlarca dolarlık tahmini değerini, bize göre hakiki piyasa değerini ve Sotheby’s’in satışta karar verdiği, kimseye açıklanmayacak taban fiyatı içeren resmî belgeyi çıkarmıştı.

Kalkmış, tam tuvaletin yerini soracakken konuşmamam gerektiğini hatırlamıştı. Başını kaldıran Kitomi, kapkara düğme gözleriyle, “Koridorda,” demişti, “soldaki son kapı.”

Usulca ayrılmıştım yanlarından ama tuvalete gitmek yerine tablonun karşısında kalakalmıştım.

Toulouse-Lautrec’in pek çok eseri hareketle ilgiliydi. İlk çalışmalarında atlar vardı; sonra dansçılara, sirklere, bisiklet yarışlarına odaklanmıştı. Ama son dönem resimleri bile insana kinetik geliyordu. *Moulin Rouge’da Dans’ta* —en ünlü resimlerinden biri— zeminde bakını azıcık dengesiz ve sarhoş hissettirecek şekilde eğri bir perspektif vardı; göz sırayla önce dansçının kırmızı çoraplarına ve hanımefendinin pembe elbisesine, ardından baktığı beyefendiye ve nihayet onun arkasındaki diğer dansçının fırfırlı jüponuna gidiyordu. Tüm bu açılar size kendinizi bu gürültülü mekânda dolaşırken gözlerinize ufak ayrıntıların çarpıyormuş gibi, dönüyormuşsunuz gibi hissettiriyordu.

Öte yandan Kitomi İto’nun tablosu tümüyle hareketsizlikle ilgiliydi.

Yakınlaşmanın ardından gelen, sevgilinizle artık bir olmadığınız ama onu hâlâ içinizde çağlayan kan gibi hissettiğiniz andı.

Nasıl soluk alıp vereceğinizi yeniden hatırlamak zorunda kaldığınız andı.

Az önceki andan daha önemli hiçbir şeyin kalmadığı andı.

Kadın model kızıl saçlıydı ve o renk, karton rengindeki arka plan üzerindeki tek renk sıçramasıydı. Zemin, pastel parçalarla

bezeli beyazdı. Kadın, Rosa la Rouge, yarı çıplak doğrularak oturmuştu. Arkasında tablonun sağ alt köşesinden ona bakan adamın, çıplak omzu ve profili, sakalı ve gözlüğün tel çerçevesi görünecek şekilde yan oturmuş Lautrec'in bakışlarını yansıtan bir ayna vardı. Ressamın omzu —soluk bir yeşil— tablodaki diğer yegâne renk taşkınydı. Bunun örtü altında kalan çarpık bacakları mı yoksa nihayetinde ölümüne sebep olacak bu kadına duyduğu kıskançlığı mı işaret ettiğini merak etmişim.

Belki de her mesafeli bilinen bir adamın gizli duygularının ışıltısıydı.

Kendimi tablodan koparıp tuvalete giderken açık bir kapının önünden geçmişim. Ardındaki oda, Nightjars'ın son albümünü görmüş herkese tanıdık gelirdi. Kitomi ile Sam Pride'ın kapak fotoğrafında yattıkları yatak buradaydı. Tek eksik, albüm kapağı için Kitomi'nin ardına asılmış tabloydu elbette.

Ama odada o fotoğrafta yer almamış şeyler vardı şimdi. Yatağın bir yanında, üzerinde bir yığın kitap, yarısına dek dolu bir su bardağı, mor okuma gözlüğü ve el kremi bulunan bir komodin vardı. Yatağın diğer yanındaki komodinın üzerindeyse tek bir şey vardı: bir alyans. Yerdeyse güzelce yan yana konmuş, eskimiş bir deri terlik çifti...

Kendimi Kitomi'yi bir albüm kapağında gördüğümde hissettiğimden çok daha fazla röntgenci hissederek gerileyip tuvalete gittim. Çıktığımda Kitomi tablonun karşısındaydı.

“Kuzeni tıp öğrencisiymiş,” demişti. “Henri'nin önlük giyip ameliyat resimleri yapmasını sağlamış.” Gözlerinde gülümsemeyle dönmüştü bana. “Aklımda hep adıyla vardır, Toulouse-Lautrec olarak değil. Ne de olsa yıllarca yatağımın üzerinde asılı kaldı.”

Birkaç adım ilerledim. Söylediklerini bildiğimi söylemeli miydim acaba? Ama Eva çenemi tutmamı söylemişti.

“Alkolikliği ve frengi yüzünden bir sanatoryuma yatırılmıştı. Doktorlarına çıkacak kadar aklının başına geldiğini kanıtlamak

için hafızasından sirk resimleri yapmıştı. Ama gene de otuz altısında öldü.” Dudakları bükülmüştü. “Kimileri uzun süremeyecek denli kuvvetle yanıyor.” Öyle usulca konuşuyordu ki kulak kabartmak zorunda kalmıştım. “Tabloyu satmak, bir uzvu kestirmek gibi geliyor. Ama Montana’da olması da doğru gelmiyor.”

Montana.

Kitomi’nin söyledikleri gelmişti aklıma.

Yeni bir sayfa, temiz bir sayfa açmak isteyen bir kadın olmadığını fark etmiştim. Kitomi, kocasına, gerçekleştiremediği hayali yaşayacak denli bağlı bir kadındı.

Eva öldürecek beni, diye düşünmüştüm. Ama dönüp, “Bir fikrim var,” demiştim.

El Muro de las Lágrimas’a veya Gözyaşı Duvarı’na giderken Beatriz’le bir denizkızının kalıntılarından geçtik. Dün sahilde ıslak kumla kurusunun birleştiği yere uzanmıştı. Kuyruğu envaiçeşit deniz kabuğundan, saçı yosundandı. Ama bugün deniz, kum sanatımızı neredeyse hepten yutmuştu.

“Bahse girerim, sokağa çıkma yasağına kadar zerresi kalmaz,” dedi Beatriz.

“Tibet’te keşişler aylarca uğraşıp kum mandalaları yapar, ardından bozup nehre atarlar.”

Yüzünü buruşturdu. “Niye?”

“Kalıcı değil çünkü. Mesele de o.”

Beatriz denizkızı heykelimizin kalıntılarına baktı. “Duyduğum en aptalca şey,” dedi, su şişesini alıp yürümeye koyuldu. “Geliyor musun, gelmiyor musun?”

Bugün beni El Muro de las Lágrimas’a, eski bir ceza kolonisinin bir kısmına götürüyordu. Kurak toprakta, çalı ve kaküsler ve evet, zehirli elmalar arasından iki saat yürüyecektik. Erkenden yola düşmemize rağmen güneş tişörtümü terden

sırtıma yapıştırarak kadar güçlüydü. Saçlarımın ayrıldığı yerde kafa derimin yandığını hissediyordum.

Beatriz hâlâ bana açılmamıştı ama ara sıra duvarlarını indirdiği anlar oluyordu. Bir veya iki kere gülmesini sağlayabilmişim. Benimleyken daha az keder çektiğini düşünmek salaklıktı ama en azından gözüm üzerindeydi. Hem görebildiğim kadarıyla kollarında yeni kesikler yoktu.

“Sanatın herkesin hatırlayabilmesi için arkada bırakılan bir şey olduğunu sanıyordum,” dedi Beatriz.

“Kimin yaptığını hatırlaman için bir şeyin bitip duvarına asılması gerekmiyor,” dedim. “Banksy’yi duydun mu hiç? İngiliz bir sokak ressamı ve aktivist. Şirketim resimlerinden birini, *Balonlu Kız*’ı 2018’de açık artırmayla satmıştı. Biri 1,4 milyon dolara almıştı... ve tokmak iner inmez tuval dilim dilim yırtılarak çerçeveden ayrılmaya başlamıştı. Instagram’da *gidiyor, gidiyor, gitti*, yazmış ve resmin müzayedede satılma ihtimaline karşı çerçevesinin içine kasten bir kâğıt dilimleyici yerleştirdiğini açıklamıştı.”

“Orada mıydın?”

“Hayır, müzayedede İngiltere’deydi.”

“Para israfı.”

“Eh,” dedim, “öyle şerit şerit parçalanınca değeri daha da arttı. Çünkü esas sanat resmin kendisi değil, parçalanması eylemiydi.”

Beatriz yan gözle baktı bana. “Resim satmak istediğini ne zaman anlamıştın?”

“Üniversitedeyken,” dedim. “Ondan önce ressam olacağımı sanıyordum.”

“Sahi mi?”

“Hı-hı. Babam konservatördü. Tamir gerektiren tablo ve freskler üzerinde çalışırdı.”

“Banksy’ninki gibi mi?”

“Eh, biraz... ama onunki tamir edilmedi. Konservatörler genelde kelime anlamıyla un ufak olmaya başlamış eski eserlere yoğunlaşırlar. Küçükken beni çalıştığı yerlere götürür ve herhangi bir şeyi bozmayacak ufacık bir köşeyi boyamama izin verirdi. Patronlarına söylemediğine eminim. Hayatımın en güzel günleri, onunla işine gittiğim günlerdi. Cevaplarım hakikaten önemli olacakmış gibi sorular sorardı. *Ne dersin, Diana? Menekşe moru mu kullanalım, indigo mavisi mi? Şu pençede kaç tırnak var, görebiliyor musun?*”

Babamı her anışımda geliveren karanlık gölgeyi hissettim. Haksızlığın bayat kokusunu, keşke burada olsa dediğim ebeveynin olamayacağını bilmeyi...

“Hâlâ izin veriyor mu? Ufak şeyleri boyamana?”

“Babam öldü,” dedim. “Dört sene oluyor.”

Bana baktı, “Üzüldüm,” dedi.

“Ben de.”

Konuşmadan yürüdük biraz. Derken Beatriz, “Neden resim yapmıyorsun artık?” dedi.

“Vaktim yok,” dedim; doğru değildi.

Vakit ayırmıyordum çünkü istemiyordum.

Resim malzemelerimi, cılkı çıkmış akrilik tüpleri ve ağaç halkaları misali kurumuş ilham katmanlarıyla bezeli paletimin bulunduğu ayakkabı kutusunu bir kenara koyduğum anı tamı tamına hatırlıyordum. Williams’taki öğrenci sergisinden, babamın tablomun ona annemin çalışmalarını hatırlattığını söylemesinden sonraydı. Ama her nasılsa malzemelerimi atamamıştım bir türlü. New York’a taşındığımda ayakkabı kutusu da benle gelmişti. Dolabımın en üst rafına, giymediğim ama bir türlü bağışlayamadığım üniversite tişörtlerimin, satın alıp hiç kullanmadığım kışlık botlarımın ve eski vergi fişleriyle dolu kutunun arkasına koymuştum.

Beatriz pek anlayışlı bakıyordu. “İyi yapamadığın için miydi?” dedi. “Resimden vazgeçmen?”

Güldüm. “Kim, ne zaman bilerek ardında bir iz bırakırsa ona sanat denebileceğini öne sürebilirsin. Güzel olmasa bile.”

İzlerini görmemdense sıcağa rağmen giymeyi yeğlediği svet-şörtünün kollarını bileklerinin üzerine indirdi. “Her zaman değil,” diye mırıldandı.

Durdum. “Beatriz...”

“Bazen hatırlayamıyorum onu... Annemi.”

“Eminim baban—”

“Hatırlamak *istemiyorum*. Ama sonra...” Durdu. “Sonra belki ben unutulması kolay biriyimdir, diyorum.”

Uzanıp kolunu yavaşça sıvadım. Bazılarının rengi atmış, bazıları hâlâ öfke kırmızısı çiziklere baktık. “Bu yüzden mi?” dedim.

Kolunu çekecek sandım ama birden hızla ve alçak sesle konuşmaya başladı. “İlk seferinde öyleydi galiba. Sonra... Bir süre yapmadım. Okulda başka şeylerle meşgul olmak kolaydı. Ama sonra, buraya gelmeden hemen önce...” Başını salladı, yutkundu. “Neden varlığını bile fark etmeyen insanlar düşünmeden edemediklerin oluyor hep?”

“Ben çocukken annem hiç yoktu evde... Ben de benden uzak kalabilmek için seyahat bahanesi *aradığını* düşünürdüm.”

Sözcükler bir hava akımıyla, patlamış bir öfke balonu gibi çıkmıştı ağızımdan. Bunları daha önce kimseye söylememiştim galiba. Finn’e bile.

Beatriz yüzüme, tüm hatlarım değişmiş gibi bakıyordu. “Bir Nat Geo gemisinin fotoğrafçısıyla mı kaçtı?” dedi kuru bir sesle.

“Hayır. Sadece dünyadaki her şeyin benden önemli olduğuna karar vermişti. Şimdiyse demansa yakalandı, beni tanımıyor bile.”

“Fenaymış...”

Omuz silktim. “Neyse ne,” dedim. “Esas diyeceğim, biri seni terk ediyorsa mesele senle değil, kendisiyle ilgili olabilir.”

Kararmış topraktan yükselen duvarı görünce sustum. Volkanik kayalardandı ve rahat yirmi metre yüksekliğinde, göz alabildiğine uzanıyordu. Herhangi bir şeyi engellemediğini fark ettim. “Mahkûmlar kırklarda ve ellilerde yapmış,” dedi Beatriz. “Esasen bir amacı yok. Ceza niyetine çalıştırmak dışında. Yapımında tonlarca mahkûm ölmüş.”

“Fenaymış,” diye mırıldandım.

Duvarlara bakmanın iki yolu vardır: ya korktuklarınızı dışarıda ya da sevdiklerinizi içeride tutmaya yararlar.

Her iki halde de bir bölünme yaratır.

“Yılda sadece bir yük gemisi gelirmiş. Hem mahkûmlar hem gardiyanlar açlıktan kıvranırmış. Hayatta kalmak için toşbağaları avlarırmış. Söylentilere göre burası hayaletle dolu ve geceleri çığlıkları duyuluyor,” dedi Beatriz. “Ürkütücü işte.”

Yaklaştım, duvar boyu yürüdüm. Taşlardan bazılarına simgeler, harfler, tarihler, desenler, zamanı sayamaya yarayan çizikler kazınmıştı.

Sanat insan elinden çıkma, yaparı ölümünden çok sonra da hatırlatan şey olarak tanımlarsanız bu duvar, sanattı. Bitirilmemiş ya da kimi yerinin çökmüş olması, çarpıcılığını azaltmıyordu.

Telefonum cebimde titreşmeye başlayınca sıçradım. O kadar zaman olmuştu ki... Şaşkınlıkla çığlık atarak çıkardım ve ekranda Finn’in adını gördüm.

“Tanrım!” dedim, “Sensin. Sahiden sensin!”

“Diana! Ulaşabildiğime inanamıyorum.” Sesi parazit yüzünden hışırtılı, kesik kesik ve ah, ne harika geliyordu! Duymaya çalışırken gözyaşlarım süzülüyordu. “Söyle... Ve hep... Sen... Oldu...”

Söylediklerinin yarısını anlayamadığımdan telefonun üzerine iyice kapanıp duvar boyu hareket ederek daha temiz sinyal yakalamaya çalıştım. “Duyabiliyor musun?” dedim. “Finn?”

“Evet, evet,” dedi. Sesindeki rahatlamayı duydum. “Tanrım, sesini duymak ne güzel...”

“E-postalarını aldım—”

“Gidip gitmediklerini bilemiyordum—”

“Burada neredeyse hiç çekmiyor,” dedim. “Kartpostallar yolladım sana.”

“Daha bir şey gelmedi. Orada internet olmamasına inanmıyorum.”

“Biliyorum,” dedim ama konuşmak istediklerim bu kadar değildi ve bu sihirli, kırılğan sinyalin ne kadar süreceğini bilmiyorum. “Nasılsın? Sesin sanki—”

“Tarif edecek kelime yok, Di,” dedi. “Sonu... yok gibi.”

“Ama güvendesin sen,” dedim, sanki aksi mümkün değilmiş gibi.

“Kim bilir?” dedi. “Guayaquil’in çöktüğünü okudum. Ölüleri sokaklara yığıyorlarmış.”

Fena oldum. “Burada hiç hasta görmedim,” dedim. “Herkes maske takıyor, sokağa çıkma yasağı da var.”

“Keşke ben de öyle diyebilsem.” İç çekti. “Gün boyunca sanki dalgaya karşı kum torbası yığıp duruyordum, derken tsunami olduğunu ve hiç şansımızın olmadığını fark ediyordum gibi geliyor.” Sesi titriyordu.

Etrafa, gökte kıvrılan bulutlara, okyanusta parıldayan güneşe baktım. Kartpostallık manzara. Birkaç yüz kilometre ötedeysen bir virüs insanları, cesetlerini koyacak yer bırakmamacasına öldürüyordu ama durduğum yerden bakınca... Bakkalın boş raflarını, Gabriel gibi tepelerde yiyeceğini yetiştirenleri, anakaraya posta taşıyan balıkçıları, bir gecede sönüp giden turizmi düşündüm. Bir adada kalmanın fena tarafı erişilmezlikti ama belki iyi tarafı da oydu.

Finn’in sesi gene kesilmeye başladı. “Hamile kadınlar... Tek başına... Yoğun bakıma aile sadece... yakında ölecekse...”

“Sesin gidiyor... Finn...”

“Hiçbir şey değişmiyor...”

“Finn?”

“...öldü hepsi,” dedi ve birden sesi netleşti. “Eve her gelip seni bulamayışım yüzüme tokat gibi iniyor. Şu anda yapayalnız olmak ne kadar zor, bilemezsin.”

Biliyordum ama. “Gitmemi söyleyen sendin,” dedim yavaşça.

Hemen gelmedi cevap. “Öyle,” dedi Finn neden sonra. “Herhalde... lafımı dinlemeyeceğini varsaydım.”

Söylemeseydin madem, diye düşündüm acımasızca ama gözlerim vicdan azabı, hüsrân ve öfkeyle yanıyordu. *Aklını okuyamam.*

Ki bu da birden çok daha büyük bir sorun, ekildiği anda büyümeye başlayan bir şüphe tohumu gibi geldi.

“Di—a?” dediğini duydum. “Hâlâ...”

Yerimden kımıldamama rağmen niyeysen bağlantı kopmuştu. Telefonu cebime atıp Beatriz’in gölgesine oturup sivri bir taş bir diğer taşla sürttüğü duvara geri döndüm.

“Sevgilin miydi?” dedi Beatriz.

“Evet.”

“Özlemiş mi seni?”

Yanına oturdum. “Evet,” dedim. Çizdiği ızgaranın karelerini satranç tahtası gibi birer atlayarak doldurmasını izledim. “Ne yapıyorsun?”

Yan gözle baktı. “Sanat,” dedi.

Duvarın sivri taşlarına yaslandım. Dünyada iz bırakmanın sonsuz yolu vardı. Kesmek, oymak, resim yapmak... Belki hepsinin kendinizden ödediği bir bedeli vardı. Etiniz, ruhunuz, gücünüz...

Uzanıp bir taş aldım. Başka bir taşla adımı kazımaya koyuldum. Bitirince bir diğerine Beatriz yazdım. Ardından kalkıp isimlerimiz yazılı taşlara yer açmak için duvardan çakıl ve kum sökmeye koyuldum. “Ne yapıyorsun?” dedi Beatriz.

Ellerimi bacaklarıma sürerek temizledim, “Sanat,” dedim.

Ben geri çekilirken o da kalkıp yanıma geldi. İsimlerimizi kazıdığım taşlar, kapkara duvarın aksine soluk griydi. Gerileyip

baktığımız yerden fark edilmiyorlardı. Ama yaklaşıncı görmemek imkânsızdı. Birkaç adım atmak yeterliydi.

İzlenimci resimleri ilkin babamla Brooklyn Müzesi'ne gittiğimizde görmüştüm. Elleriyle gözlerimi kapatıp beni Monet'nin *Parlamento Binası*'nın karşısına dikmişti. Tablonun dibindeyken ellerini çekip, *ne görüyorsun*, demişti.

Damlalar görmüştüm. Pembe ve mor damlalar ve fırça darbeleri.

Gözlerimi örtüp geriletmişti beni. *Abrakadabra*, diye fısıldayarak ellerini çekmişti.

Binalar, sis ve alacakaranlık. Bir şehir... Göremeyecek kadar yakınında durmuştum sadece.

Gözlerimi kısarak duvardaki isimlerimiz kazılı taşlara bakarken sanatın iki yönlü olduğunu düşündüm. Bazen uzaklığın perspektifi gerekirdi size. Bazense burnunuzun dibine girene kadar neye baktığınızı anlayamazdınız.

Dönüp baktığımda Beatriz yüzünü göğe çevirmişti. Gözleri kapalıydı; boynunu kurbanlık gibi uzatmıştı. "Burası," dedi, "ölmek için iyi bir yer olurdu."

Sevgili Finn,

Bu kartpostalı aldığımda bir dakikalığına bile olsa nihayet konuşabildiğimizde neler söylediğini muhtemelen hatırlamayacaksın.

Hiçbir yere sensiz gitmeyi asla seçmedim ben.

Kendi başıma Galápagos'a gitmemi sahiden istemediysen neden öyle söyledin?

Öyle demek istemediğin başka neler söylediğini merak etmeden edemiyorum.

Diana.

Toulouse-Lautrec kendini nadiren resmetmişti ve resmettiğinde kusurlarını göstermişti. *Moulin Rouge*'da adlı tablosunda kendini arka plana, boyu çok daha uzun kuzeninin yanına yerleştirmiş

ama deforme bacaklarını, bir masada oturan insanların ardına gizlemişti. Bir oto-portresinde kendini belden yukarı çizmişti. Engellerine odaklananların kendisinin tutarsız bir izlenimini oluşturduklarını söylercesine palyaço kıyafetli meşhur bir fotoğrafı vardı.

Tüm bunlar Kitomi'nin tablosunu daha da nadir kılıyordu. Bu tablo Toulouse-Lautrec'in, aşkın insanı çırılçıplak ve kırıl-gan bıraktığını söylemişçesine kendini hem sözlük anlamıyla hem mecazen soyduğu tek eseriydi. Başka farklar da vardı. Ölümünden sonra doğum yeri Albi'de annesinin kurduğu müzede sergilenen çoğu tablosunun aksine bu eseri 1908'e kadar kamu önüne çıkmamıştı. O zamana kadar Toulouse-Lautrec'in galerici arkadaşı Maurice Joyant'ın elinde durmuştu. Tabloyla beraber ressamın açık talimatı vardı: Bunu sadece aşk uğruna her şeyini verebilecek birine sat.

Tablonun ilk sahibi Coco Chanel'di; Boy Capel adlı zengin bir aristokrat tabloyu, Chanel'i ilk sevgilisi Etienne Balsan'dan uzaklaştırmak uğruna satın alıp moda ikonuna hediye etmişti. Chanel maddi gücüyle giysi tasarımına girişmesini ve Biarritz ile Deauville'deki mağazalarını açmasını sağlayan Capel'a çılgınca tutulmuştu. Capel'ın sadık kalmayışına, bir aristokratla evlenmesi ayrıca bir de metresi olmasına rağmen ateşli bir ilişkileri olmuştu. Capel 1919'da ölünce Chanel pencerelerine siyah perdeler asmış, yatağına siyah çarşaf sermişti. Bir defasında, *Capel'ı kaybedince her şeyimi kaybettim, demişti. İçimde yılların dolduramadığı bir boşluk bıraktı.*

Chanel yıllar sonra Westminster Dükü'yle bir ilişki yaşamıştı. Dükün yatı Uçan Bulut'la gezmişlerdi. Sonrasında dük, kaçamak için yer arayan bir arkadaşına yatı teklif etmişti: Amerikalı dul Wallis Simpson'a kafayı takmış, krallığı kısa sürecek VIII. Edward'a. İkili yatı kullanmamıştı ama nihayetinde Edward'ın tahttan vazgeçmesine mal olacak bir ilişki başlamıştı. Aylar sonra VIII. Edward, ortak dostları dük vasıtasıyla

Chanel'le pazarlığa girip tabloyu Wallis Simpson için satın almıştı. Chanel tabloyu kalbini kırdığı için istemediğini söylemişti.

1956'da Wallis Simpson'ın Marilyn Monroe'yu, Monroe tarafından gazetelerin baş sayfalarından atıldığı için kıskandığı söylenmişti. Simpson, düşmanını yakınında tutmayı seçerek Monroe'yu çaya davet etmişti. Monroe, Simpson'ın evinde gördüğü tabloya vurulmuştu. Joe DiMaggio 1962'de Monroe'yla ikinci defa evlenmeye çalışırken Simpson'ı tabloyu satmaya ikna etmişti. Tabloyu Marilyn'e ölümünden üç gün önce sunmuştu.

Sam Pride'la Joe DiMaggio'nun yollarının nasıl kesiştiğini bilen yoktu ama Pride 1972'de tabloyu DiMaggio'dan satın alıp düğün hediyesi olarak Kitomi'ye vermişti. Tablo Pride öldürülene kadar yataklarının üzerinde asılı durmuş, Kitomi daha sonra tabloyu koridora taşımıştı.

Tablonun çerçevesinde Kitomi'nin her yanından geçişinde uğur getirmesi için ovalanan bir heykelcikmiş gibi dokunduğu yerde küçük, mat bir leke vardı.

Sanatta orijin, bir eserin kaynağı için kullanılan bir terimdir. O zamanla bugün arasında bağlantıyı kuran belgeler, delil zinciri... Sanatçıyla bugünkü sanat koleksiyoncusu arasındaki kesilmemiş bağlantı... Kitomi İto'nun tablosunun orijini öyle ateşli bir adanıştı ki dünyayı trajediyle kavuruyor, tecrübe edeni mahvediyordu. Elbette sevgilisinden frengi kapan ama tablonun köşesinden ona *senin uğruna yine yaparım hepsini, aşkım, dermiş* gibi bakan adamla başlayarak.

To: DOTOole@gmail.com

From: FColson@nyp.org

Hastalarımдан altısı öldü bugün.

Ölmelerinden bir saat önce ailelerine veda etmeye gelme izni verildi ki bu, FaceTime'la yapmak zorunluğū olan geçen haftaya göre olumlu bir gelişme...

*Son hasta ECMO'daydı. Herkes ventilatörlerden, elimizde kalmamasından bahsediyor ama akciğerler artık ventilasyonun bile işe yaramayacak kadar kötü hale geldiklerinde başvuru-
lan ECMO'yla ilgili laf eden yok. Boyuna ve kasıklara birer ko-
caman kanül takılıyor ve kan, kalp ve akciğer gibi işleyen bir
makine vasıtasıyla pompalanıyor. Foley katateri, makat tüpü
ve beslenme için burundan gastrik tüp takılıyor... Dışarıdan
vücut temin ediliyor resmen.*

*Bu kadın yirmi yaşındaydı. YİRLM. Hani virüs yaşlıları öldü-
rüyor, falan deniyor ya hep... Kim diyorsa yoğun bakımda ça-
lışmıyor demektir. Ölen altı hastamdan hiçbiri otuz beşinden
büyük değildi. İkisi yirmili yaşlarında Latin kadınlardı. Ameli-
yat gerektiren Covid bağırsak nekrozundan mustariptiler. Ame-
liyatı atlatıp komplikasyonlardan gittiler... Bir diğeri yirmi se-
kiz yaşında, şişko bir erkekti. Şişkoydu ama obez değildi. Biri,
bir sağlık görevlisi, akciğer kanamasından... Bir diğeri kur-
tulacağını sanıyorken, ECMO'nun pıhtılaşmadan işini yapabil-
mesi için verdiğimiz heparin beyin kanamasına neden oldu.*

*Neden anlatıyorum sana bunları? Birine anlatmam lazım
çünkü. Bir de esas söylemem gerekenden daha kolay olduğu için.*

*O da şu: Söylediklerim için özür dilerim. Orada olmanın
sebebi benim, biliyorum. Ama işte... sanki hiçbir şey olması
gerektiği gibi değil.*

*Bazen oturup ECMO makinesinin vırıltısını dinliyor, bu ki-
şinin kalbi vücudunun dışında, diye düşünüyor ve tamamen
anlıyorum.*

Benimki de öyle çünkü.

Isabela'daki ikinci haftamın dolacağı günden önceki gece Abuela bana veda yemeği verdi. Gabriel, daireme gitmek için kalktığı anda bana sarılan Beatriz'le geldi. Cep numaramı ve adresimi vermiştim kıza. Gabriel kapıma kadar geçirdi beni. "Dönünce ne yapacaksın?" dedi.

Omuz silktim. “Hayatıma devam,” dedim. Ama o ne demekti, artık emin değildim. İşim var mıydı, bilmiyordum ve o acayip konuşmamızdan sonra Finn’le karşılaşma konusunda da gergindim.

“İyidir umarım öyleyse,” dedi. “Hayatın.”

Toparlanmam uzun sürmedi —sonuçta neredeyse eşyam yoktu— ama mutfak tezgâhını temizledim, yıkadığım havluları kuruladım ve Finn’le bir araya gelişimi hayal ederek uyuyakaldım. Normalde uçuşumu kontrol ederdim ama internet olmadığından sadece bir aksilik çıkmamasını umut edebiliyordum.

Ertesi sabah çantam omzumda rıhtıma yürümek için kayan kapımı açtığımda Gabriel ile Beatriz’i karşımda buldum. Beatriz hiç görmediğim kadar mutluydu sanki. Boynuma sarıldı, “Kalmalısın,” dedi.

Başının üstünden babasına bakıp kollarını boyumdan ayırdım. “Beatriz,” dedim, “kalamayacağımı biliyorsun. Ama söz veriyorum—”

“Haklı,” dedi Gabriel. Bağrımın derinlerinde bir şey diya-pazon misali titreşti.

Saatime baktım. “Feribotu kaçırmak iste—”

“Feribot yok,” diye kesti lafımı Gabriel. “Ada açılmıyor.”

“Ne?” dedim şaşkınlıkla. “Ne zamana kadar?”

“Bilmiyorum,” dedi. “Ama Santa Cruz’dan uçak kalkmıyor. Guayaquil’den de. Hükümet gelen uçaklara da izin vermiyor.”

Çantamı omzumdan dirseğime kaydırdım. “Gidemiyorum yani,” dedim. Sözcükler boğazımdan sökülerek çıkmıştı adeta.

“Şimdilik gidemiyorsun,” dedi Gabriel.

“Olamaz,” diye mırıldandım. “Bir yolu olmalı.”

“Yüzmek dışında yok,” dedi Beatriz, neşeyle.

“New York’a dönmek zorundayım,” dedim. “İşim ne olacak? Hem Finn... Tanrım, olan biteni söyleyemiyorum bile ona.”

“Geri dönmenin yolu yoksa patronun kızamaz ki sana,” dedi Beatriz. “Sevgilini de Abuela’nın ev telefonundan arayabilirsin.”

Abuela'nın karasal hattı mı vardı? *Şimdi mi* söylüyorlardı yani?

Hayatım hep art arda gelen telefon direkleriyle, ilerlemenin mihenk taşlarıyla doluydu. Sırada neler olduğunu gösteren bir yol haritası olmazsa bocalardım. Buraya ait değildim ve evde, yuvamda dünyanın bensiz ilerlediği, devam ettiği hissini üzerimden atamıyordum. Bir an önce geri dönmezsem bir daha asla yetişemeyebilirdim.

İki haftadır bir adadaydım ama ilk defa kendimi tamamen denizde hissediyordum.

Gabriel bana bakıp Beatriz'e İspanyolca bir şeyler söyledi. O beni yukarı, Abuela'nın evine götürürken Beatriz çantamı alıp daireme taşıdı. İçeri girdiğimde Abueala koltuğuna kurulmuş, televizyonda bir pembe dizi izliyordu. Gabriel, yine anlamadığım dilde neden geldiğimi anlattı.

Dilini bilmediğim bir ülkede kısıp kalmıştım.

Gabriel beni yatak odasına soktu; telefon komodinin üzerindeydi. Öylece baktım.

“Ne var?”

“Evi nasıl arayacağımı bilmiyorum,” dedim.

Gabriel almacı kaldırıp birkaç tuşa bastı. “Telefon numarası?”

Söyledim, tuşlara basıp almacı uzattı. Üç defa çaldı. *Ben Finn, ne yapacağınızı biliyorsunuz.*

Dönüp baktım, Gabriel odadan çıkmış, kapıyı kapıyordu.

“Selam,” dedim almaca. “Benim. Uçuşum iptal edildi. Bütün uçuşlar iptal. Bugün dönemiyorum ve ne zaman dönebileceğim de belli değil. Üzgünüm. Çok, çok üzgünüm.” Bir hıçkırık cümlelerimin arasından sarmaşık gibi yükseldi. “Haklıydın. Gitmemeliydim.”

Öyle kızgındım ki... Gitmemi söylediği için Finn'e. Öyle dediğinde, *siktir oradan*, demediğim için kendime. Ne olacaktı ki tatil parasını yaksaydık? Büyük resme bakınca dolar kaybetmek, zaman kaybetmenin karşısında hiçbir şeydi.

Rasyonel düşünmediğimi biliyordum; Finn tek suçlanacak kişi değildi. İşler kötüye giderse daha az riskli bir yerde olmak-tansa birlikte omuzlamayı yeğleyeceğimi söylemeliydim. Hatta adanın kapatılacağını öğrenir öğrenmez feribota geri dönmeyi akıl etmeliydim.

Esas kızdığım, bana gitmemi söylerken Finn'in aslında tam aksini kastetmiş olmasıydı. Gideceğimi söylediğimde kalmak istiyordum. Yıllardır birlikte olmamıza rağmen ikimiz de satır aralarını okuyamamıştık.

Söyleyecek başka bir şey bulamadığıma şaşırdım çünkü uzun süredir doğru dürüst konuşmamıştık. Ama Finn gerçeklikte boğuluyordu; bense cennette bekleme düzenindeydim. *Ne dilediğine dikkat et*, diye düşündüm. Cennette kısılp kalınca cehennemdeymişsiniz gibi gelebiliyordu.

“Daha fazlasını öğrenir öğrenmez arayacağım. Nasıl, bilmiyorum,” diye devam ettim mırıldanarak. “Her şey delice... Kartpostal yollayıp duruyorum. Neyse. Bilmek istersin, diye düşündüm.” Almaca biraz bakıp kapadıktan sonra *seni seviyorum* demediğimi fark ettim.

Abuela'nın salonuna döndüğümde Gabriel koltukta, yanında oturuyordu. Beni görünce kalktı. “Her şey yolunda mı?”

“Telesekreter,” dedim.

Dairesinde kaldığımı öğrendiğinde verdiği tepki için özür dilemeye çalışmış gibi, “Burada kalacaksın tabii,” dedi.

“Param kalmadı...” Yeni bir endişe düşmüştü içime: malkarna yemekten ne kadar bıcarsam bı kayım, artık karnımı doyuracak param da yoktu.

“Karnının doymasını sağlayacağız,” dedi Gabriel, akılımlı okumuş gibi. Eğilip Abuela'yı yanağından öptü. “Beatriz'i fazla yalnız bırakmak istemiyorum.”

Peşinden sundurmaya çıktım. Basamakları inip arka tarafa yöneldiğinde seslendim. Döndü, sabırsızlıkla baktı.

“Neden yapıyorsun böyle?”

“Ne yapıyormuşum?”

“Bana iyi davranıyorsun.”

Sırıtişı şimşek çakması gibiydi. “Daha kötü davranmaya çalışırım.”

“Ciddiyim ben,” dedim.

Omuz silkti. “Önceden turisttin,” dedi. “Artık bizden birisin.”

Yorganın altına kıvrılıp uyandığımda hepsinin bir kâbus olduğunu fark edecekmiş gibi yapmak istiyordum. Rıhtıma inecek, feribota atlayıp New York yolculuğumun ilk ayağına başlayacakmışım gibi.

Bunlar yerine Gabriel ve Beatriz’le adanın içlerindeki yüzülecek bir yere gittim. Beatriz kendi başıma kalırsam bunalıp daralacağımı söylemişti ve itiraz edememiştım çünkü geçen hafta boyunca, aklının dağılmaya ihtiyacı varken ben de onu hep aynı bahaneyle bir yerlere sürüklemiştım. Koluna doladığı dalış maskesi ve şnorkel yürürken kalçasına çarpıp duruyordu. “Nereye gidiyoruz?” dedim.

“Söyleyebiliriz,” dedi Beatriz, “ama o zaman seni öldürmemiz gerekir.”

“Tam da yalan atmıyor,” dedi Gabriel. “Adanın çoğu yeri pandemi yüzünden kapalı. Park bekçileri yakalarsa ceza yersin.”

“Ya da tur rehberliği lisansını alırlar,” dedi Beatriz, omzunun üzerinden.

Gabriel’in omuzları gerildi, tekrar gevşedi. “Kullanmıyorum zaten.”

Beatriz döndü, geri geri yürümeye başladı. “Müşterilerini götürdüğün gizli bir yere gidiyor muyuz, gitmiyor muyuz?”

“Çocukken gittiğim gizli bir yere gidiyoruz,” dedi Gabriel.

Sonunda etrafı çalılar ve dökülmüş, savrulmuş dallarla çevrili, suyu pas rengi bir gölcüğe ulaştık. Isabela’daki güzel manzaraların epey gerisindeydi burası. Beatriz soyundu, mayosuyla kaldı, isilik koruyucu giysisini giyip kollarını indirdi ve diğer

giysilerini bir kenara yığıp maskeyle şnorkeli taktıktan sonra bulanık suya daldı.

“Ben burada beklerim,” dedim.

Gabriel tişörtünü çıkarırken gülümsedi. “Şimdi kim kitabı kapağına bakarak yargılıyor acaba?”

Pabuçlarını çıkarıp suya atladı, isteksizce soyunup kenardan girdim. Dip aniden derinleşince boşa basarak suya gömüldüm. Daha paniğe kapılamadan güçlü bir el kolumu yakaladı, ben yuttuklarımı tükürürken su üstünde kalmamı sağladı. “İyi misin?” dedi Gabriel.

Öksürürken başımla evetledim. Parmaklarım omzundaydı. Bu kadar yakinken sol kulak memesinde bir çil olduğunu fark ettim. Sivri kirpiklerine baktım.

Sağlam bir hamleyle kendimi kurtarıp Beatriz’in gittiği yöne yüzmeye başladım.

Gabriel çabucak yetişti, benden daha kuvvetli yüzüyordu. Doğrudan Beatriz’in şnorkelin görüldüğü birbirine dolaşmış mangrov köklerinden oluşma (ya da öyle görünen) bir duvara yöneldi. Yaklaştığımızda Beatriz başını sudan çıkardı; maske- nin plastiğinin ardında gözleri kocamandı. Köklerden derme çatma bir merdiveni tırmanıp çalılıkta kaybolurken şnorkel ağzından çıktı. Bir saniye sonra aradan başını uzattı. “E?” dedi. “Gelsenize.”

Peşinden gitmeye çalıştım ama ayaklarım su altındaki dallarda kayıp durdu. Gabriel’in ellerini popomda hissedince şaşkınlıkla dönüp baktım. “Ne?” dedi. “İşe yaramıyor mu?”

Haklıydı, sudan çıkabildim. Dizimi vurdum ve uyluğumda bir çizik hissettim ama çok geçmeden mangrov kalabalığının öte yanına geçtim ve karşıma gölcüğün ikizi çıktı. Bunun suyu neredeyse koyu pembeydi ve ortasında vaha gibi yükselmiş bir kum şeridi vardı. Üzerinde bir düzine flamingo, beslenmek için kafaları suda, origami gibi dikiliyordu.

“Görmeni istediğim,” dedi arkamdan Gabriel, “*buydu*.”

“Muazzam,” dedim. “Bu renkte su görmemiştim hiç.”

“*Artemia salina*,” dedi Beatriz. “Ufak bir karides türü; flamingolar bunları yedikleri için pembe.* Yoğun oldukları için su pembe gibi. Derste öğrenmiştik.” Dersten bahsederken yüzü aydınlanmıştı.

Ben adadan ayrılıp evime dönemezken o da okuluna dönemiyordu.

İsilik koruyucusunun kollarını tutup biraz daha aşağı çekti.

Gabriel’in yüzü, ruh hali bulaşıcıymış gibi kararmıştı. “Mijita,” dedi usulca.

Beatriz duymazdan geldi. Şnorkelini taktı, atladı ve başı sudan bizden alabildiğine uzakta, vahanın diğer yanında çıktı.

“Üstüne alınma,” dedim.

Gabriel iç çekerek elini ıslak saçında gezdirdi. “Doğru şeyleri söyleyemiyorum bir türlü.”

“Doğru şey var mı, bilmiyorum.”

“Yanlış şey var, orası kesin,” dedi Gabriel. “Genelde ağzımdan o çıkıyor.”

“Yeni kesik görmedim,” dedim.

“Senle konuştuğunu biliyorum,” dedi, “o konuşmalar size ait.”

Beatriz’in annesine dair anlattıklarını ve güvenini kötüye kullanmamam gerektiğini düşünerek başımla kabullendim.

Gabriel cesaretini toplarmış gibi derin bir nefes aldı. “Ama intihar lafı ederse bana söylersin, değil mi?”

“Tanrım, elbette,” dedim hemen. “Ama... bence kesiklerin sebebi o değil. Bence yaptığı... intihara meyilli olmanın tam tersi. Burada olduğunu kendine hatırlatıyor.”

* Böyle bilinmekle birlikte aslında flamingolara ve yedikleri karideslere pembe renklerini veren, her ikisinin de yediği algılardaki (havuca rengini veren, domateslerin kırmızılığını sağlayan) karotenoid pigmentleridir. (ç.n.)

İngilizcem kafasını karıştırmış gibi baktı Gabriel. Başını yana eğdi, “Benim açımdan bencilliğe girse bile,” dedi, “kalmama sevindim.”

Bir sırdaş ihtiyacı gayet açık olan Beatriz’le aramıza ördüğüm kırılğan bağdan bahsettiğini anlamıştım. Ama sözlerinde daha fazlası, hislerime giren bir gölge de vardı. Yanaklarımın kızardığını hissedince çabucak başımı flamingolara çevirdim. Flamingoların bacakları arasında kumda sekip duran gri-beyaz benekli ufak kuşları işaret ederek, “Onlar ne?” dedim. “İspinoz mu?”

Gabriel konuyu bir filin zarafetiyle değiştirmeye kalkıştığını fark ettiyse bile belli etmedi. “Alaycı kuş o,” dedi.

“Ha... Ben de kalkmış Darwin’cilik yapıyorum.” Espri yapmaya çalışıyordum.

Galápagos elbette ispinozlarıyla ve Charles Darwin’le meşhurdu. Valizime tıktığım seyahat rehberlerinde okumuştum. HMS Beagle gemisiyle 1835’te, henüz yirmi altısında ve şaşırtıcıdır, tüm türleri Tanrı’nın yarattığına inanan bir yaratılışçı olarak bu adalara gelmişti. Ama Galápagos’ta, bu volkanik adalarda hayatın nasıl ortaya çıktığını yeniden düşünmeye başlamıştı. Canlıların Güney Amerika’dan yüzerek geldiklerini varsaymış ama sonra her adanın coğrafik açıdan diğerinde son derece farklı, şartların büyük ölçüde yaşamaya uygunsuz ve farklı adalarda yeni türlerin ortaya çıkmış olduğunu fark etmişti. Türlerin şartlara uyum sağlamak için değişim geçirdiğini ve hayatı kolaylaştıran adaptasyonların kalıcı olduğunu söyleyen doğal seçilim teorisini ispinoz çeşitlerini inceleyerek geliştirmişti.

“Herkes Darwin’in çalışmasının ispinozlara dayandığını sanıyor,” dedi Gabriel. “Yanılıyorlar.”

Döndüm. “AP-Biyo hocama söyleme sakın.”

“Neyine?”

Elimi salladım. “Amerikan bir şey işte... Bana farklı adalarda ispinozların farklı görüldüğü öğretilmişti. Yani, işte, kurtçuklar

bir adada ağacın derinliklerinde bulunuyor diye oradakilerin gagası uzun, bir diğerinde yiyecek bulmak için uçmaları gerektiğinden oradakilerin kanatları daha güçlü, falan.”

“Onlar doğru,” dedi Gabriel. “Ama Darwin iyi bir doğabilimci değildi. İspinozları toplamıştı ama doğru dürüst etiketlememişti. Ancak, muhtemelen kazara, tüm alaycı kuşları doğru etiketlemişti.” Bir çakıl fırlattı, bir alaycı kuş havalandı. “Galápagos’ta dört farklı tipte *los sinsotes* var. Darwin onları topladı, boylarını ve gagalarını ölçtü. İngiltere’ye döndüğünde bir kuşbilimci alaycı kuşların adadan adaya ciddi farklılıklar gösterdiğini fark etti. Belirli bir adadaki iklime veya araziye uyum sağlamalarına yardımcı olan değişiklikler tekrarlanmıştı çünkü onlara sahip alaycı kuşlar üreyecek kadar uzun yaşayanlardı.”

“En iyi uyum sağlayanın hayatta kalması,” diyerek onayladım. Kumdan vahanın kenarına oturmuş, flamingoların suda, ipte yürür gibi ilerlemelerini seyrediyorduk. Beatriz gölcüğün diğer ucunda dalıp dalıp çıkıyordu. Gabriel’in dudakları kıpırdıyordu; çok geçmeden kızının su altında geçirdiği saniyeleri saydığını anladım.

“Hiçbir zaman bilemeyeceğimiz hayvanları merak ediyor musun hiç?” dedim. “Uyum sağlamayı *başaramayanları*?”

Gabriel kızının başı tekrar suda belirene kadar gözlerini göletten ayırmadı. “Tarihi kazananlar yazıyor,” dedi.

Düzenleme
Ny.Ozlem

BEŞ

Adanın açılmayacağını öğrenmemden bir gün sonra New York'taki hesabımı buraya nakledebilmenin bir yolunu bulma umuduyla kasabadaki bankaya yürüdüm. Banka kapalıydı ama rıhtım yakınında bir tente altında birkaç masa vardı. Güvenlik için maske takan yerli halk masaların arasında dolaşıyor, öteberi alıyor, sohbet ediyordu. Bitpazarına benziyordu.

Adımı duyunca döndüm. Abuela el sallıyordu.

Ortak dilimiz yoktu ama birkaç İspanyolca cümle öğrenmiştim ve kalanı gene hareket ve mimiklerle hallediyorduk. Yer ayırttığım otelde çalıştığını, odaları temizlediğini biliyordum artık. Otel kapalıyken yemek yapıp pembe dizileri izleyerek tatil yapmaktan şikâyetçi değildi.

İşlemeli bir kumaşla örtülmüş bir oyun masasının arkasında duruyordu. Üzerinde birkaç katlanmış önlük, bir kutu dolusu erkek kıyafeti, iki çift ayakkabı vardı. Ayrıca bir kek kalıbı ve Gabriel'in bana getirdiğine benzer sebze ve meyvelerin bulunduğu küçük bir kasa da. Önünde, içine yer ayraç niyetine bendeki kartpostallardan (bunlardan herkeste var mı?) birkaç tane sıkıştırılmış açık bir kelime arama dergisi duruyordu.

Abuela kocaman gülümseyerek masanın arkasındaki katlanır sandalyeyi işaret etti. "Yok, yok," dedim. "Sen otur." O cevap veremeden bir kadın geldi yanımıza. Pabuçlardan bir çifti

aldı, numarasını görmek için diline baktı ve maskesinin ardından Abuela'ya bir şey sordu.

Biraz konuştuktan sonra kadın masaya büyükçe bir çanta koydu. İçinde konserve, sarımsak turşusu, kırmızı biber kavanozları vardı. Abuela birer kavanoz reçel ve biber aldı. Kadın ayakkabıları çantasına atıp bir başka masaya gitti.

Etrafa bakındığımda her yanda alışveriş yapıldığını ama para kullanılmadığını anladım. Yerliler anakaradan gelen sınırlı tedarik zincirine karşı böyle bir takas sistemi geliştirmişti. Abuela koluma dokundu, sandalyeyi işaret etti ve diğer ada sakinlerin evlerinden neler getirdiğini görmek için masaların arasında dolaşmaya gitti.

Kullanılmış giysiler, numarasına göre dizilmiş botlar, mutfak malzemeleri, kâğıt eşyalar... Bazı masalarda ev yapımı ekmek ve tatlılar, kavanozlar dolusu pancar ve muz biberleri* vardı. Taze kesilmiş kuzu eti, yolunmuş tavuklar. Sonny's Sunnies'in sahibi Sonny bolca mayo, pil, dergi ve kitap getirmişti. Bir balıkçı, soğutucusundan çıkarıp kâğıda sardığı bir balığı, bir kadına bir demet taze ot karşılığında veriyordu.

Ben de takas yapabiliirdim. Ama elimde takasa degecek kıyafet, yetiştirdiğim veya pişirdiğim bir yiyecek yoktu.

Elimi saçımda gezdirip atkuyruğumu düzelttim. Toka karşılığı ne alabiliirdim acaba?

Derken bir grup oğlan masalar arasında koşturmaya başladı. Ufak bir tanesi en arkadan uçurtma kuyruğu gibi gelmeye çalışıyordu. Yüzü kıpkırmızıydı, en başlarındaki elinde yırtık pırtık bir çizgi roman sallayana büyük oğlanlara yetişmeye çalışıyordu. Oğlanlardan biri ayağını uzatıp ufaklığa çelme taktı, beriki masalardan birinin altına kafa önde uçtu. Düşüşü kovalamacayı durdurdu. Oğlan doğrulup oturdu, çizgi romanı elinde tutana bir şeyler bağırdı. Diğerlerinin alay ettiği peltekliği

* Genelde parlak sarı ama bazen olgunlaştıkça kırmızı, turuncu ve yeşile dönüşebilen hafif acı biber türü. (ç.n.)

İspanyolcada bile anlaşılıyordu. Büyük oğlan çizgi romanı ortadan yırtıp ufaklığın üzerine atıp gitti.

Ufaklık aşağılanmasını kimlerin gördüğünü anlamak için bakındı. Göz göze geldiğimizde elimle yanıma çağırdım.

Yavaşça geldi yanıma. Koyu tenli, güneşte parıldayan kapkara saçlıydı. Taktığı maskede Yeşil Fener'in simgesi vardı. Yırtık çizgi romanına sımsıkı sarılmıştı.

Hiç düşünmeden Abuela'nın kartpostallarından birini ve kelime avında kullandığı kalemi aldım. Kartpostalın arkasını çevirdim ve hızlı, ekonomik darbelerle oğlanı çizmeye başladım.

Liseyle üniversite arasındaki yaz Halifax'ta bir ay kalmış, turist portreleri çizmiştim. Arkadaşlarımla bir hostelde kalmaya, barlara gitmeye yetecek kadar para kazanmıştım. Resim yaparak son kez o zaman para kazanmıştım. Sonrasında her tatilimi Sotheby's'teki stajyerlik için özgeçmişimi geliştirmeye adanmıştım.

Her ressam bir noktadan başlar; benimki daima gözlerdi. Onları yakalayabilirsem gerisi gelirdi. Dolayısıyla gözbebeklerindeki ışık beneklerini aradım, kıvrık kirpiklerini ve düz kaşlarını çizdim. Bir süre sonra maskemin tek tarafını çıkardım, diğer kulağımdan sallandı ve aynısını yapmasını işaret ettim.

Önden dört dişi eksikti, haliyle gülümseyişini çizmeden edemedim. Özgüven bir süper güç olduğundan, yırtık dergisindeki kahraman gibi bir de pelerin çizdim.

Başta paslanmış gibiydim, gittikçe açıldım. İşim bittiğinde oğlana resim-aynayı gösterdim.

Bayıldı, koşturup tentenin diğer ucundaki bir kadına —anesiydi herhalde— gösterdi. Az önce ona zulmeden oğlanlardan birkaçının topladığını, elindekine baktıklarını gördüm.

Memnuniyetle arkama yaslandım.

Derken ufaklık elinde hiç görmediğim, yumruğum büyüklüğünde, minik dikenlerle kaplı bir meyveyle geldi. Utangaçça

önüme bıraktı, başıyla teşekkürünü sundu ve koşturarak annesinin yanına döndü.

Abuela'yı görmek için bakınırken ince bir ses duydum: "Hola."

Karşımda yalınayak, saçlarına boncuk dizili, sıska bir kız duruyordu. Gamzeli yeşil bir Galápagos portakalı uzatıyordu bana.

"Ha," dedim, "takas edecek bir şeyim yok."

Kaşlarını çattı, Abuela'nın dergisinin arasından bir kartpostal çekti, bana uzattı ve boncuk dizili saçını savurarak poz verdi.

Vardı belki de takas edebileceğim bir şeyim.

İki saat sonra Abuela'yla *feriadan* ayrıldığımızda nakit açısından daha zengin değildim ama bir hasır şapkam, bir koşucu şortum ve şıpidik terliklerim vardı. Abuela bana öğle yemeği yaptı: kuzu pirzola, mavi patates ve portrelerimden bir karşılığında aldığım naneli jöle. Tatlıysa ufaklığın verdiği dikenli meyveydi: guanabana.

Karnım güzelce doyunca dairemde şekerleme yapmaya gittim. İlk defa kullanıyordum bu terimi kafamda.

To: DOTOole@gmail.com

From: FColson@nyp.org

Çılgınlık... Her şey kapatıldı. Ne gelen uçak var ne de giden ve bu durum ne zaman değişir, kimse bilmiyor. Herhalde böylesi daha güvenli. ABD'ye gelebilseydin bile rezalet buralar. Muhtemelen bir yerlerde iki hafta karantinaya sokulurdun çünkü elimizde hastaneye semptomlarla gelen hastalara yetecek kadar bile Covid testi yok.

İşi gerçeği, sen burada, evde olsaydın bile ben olmayacaktım. Ailesi olan doktorların çoğu, kimseye kazara bulaştırmamak için otellerde kalıyor. Dairemizde yalnız kalmama rağmen kapıda soyunuyor, önlüğüm ve diğer şeylerimi çamaşır torbasına tıkıyor, ardından tenim acıyana kadar duş alıyorum.

3C'deki Mrs. Riccio vardı ya... Dün gece eve döndüğümde dairesine girip çıkan tanımadığım tipler gördüm. Covid'den

vefat etmiş meğer. Son kez beş gün önce, posta odasında karşılaşmıştık. Evde sağlık yardımı alıyordu ve virüse yakalanmaktan ödü patlıyordu. Ona son söylediğim, kendinize dikkat edin, olmuştu.

Hastalarımın beri –entübasyondan çıkarılmıştı ama çoklu organ yetmezliği vardı ve günü çıkaramayacağını biliyordum– görmeye gittiğimde kısa bir anlığına kendine geldi. Tam donanımlıydım, yüzümü göremediğinden oğluyum sandı. Elimi yakalayıp benle ne kadar gurur duyduğunu söyledi. Son bir kez sarılmamı istedi. Sarıldım.

Odada yalnızdı ve öylece ölüp gidecekti. Yüz kalkanımın ardında ağlıyordum ve dedim ki kaparsam kapayım.

Yeminim var, biliyorum. Zarar verme, vesaire. Ama bunlar için kendimi öldürürüm dediğimi hatırlamıyorum.

Bir defasında bir film izlemiştik, adını hatırlamıyorum. II. Dünya Savaşı'nda yirmi yaşında bir asker, bir siperde, on sekiz yaşındaki bir diğer askerleydi. Kurşunlar vızıldarken yirmilik sakince sigara içiyor, on sekizlikse yaprak gibi titriyordu. Nasıl böyle sakin kalabiliyorsun, diyordu. Öteki yanıtlıyordu: zaten ölmüşken ölümden korkmana gerek yok.

Ne olacaksa olacak.

Bu hafta Empire State Binası'nın sağlık çalışanları için kırmızı-beyaz ışıklandırılacağını okudum. Empire State Binası da akşamın yedisinde tencere tava çalanlar da umurumuzda değil. Hastanede kurtarılamayacak insanları kurtarmaya çalıştığımızdan çoğumuz görmeyecek veya duymayacak zaten. İstedığımız sadece herkesin maske takması. Ama işte, maske takılmasını istemenin bedensel haklarının ihlali olduğunu söyleyenler var. Daha açık nasıl söyleyebilirim, bilmiyorum: Ölüncü bedensel hakkınız falan kalmıyor.

Özür dilerim. Dırdırımı dinlemek zorunda değilsin. Ama zaten bu yazdıklarım muhtemelen sana ulaşmayacak.

Ulaşırsa diye söyleyeyim gene de: Annenin kaldığı bakımevi arayıp duruyor.

Birkaç gün sonra Beatriz nenesiyle tortilla hazırlamakla meşgulken Finn'e bir mesaj daha bırakmak için Abuela'dan izin istedim. Gabriel uluslararası arama yapmayı öğretmişti ama pahalıydı ve Abuela'ya masraf çıkarmak istemediğimden mesajları uzatmıyordum. İyi olduğumu, aklımda olduğunu söylemekle yetiniyordum. Diğer her şeyi kartpostallara bırakıyordum.

Ardından annemin kaldığı huzurevini aradım. Herhangi bir e-posta ya da sesli mesaj alamamıştım ama internet yüzünden olabilirdi çünkü Finn, dairemizdeki telesekretere mesajlar bıraktıklarını söylemişti. Greens en son böyle ısrarla aradığında annemin aylık kalış masrafının çekildiği hesapta bir aksama olmuştu. Ben hatayı düzelterip parayı yollayana kadar idare yakamdan düşmemişti. Karantina altındaki bir adadan banka sorununu halletmek kolay olmayacaktı.

Numarayı tuşladım, resepsiyonist açtı. “Ben, Diana O’Toole,” dedim. “Hannah O’Toole’un kızı. Beni arıyormuşsunuz.”

“Lütfen bekleyin,” dedi.

Birkaç saniye sonra başka bir ses, “Ms. O’Toole?” dedi. “Ben müdür Janice Fleisch, nihayet aradığınıza sevindim.”

Hor görür bir tondu, sakın kalmaya çalıştım.

Tezgâha doğru baktım. Abuela, inatçı Beatriz’e yağın hamura nasıl katılacağını anlatmaya çalışıyordu. Telefon kablo-sunu etrafıma sararak döndüm, kamburumu çıkardım. “Hesabımla ilgili sorun mu var?” dedim. “Çünkü şu anda New York’ta değilim ve—”

“Hayır, hayır, sorun yok. Sadece... tesisimizde Covid salgını var ve anneniz hasta.”

İçimdeki her şey duruverdi. Annem daha önce de hastalanmıştı ama hiç aranmamıştım.

“Hastaneye götürülmesi gerekiyor mu?” İznimi almak için mi aramışlardı?

Müdür, “Annenizin DNR talimatı var,” diyerek durumu ne kadar kötüleşirse kötüleşsin ilkyardım uygulanmayacağını,

hayatını sürdürmesini sağlayacak önlemler için hastaneye götürülmeyeceğini kibarca hatırlattı. “Sakinlerimizden birçoğuna virüs bulaştı ama sizi temin ederim, rahat edebilmeleri için elimizden gelen her şeyi yapıyoruz. Şeffaflık adına size—”

“Annemi görebilir miyim?” Buradan ne yapabilirdim, bilmiyordum ama içimde bir ses annem cidden fena hastaysa görür görmez anlayacağımı söylüyordu.

3C’deki Mrs. Riccio geldi aklıma.

“Şu anda ziyaretçi kabul edemiyoruz.”

Bunun üzerine gülmeye başladım. Sanki gidebilecekmişim gibi. “Yurtdışında mahsur kaldım,” diye açıkladım. “Telefon sinyalinin zor bela bulabiliyorum. Yapabileceğiniz bir şey olmalı. Lütfen.”

Boğuk sesler, anlayamadığım birtakım konuşmalar işittim. “Vereceğim numarayı arayabilerseniz görevlilerimizden biri sizle FaceTime yapacak.” Kalem aradım. Abuela’nın buzdolabına asılı bir keçeli kalemi vardı; aldım ve numarayı elime yazdım.

Telefonu kapadığımda elim titriyordu. Virüse yakalanan herkesin ölmediğini biliyordum. Çoğunun öldüğünü de.

Annem beni ekranda görse bile tanıyamayabilirdi. Kim olduğunu çıkaramadığı biriyle konuşmaya zorlandığı için sinirlenebilirdi.

Ama kendi gözümle annemi görmem gerektiğini de biliyordum.

Öyle dalmıştım ki bunu mümkün kılacak teknolojinin bulunmadığı bir yerde olduğumu unutmuştum.

Abuela’nın telefonunu bırakıp numarayı cep telefonumda tuşladım ama sinyal yoktu. Küfredince Abuela ile Beatriz başlarını kaldırıp baktılar. Özür mırıldanıp sundurmaya çıktım, bağlantı yakalayabilir miyim diye telefonu çeşitli yönlere tuttum.

Yoktu.

Telefonu yana bırakıp gözlerimi ovuşturdum.

Yanımda olmayan bir anneydi ve şimdi de ben, onun yanında olmayan kızıydım. Quid pro quo* bu muydu? Sadece size bir şeyler sunana mı borçlanırdınız? Yoksa buna inanmak sizi onlar kadar suçlu mu yapardı?

Ölürse ve yanında değilsem...

Eh.

O zaman artık ondan sorumlu olmazsın.

Utanç verici ve sinsi düşünce titreyordu zihnimde.

“Diana.”

Başımı kaldırdığımda Gabriel’i elinde bir çekiçle buldum tepemde. Ne zamandır buradaydı? “Annem hasta,” deyiverdim.

“Üzüldüm...”

“Covid.”

İstemedi bir adım geriledi, serbest eliyle boynunu ovuşturdu.

“Huzurevinde kalıyor, görüntülü konuşmam lazım ama salak telefonum hâlâ çekmiyor ve—” Hüsran ve utanç içinde gözlerimi sildim. “Berbat... Berbat.”

“Benimkini dene,” dedi. Telefonunu çıkardı ama sorun aygıtta değildi. Adadaydı. Yerel cep telefonu şebekesi çalışıyordu ama hakiki bant aralığı isteyen hiçbir şey çalışmıyordu.

Gabriel telefonuna bir şeyler yazıp, “Benle gel,” dedi. Peşine düştüm ama öyle hızlı yürüyordu ki koşar adıma geçmek zorunda kaldım. Yer ayırtıp kalamadığım otelin önünde durdu. Beatriz’in önerisi üzerine Wi-Fi bağlantısına girmeye çalışmışım ama herhalde otel kapalı olduğundan şebeke görünmemişti. Ancak bu sefer Elena kapının önünde, elinde bir halka dolusu anahtarla dikiliyordu. “Elena,” dedi Gabriel. “*Gracias por venir aquí.*”

Elini uzun atkuyruğunda gezdirip gamzeleriyle gülümsedi kadın. “*Cualquier cosa por ti, papi,*” dedi.

* “Her şey karşılıklı” anlamında Latince deyiş. (ç.n.)

Gabriel'a yaklaşarak mırıldandım: "Ne dediğini bilmem gereki—"

"Hayır," dedi Gabriel, Elena uzanıp koluna girerken. Omzu üzerinden bana şöyle bir baktı ve başını öyle hızla çevirdi ki boncuklu atkuyruğu koluma çarptı.

Müşterisiz bir otel, otel midir artık? Elena ışıkları ve tavandaki pervaneyi açana kadar lobi ufak ve kirli göründü gözümde. Resepsiyondaki modemi açtı ve beklerken Gabriel'la İspanyolca sohbete daldı. Yanık teninden veya sutyeninden falan bahsediyordu herhalde çünkü omzunu açıp bakıyor, ardından Gabriel'a pek yakıcı gülümsüyordu.

"Şey," dedim, "hazır mı acaba?"

Orada olduğumu unutmuş gibi baktı Elena. Başıyla onaylayınca telefonda şebekeyi buldum. Verdikleri numarayı tuşladım ve parlak örtülü masalarla dolu ufak bir odaya girdim.

Ekрана gelen yüzle gözlerimi kırıştırdım. Karşımdaki kişi plastik yüz kalkanı ardındaki bir maskenin üzerinden bakan iki gözden ibaretti. Kâğıt kepi saçını da örtüyordu. "Ben, Verna," dedi ve el salladı. Adı hatırlamıştım, yaşlılarla ilgilenen görevlilerden biriydi. "Aramayacak mı demeye başlamıştık."

"Teknik aksaklıklar," dedim.

"Anneniz yorgun, ateşi de var ama dayanıyor."

Kullandığı aleti kaldırdı, görüntü değişti ve annemi normaldeki gibi koltuğunda, televizyon karşısında gördüm. Güm-bürdeyen kalbimin hızı biraz kesildi.

Ne görmekten korkmuştum acaba? Belki savunmasızlık. Annem ben kendimi toparlayamadan hayatıma girip çıkan bir bora gibiydi. Sessizce yatakta yatıyor olsaydı bir şeylerin fena ters gittiğini anlardım.

"Hannah," dedi görevli. "Bu tarafa bakar mısın? El sallar mısın bana?"

Annem döndü ama el sallamadı. "Fotoğraf makinemi sen mi aldın?" dedi, kızgınlıkla.

“Ona bakarız sonra,” dedi Verna; annemin huzurevinde fotoğraf makinesi yoktu, biliyordum. “Kızın ekranda. Merhaba der misin?”

“Vaktim yok. Kürt köyüne giden basın konvoyuna katılmıyoruz,” dedi annem. “Bizziz giderlerse...” Öksürdü. “Bizziz...” Daha şiddetle öksürmeye başladı, görüntü sallandı, düz bir yüzeyde sabitlendi ve görüntü karardı. Annemin söylenmelerini duyuyordum. Derken Verna’nın maskeli yüzü belirdi. “Yatıştırıp yatırmam lazım,” dedi. “Ama çok iyi bakıyoruz, hiç merak etmeyin.”

Kapandı telefon.

Boş ekrana bomboş baktım. Annemin deliryum haline mi girdiği yoksa sadece demansı yüzünden mi böyle davrandığını kestirmememin yolu yoktu.

İyi. Peki. Kötüleşirse gene ararlardı. Öyle olursa Finn bir şekilde bana iletirdi.

Finn.

Hazır interneti yakalamışken onla da görüntülü konuşmayı denedim. Ama çaldı, çaldı, açılmadı. Bir hastanın başında, cebinde titreyen telefonu açamayacak durumda olduğunu düşündüm.

Annem Covid’miş, diye yazdım mesajıma. Şimdilik durumu stabilmiş.

Wi-Fi bulmuşken aramaya çalıştım seni ama çalışıyorsun herhalde.

Keşke burada olsaydın.

Telefonumu cebime atıp resepsiyona döndüm. Elena’nın vücut dili Gabriel’ı var gücüyle duvarlardan birine yapıştırmaya çabaladığını söylüyordu. Gabriel’in vücut diliyse var gücüyle direndiğini... Beni görünce rahatla geçti yüzünden. “*Gracias, Elena,*” dedi. Yanağından öpmek için eğilince Elena aniden dönüp dudaklarına yapıştı.

“Hasta luego, Gabriel,” dedi.

Kapıdan çıkar çıkmaz, “Annen?” dedi Gabriel.

“Hasta,” dedim. “Öksürüyor.”

Kaşları çatıldı, düzeldi. “Çok kötü değil demek bu, değil mi? Eminim seni görünce sevinmiştir.”

Annem kim olduğumu bilmiyordu bile. Dilimin ucuna geldi ama “Elena eski sevgilin mi?” dedim.

“Elena son derece yanlış karar aldığım bir geceden ibaret,” dedi Gabriel. “İlişkilerde şansım hiç yaver gitmedi.”

“Sevgilim buraya tatile geldiğimizde bana evlenme teklif edecekti, halime bak.”

Yüzünü ekşitti. “Tamam, sen kazandın.”

“İkimiz de mağlubuz desen daha iyi,” dedim.

Gabriel Abuela’nın evine giden sapağı es geçti, rıhtıma yöneldi.

“Yanlış yöne gittiğini söylemek haddim değil ama...”

“Biliyorum. Dedim ki... Belki gününü annen için endişelenecek geçirmek istemiyorsundur.” İskele, yan yana bağlı bir grup panganın, balıkçıların ufak metal kayıklarının önünde durduk.

“Beatriz ne olacak?”

“Mesaj attım bile. Nenem bakar ona.” Elini gözlerine siper ederek baktı bana. “Dana adamı gösterme sözü *vermişim*. Kayıklardan birine atladı ve binebilmem için elini uzattı.

“Nereye gidiyoruz?”

“Lav *túneles*,” dedi Gabriel. “Adanın batı tarafında, yaklaşık kırk beş dakikalık mesafedeler.”

“Sokağa çıkma yasağını ihlal ederiz.”

Oturulacak yerlerden birinin altından bir anahtar çıkarıp motoru çalıştırdı. Başını kaldırdı, sırtışı çarpıktı. “Sırf o değil. Gittiğimiz yer, yerlilere bile yasak,” dedi. “Siz *americanos* ne diyordunuz? Ya büyük oyna ya evine dön.”

Güldüm. Ama içimden de *keşke*, dedim.

Gabriel’in dediğine göre burada balık tutmak tehlikeliydi.

Arkadaşından ödünç aldığı pangayı, yanardağların yarattığı nefis lav kemerlerinin altından ustaca geçiriyordu. Dalgaların

teknemizi tehlike yaratacak kadar ittiği kaya oluşumlarının arasından iğne deliğinden geçen iplik gibi ilerliyorduk. Sudan yükselen kayalık sütunların tepelerinde, üzerlerinde çalı ve kaktüs yetişmiş, birbirleriyle birleşen, köprüler oluşturan toprak parçaları vardı. Bazılarının birleşen kısımları yıkılmıştı.

“Balıkçılar mavi yüzgeçli orkinos, blanquillo, morina, kılıçbalığı yakalayabiliyor. Ama açılıp geri dönmeyen arkadaşlarım da var,” dedi Gabriel. “Girdaplı akıntılar... öngörülemiyor. Bir sebeple motorun bozulsa saniyede üç metreyle giden birine yakalanabilirsin.”

“Yani arkadaşların... Öldüler mi?” dedim.

Başıyla onayladı. “Dediğim gibi,” dedi. “Tehlikeli.” Sudan çıkmış kayalardan bir labirentte slalom yapıyorduk. “Bak, şuradaki aa lavı.”

“Ne lavı?”

“Sivri kaya,” diye açıkladı. “*Pahoehoe* lavı diğer türdür... Eriyormuş gibi görünenler.” İşaret ettiği yerde iki tane mavi ayaklı sümsük kuşu gördüm. Yüz yüze bakıyor, resmî bir havada bir sağa, bir sola eğilip duruyorlardı. İkiz metronomlar... Derken gagalı pençeli saldırdılar birbirlerine. “Öldürecekler birbirlerini,” dedim.

“Çiftleşecekler aslında,” dedi Gabriel.

“Erkek böyle devam ederse zor,” diye mırıldandım.

Gabriel güldü. “Profesyonel o arkadaş. Kuşun yaşı ne kadar varsa ayakları o kadar mavi olur. İlk kapışması değil bu.”

Sırıtarak, “İlk rodeosu,” diye düzelttim deyişi. Gabriel kıyıya yanaştırdığı kayıktan atladı, kayığı kuma çekti. “Beatriz’in okulda öğrendiğini biliyorum ama sen İngilizceyi nasıl bu kadar iyi konuşabiliyorsun?”

“İş için öğrenmem gerekti,” dedi. Bir kez daha sandaldaki oturma yerinin altına elini soktu ve çıkardığı maskeyle şnorkeli bana attı. “Bunları kullanmayı biliyorsun, değil mi?”

Başımınla bildiğimi belirttim. “Ama mayom yok...”

Gabriel omuz silkti, terliklerini çıkardı ve giysileriyle suya girdi. Dalgalar beline, kalçalarına çarpıyordu; derken balıklama daldı, az ileride saçlarını savurarak başını çıkardı. Maskesini ve şnorkelini taktı. “Ödlek,” dedi ve bana su atta.

Su göğün baş döndürücü aynası, kumsa ayaklarımın altında tozşeker gibiydi. Şortumun suda şişip salınması, tişörtümün vücuduma yapışması başta garip geldi ama suda ilerledikçe bu hislere alıştım. Gabriel az ileriden daldı ve birkaç saniye sonra ayak bileğimi çekiştirdi. Yüzeye çıkıp, “*Vamos,*” dedi ve tekrar daldı. Peşinden gittim.

Denizaltı dünyası rengarenk dokularla patlıyordu adeta: parlak anemon taşları, mercan dereleri, incecik yosun yaprakları... Bir süreliğine Gabriel’a kuyruğuyla vurarak oynayan bir denizaslanını takip ettik. Gabriel elimi sıkarak suyu ritmik hareketlerle yaran bir deniz kaplumbağasını işaret etti. Bir saniye sonrasında gözlerimin önünden trompet burunlu, saydam tenli bir soru işareti, pembe bir denizatı geçti.

Gabriel beni de çekerek yüzeye çıktı. “Derin bir nefes alıp tut,” dedi ve güçlü bacak darbeleriyle ikimizi dibe, üzeri denizyıldızları ve bir grup ahtapotla bezeli sivri bir kaya çıkıntısına götürdü. Gabriel kayalıktaki ufak bir oyuğun önüne geldiğimizde döndü. Oyuğun içinde iki minik gümüşü üçgen gördüm. Göz müydü bunlar? Daha iyi görmek için yaklaştım. Ben yaklaşıncaya üçgenlerden biri kımıldadı ve uyuklayan mercan köpekbalıklarının gümüş uçlu yüzgeçlerine baktığımı fark ettim.

Gerisingeri öyle hızla ayak çırpmaya başladım ki etrafım kabarcık doldu. Gabriel’ın ardımdan gelip gelmediğine bakmadan var gücümle kıyıya yüzdüm. Emekleyerek kuma çıkıp şnorkelimi çıkardığımda hemen arkamdaydı. “O...” dedim yutkunarak, “bir köpekbalığıydı.”

“İnsan öldüren türden değil.” Güldü. “Yani, belki ufak bir ısırık...”

“Tanrım,” diyerek sırtüstü kuma bıraktım kendimi.

Gabriel yanıma oturdu. O da nefes nefeseydi. Islak tişörtünü çıkardı, tortop edip yana fırlattı. Sırtüstü uzanınca taktığı madalyon parıldadı.

“Nedir o?” dedim. “Kolyen...”

“Korsan hazinesi,” dedi.

Kuşkuyla bakınca omuz silkti. “Bin altı yüz ve bin yedi yüzlerde korsanlar, kalyonlarını yağmaladıktan sonra İspanyollardan saklanmak için Isabela ile Fernandina adaları arasındaki kanalı kullanırmış. O zamanlar buralar gözden kaybolunabilen yerlermiş.”

Hâlâ öyle, dedim içimden.

“Korsanlar Peru’dan Panama’ya giden kalyonları soyduktan sonra Isabela’ya saklarılarmış.” Bir kaşını kaldırdı. “Kara toosbağalarını da soyları tükenme noktasına gelene dek avlamışlar ve arkalarında eşekler, keçiler ve fareler bırakmışlar. Ama bunlar gömü peşindeki yedi yaşında bir oğlana o kadar ilginç gelmemişti.”

İlgimi çekmişti, yan dönüp dirseğime yaslandım.

“1995, Estero Plajı... El Muro de las Lágrimas yakınlarındadır... Isabela’yı keşfe çıkmış, hazine arayan Fransızlarla dolu iki yelkenli tekne geldi. Birkaç gün yardım ettim onlara ya da ettiğimi sandım ama muhtemelen canlarını sıkımsıtım ve sonunda bir sandık buldular. Çıkarmalarına yardım ettim...”

Gözlerim madalyona kaydı. “İçinden mi çıktı bu?”

“İçinde ne vardı, hiç öğrenemedim.” Güldü. “Açmadan alıp götürdüler. Bunu da teşekkür niyetine verdiler bana. Mısır gevreği kutusundan çıkmış bile olabilir.”

Şaplak attım omzuna. İkincisini engellemek için bileğimden yakaladı ve bırakmadı. “Teşekkür demişken,” dedi, “Beatriz—”

“Harika bir çocuk,” diyerek kestim lafını.

Bileğimi bıraktı, söyleyeceklerini dikkatle seçer gibiydi. “Okuldan eve her dönüşünde aramızda bir duvar olurdu. Yık-maya her karar verişimde, dibine her girişimde diğer yandan

gelen sıcaklığı hissedirdim. Yangın gibi bir şey... Bir kapının ardında yangın olduğunu düşünüyorsan alelacele içeri dalmazsın çünkü seninle içeri girecek oksijenle alevler her şeyi yakar.” Kumda aramıza bir çizgi çekti. “Bir haftadır o kadar sıcak değil...”

“Öfkeli,” dedim, usulca. “Onunla böyle şeyler, aklını oyalayacak şeyler yapmaya çalıştım. Ama her şeyi angaryaymış gibi yapıyor.” Alnını ovaladı. “Yıllarca annesiyle oturdu. Luz hakkımda neler anlatmıştır, Tanrı bilir. Sonra gene okul. Sonra virüs çıkınca beni aradı, eve gelmek için yalvardı.”

Yanlış anlıyordum herhalde. “Eve gelmek zorunda sanıyordum ben,” dedim.

“Daha önceki okul tatillerini hep konuk kaldığı aileyle geçirmişti,” dedi Gabriel. “Bilmiyorum, belki virüsten endişelendi... Her ne idiyse benim için armağandı. Eve dönmek istemesine çok sevinmiştim. Birlikte vakit geçirirsek aslında bir canavar olmadığımı anlar sanmıştım.” Gülümsedi. “Keşke senin kolayca yaptıklarını yapabilsem...”

“Konuşmak mı?”

“Benden hoşlanmasını sağlamak.” Yüzü asıldı. “Pek zavallı geliyor, değil mi?”

Başımı salladım. “Önemli bir şey kaybedince üzülürsün,” dedim. “Beatriz şu anda annesini, arkadaşlarını, geleceğini kaybettiğini düşünüyor.” Duraksadım. “Yani belki seni uzak tutmasının bir sebebi vardır. Önemseyecek kadar yakınlaşmadığın bir şeyi kaybedince o kadar üzülmezsin.”

Göz göze geldik. Bu kuşku tohumu, sunabileceğim kurtuluş: Beatriz’in bu halinin sebebinin ondan nefret etmesi değil, tam tersi olduğunu düşünme şansı...

Aniden fırlayıp aramızdan geçen deniz iguanasıyla çığlık atıp geri kaçtım. İri sürüngen inanılmaz bir hızla suya dalar-ken Gabriel bana gülüyordu. “Bu şeyler neden onlardan korktuğum kadar korkmuyor benden?” diye söylendim.

“Adaya insanlardan çok daha uzun süredir hâkimler,” dedi.

“Bebek dinozorlara benzediklerinden şaşırtıcı değil bu dediğin.”

“San Cristóbal’daki kara iguanalarını görmelisin esas. Çiftleşme mevsiminde turkuaz ve kırmızıya dönerler. Noel iguanaları deriz. Hanımları öyle tavlarlar.” Başıyla suyu işaret etti. “Ama ben en çok deniz iguanalarını severim.”

Göge bakarak tekrar sırtüstü uzandım. “Kim bilir neden...”

“E, eskiden sadece karada yaşayanlar varmış. Diğerleri on milyon yıl önce Afrika’dan döküntüler üzerinde kazara gelmiş. Geldiklerinde yeterli bitki yokmuş. Yenecek şeyler sadece okyanustaymış. Böylece vücutları yavaşça, dalmayı kolaylaştıracak şekilde değişmiş. Burun deliklerinin etrafında sualtındayken tuzu uzak tutan tuz bezleri var. Daha büyük nefes alıp daha derine dalabilmeleri için akciğerleri büyümüş.”

Gabriel döndü, dirseğine dayandı. İşaret parmağı çok yavaşça uzanıp boynumda gezindi. “Evrin, ödün vermektir,” dedi usulca. “İnsanlar konuşacak şekilde evrim geçirdiğinde boyunlarımız o hassas dile yer açabilmek için uzadı ve beraberinde riskler geldi. Yiyeceğin yemek borusuna ulaşmak için daha uzun yol alması gerekti... Nefes borusuna kaçmamayı başarması için de...”

Başparmağı boynumda nabzımın attığı noktada durdu, yutkundum.

“Bu yüzden hayvanların aksine konuşabiliyor, şarkı söyleyebiliyor ve haykırabiliyoruz... ama hayvanların aksine, yediklerimiz yanlış boruya giderse ölebiliyoruz da.” Bana dokunduğuna benim kadar şaşırmış gibi bakıyordu. “Bir şey kaybetmeden ileri gidemiyorsun,” dedi.

Hafifçe öksürüp hızla doğruldum.

O da aynısını yaptı ve yaşadığımız an, sabun köpüğü gibi patlayıp gitti.

Ben daha olan biteni sindiremeden Gabriel ayağa kalktı. Kıyıya bir tekne yanaşıyordu. Elimi gözüme siper ettim, haki üniformalı, şapkası kenarlıklı bir adam gördüm. Yaklaşırken gözlerimi kısarak apoletlerini görmeye çalıştım. Resmî biriydi galiba.

“Gabriel,” dedi adam. “*Qué estás haciendo aquí?*”

“Javier bu.” Gabriel’in sesi sakindi ama gerildiğini hissettim. “Park bekçisi.”

Gabriel ile Beatriz’in alaycı kuşlarla dolu gölcükte söyledikleri geldi aklıma: Adanın çoğu yeri pandemi yüzünden kapalı. Park bekçileri yakalarsa ceza yersin. Ya da tur rehberliği lisansını alırlar.

Gabriel İspanyolca konuşmaya başladı. Adamı yatıştırmaya mı yoksa burada olmamıza bilgisizliği bahane etmeye mi çalışıyordu, anlamadım.

Javier’e geniş gülümseyerek araya girdim. “*Hola,*” dedim. “Kabahat bende. Gabriel’a beni buraya getirmesi için yalvardım...”

Bekçinin İngilizce bilip bilmediğini bilmiyordum; dikkatini Gabriel’dan uzaklaştıracak kadar gevezelik edebilmeyi umuyordum. Başarıyordum galiba çünkü adamın bakışları bana döndü. “Sen,” dedi. “*Feriadaydın.*”

Ter süzüldü sırtımdan. O pazarda takas yapmam da mı kanuna aykırıydı? Park bekçileri yerlilere de müdahale ediyorlar mıydı yoksa sadece turistlerle mi uğraşıyorlardı? E, peki, ceza keserse ne yapacaktım?

Adada hastane ve ATM yoktu, biliyordum. Ama bende bu şans varken kapatılmamış bir hapishane çıksa şaşmazdım.

“Sen resim çiziyorsun,” dedi bekçi.

“E...” dedim. “Evet?”

Gabriel’in gözlerinin fırça darbeleri atar gibi üzerimde gezindiğini hissettim.

“Oğlum sana bir guanabana verdi.”

Akran zorbalığına maruz kalan oğlan.

“Yeteneklisin,” dedi Javier, azıcık gülümseyerek. “Ama daha önemlisi... İyi birisin.”

İltifatlarla yanaklarımın kızardığını hissettim.

Bekçi tekrar Gabriel’a döndü. “Seni burada görseydim bildirmem gerekirdi. Ama arkamı döndüğümde gitmiş olursan... Eh, ışık oyunu, gözüm yanılmış, diyebilirim. Si?”

“*Por supuesto,*” diye mırıldandı Gabriel. Eğilip tuzdan kas-katı tişörtünü aldı, giydi. Yana bıraktığımız maske ve şnorkelleri topladım, peşinden pangamıza gittim. Gabriel binmem için kayığı tuttu, ardından itti, içine atladı ve motoru çalıştırdı.

Koy ile *túnelesten* çıkıp dalgalarda sallanmaya başlayana kadar konuşmadım. “İyi kurtardık,” dedim.

Gabriel omuz silkti. “Böyle olabileceğini biliyordum.”

“Neden getirdin beni o zaman? Rehberlik lisansını alabilirdi.”

“Çünkü burası Isabela,” dedi. “Görmen lazımdı.”

Puerto Villamil yolunda aramızda geçen o andan bahsetmedik. Kuşların içi boş kemiklerine, zürafaların boyunlarını düşündüm. Yaprak kurbağalarının değiştirdikleri derilerini, kendilerini çırpı parçası gibi gösterebilen böcekleri... Güvenli yerlerden bilinmeze sürüklenen kızları, okyanus kadar derin sırlar taşıyan erkekleri, yere inmiş uçakları...

Hayatta kalmak için uyum sağlayanlar sadece hayvanlar değildi.

Sevgili Finn,

Beatriz, sana bahsettiğim kız, Galápagos’ta hakiki posta hizmetleri başlamadan önce denizcilerin mektuplarını Floreana Adası’ndaki Postane Körfezinde bir bidona koyduklarını anlattı. Başka balina avcıları geldiklerinde mektupları karıştırır, adresleri gidecekleri limana ait olanları alıp elden teslim ederlermiş. Bazen mektupların ulaşması yıllar almış ama gemicilerin geride bıraktıklarıyla iletişim kurabilmelerinin başka yolu yokmuş.

Beatriz artık Floreana'ya tur teknelerinin gittiğini söylüyor. Turistler oradaki bidona kartpostal bırakıp eve döndüklerinde teslim etmek üzere gidecekleri yerlere yollanmış olanları alıyorlarmış.

Büyük değilmiş bidon, içine sığmazmışım. Yoksa içine büzülür, birilerinin beni sana getirmelerini umutla beklerdim.

Sevgiler, Diana.

Kitomi İto'yla tanıştığım ve tablosunun önünde tek başıma dikildiğim gün, Sotheby's'in stratejisindeki hatayı, işi muhtemelen Christie's veya Phillips'e kaptıracağımızı fark etmiştim. Herkes tabloyu alan Sam Pride'a odaklanmıştı. Ama kimse durup kime ve neden verdiğini düşünmemişti.

Hızla konuşmaya başlamıştım. Eva'nın aniden yanımıza gelip gelmeyeceğini bilmiyordum ve Toulouse-Lautrec tablosu için hazırladığı planı bozduğumu duyarsa asansör lobiye varmadan kovulurdum.

"Ya müzayede şöhret değil de," demiştim, "mahremiyet üzerine yapılsa ne olur? Bana kocanız için her şey büyük bir gösteriymiş gibi geliyor. Affedin lütfen, ölümü bile. Ama bu tablo... O sirkin parçası değildi. Sadece sizin ve onun içindi." Kitomi karşılık vermeyince derin bir nefes alıp iyice dalmıştım. "Bana kalsaydı Imp Mod satışında bunu manşete koymazdım. Nigh-tjars'ı bir araya getirmezdim. Hatta işi kamuya hiç duyurmazdım. Sadece tek kaideli, aydınlatması iyi ve tek bir fiskos konacak özel bir oda ayarlardım. George ile Amal, Beyoncé ile Jay-Z, Meghan ile Harry ve aklınıza gelecek diğer çiftlere özel, gizli birer davetiye yollardım. Öyle bir sergilemeye davet, ayrıcalık sayılacaktır. Ayrıca kendi aşklarının ebediliğini ima edecektir." Tabloya dönmüş, çiftin gözlerindeki kırılğanlığı ve paylaştıklarının güvenine olan inançlarını gördüm. "Avantajı alıcının eline vermek yerine, Ms. İto, aşk hikâyesini devam ettirecek çifti seçmek size kalırdı. Tabloyu 'evlatlık' veren sizsiniz, kime vereceğinizi şirket değil, siz seçmelisiniz."

Kitomi uzunca bakmıştı yüzüme. “İşe bak,” demişti ağzının köşesinde hafif bir gülümsemeyle. “Konuşabiliyormuş.”

Tam o anda Eva’nın sesi balta misali inmişti aramıza. “Ne oluyor burada?”

“Meslektaşınız başka bir yaklaşım öneriyordu,” demişti İto.

“Uzman yardımcımın herhangi bir şey önerme yetkisi yok,” demişti Eva. Camı kıracak türden bir bakış atmıştı bana. “Arabada görüşürüz senle.”

Eva tepeme çıktığında şoför kapıyı henüz kapamıştı. “Ağzını açmayacaksın’ cümlesinin hangi kısmını anlayamadın acaba? Söylenebilecek onca salakça, sorumsuzca şey arasında bula bula...” Kıpırmızıydı suratı, göğsü inip çıkıyordu. “Şirket feci para çeken, halka açık büyük müzayedeler düzenlediği için maaş alabildiğinin farkındasın, değil mi? Önerdiğin saçma sapan aşk mektubu, Christie’s’in sunduğu şaşaa karşısında bizi anaokulu çocukları gibi gösterir... Tanrı bilir, Sam için Kennedy Center Nişanı almanın yolunu bulduklarını falan bile söylemişlerdir...”

Telefonu çalmış, lafı kesilmişti. Açarken idam cezası tehdidini hatırlatırcasına gözlerini kısarak ses çıkarmamamı belirtmişti. “Kitomi,” demişti neşeyle, “Biz de tam—” Susmuş, kaşları ta alının en tepesine kadar kalkmıştı. “E, evet! Tablonuzun müzayedesini için Sotheby’s’e güvenmenizden şeref duyuyoruz...” Dinlemişti biraz. “Kesinlikle,” demişti konuşma sırası gelince. “Hiç sorun değil.”

Eva kapadığı telefona birkaç saniye kaş çatarak bakmıştı. “İşi aldık,” demişti.

Duraksamıştım. “İyi bir şey... değil mi?”

“Kitomi’nin iki şartı var. Sadece çiftlere açık, özel bir müzayede istiyor,” demişti Eva. “Bir de işin başında uzman olarak seni.”

Şaşakalmıştım. Çıkışım, yıllar sonra dergilere kariyerimde nasıl yükseldiğimi anlatırken bahsedeceğim andı bu. Açık

artırmayı kazanan Beyoncé'nin bana sarılışı canlanmıştı hayalimde. Bir de Rodney'yle elde yemeklerimiz dedikodu yapmak üzere kapısını kapayacağımız bir köşe ofisi...

Hararet boynumdan yukarı yürürken döndüğümde Eva'nın beni ilk defa görüyormuş gibi baktığını fark etmiştim.

FColson@nyp.org

Alıcı: DOTOole@gmail.com

Unutmadan: Huzurevi gene aramış, mesaj bırakmış.

72 saat önce ama çünkü o kadardır hastanedeydim.

O kadar uzun vardiya elbette teknik açıdan kurallara aykırı ama artık kural yok. Bugün Aslında Düdü filmi gibi, defalarca aynı şeyleri yaşıyoruz. Rutine bağladık. Ben varım, kıdemsiz asistan ve bir de dört hemşire var. Benim işim, hastaların diğer hastalıklarını idare etmek, santral ve arteriyel damar yolu açmak. Ventilatörler yüzünden hastanın akciğerleri etrafında hava biriktiğinde göğüs tüpleri takıyorum. Oksijenlenme, tansiyon, ventilasyon seviyeleri gibi anlamadıkları değerleri sorup duran aileleri arıyorum. Umarım iyileşiyordur, diyenlere cevap veremiyorum çünkü söz konusu hastanın iyileşmekten kilometrelerce uzakta olduğunu biliyorum. Ölüyor oluyor. Tek umudum ventilatörden veya ECMO'dan çıkabilmesi ve en başa dönmesine yol açacak bir sitokin fırtınasına yakalanmaması oluyor. Ziyarete izin verilmediğinden aileler hastalarını kablolarla makinelere bağlı halde görmüyorlar. Ne kadar hasta olduklarını kendi gözleriyle göremiyorlar. Nazarlarında hastaları bir hafta öncesine kadar gayet sağlıklı, kronik rahatsızlıkları olmayan kişiler. Haberlerde %99 kurtulma oranlarından, hastalığın gripten beter olmadığından bahsedildiğini duyuyorlar sürekli.

Son günlerde aklımdan çıkmayan bir hasta var. Kocasıyla geldi, adam öldü, o ölmedi. Entübasyondan çıkarılınca yetişkin yaştaki çocukları, kadına kocasının öldüğünü söylemediler. Paniğe kapılıp ağlayacağından, akciğerlerinin bunu

kaldıramayacağından korktular. O yüzden rehabilitasyona kocasının hâlâ hastanede, karantinada tutulduğunu sanarak gitti. Hep aklımda o kadın. Ayrılışlarının geçici olduğunu sanıyor. Artık gerçeği öğrenmiş midir, bilmiyorum.

Tanrı aşkına geri gel, Diana.

Bazen gece yatakta düşünüyorum: Ne kanıtlamaya çalışıyordum? Neden dönüp feribota atlayarak havaalanına gitmedim?

Bazen yatakta düşünüyorum: Finn aklımdaki en önemli kişiye kalmakla gitmek arasındaki sınırdaki dururken nasıl bir sevgiliydim?

Aklımdaki en önemli kişi olmadığı bazı zamanlar söz konusuysen nasıl bir sevgiliydim peki? O cehennemde debelenir ve ben dünyanın bir ucundayken?

Babamın babası II. Dünya Savaşı'nda savaşmış ve geri döndüğünde toparlanamamış. Çok içmeye ve gecenin bir yarısı evin içinde dolaşmaya başlamış. Bir defasında bir egzoz patlayınca kendini yere atıp hüngür hüngür ağlamış. Küçükken bana, ona bunları savaşın yaptığını, içine geçmeyen bir yara açtığını anlatmışlardı. Bir defasında neneme savaşa dair ne hatırladığını sormuştum. Biraz düşünüp sonunda *külotlu çorap bulmakta zorlandıklarını* söylemişti.

Bir yanımda bunun tam da dedemin isteyeceği şey olduğunu söylüyordu: Nenemin hayatı fazla bozulmasın diye hayatını her gün tehlikeye atmak. Ama bir diğer yanımda da bir okyanus mesafede bulunmanın ne kadar sık ne kadar ayrıcalıklı olduğunun farkındaydı.

Bugünlerde cin kadar berrak sulara yüzüyor, yeşil kadife dağlarda yürüyüşlere çıkıyor ya da Abuela'nın mutfağında, dökme demir tavada tortilla kızartıyordum; dünyanın ıstırap çektiğini hepten unuttuğum zamanlar vardı.

Tanrı'nın lütfu muydu yoksa lanetlenmeli miydim, emin değildim.

Trizillos, adanın merkezindeki çökmüş üç lav tünelinin adıydı. Beatriz’le oraya yürüyüşümüze şafaktan önce başladık; gümüşüğının nefes kesici sanatını tırmanırken görecektik. Üç haftayı aşkındır dolaştığım ada, güzelliğıyle şaşırtmaya ara vermiyordu. Gökteki son pembelik maviye kavuşurken, Beatriz, “Kaç yaşındasın sen?” dedi.

“19 Nisan’da otuz olacağım,” dedim. “Sen?”

“On dört,” dedi Beatriz. “Ama duygusal olarak daha büyüğüm.”

Güldüm. “Resmen kız kurususun.”

Biraz daha yürüdükten sonra okul arkadaşlarından haber alıp alamadığını sordum.

Omuzları gerildi. “İnternet bu haldeyken sosyal medyaya bakılmıyor.”

“Ha,” dedim. “Zor olmalı.”

Beatriz bana bakmıyordu. “İyi tarafı, başkalarının hakkımda neler dediğini görememem.”

Durdum. “Genelde dert ettiğın bir şey mi o?”

Kendine zarar vermesinin sebebi akran zorbalığı mıydı? Beatriz hakkında hâlâ feribotta ilk gördüğüm andan çok daha fazlasını bilmiyordum. Sırlarını hayat memat meselesiymiş gibi saklıyordu. Kaldı ki bir ergen için öyleydi herhalde.

Beatriz’le Gabriel’in ilişkisine karışıp karışmamam gerektiğini düşünüp duruyordum. Kendi bakış açımdan tek gördüğüm, yanlış anlamaydı. Ama bir yandan da kendiminki bu haldeyken başkalarının ilişkilerine karışmaya hakkım olmadığını da düşünüyordum.

Finn’in e-postaları artık daha kısa, daha umutsuzdu.

Son iki gece annemin sesini duyduğumu sanarak uyanmıştım.

Beatriz doğrudan aklımı okumuş gibi, “Annenle son ne zaman konuştun?” diye sordu.

“Buraya gelmeden önce ziyaretine gitmişim,” dedim. “Gerçi konuştuk diyemem. Daha çok o bir şeyler söyledi, ben yetişmeye çalıştım.”

“Annem eskiden doğu günlerimde içine para koyduğu kartpostallar yollardı. Geçen sene yollamadı.” Dudakları gerildi. “Beni doğurmak istemedi annem.”

“İstemiştir mutlaka.”

“On yedisinde hamileysen ve herif de evleneceğiz, diyorsa doğuruyorsun herhalde,” diye mırıldandı.

Gabriel’la ilgili bu bilgiyi bir kenara ayırdım.

“Koşulsuz sevgi palavra bence,” dedi Beatriz. “Her zaman koşul vardır.”

“Doğru değil,” dedim. “Babam ne olursa olsun severdi beni.” *Doğru muydu ama?* Düşündüm. Babamla aynı şeyleri seviyorduk: görsel sanatlar ve resim yapmak. Jeolojiye veya *emo-rock*a kafayı taksam o kadar iyi anlaşıyor muydık? Annem hep yanımızda olsa benle o kadar çok ilgilenir miydi?

“Finn de var,” dedi Beatriz, “unutma. Peki, *hayatının aşkı* olduğunu nereden biliyorsun?”

“Bilmiyorum,” dedim kızarak. “Evlenmedim onla.”

“Ama burada teklif etseydi evet demeyecek miydin?”

Başımınla onayladım. “Galiba eskiden aşkın, sevginin fırtına gibi olması gerektiğini düşünüyordum... Süper dramatik, gök gürültüleri, şimşekler arasında saçların dimdik kalktığı türden. Üniversitede öyle sevgililerim oldu. Ama Finn... Finn, tam tersi. İstikrarlı. Şey gibi... Beyaz gürültü.”

“Uyutuyor mu yani seni?”

“Hayır, hayır. Sadece... Her şeyi kolaylaştırıyor.” Bunu söyler söylemez içimi öyle bir Finn sevdası doldurdu ki dizlerim boşaldı.

“Böyle hissettiğin ilk kişi mi o?” dedi Beatriz, kurcalayarak.

Bana bakmadan konuşuyordu ama elmacık kemiklerindeki kızarmayı fark edince aslında benden bahsetmediğini anladım.

Pandemi olmasaydı Beatriz tutulduğu oğlanı şu anda yaşıtı bir arkadaşına anlatıyor olacaktı.

Derken sosyal medyada başına gelene dair sözlerini hatırladım. Gabriel kızının Isabela'ya dönmek için yalvardığını söylemişti.

Birden fırladı, koştu, dünyanın merkezine inermiş gibi görünen koca bir deliğin başında durdu. Yaklaşık yirmi metre çapındaydı delik. Kenarına kalın iplerle bağlanmış bir merdiven tutturulmuştu. Yosun ve eğreltiotlarıyla kaplı duvarları karanlığa doğru daralarak iniyordu. Kapkaranlık kuyuya baktım; dibi yok gibiydi.

“Dibine kadar iner herkes,” dedi Beatriz.

Duvarlar üzerime geliyordu sanki. İçine girmemiştım bile. “Dibe *inmem* ben.”

“Yarısına kadar inersin madem,” dedi Beatriz. “Gelsene.”

Sarkan iplerden ikisini emniyet için kollarına dolayarak kaygan ahşap basamaklardan inmeye başladı. Dikkatle takip ettim. Kuyu indikçe daralıyordu. Ayaklarıma odaklanarak inerken bitki örtüsünün kokusu ve yoğunluğu arttı.

Beatriz kuyunun dibinde gözden kayboldu. “Beatriz!” diye bağırdım, sesi geldi.

“Gel, Diana. Büyü gibi burası.”

Aşağı indikçe kuyu, ucu cehenneme açılıyormuşçasına sıcaklaştı. Bitki örtüsü bitti, bol gözenekli lav kayaları artık yukarıdan gelen zayıf ışıktaki hafifçe parıldıyordu. Dikkatle iniyordum ve Beatriz birden ayak bileğimi tutunca içimden çığlık atmak geldi. “Üç basamak daha,” dedi. “Sonra merdiven bitiyor.”

Aynı basamaklarda durabilmemiz için yana kaydı. “Yukarı bak,” dedi.

Baktım. Gökyüzü minnacık bir umut deliğiydi. Tekrar aşağı bakıp nefes aldığımında hava başka birinin ağzından çıkmış gibi geldi. Önce tünelin loş boğumlarını göremedim, derken birden

sadece Beatriz'in parıldayan gözbebeklerini gördüm. Sanki kalbimiz bir atıyordu.

“Niye inmiştik buraya?” dedim.

“Bir yanardağın göbeğindeyiz,” dedi. “Burada sonsuza dek saklanabiliriz.”

Kim bilir kaç metre yukardan gelen rüzgârın uğultusuna kulak kabarttım. Alnına bir şey damladı. Burası korkutucuydu, evet ama aynı zamanda uhrevi bir hava vardı adeta. Zamanda geri gitmek gibi. Yeniden doğmaya hazırlanmak gibi.

Sır paylaşılacak bir yer gibi.

“Doğruluk mu cesaret mi?”* diyerek nefesimi tutup bekledim.

“Doğruluk,” dedi Beatriz.

“Baban buraya gelmek istediğini söyledi ama sen burada olmak istemiyorsun.”

“Soru ne?”

Cevap vermedim.

İç çekti. “İkisi de,” dedi, “doğru değil.”

Karanlık kozada daha fazla açıklama bekledim ama sıra ona geçmişti. “Doğruluk mu cesaret mi?” dedi.

“Doğruluk.”

“Üç hafta önce fikrini değiştirip feribota dönebilseydin döner miydin?”

“Bilmiyorum,” dedim. Böyle demek, gerçeklerin bazen acıttığı gibi acıttı içimi.

Burada geçirdiğim bütün zaman boyunca kendime Isabela'da kısılp kalmanın bir hata olduğunu söylemiştim. Ama içimde bir yer, yeni bir yer acaba böyle olması mı gerektiğini soruyordu artık. Evren Beatriz'in güvenebileceği birine ihtiyacı olduğuna, Finn'den uzak kalırsam ilişkimizi güçlü ve kusurlu yanlarıyla daha açık görebileceğime mi karar vermişti?

* En az iki kişi arasında sırayla oynanan bir oyun. Doğruluk seçen, sorulan soruya dürüstçe cevap vermek zorundadır. Cesareti seçense rakibinin söyleyeceği bir şeyi yapmalıdır. (ç.n.)

Koşulsuz sevgi palavradır. “Doğruluk mu, cesaret mi? Okulda keşke şimdi yanımda olsa dediğin biri var mı?”

Ben sonunda gittiğimde Beatriz Santa Cruz’a, misafir olduğu aileye ve belki tutulduğu kişiye döner miydi? Kesme işine son verecekse... Mutlu olacaksa...

“Evet.” Heceler ağzından çekingen bir nefes gibi çıkmıştı. “Ama kız benle olmak istemiyor.”

Kız.

Beatriz’in nefesinde sessiz bir hıçkırık duydum. Ağlıyordu ve öyle istediğini düşündüğümünden, farkında değilmişim gibi yaptım.

“Anlatsana biraz,” dedim usulca.

“Ana Maria, misafir kardeşim,” diye fısıldadı. “Benden iki yaş büyük. Ben hislerimi galiba baştan beri biliyordum ama okulun pandemi yüzünden kapanabileceği dedikoduları çıkana dek hiçbir şey söylemedim. Kahvaltıda veya okuldan dönerken bile onu göremeyeceğimi düşününce nefes alamıyordum adeta... Ben de tutup öptüm onu.” Basamaklara büzülmüştü adeta.

“İyi gitmedi...” dedim.

“Başta gitti. Karşılık verdi. Üç gün boyunca... Harikaydı.” Başını salladı. “Sonra yapamam, dedi. Anne babasının, öğrenirlerse onu öldüreceklerini söyledi. Beni sevdiğini ama öyle sevmeyişini...” Yutkundu. “Ben... ben bir hataymışım onun için.”

“Ah, Beatriz.”

“Ailesi kapanma boyunca onlarda kalmamı istedi. Babamın izin vermeyeceğini söyledim. Hiçbir şey yokmuş gibi aynı çatı altında nasıl kalabilirdim?”

“Okul açıldığında ne yapacaksın?”

“Bilmiyorum,” dedi Beatriz. “Her şeyi mahvettim. Oraya dönemem. Buradaysa benim için hiçbir şey yok.”

Var bence, diye düşündüm. *Göremiyorsun.*

“Babama söyleyecek misin?”

Söylemeyeceğime söz verdim. “Ama umarım bir gün kendin söylersin.”

Dünyaya açılan sıcak boğazda tutunuyorduk merdivene. Benimkinin aksine Beatriz’in solukları düzeldi. Anca duyabileceğim bir sesle, “Doğruluk mu, cesaret mi?” dedi. “Hayatının bir kısmını değiştirebilmeyi istedin mi hiç?”

Doğru cevap, evetti.

Ama bu son üç haftayı değil. Bu üç haftaya varan her şeyi. Adada zaman geçirdikçe bugünlere varan olayları daha net görüyordum. Her şeyimden, işimden, sevgilimden hatta kıyafetlerim ve dilimden mahrum kalmak tuhaf bir şekilde geriye elzem tarafımı bırakmıştı ve bu halim, yıllarca olmaya uğraştığım şeylerden çok daha sahici geliyordu. Sanki kendimi açıkça görebilmek için koşmayı kesmem gerekmişti ve gördüğüm, bir hedefe, başta o hedefi neden koyduğunu unutacak denli uzun süredir koşan biriydi.

Buysa ödümü patlatıyordu.

“Cesaret,” dedim.

Bekledi Beatriz bir an. “O zaman merdiveni bırak.”

“Hayatta yapmam,” dedim.

“Öyleyse ben bırakırım.”

Basamağı bıraktığını duydum, gerisingeri düşerken hava hareketini hissettim.

“Hayır,” diye bağırdım ve her nasılsa tişörtünden yakalamayı başardım. Diğer koluma sımsıkı sarılı ipler bir yanda, tüm ağırlığını hissettim.

Bırakma, bırakma, bırakma...

“Beatriz,” dedim, “Bana tutunman lazım. Uzanabilir misin? Hatırım için...”

Bin yıl gibi gelen bir sürenin sonunda parmaklarının kolumu kavradığını hissettim.

ALTI

Isabela'ya gelişimin dört hafta sonrasında erken bir doğum günü hediyesi aldım: Posta kutumda tuhaf ve olmadık bir eski e-postalar yığını. Neden bazılarının gelip diğerlerinin gelmediğini anlayamadım ama Finn'den birkaç, annemin kaldığı huzurevinden, sağlık durumunu bildiren (önemli bir değişiklik olmaması iyi haberdi herhalde) iki tane vardı. Ayrıca Sotheby's'ten, sanat piyasasındaki büyük gerileme nedeniyle diğer iki yüz çalışanla birlikte zorunlu izne çıkarıldığımı belirten bir not gelmişti. Nota, sadece Kitomi'nin mi müzayedelerini ertelediğini merak ederek ve zorunlu izne ayrılmanın kovulmaktan iyi olduğunu düşünmeye çalışarak baktım bir süre. Rodney'den de bir e-posta gelmişti: Sotheby's'e bela okuyor, zorunlu izne sadece, çevrimiçi satışları idare eden teknik destek ekibinin ayrılmadığını söylüyordu. New Orleans'taki ablasının yanına dönmeyi hiç düşünmemişti ama işsizken şehirde kira ödemeyi kaldırmazdı.

Son satırda, *yerinde olsam cennette kalabildiğim kadar kaldırdım*, yazmıştı.

Bir hafta sonraki doğum günümde Gabriel'in çiftliğine davet edildim. Çiftlik dağlık kesimde, arabayla yirmi dakika mesafedeydi; Gabriel beni ve Abuela'yı almaya kapısız, paslı bir ciple geldi. "Kırkından büyük göstermiyorsun," diye alay edince itekledim, güldü. "Kadınlar da yaş konusunda amma hassas," dedi.

Yol boyunca etrafta haftalardır gördüğümünden daha fazla ada sakini gördüm. Başta, ada kapatıldığında sahilde veya yükseklerde dolaşırken tek kişiye bile rastlamıyordum. Ama şimdi, kapanmanın beşinci haftasında adada hiçbir Covid vakası çıkmadığı ve virüsü yayacak yeni gelen birileri de olmadığı için insanlar evlerinden çıkıp sokağa çıkma yasağını ihlal etmeye başlamışlardı.

Kıvrılarak giden yolda adanın merkezine ilerlerken sahilin çalılı ve çölü andıran manzarası yerini zengin bitki örtüsüne bıraktı. Adaya erzak ve öteberi gelişi had safhada kısıtlanmıştı ve pandemi boyunca geçinmek için çiftlik arazilerine bel bağlayan tek kişi Gabriel değildi. Ağillar dolusu kirli koyunun, keçinin ve ineğin yanından geçtik. Yeşil meyveleri yerçekimine meydan okuyarak göğe büyüyen muz ağaçları ve kök toplayan çömelmiş kızlar gördük. Sonunda Gabriel ufak bir evle sonlanan tozlu bir yola saptı. Beatriz çiftliğin, yarısı inşa halinde, gösterişli bir çadırdan öte olmadığını zannettirmişti bana. Gabriel ev inşa etmekten çok, evi genişletiyordu.

Bahse girerim, Beatriz içindi.

Trizillos'ta söyledikleri sürekli aklımdaydı. Beatriz intihardan bahsederse Gabriel'a söyleyeceğime söz vermiştim ve kuyudaki pervasızlığı beni kaygılandırmıştı. Ama durumu Gabriel'a sebebini anlatmadan açıklayamazdım ki o da Ana Maria'nın, Beatriz'in aşkına karşılık vermemesini anlatmam demekti. Paylaşabileceğim bir sır değildi o. Gabriel kızının eşcinselliğini açıklamasıyla yıkılacak birine benzemiyordu ama aslında o kadar tanıımıyordum onu. LGBTQ topluluğu ABD'de ne kadar adım atmış olursa olsun henüz evrensel değildi. Dahası, burası Katolik bir ülkeydi ve eşcinsel hakları, o dogmanın temellerinden biri değildi. Abuela'nın evindeki duvarlarda boş kalmış her yerde bir haç asılıydı. Yaşlı kadın, Covid yüzünden askıya alınan kilise hizmetlerine karşılık evine dua edip mum yaktığı küçük bir sunak kurmuştu.

Beatriz'i her gün görebilmek, duygusal durumunu ölçebilmek için bahaneler bulup duruyor, onu koruyabilmek için güvenine ihanet etmek zorunda kalmamayı umuyordum.

Gabriel cipin el frenini çekerken Beatriz evin önünde hopyaya zıplaya el sallıyordu. “*Felicitades!*” dedi gülümseyerek.

“Teşekkürler!”

Bir şey çekiştirince dönüp baktım ve minik bir keçinin tişörtümün kenarını çiğnemeye çalıştığını gördüm. “Uu,” diyerek eğilip güdük boynuzlarını okşadım. “Kimmiş bakalım bu?”

“Yemeğime ad koymam ben,” dedi Gabriel. İnanamadım.

“Bu güzelliği yemeyeceksin,” dedim, “bir de ad vermelisin.”

“Peki,” dedi sırtarak. “*Stew* olsun.”*

“Hayır,” dedim, kollarımı kavuşturdum. “Doğum günü hediyem say.”

Gabriel güldü. “*Stew* dişi keçi için uygun değil zaten. Sütünü sağdığımız sürece güvende kalacak. Sütü karşılığında komşularımızdan yumurta alıyoruz.”

Abuela'nın basamakları çıkmasına yardım etti. Evin yaşanabilir kısmı iki odadan ibaretti: içinde ufak bir masa, iki uyumsuz tahta sandalye ve bir armut koltuk bulunan mutfak ve bir yatak odası. Banyo göremedim; dışarıda, uzakta bir tuvalet külobesi vardı ama. Gabriel ile Abuela masada İspanyolca konuşarak hazırlanmak üzere getirilen yiyecekleri açarken Beatriz elimden çekerek beni yatak odasına soktu.

Bir yatak, kırık dökük bir de komodin... Etrafı mozaik süslü bir ayna ve çiçek işlemeli bir battaniye, duvarlardaki çivilerde rengârenk küçük süs lambaları. Gabriel'in odasıydı anlaşılan. Burayı okuldan geldiğinde iyi şeyler olacağını umarak mı bu minik vahaya dönüştürmüştü? Kendisi nerede yatıyordu acaba?

“A,” dedim sırt çantamdan kartpostalları çıkararak. “Yenilerini getirdim.”

“Tamam.” Beatriz kartpostalları alıp aynanın önüne bıraktı.

* *Stew* (İng.) Güveç, yahni. Okunuşu Steve'e benziyor. (ç.n.)

O günden beri Santa Cruz'da bıraktığı kızıdan ya da içinden kendini kesme gelip gelmediğinden bahsetmemişti. Geçen iki hafta içinde konuştuklarımıza dair sadece bir kez imada bulunmuştu. Puerto Villamil'de oturmuş, bacaklarımızı iskeleden sarkıtmış, balık yakalamak için dalış yapıp duran sümsük kuşlarını izliyorduk. “Diana,” demişti Beatriz birden, “teşekkür ederim. Beni tuttuğun için.”

İçimden sımsıkı sarılmak gelmişti. Ama hafifçe omuz vurup tam aksini hissetmeme rağmen, “*De nada*,” demiştim. Bir şey değil değildi. Her şeydi o.

Beatriz'in söylemek istediklerini kendini hazır hissettiğinde söyleyeceğine karar vermiştim. Tanrı biliyordu ya, zamandan bol bir şeyim yoktu burada.

Kapı tıkladı, Gabriel'in başı uzandı. “Yemeğini hak etmeye hazır mısın? Meyve toplarken yardıma ihtiyacım var.”

“Doğum günüm bugün,” diye itiraz ettim.

“*No problema*.” Omuz silkti. “Keçiye keseriz akşama.”

“Aman ne komik,” diyerek Beatriz'e döndüm. “Yardıma gel-sene. Bedensel işler için fazla yaşıyım ben.”

Başını salladı. “Yapacak başka şeylerim var. Gizli şeyler.”

Gabriel kızına doğru yanaştı ve abartılı bir fısıltıyla, “İyi oldu mu?” dedi.

Beatriz, “Şahane,” diyerek yanımızdan geçip Abuela'nın un ölçmeye başladığı ufak masaya gitti. “Haydi,” diye seslendi, “gidin artık.”

Gabriel'in peşinden çıktım evden. “Bana pasta yapıyor, değil mi?”

“Benden duymadın.”

“Çok hoş.” Gabriel bir yığın edevatın arasından bir şey çıkarırken kesik bir ağaçtan kalan kısma oturdum. Çıkardığı şey, bir çubuğa bağlanmış bir sepetti; bana uzatıp eline büyükçe bir plastik kova aldı.

“*Vamos*,” dedi.

“Hakikaten mi meyve toplayacağız? Evden çıkayım diye numara yapıyorsun sanmıştım.”

“Numaraydı zaten. Ama burası aynı zamanda bir çiftlik.” Peşinden evin arkasında uzanan, turp, mısır, lahana ve havuç ekili tarlaya gittim. Henüz olgunlaşmamış ananaslar vardı, derken ufak bir ağaç grubuna vardık. “Papaya,” dedi Gabriel. Çubuğu aldı, gözlerini kısarak aygıtı yaprakların arasına uzattı, bir dakika kadar kurcaladıktan sonra indirmeden önce bir bilek hareketiyle kucağıma kocaman bir meyve düşürdü.

“Papayaların ağaçta yetiştiklerini bilmiyordum,” dedim şaşkınlıkla.

Gabriel ağacı olgun meyvelerinden ederken sessiz bir dostluk içinde çalıştık, ardından yanma çömelip topraktan birkaç turp söktüm. Eve döndüğümüzde üstüm başım kirlenmişti. Gabriel beni bir tulumcaya götürdü, su basarak ellerimi ve yüzümü yıkamamı sağladı. Aynısını yaptığımda tişörtünü çıkarıp başını ve gövdesini suyun altına tuttu, köpekler gibi silkinince çığlık attım.

Sesim Beatriz’i eşiğe çıkardı. “Zamanlama mükemmel,” dedi. El çırpı, Abuela arkasında, tabakta tek katlı bir çikolata pastayla belirdi. “*Cumpleaños feliz*,” diye başladılar şarkıya, “*te deseamos a ti...*” Beatriz koşup Gabriel’a bir şey fısıldadı, o da çakmağını çıkarıp yaktı.

“Mum yoktu,” dedi.

Abuela pastayı dışarıdaki, çiçeklerle süslenmiş piknik masasına yerleştirdi. Beatriz, “Dilek tut,” buyurdu.

İtaat ederek kapadım gözlerimi.

Dileğim...

New York’ta, Finn’le olmak.

Annemin iyileşmesi.

Bu şeyin bir an önce bitmesi...

Bu şeyleri dilemeliydim. Ama aklımda sadece insana istediği her şey yanındaymış gibi gelirken dilek tutmanın zorluğuydu.

Gözlerimi açıp Gabriel'ın elindeki çakmağa eğildim. Yavaşça üfledim.

Bana göz kırpıp çakmağın kapağını kapadı, alev kayboldu. "Dileğin gerçekleşecek," dedi.

Pastadan sonra Gabriel avludaki lav kayalarından çemberin içinde ateş yaktı. Küçük bir transistörlü radyo açtı, hep birlikte katlanan sandalyelere oturduk. Hediyelere şaşırdım: Beatriz'den deniz kabuklarıyla süslediği küçük bir kutu, Abuela'dan boynuna takmakta ısrar ettiği, Meryem Ana madalyonlu bir kolye. Gabriel'ın da bir hediyesi vardı ama dediğine göre bir nesne değil, birkaç gün sonra beni götüreceği bir deneyimdi. Ardından Beatriz boş bir defter getirip *feriada* yaptıklarım gibi bir portresini çizmemi istedi. Son ışıklar gökten çekildiğinde Beatriz'in Abuela'yla yatmasına ve Gabriel'la ikimizin yıldızların altına uzanmamıza karar verildi.

Yalnız kaldığımızda göğüslerim arasına yerleşen madalyona baktım. "Az önce vaftiz falan mı oldum?" dedim.

Gabriel sırttı. "Mucize madalyon deniyor ona. İnançla takanlara iyilikler getirdiği söylenir."

Yan gözle baktım. "Yani Katolik değilsem her an yıldırım çarpabilir mi?"

"Öyle bir şey olursa büyük olasılıkla beni çarpar, güvendesin." Bir çubukla korları karıştırdı, Beatriz'in resmini çizdiğim defteri aldı. "Çok yeteneklisin," diyerek defteri kapayıp dikkatle masaya koydu.

Omuz silktim. "Parti numaraları işte," dedim.

Kalkıp eve gitti. Elinde iki uyku tulumuyla döndüğünde radyoda bir Nightjars şarkısı çalıyordu. "Aldığım ilk plak Sam Pride'ındı."

Başımı kaldırıp baktım. "Kapağında Kitomi İto'nun çıplak olduğu albüm mü?"

Gabriel gözlerini kırptırdı. "E..." dedi, "evet."

“Tanıyorum onu.”

“Herkes tanıyor.” Uyku tutulumlarından birini ayaklarının dibine bıraktı, diğerini gidip ateşin karşı tarafına serdi.

“Ama ben şahsen tanıyorum,” dedim. “Tablosunu satmak üzereydim. Albüm kapağındaki tabloyu.”

Gabriel uyku tulumunu ateşe yaklaştırdı. Bir şişeden su gibi görünen bir şeyi iki küçük bardağa doldururken alevlerin yansımaları kollarında dans ediyordu. “Bir hikâye var anlaşılan,” diyerek bardaklardan birini bana uzattı. “*Salud*,” dedi, bardağını benimkiyle tokuşturdu.

Ben de onun gibi tek dikişte içtim ve az daha boğuluyordum çünkü içtiğim şey, kesinlikle su değildi. “Yuh,” dedim yutkunarak. “Ne bu?”

“*Caña*.” Güldü. “Şekerkamışı alkolü.” Dirseklerine yaslandı. “Şimdi anlat bakalım nereden tanıyorsun Sam Pride’ın karısını.”

Son konuşmamızın işime değilse belki terfiime mal olabileceği kısmını atlayarak anlattım. Bitirdiğimde Gabriel kafası karışmış gibi bakıyordu. “Yani başkalarının resimlerini satarak mı geçiniyorsun sen?” dedi, başımla onayladım. “Seninkiler ne oluyor peki?”

Şaşırmıştım. “Ben ressam değilim... Sanat tarihi mezunuyum sadece.”

“O ne?”

“İşe yaramayan eski bilgiler,” dedim.

“Hiç sanmam.”

“E, Williams’ta azizlerin tabloları ve nasıl öldükleri üzerine tez yazmıştım.”

Güldü. “Belki o mucize madalyon o kadar da abartılı değildir...”

Bir tek daha istemek üzere bardağımı uzattım. “Mesela bilirsin, Azize Marina’yı ejderha yemiştir ama tablolarda ejderha genelde yanında takılırken resmedilir. Veronalı Peter kafasına satır saplanmış gösterilir. Göz sorunlarının hamisi Azize Lucia

daima elinde, üstünde iki göz bulunan bir tabak tutar. Hah, bir de Aziz Nikola—”

“Noel Baba mı?” dedi Gabriel, içkiyi koyarken.

“Evet, evet. O da sıklıkla elinde şekere benzeyen üç altın topla gösterilir ama o toplar aslında fakir bakirelere vereceği çeyizlerdir.”

Gabriel’in kaşları kalktı, kadehini uzattı. “Mutlu Noeller,” dedi.

Kadeh tokuşturduk, bu sefer yanmayı bekleyerek içtim. “Yani görebileceğin üzere,” dedim, “saygın eğitimim sayesinde kokteyl partilerde ıvır zıvır anlatabiliyorum.” Omuz silktim. “Rüyalarımın işine girmemi de sağladı.”

Uyku tulumuna uzandı, ayaklarını çaprazladı. “İnsanlar resim yapmayı hayal eder,” dedi. “Kimse satmayı etmez.”

Aklıma dünyayı dolaşarak zorlukları, savaşı ve açlığı gösteren, dergi kapaklarını süslemiş, ödüllü fotoğraflar çeken anem geldi. Eserleri müzelere alınmış hatta Beyaz Saray’a hediye edilmişti ama biri huzurevi masraflarını ödemek durumunda kalana dek hiçbirisi mezarla satılmamıştı.

Başımı salladım. “Anlamıyorsun. Bu sanat eserleri... milyonlar değerinde. Sotheby’s adı, itibarla eşdeğerdir.”

“O da,” dedi Gabriel, “önemli mi senin için?”

Ateşe baktım. Alevler hakikaten tam resmedilemeyen yegâne şeylerdi. Tabloda statik hale getirdiğiniz anda büyülerini yok etmiş olurdunuz. “Evet,” dedim. “Can dostum Rodney’yle dokuz sene önce tanıştığımızdan beri şirkette zirveyi hedefliyoruz.”

“Rodney,” dedi Gabriel. “Sevgilin can dostunun bir erkek olmasına içerlemiyor mu?”

“Hayır, Gabriel,” dedim terslenerek, “çünkü Karanlık Çağlar’da yaşamıyoruz biz. Artı, Rodney... Rodney işte. Siyahi, güneyli ve eşcinsel ya da kendi deyişiyle altın üçleme.” Eşcinsel derken Gabriel’a tepkisini görmek için dikkatle baktım. Beatriz’in sırrını söylemek hâlâ haddime değildi ama kızı açılma

cesaretini gösterirse ne tepki vereceğini merak etmeden durmıyordum. Ancak Gabriel gözünü dahi kırpmadı. “Burada çok LGBTQ’lu var mı?” diye sordum, önemsemez havada.

“Bilmem. İnsan özel hayatında yaptığını özel hayatında yapar.” Azıcık gülümseyerek omuz silkti. “Ama tur rehberiyken en iyi bahşişleri eşcinsel çiftler verirdi.”

Göğsüme çektığım dizlerime sarıldım. “Nasıl tur rehberi oldun sen?”

Hayatının o kısmından ve o kısmından ayrılışından pek bahsetmediği için cevap beklemiyordum aslında ama Gabriel omuz silkti. “Annemle babam seksenlerde Isabela’da bala-yındayken burada nüfus iki yüz kadarmış. Kalmak istemişler. Abuela’yı anakaradan getirmişler. Babam çok severdi burayı. Burada ona *El Alcalde*, yani Belediye Başkanı derlerdi çünkü Puerto Villamil’e ayak basan herkese dur durak bilmeden Isabela’nın güzelliğini anlatırdı. Park bekçiliği yapacak bilimsel altyapısı yoktu, o yüzden tur rehberi olmuştu.”

Gabriel ateşin ardından bakıyordu bana. “Çocukken aile işine katılmam bekleniyordu. Yıllardır babamla gayri resmî rehberlik yapıyordum. Rehberlik sertifikası almak için Ekvador hükümetinin yedi aylık eğitim programından geçmek gerekir. Biyoloji, tarih, doğa tarihi, genetik, dil öğrenmek gerekir. Dünyanın her yerinden (Viyana Üniversitesi, Kuzey Carolina Üniversitesi ve Miami Üniversitesi) profesörler buraya gelir, ada dışındayken araştırmalarına devam edebilmeleri için rehberlerden yardım isterler. Yani bazen yeşil deniz kaplumbağalarının fotoğraflarını çekip araştırması kapsamında izlerini sürebilmesi için biliminsanlarına göndermemiz gerekebiliyor. Penguenlerin eşsiz görünen kimi davranışlarını belgelememiz istenebiliyor.”

“Biri ısırды beni,” dedim kolumu ovalayarak. “İlk geldiğimde.”

“Hah, mesela bu eşsiz,” dedi Gabriel gülerek. “Genelde insanlardan çekinirler ama karantinadan beri sanki insan etkileşimine ihtiyaç duyar gibiler. İnsanların canını yaksa bile.” Çubukla yine ateşi karıştırdı. “İster inan ister inanma, bir zamanlar

ayak işlerini yapan rehber değil, deniz biyoloğu olacağımı düşünmüştüm.”

“Ne oldu peki?”

“Beatriz,” dedi, belli belirsiz gülümseyerek. “Eski eşim Luz, on yedi yaşımızdayken hamile kaldı. Evlendik.”

“Böylece deniz biyoloğu olamadın.”

Başını salladı. “Planlar değişir. Nahoş şeyler olur.”

“Beatriz bana annesinin... çekip gittiğini söyledi.”

“Kıbarca söylenişi o,” dedi Gabriel. “İşin aslı, birbirimize ait olmadığımız için yürümedi. Bebekle bile. Geçmiş yüzünden biriyle birlikte kalmamak gerektiğini, önemli olanın gelecekte aynı şeyleri istemek olduğunu zor yoldan öğrendim...Luz anneliğe kısılıp kalamayacak kadar genç olduğunu düşünüyor, da-ima kaçacak yol arıyordu. Yolu bir National Geographic fotoğrafçısında bulacağı aklıma gelmemiştir.” Yan gözle baktı bana. “Senle sevgiliden çok farklıdır, eminim.”

Yanaklarımın kızardığını görmesini engelleyen karanlıktan memnundum. Finn ile ben... arkadaşlarımızın örnek gösterdiği çifttik biz. Rodney ne zaman salya sümük ayrılık acısı yaşasa Finn’in kollarına gömülür, onca insan arasında birbirimizi bulduğumuza şükrederdim. O bana güvenirdi, ben ona güvenirdim. İstikrarlı ve ne bekleyeceğimi tamı tamına bildiğim bir ilişkiydi: ben terfii edecektim, o uzmanlığını alacaktı. Bir kır düğünüyle (yüzden fazla konuğun gelmediği, DJ yerine bir grubun çalacağı, nikahı bir hâkimin kıyacağı) evlenecek, balayımızı Amalfi sahilinde geçirecek, Finn’in uzmanlığının ilk yılında şehir dışında bir ev alacak, ikinci yıl ilk ve ondan ikinci yıl sonra ikinci çocuğumuzu yapacaktık. Açıkçası tek çatışmamız, Bernese dağ köpeği ile İngiliz springer spanyel alma konusundaydı. Finn’le ilişkimizin, böylesine zorunlu bir ayrılığın bile sarsamayacağı kadar sağlam olduğuna inanıyordum. Ama kendimi kopmuş hissetmeye başlamam, kuşkunun yabani ot

misali, bahçeye aslında ne ekildiğinin anlaşılamayacağı kadar sinsice bürümesi sadece üç hafta almıştı.

Finn'in New York'tan aslında ayrılmamı beklemeden gitmemi söylediği düşüncesi aklımı, adeta geçmem gereken ama geçemediğim bir ilişki sınavıymışçasına kurcalıyordu. Hem belki de kalmakta ısrar etmediğim için ben de eşit ölçüde kabahatliydim. Ama bir yandan da o yanlış iletişim anının daha acılı, daha ürkütücü gerçeği görmemi engellediğini de biliyordum: Burada, Isabela'da onu özlemeyi unuttuğum anlar vardı.

Bahane uydurabiliyordum: Başta aç ve açıkta kalmamak telaşıyla aklım dağılmıştı. Beatriz'i düşünüyor, kendisine zarar vermesini engellemeye çalışıyordum ayrıca. Kopuşumun sebebiyse teknolojik yetersizlikti.

Ama hayatınızın aşkını özlemeyi *hatırlamak* zorundaysanız... O kişinin hayatınızın aşkı olmadığı anlamına mı gelir bu?

Yüzüme bir gülümseme ekleyip başımla onayladım. “Şanslıyım ben,” dedim. “Finn’le birlikteyken her şey mükemmel.”

Ya değilken?

“Finn,” dedi. “Finlemek nedir, biliyor musun?”

“Seksle ilgili bir şey mi?”

Bembeyaz parladı dişleri. “Büyük Çin filolarının tonlarca köpekbalığı avlaması. Çorba ve geleneksel ilaçlar için yüzgeçlerini* keser ve ölmeleri için denize bırakırlar.”

Söylediğini artık daima Finn’in adıyla ilişkilendireceğimi düşünerek, “Feci,” dedim.

Gabriel’in niyeti de buydu belki.

“Cennetin görmediğin tarafı,” dedi Gabriel.

“Berbat biri miyim ben?” diye mırıldandım. “Burada olduğum için?”

“Nasıl yani?”

* Fin (İng.) Yüzgeç. (ç.n.)

“Haftalar geçti. Belki de New York’a dönmek için daha fazla çabalamalıyım.”

“Kanat çıkaramadığın sürece onu nasıl yapabilirsin, bilmiyorum.”

“Doğal seçim kanatlardan yanadır...”

Gülümsedi. “Her şey mümkündür herhalde. Evrimin birkaç bin senede hallolabilir.”

Yüzümü ovuşturdum. “E-postalarını bir görsen... Çok fena. Hastalarının ölüşünü izleyip hiçbir şey yapamamak onu yavaş yavaş mahvediyor.”

“Orada olabilseydin bile,” dedi Gabriel, “hiçbir şey yapamayabilirdin. İnsanların kendi halletmeleri gereken şeyler vardır.”

“Biliyorum. Sadece kendimi çok... güçsüz hissediyorum.”

Başıyla anladığını belirtti. “Kafese kapatılmışsın gibi geliyordur herhalde,” dedi. “Ama belki bu şeyi kafes olarak gören sadece sensindir.”

“O ne demek?”

“Ben olsaydım,” dedi, bakışlarını alevlere indirerek, “sen de sevdiğim kişi olsaydın... Canavarlarla savaşabilmem ve senin zarar görmenden kaygı duymamam için alabildiğine uzakta olmanı isterdim.”

“İlişki değil bu dediğin,” diye karşı çıktım. “Bu... zarar görmesinden korktuğun için sergilemediğin harika bir sanat eseri gibi bir şey. Sandığa kilitleyip depoya kaldırıyorsun; sana ne güzellik getiriyor ne de neşe.”

“Bilmem,” diye mırıldandı. “Günün birinde tek bir kez daha görebilmek uğruna canhıraş savaşağın bir şeyse peki?”

Söyledikleriyle boydan boya ürperince uyku tulumumun fermuarını açıp içine girdim. Gabriel gibi, tuz ve sabun kokuyordu. Uzandım; başım *caña* yüzünden hâlâ azıcık dönüyordu, yıldızlara gözlerimi kırpıştıtararak baktım. Gabriel uyku tulumunun içine girmeden uzanıp kollarını kavuşturdu. Kafalarımızın uçları neredeyse birbirlerine değmek üzereydi.

“Çocukken babam bana, bir gün lazım olur diye yıldızlara bakarak yön bulmayı öğretmişti,” diye mırıldandı Gabriel. Sesi ikircikliydi sanki; bu gece anlattıklarını düşündüm. Açıklamadığı tek şey neden rehberlik değil, çiftçilik yaptığıydı. Planlar değişir, demişti. Nahoş şeyler olur.

“Ne kadar kötüydü ki yön duygun?” dedim, beceriksizce havayı yumuşatmaya çalışarak.

Ateş aramızdaki sessizlikte cızırdadı. “Işığın bize ulaşması çok uzun sürdüğünden bu gece gökte gördüğün her şey binlerce yıl önce oldu aslında,” dedi Gabriel. “Bana hep çok garip gelirdi... denizcilerin gelecekte nereye gideceklerini geçmişe ait bir haritaya bakarak saptamaları.”

“O yüzden seviyorum sanatı,” dedim. “Bir eserin kökenini inceleyince tarihi görürsün. İnsanların gelecek nesillerin neleri hatırlamasını istediğini öğrenirsin.”

Gökyüzü boca edilmiş yaldız çanağı gibiydi; bu kadar çok yıldızı hayatımda görmemiştim. Grand Central Terminali’nin tavanını, babamla tamir edişimizi hatırladım. Burada hangi takımyıldızın hangisi olduğunu kestirmek güçtü: Ekvator üzerindeydik ve hem kuzey hem güney yarıkürelerdeki takımyıldızlarını görüyorduk. Derken Büyük Ayı’yı buldum. Ama normalde benim için ufkun altında kalan Güney Haçı da görünüyordu.

Bir gizeme gizlice bakmak gibiydi.

“Güney Haçı’nı görmem genelde,” dedim. Sanki gezegen rotasından çıkmış gibiydi, hafifçe başımı döndürüyordu.

Bambaşka bir açıdan görebilmek için mi gelmiştim dünyanın bu yarısına?

Kısa bir sessizliğin ardından Gabriel, “İyi geçti mi doğum günün?” dedi.

Dönüp baktım. Yan dönmüştü. Ben göğü izlerken, o beni seyrediyordu.

“En iyisiydi,” dedim.

FColson@nyp.org

Alıcı: DOTOole@gmail.com

Bazen hayatımda bir daha apandis ameliyatı yapacak mıyım, diye düşünüyorum. Cerrahım ben. Tamir ederim. Safrakesen mi iltihaplandı? Bende. Fıtık? Ben bakarım. Yoğun bakımında hastam varsa nasıl düzelteceğimi bildiğim bir komplikasyondan ve geçici olarak yatıyor demektir. Ama Covid'de hiçbir şeyi düzeltemiyor, tamir edemiyorum. Sadece durumu koruyorum. O da şansım yaver giderse.

Ayrıca bir asistanım ben. O da öğreniyor olmam gerekiyor demek. Ama hiçbir şey öğrenmiyorum.

İşimde iyiyim. İşim hâlâ benim için iyi bir iş mi, onu bilmiyorum.

Üç gün önce hastaneden çıktığımda hastanedeki yatakların %98'i doluydu ve tüm hastalarım oksijene bağlıydı, ölüyorlardı. Eve giderken hatır sormak için babamı aradım. Trump'a oy vermişti, biliyorsun. Dolayısıyla Covid sayılarının şişirildiğini ve kapanmanın, hastalıktan beter bir ilaç olduğunu söylediğinde şaşkırmamalıydım belki.

Herkesin virüsü birinci elden görmemesini anlıyorum. Hep-ten yok saymaksa bambaşka bir şey.

Yüzüne kapadım telefonu.

Hay aksi... Doğum gününü şu anda hatırladım.

Anneme sık sık "hepsini" nasıl becerdiği sorulurdu. Eş, anne ve asrın en tanınmış kriz fotoğrafçılarından biri olmayı... Gerçek hayatta cevap gayet basitti: Becermemişti. Çoğu şeyi babam omuzlamıştı ve annelikle kariyeri arasında bir denge vardıysa terazide ikincisini koyduğu kefe ağır basmıştı. Röportajlarında daima beni ilk kez doktora götürüşünü anlatırdı annem. Beni kışlık kıyafetlerimle sarıp sarmalamış, not defterini, katlanabilen puseti ve bez çantasını arabaya koyup gaza basmıştı... Beni mutfakta, bebek koltuğuma bağlı unutarak. Bebeğini evde unuttuğunu anca doktorun otoparkına vardığında fark etmişti.

Annem bu hikâyeyi doğrudan bana anlatmadı hiç ama o kadar çok röportajını izlemiştim ki nerede dramatik etki için duraklayıp kederle gülümsediğini, kendine kızarmış gibi göz devirdiğini ezbere biliyordum. Roldü ve annem rolünü hiç bozmadı. Muhabirler karşılıklı, *e, ne yaparsın işte türünde* gülerlerdi.

Finn...

Dün gece rüyamda gördüm seni. Biri beni kaçırmış ve uyuşturmuştu. Çıkabileceğim bir kapısı ya da penceresi olmayan bir bodrumdaydım. Bir şey bağlanmıştım. Bir iskemleye, bir direğe... Derken birdenbire sen geliveriyordun. Kostümlüydün. Yüzünün alt yarısı görünmüyordu ama gözlerinden ve şampuanının kokusundan tanıdım seni. Beni kurtarabilmen için aylık kalmam gerektiğini söylüyordun ama gözlerimi açık tutamıyordum. Derken yalnız olmadığımızı fark ettim. Yanında bir kadın vardı; o da kostümlüydü.

Partiye bir tek ben davet edilmemiştim.

Sierra Negra yanardağındaki yürüyüşün dördüncü veya yedinci saatinde Gabriel'ın neden bunun herhangi birinin hoşuna gidecek bir doğum günü hediyesi olduğunu düşündüğünü merak etmeye başladım. Bacakları andıran köklerinin arasında kara bir kaya bulunan bir ağaca vardığımızda ter içindeydim ve kavru-luyordum. Gabriel, "Turistler gecelik malzemelerini buraya bırakırlar," diyerek taşıdığı malzemeleri omzundan indirdi. "Bazıları krater zeminindeki çukura gitmeden önce geceyi burada geçirir. Bekçi veya rehbersiz buraya çıkılmasına izin verilmez."

Gabriel artık rehber olmadığından yasağı deliyorduk ve yanardağ faal görünüyordu. Ne terslik çıkabilirdi ki?

Bu noktaya kadar yürüyüş bizi toprak patikalardan, sık bitki örtüsünden geçirmişti. Gabriel yolun deniz seviyesinden sekiz yüz metre yükseklikte başladığını ve bin metrede yanardağa ulaşıldığını söyledi. Taşıdığı çantadan Abuela'nın hazırladığı

yemeği çıkarıp aramıza yerleştirdi. Plastik kaplarda tavuklu pilav ve sıcaktan yumuşamış bir çikolata vardı. Onu paylaştık. Bacaklarımı uzatarak toza bulanmış spor ayakkabılarıma baktım. “Daha çok var mı?” diye sordum.

Sırıttı. Gözleri beyzbol şapkasının siperliğinin glgesindeydi. “Kken Beatriz de böyleydi.”

Akıllı ve talepkr küçüklüğünü hayal ettim Beatriz’in. “Yaramazdı, değil mi?”

Gabriel azıcık düşündü. “Yeterince.”

“Sorumu geçiştirdiğini sanma.”

“Göreceksin,” dedi. “Güven bana.”

Birden gvendiğimi fark ettim.

Dkntmz toplayıp Gabriel’in sırt çantasına tıkıştırdık, krater’e doğru rahat tempolu bir yürüyüş tutturduk. “Coşup üzerimize yağma ihtimali ne bunun?” dedim.

“Minnacıkla hiç arası,” dedi Gabriel. “Sarsıntılarını on iki ayrı jeolojik sistem takip ediyor. Ayrıca yaklaşık on beş yılda bir infilak ediyor ve öncesinde epey ipucu veriyor. Son seferinde buradaydım. Babamla gelmiş, altından kalorifer boruları geiyormuşasına sıcak toprakta yatmıştık. Babam, akıntı yolunda kalmamamız için eğim ve rzgrı nasıl hesaplayacağımı öğretmişti. İnfilak sırasında fotoğraf çekmiştik. Azıcık altımızda, toprağın çatlakları arasında turuncu lavı gördüğümü hatırlıyorum. Tabanları eridiğinden ayakkabılarım kayalara yapışmıştı.”

“Ne zaman?”

“2005. Ergendim o sıralar.”

Hesapladım. “Yani bu yanardağın... patlama zamanı geçti mi?”

“İçin rahatlayacaksa belirteyim: Galpagos kendi tektonik plakası üzerinde doğuya kaydığından, lavın çoğu artık batıya akıyor... ki o da infilakların artık burada yaşayanlar için o kadar tehlikeli olmadığı anlamına geliyor.”

İim rahatlamadı ama söyleyemedi krater görüş alanımıza girdi.

Krater, çevreleyen zengin bitki örtüsünün arasından yükseliyordu. Bir sis bulutu altına yayılmış dokuz kilometrelik bir siyahlık. Issız, çorak ve bu dünyadan değilmiş gibi görünüyordu. Tırmandığımız yamaçtan okyanusu, sağdaki zümrüt adaları, soldaysa kraterin donmuş siyah kıvrımlarını görüyordum. Yaşamla ölüm arasındaki çizgide durmak gibiydi.

Kraterin içine inip boylu boyunca yürüyerek *fumarole*se, yanardağın faal kısmına varacaktık. Erimiş lav çıkıntılarıyla krater zemininde yürümek, başka bir gezegendeymişim hissini yaratıyordu. Gabriel'ın peşinden gidiyor, yanlış bir adımımın arzın merkezine yuvarlanacakmışım gibi bastığı yerlere basıyordum.

“Biliyor musun?” dedi Gabriel omzunun üzerinden. “Gel-diğin zamanki halinden farklısın.”

Bakışlarımı indirip kendime baktım. Saçımın güneşten sarardığını dairemdeki banyo aynasından biliyordum. Herhalde her gün Sotheby's binasındaki kafede yemek yemediğimden ve bir de işe hızlı adımlarla yürümek yerine koştuğum, doğa yürüyüşleri yaptığım için şortum sarkıyordu üzerimden. Gabriel yavaşladı, omuz omuza geldik, kendimi incelediğimi gördü. “Onu demedim,” dedi. “Burası.” Elini kalbine götürdü.

Tekrar yürümeye koyuldu, adımlarımı ona uydurdum. “Herhangi bir turist gibi geldin buraya. Elinde kontrol listesi, Instagram'a koymak için kaplumbağa, deniz aslanı ve sümsük kuşu fotoğrafı çekmeye.”

“Listem yoktu,” diye itiraz ettim.

Kaşını kaldırdı. “Öyle mi?”

Bir yere yazmamıştım belki ama evet, Isabela'da yapmak istediğim şeyler vardı. Turist şeyleri... Çünkü yapılacaklar listesinden çizmeyecekseniz ne demeye...

Ha...

Listem vardı.

“Ziyaretçiler Galápagos'u görmek istediklerini söylerler ama aslında istemezler. Rehber kitapları veya internette zaten

görünen şeyleri görmek isterler. Gerçek Isabela, çoğu kişinin aldırmadığı şeylerden oluşur. *Feria* gibi, bir çift lastik çizme karşılığında nasıl karnını doyurabileceğin ya da taze ıstakoz alabileceğin gibi... Ya da buralıların bir yolu nasıl tabelayla değil, bir ağacın kökleri arasında kalmış bir lav kayasıyla işaretledikleri gibi... Yahut kendin büyüttüğün şeyi yemenin tadı gibi...” Yan gözle baktı bana. “Turistler programla gelir... Yerliler sadece yaşar.”

“Gabriel Fernandez,” dedim. “İltifat mı ettin bana şimdi?”

Güldü. “Doğum günü hediyen işte.”

“Bir sürü çirkin Amerikalı görmüş olmalısın,” dedim. “Şeklen değil, şımarık, her şeyi kendine hak gören tipler...”

“Çok değil. Buraya gelip doğayı vahşi haliyle, bir şehrin ortasına veya hayvanat bahçesine hapsedilmemiş haliyle görünce tevazuyu hisseden, saygı duyan çok daha fazla *turista* vardı. Çarkların dönüşünü görürdün: *Bu güzellikleri başkalarının da görebilmesi için nasıl koruyabiliriz? Yardım için gezegenimin bana ait kısmını nasıl canlı tutabilirim?* Turist rehberliğinin en iyi yanı zihinlere minik tohumlar ekebilmek ve göremeyecek olsan bile büyüyeceğini bilmektir.”

Tanıştığımızda turist olmama verdiği tepkiyi ve artık tur rehberliği yapmadığını düşününce neyin değiştiğini merak ettim.

Burnumun kaşınması, *fumarolese* ulaştığımızın ilk işaretiydi. Zemin siyahtan beyaz ve sarıya dönüyordu. Tek alabildiğim koku, sülfüdü. Erimiş dondurma burgaçlarını andıran soğumuş lavların yerini ayaklarımın altında hafif tıkırtılar çıkaran sayısız minik taş ve termal bacalardan yükselen geçirtiler vardı.

Gabriel, parlak yeşil bir dumanın tüttüğü bir noktayı işaret ederek, “Şurası,” dedi.

Faal bir yanardağın ağzına iki metre mesafedeydim.

“Neden durdun?” dedim.

Bana döndü. “Erimiş lav içinde yüzmenin zevki abartıldığı için.”

“Hayır,” dedim. “Neden rehberliği bıraktın?”

Cevap vermeyince önceki gibi duymazdan geldiğini varsaydım. Ama belki de bu kadim manzarada ve gezegenin çarpan yüreğine yakınlığımızda bir şey vardı çünkü Gabriel sararmış kısma geri döndü ve baştan başladı.

“Gordon Kayaları’na bir dalış turu yapıyorduk,” dedi ben karşısına otururken. Dizlerimiz neredeyse değiyordu. “Büyük, ev gibi içinde yaşanabilecek bir tekneydi. On iki kişi dalacaktı. Yüzlerce kez yaptığımız bir turdu. Babamla erkenden çıkıp hava ve su durumunu kontrol ettik çünkü öyle yapmak gerekir. O teknede kaldı, ben suya girdim. Yüzeye yakın hafif akıntı vardı; çok önemli değildi.”

Başını kaldırıp yüzüme baktı. “Gordon Kayalıkları ucu azıcık yüzeye çıkan bir sualtı yamacıdır. Müşterilerin teknesine dönüp güvenlik bilgilendirmesini yaptık. Dalacak kişi sayısı çok olduğundan iki panga aldık. Dalış için herkese aynı talimatları verdik: altı metreye olabildiğince çabuk inin ve sağa ilerleyin. Ama sualtına iner inmez şartların değiştiği görüldü. Akıntı hızlanmış, derine inmişti.”

Gabriel ufka baktı ama bir şey görmediğini biliyordum. “Dalgıçlardan onu derhal yamaç duvarının sağma dağıldı. Ama deneyimsiz biri sola yönlü akıntıya kapıldı ve dibe gitti. Babam diğer on dalgıcı işaret edip şöyle yaptı”—işaret parmaklarını birbirine değdirdi—“onlara yakın kalmamı istiyordu. Diğer dalgıcın peşinden gideceğini anladım. Akıntının içine girişini izledim, gözden yitene kadar bekleyip diğerlerinin peşinden gittim.”

Başını salladı. “Kayalık yüzeye toplaşıp tutunmuşlardı. Yanlarına varınca önlerine düşüp yüzeye yönlendirdim ve panganın gelip alabilmesi için şamandıra bıraktım. Tekne çeyrek mil kadar kuzeyde kalmıştı, diğer dalgıçları topluyordu. Bir süre böyle gitti... su üzerinde diğer dalgıçlarının kafalarının çıkmasını bekleyip panganın onları topladığından emin oldum. İşim bittiğinde saydım. On bir dalgıç ve ben. Babamla son dalgıç yüzeye çıkmamıştı.

“Pangayı kullanan arkadaştan aldığım dürbünle baktım. Su yüzeyinde inip çıkan bir kafa ya da en azından hareket eden bir şey aradım ama okyanus...” Gabriel’in sesi çatladı. “Öyle büyük ki...”

Sustu, uzanıp elini tuttum. Yumruklarını dizime çekip yerleştirdim.

“Bir saat sonunda sağ çıkamayacağını anladım. İndiği derinlikte akıntıyla yüzlerce metre sürüklenmiş olabilirdi. Tüplerdeki oksijen sığ dalışa göre ayarlanmıştı ve derinlere inmenin beynini, hareket işlevlerini bozacağını biliyordum. O kadar derinde havası on, belki on beş dakika yeterdi. Kaybolan dalgıcı bulmak için var gücüyle yüzmek, dalgıcın BC’sini şişirmek ve ağırlık kemerini çözmek de işin içindeyken babamın çok daha az zamanı olacaktı...”

Babamın ölümünü düşündüm. Yanında değildim ve olanlar çabucak olmuştu ama hastanede cesedini görmüştüm. Soğuk elini tutuşumu, son defa dokunduğumu bildiğim için bırakmak istemeyişimi hatırlıyordum. “Baban...” dedim. “Baban...” Tamamlayamadım lafımı.

Gabriel yine başını salladı. “Okyanusta boğulanlar yüzeye çıkmaz,” dedi usulca.

“Çok üzüldüm. Feci bir kazaymış...”

Aniden sertleşti bakışları. “Kaza mı? Tamamen benim suçumdu.”

Anlamadan baktım. “Nasıl?”

“Şartları kontrol eden bendim. Yanlış hesapladığımı açık...”

“Ya da değişmişlerdi?”

“O zaman dalgıcın peşinden ben gitmeliydim,” dedi Gabriel. “O zaman babam hayatta olurdu.”

Ama sen olmazdın.

Başını çevirdi. “Yaptığım şeyi düşünmeden tura çıkamadım bir daha. Cesedinin önüme çıkıvereceğini düşünmeden dalış yapamadım. Ev inşaatıyla uğraşıp çiftçilik yapmamın sebebi,

günün sonunda bitkin düşmezsem babamın son anlarında düşündüklerine dair kâbuslar göreceğim olmam...”

Hemen konuşmadım. “Son anlarında,” dedim, “oğlunun güvende olduğunu düşünmüştür.”

Gabriel avucuyla gözlerini sildi, görmezden geldim. Kalktı, beni de çekerek kaldırdı. “Geri dönsek iyi olacak,” dedi. “Dönüş yolu kısa değil.”

Adeta bir kazandaymışız gibi dumanlar yükseliyordu zemindeki deliklerden. Tarih öncesi ve distopikti ama yakından bakınca arada bir yerlerde minik yeşil filizler görebiliyordum. Hiçten büyüyen şeyler.

Fumarolesi ve kraterin kapkara ağzını geçerken Gabriel elimi tuttu, hiç bırakmadı.

Bir saat sonra, güneş gökte surat asarak alçalırken Gabriel’in malzemeleri bıraktığı, kökleri arasında kara taş olan ağaca vardık. Çantayı görüyorduk ama yaklaştıkça bir gölgeyi fark ettik. Biri vardı orada. Gabriel’la yalnızken takmadığım maskemi çıkarırken ağacın altındaki kişinin Beatriz olduğunu fark ettim. Bizi görür görmez yanımıza koşmaya başladı.

“Hemen gelmelisin,” dedi ve elime bir kâğıt tutuşturdu.

Otelin antetli kâğıdına basılmış bir e-postaydı. *Misafiriniz Diana O’Toole’a acilen teslim edilmek üzere, yazıyordu. Gönderen: The Greens. Size ulaşmaya çalışıyoruz. Derhal arayın. Anneniz ölüyor.*

Gabriel’in evine koşarak dönmemize rağmen mesafe, sabahkinden çok daha uzun geldi. Beatriz’in babasına mesajın gelişini açıkladığını uzaklardan gelir gibi duyuyordum. Otelin malzeme deposunda ufak bir yangına yol açan kısa devre ve Elena’yla ilgili bir şeyler... Kabloları tamir etmesi için kuzeniyle otele gidişi, başka bir sorun olup olmadığını kontrol ederken resepsiyondaki bilgisayarları açışı ve bana yollanmış, hepsi acil başlıklı

e-postaları görmesi. Gabriel kızına Elena'yı aramasını, biz oraya varmadan Wi-Fi bağlantısını kurmasını söylediğini duydum.

Beatriz'i eve bırakıp Gabriel'in paslı cipiyle otele varmamız iki saati buldu. Bu sefer Elena'yla flört söz konusu değildi. Bizi kapkara, endişeli bakışlarla otelin kapısında karşıladı.

Telefonum ağa bağlanır bağlanmaz titreşmeye başladı. Isabel'a'nın sessizliğinde açılıveren ufacık delikten yağan e-posta ve kısa mesajlara aldırmadan FaceTime'ı açtım, son aramaya basarak huzurevini aradım.

Bu sefer karşıma tanımadığım, başka bir hemşire çıktı. O da yüz kalkanı ve maskeliydi. "Hannah O'Toole'un kızıyım," dedim. Nefesim boğazımda sıkışıp kaldı. "Yoksa annem..."

Maskenin üzerinden bakan gözler yumuşadı. "Sizi yanına götürüyorum," dedi.

Görüntü hızla dönerek hareketlendi. Annemin odasının tanıdığım hatlarını görebilmek için dikkatle bakarken ekrana bir daha hemşire geldi. "Kendinizi hazırlayın. Çok hızlı dekompanse oldu. Covid bağlantılı zatürree..." dedi. "Ama bu noktada tek yetmezlik akciğerlerinde değil. Böbrekleri, kalbi..."

Yutkundum. Annemi son görüşümün üzerinden iki hafta geçmişti. Huzurevini iki defa Abuela'nın telefonundan aramıştım. Durumunun stabil olduğunu daha birkaç gün önce söylemişlerdi. O zamandan bu yana ne kadar şey kötüye gidebilirdi ki?

"Uyanık mı?"

"Hayır," dedi hemşire. "Ağır sakinleştirici verildi. Ama gene de konuşabilirsiniz. Duyma duyusu en son giden duydur." Durakladı. "Veda etme zamanınız..."

Bir saniye sonrasında ekrana, yorganı çenesine kadar çekilmiş bir hayalet geldi. Avurtları çökmüş, solmuştu. Minnacık nefesler alıyordu. Annemin bu görüntüsünü, insanların birbirlerine yaptıkları feci şeyleri belgelemek için savaş alanlarında sığınaklara gizlenen kadınla bağdaştırmaya çalıştım.

Öfkeye boğuldum. Neden kimse yardım etmiyordu? Nefes alamıyorsa o iş için makineler vardı. Kalbi duruşa bir şey yapmayacaklardı çünkü huzurevine yatırırken bir geri getirmeme talimatı imzalamıştım. Demans varken hayatını herhangi bir hafifletici önlemle uzatmanın anlamı yoktu.

Hemşirenin telefonu veya pedi konuşmamı bekleyerek tuttuğunun farkındaydım. Ama beni şimdi hatırlamayan ve geçmişte resmen unutmuş bir kadına ne söyleyebilirdim?

Hayatıma tekrar girdiğinde demansın başlangıcındaydı; kendimi, annemi bir huzurevine yatırmanın, bana gösterdiği şefkatten çok daha fazlası olacağına ikna etmişim. Küçük daireme taşınmazdı ki neredeyse yabancı sayıldığımızdan, taşınmak da istemezdi. Masraflarını karşılamak üzere kendi çalışmalarını kullanmanın yolunu bulmuştum. Araştırıp en uygun huzurevini saptamış, annemi yerleştirmiş ve yaptığım iyilik için kendimi tebrik etmişim. Bana annelik ettiğinden daha fazla evlatlık yaptığım için kendimi kutlamaya öyle dalmıştım ki aslında aramızdaki uçurumu büyüttüğümü fark etmemiştim. Annemi daha iyi tanımaya veya güvendiği birine dönüşmeye vakit harcamıştım. İlişkimizi geliştirmeyerek bir kez daha hüsrana uğramaktan korumuştum kendimi.

Tıpkı Beatriz gibi.

Hafifçe öksürdüm. “Anne,” dedim. “Benim, Diana.” Duraksadım. “Kızın.”

Bekledim ama beni duyduğuna dair hiçbir belirti yoktu.

“Orada olamadığım için çok üzgünüm...”

Üzgün müydüm sahiden?

“Bil ki...”

Akıp giden anılarla içimde kükreyen ıstırapı yutkunarak bastırdım. Babamın odama kocaman bir dünya haritası asışı, annemin bizle değilken bulunduğu yerleri raptiyelerle işaretleyişimiz gözlerimin önüne geldi. Dönüş zamanları geciktiğinde beni oyalamak için bir renk seçmemi isteyişi ve tüm yemekleri

o rengin tonlarında hazırlayışı... İlk âdetimi babama açıklamaya çalışırken yüzümün kıpkırmızı oluşu... Annemin, *biliyorsun, doğum gününde/Noel’de/müsamerende yanında olabilmek için her şeyi yapıyorum*, dediğini hayal ettiğim parazitli telefon konuşmaları... Çok daha önemli şeyler yaparken yattığım yerden sadece annem olmasını dilememden utandığım geceler...

Unutulmuşluk hissi.

O an, hiç tanımadığım birine bakarken söyleyebileceklerimden ürkererek sustum.

Sen de muhtaçken yanımda değildin.

Quid pro quo.

Derken hat kesildi.

Elena modemi üç defa yeniden açtı. Birinde görüntü geldi ama dondu ve karardı. Cipe binip Puerto Villamil’in ana sokağında giderken bir anlığına telefon çekti ve bir mesaj geldi.

Anneniz bu akşam 18.35’te hayatını kaybetti. Baş sağlığı dileriz.

Gabriel yan gözle baktı. “Yoksa...”

Başım la evet dedim.

“Yapabileceğim bir şey var mı?” dedi.

Başımı salladım. “Sadece eve gitmek istiyorum.”

Dairemin kapısına kadar eşik etti; kalmasını isteyip istemediğimi soracaktı, teşekkür edip yatmak istediğimi söyledim. Tavanda ayak seslerini duyduğumda annemin ölümünü Beatriz ile Abueala’ya açıkladığını tahmin ettim.

Telefonumu alıp huzurevinden gelen mesaja baktım ve sildim.

Bir insanı hayatınızdan çıkarmak bu kadar kolaydı işte.

Doğru olmadığını düşündüm bunun.

Babamı kaybedişime hiç benzemiyordu. O zaman dünyamın dokusunun yırtıldığını hissetmiş ve ne kadar uğraşırsam uğraşayım iki yakayı bir araya getirememiştim. Dört yıl sonra, şimdi bile arada o yırtığa denk geliyordum ve canımı feci yakıyordu.

Dolapta bir şişe *caña* buldum. Gabriel bu hafta taze sebze dolu bir koli getirmişti. Kadehim yoktu, normal bir bardağa biraz koydum, ardından omuz silkip bardağı ağzına dek doldurdum. Koca bir yudum alıp alevleri içimi kavurmaya bıraktım.

Şu anda tek istediğim, sarhoş olmaktı.

Yanardağ gezisinde (*bugün* müydü o?) giydiklerimi çıkarp duşa girdim. Damlalar tenimi döverken dimdik durup kelimeyi yüksek sesle söyledim: *Öksüz*. Artık kimsenin çocuğu değildim. Kısılp kaldığım ada gibiydim artık.

Halledilecek işler vardı: cenaze, tesisteki odasının boşaltılması... Bunları düşünmek bile bitkinlik veriyordu.

Temiz iç çamaşırı giyip üzerine Gabriel'ın, dizlerime dek uzanan eski tişörtlerinden birini geçirdim. Yüzümden çekmek için saçımı ördüm. Ardından masaya geçip ikinci dublemi doldurdum.

“E, anne,” dedim, unvanın acı tadıyla. “Şerefine.”

Yarına dünyanın her yanında çıkacaktı ölüm haberi. Vefat sayfalarında savaş bölgelerine ilk gidişinden Myanmar'daki şiddetle sonuçlanan gösterileri belgelemesine karşılık 2008'de kazandığı Pulitzer Ödülü'ne dek kariyerinden bahsedilecekti.

O ödül töreni Mayıs ayında, New York'ta şık bir yemekle düzenlemişti. Annem gitmişti. Babam gitmemişti.

Lise mezuniyet törenimde, tribünlerden diplomamı alışıma alkışlıyordu.

Kollarımı masada kavuşturup başımı yaslayarak anneme dair tek bir iyi anı hatırlamaya çalıştım. İlla olmalıydı.

Olumluları art arda bir yana atmaya başladım: beni de götürdüğü bir iş gezisi, anaokulunda yaptığım anneler günü hediyesini açışı, bir öğrenci sergisinde tablomun başına dikilip başını yan yatırarak bakışı... Ama bunların her biri kendi hayrına bir şeyle yarıda kalmıştı: acil bir şey çıktığında ertelenen gezi, hediye alırken temsilcisinden gelen telefon, azıcık övgü yerine oranlama yanlışlarımın yüzüme vurulması...

Benden sahiden o kadar mı nefret ediyordun?

Ama cevabı biliyordum: *Hayır*. Birinden nefret etmek için önce o kişiyi kayda değer bulmak gerekirdi.

Derken bir şey düştü aklıma.

Küçüktüm. Annem fotoğraf makinesine film takıyordu. Sihirli, kapkara bir kutuydu ve dokunmamam gerektiğini biliyordum. Tıpkı kimyasal kokulu, cehennem parıltılı karanlık odasına girmeme gerektiği gibi. Annem fotoğraf makinesini dizine yerleştirdi, kaygan filmi, dişlere takılana kadar usulca yerleştirdi. Yumuşacık tıkırtılar çıkıyordu.

Yardım etmek ister misin, diye sormuştu.

Ellerim küçük ve beceriksiz olduğundan eliyle ellerimi tutmuş, film gerilene dek küçük kolu birlikte çevirmiştik. Kapağı kapatıp makineyi yüzüme çevirmiş, odaklamıştı. Fotoğrafımı çekmişti.

Al, demişti. *Dene bakalım*.

Fotoğraf makinesini tutmama ve parmağımı deklanşöre yerleştirmeme yardım etmişti. Nasıl yaptığını binlerce kez görmüştüm. Ama vizörden görüntü seçmeyi bilmiyordum. Neye bakaçağımı bile bilmiyordum.

Ben tüm gücümle deklanşöre basarak art arda bulanık fotoğraflar çekerken annem gülmüştü.

O fotoğrafları hiç görmediğimi fark ettim. Belki de tabettirip bulanık görüntülerden çılgın bir kolaj yapmıştı. Belki de hiçbir fotoğraf çekememiştim.

Ama belki de önemi yoktu bunların. Bir an bile olsa sıra bana gelmişti.

Yeni anılar keskindir, bunun da içimi yakmasını bekledim. Ama... hiçbir şey olmadı. Dünyanın bir ucunda beş saniyelik anneliğe sarılıp keşke daha fazlası olsaydı demek, daha da bunaltıcıydı.

“Diana?”

Başımı kaldırdığımda Gabriel karşımdaydı. Işığı yakınca gözlerimi kırptırdım. Havanın karardığını bile fark etmemiştim.

“Eve dönecektim,” dedi. “Gitmeden bir bakayım dedim.”

“Nasılsın, diyorsan hâlâ ayığım.” Şişeyi önüne ittim. “Kattıl sana bana.” Kımıldamayınca boşalmış bardağımı doldurdum. “Herhalde sarhoş olmamam gerektiğini söyleyeceksin.”

Gabriel dolaptan bir bardak alıp içki koydu. Karşıma oturdu. “Sarhoş olacak zaman varsa o da sevdiğin birini kaybettiğin zamandır,” dedi. “Çok üzgünüm, Diana.”

“Ben değilim,” diye fısıldadım.

Göz göze geldik.

“İşte,” dedim. “Artık korkunç sırrımı biliyorsun. Berbat, arızalı biriyim ben. Annem öldü ve... hiçbir şey hissetmiyorum.” Bardağımı bardağına vurdum. “Bu yüzden içiyorum.”

İçtim ama yanlış yere gitti. Öksüre tıksıra, nefesimi toplamaya çalışıp beceremeyerek iki büklüm oldum. Alev solumak gibiydi.

Yıldız görmeye başladığımda sırtımı bir elin sıvazladığını fark ettim. “Nefes al,” dedi Gabriel. “Yavaşça.”

Genzim yanıyordu; gözlerim sulanmıştı ama boğulduğum için miydi, ağladığım için mi, bilemiyordum ve hangisi olduğu önemli miydi, emin değildim.

Gabriel yanıma çömeldi. Cebinden çıkardığı bandanayı yüzümü silmem için uzattı ama gözyaşlarım dinmiyordu. Bir an sonrasında bir küfür mırıldanarak bana sarıldı. Başımı boynuna gömerek ağladım.

Akciğerlerime havının ne zaman tekrar girip çıkmaya başladığını ya da ağlamamın ne zaman kesildiğini bilmiyordum. Gabriel başımın tepesinden atkuyruğumun ucuna kadar ritmik bir şekilde saçımı okşuyordu. Dudakları şakağımdaydı. Nefesi nefesime karışıyordu.

“Arızalı değilsin,” dedi Gabriel. “Hissedebiliyorsun.”

Beni öptüğünde dünyadaki en doğal şeymiş gibi geldi. Ellerimi saçlarına sokarak yüzünü kendime çektim. Soluğum yine kesilmişti ama şikâyetim yoktu.

Gabriel hâlâ yanımda, dizi üzerindeydi. Tek hareketle beni kavradığı gibi masanın üzerine yatırdı. Bacaklarımın arasında duruyordu. Dudakları dudaklarımda, “İyi ki tamir etmişim masayı,” diye mırıldandı, gülmeye başladık. Ellerim koltukaltlarından sırtına, bacaklarım beline dolandı. Beni, kendini içime akıttırmaşçasına öpüyordu. Dünyadaki son anıymış ve geride iz bırakmak istemiş gibi.

Elleri dizlerimden yukarı hareketlenerek tişörtümün altına girdi. Öpüştük. Durmadan. Parmakları iç çamaşırlarımın lastiğine gelince durdu, geri çekildi. Bana, ne kadar derinlere yuvarlandığımı göremeyeceğim kadar kara bakışlarla baktı. Başımınla onay verdim, tişörtü yukarı sıyrarak başımın üzerinden çıkardı. Dişlerini boğazımda hissettim ve ardından diliyle göğüslerimde, karnımda kelimeler yazmaya başladı. Aşağı indi, tekrar diz çekmeden önce beni çekerek, “*Pienso en ti todo el tiempo,*” dedi. Pamuklu külotumda sımsıcaktı nefesi.

Kopmak için enerji biriktiren bir fırtınaydım artık. Gabriel’ın saçından çekerek ikinci bir ten gibi bastırdım. Beni kucaklayıp yatak odasına götürürken her yan dönüyordu; yatağa girer girmez birbirimize dolandık. Ağırılığı altında ezilmemem için derhal yan döndüğü anda tavandaki aspiratör yüzünden titredim. Saçım çözülmüştü, yüzümden itti ve bekledi. “Evet mi?” dedi.

“Evet,” diyerek üzerine tırmandım, çıplak kalana dek giysilerini çıkardım, içime alıp kendimi kaybettim.

Bana sımsıkı sarılarak uykuya daldığında belki de bulundum ben, diye düşündüm.

Uyandığımda bana bakıyordu. Eli, akıp gidiverecek kummuşum gibi sımsıkı tutuyordu omzumu.

Başım ağrıyordu ve ağzım kupkuruydu ama dün gecenin faturasını *caña*ya kesemeyeceğimi biliyordum. Yüreğimin sızsısına karşın ne yaptıysam bilerek yapmıştım.

Şimdiyse bir çapa atılmıştı içime.

Bir saniyecik daha, diye düşündüm.

Elimi Gabriel'in göğsüne koydum. Tam konuşacaktım, "Konuşma," dedi. "Henüz değil."

Çünkü neyin geldiğini ikimiz de biliyorduk. Yavaşça çözülme, ayrılma. Bahaneler ve özürler ve bir daha altına bakmayacağımız arkadaşlık örtüsünün her şeyin üzerine serilmesi.

Beni yumuşacık, başka bir dildeki bir şarkı gibi öptü. Geri çekildiğinde bile mırıldanmaya devam ettim. "Bir şey söylemeden önce," dedi.

Ama devamını getirmedi. Çünkü ikimiz de kapının tıklatıldığını ve açıldığını duymamıştık ama Beatriz'in bizi birlikte görünce bana hazırladığı kahvaltıyı bırakması sonucunda çıkan şangırtıyı duymamamız mümkün değildi.

Giyinip Abuela'nın yanına koşturduğumuzda Beatriz çoktan gitmişti.

Sessiz bir mutabakatla cipe, Gabriel'in yanına oturdum. Boş sokakları gözleriyle tarayarak sürerken hiç konuşmadı. Rıhtımdan geri döndü, dağlıklara yöneldi. "Çiftliğe gitmiştir belki," dedi, diğer ihtimalin dehşetini düşünerek başımla onayladım.

Ama benim gibi onun da Beatriz'in yüzündeki ifadeyi gördüğünü biliyordum. Bizi öyle bulmasından sadece utanmamıştım. Gördüğü... ihanetti. Yüzündeki ifade, yapayalnız olduğunu kavrayan birinin ifadesiydi.

Onu ilk kez Concha de Perla rıhtımında kendi parmaklarından süzülen kana bakarken gördüğümünden beri görmemiştim o ifadeyi.

Isabela'da geçirdiğim süre içinde Beatriz umutsuzluktan teslimiyete geçmişti. Eve döndüğüne sevinmediyse bile en azından

artık daha az acı çekiyordu. Kendini kesmiyordu. Yaraları geçmeye başlamıştı.

Şimdi hepsini yeniden açmıştım.

Kendini kesme eyleminin ardından illa intiharın gelmediğini biliyordum. Ama bazen geldiğini de biliyordum. Beatriz yanımda gardını indirmiş, beni sırdaş görüp bana güvenmişti. Bense kalkıp kendimi başkasına vermiştim.

İçimde vicdan azabıyla dolan ufak bir çukur açılmıştı. Finn. Annem.

Dün gece yaptığımın o kadar çok yanlış yanı vardı ki... Ama hiçbirini düşünmeyecektim çünkü şimdi Beatriz'i bulup uçurumun kenarından almaktan daha önemli bir şey yoktu.

Kemiklerimde hissettim fısıltıyı: *Ödle*.

“Ufak bir ada burası,” dedi Gabriel. “Ama bazen değil.”

Ne demek istediğini anlıyordum. Isabela'da arabayla ulaşamayacak pek çok patika ve kovuk vardı. Kimi yerler ötesi görünmeyecek kadar sık kaktüs ve zehirli bitkilerle doluydu. İnsanın bilerek veya bilmeyerek kendine zarar vermesinin yolu çoktu.

“Bulacağız,” dedim. Elimi, vitesteki elini tutmak üzere kaldırdım ama vazgeçip tekrar kucağıma bıraktım.

Yolcu penceresinden dikkatle bakıyor, koşturan bir kız olabilecek bir hareket yakalamaya çalışıyordum. Yayayken bizi geride bırakması mümkün değildi. Ama belki Abuela'dan bisiklet almıştı. Belki biz yanlış yola saptığımız için avantajlıydı.

Çiftliğe varınca cip durmadan aşağı atladım. Gabriel'in evine Beatriz'in adını haykırarak koştum. Gabriel ardımdaydı, içeri daldık, koşup odasının kapısını açtı. Oda boştu.

O kendini yatağa bırakırken eşikte durdum. Bir küfür mırıldandı.

“Belki biraz yalnız kalması gerekiyordur,” dedim, umutla. “Belki şu anda geri dönüyordur.”

Kederli bakışlarını görünce kaybolmuş bir sevdiğini ilk defa köşe bucak aramadığını hatırladım.

Birden Beatriz'in yatağın yanında duran sırt çantasını alıp içindekileri yatağa boşalttı.

"Ne arıyorsun?" dedim.

"Yanına aldığı bir şey... Almadığı bir şey..." Çantanın iç cebinin fermuarını açtı, elini içine soktu. "Bilmiyorum."

Bir ipucu... Saklanmak için adanın neresine gidebileceğine dair bir işaret...

Komodinin üst çekmecesini açıp elimi iç çamaşırlarının arsına soktum. Biraz gezindikten sonra parmaklarım defteri andıran bir şeye değdi.

İyice daldım. Hatıra defteri, günlük hatta bir kitap bile değildi bulduğum. Saç lastiğiyle tutturulmuş bir grup kartpostaldı.

Finn'e yazdığım kartpostallar... Beatriz'in postaladığını söyledikleri.

Böğrüme bıçak saplandı sanki. Saç lastiğini çekip kartları karıştırdım. Bir yüzlerinde tur fotoğrafları, diğer yüzlerinde kargacık burgacık el yazım. Finn'le tek bağlantım. Konuşmaya veya e-postalarını almaya bel bağlayamasam da en azından arada sırada benden bir şeyler duyabildiğini sanmıştım.

Ama duymuyordu...

Finn binlerce kilometre uzakta ve benden bihaberdi. Yarım kalan son konuşmamızdan sonra ona kızgın olduğumu varsaymış olmalıydı. En azından onu aklımdan çıkardığımı düşünecekti.

Gabriel'a baktım ve bu düşündüğümün dün gece gerçek olduğunu fark ettim.

Beatriz'in çantasından çıkan ders kitapları, telefon şarjı, kulaklık ve birkaç gofret etrafına saçılmıştı. Ama elinde bir Polaroid fotoğraf vardı ve kaşları çatıktı. Ortasındaki seloteyp, yırtılmış fotoğrafı bir arada tutuyordu.

Fotoğrafta altın bukleli hoş bir kız vardı. Bir eli Beatriz'in omzundaydı. Diğer eli fotoğrafı çekmek üzere uzanmıştı. İki sinin de gözleri kapalıydı. Öpüşüyorlardı.

Ana Maria.

Beatriz'in yüz ifadesi hiç görmediğim türdendi: Saf coşku. "Bu kız da kim?" diye mırıldandı Gabriel.

Ne düşündüğünü merak ettim. "Yanında kaldığı ailenin kızı, Santa Cruz'dan arkadaşı."

"Arkadaşı," diye mırıldandı Gabriel. Önce Beatriz'in bir kızı öpmesine tepki verdiğini sandım. Ama parmağının ucunu fotoğrafın ortasındaki seloteypte gezdirdiğinde kızının kalbini resmi yırttıracak ve ardından umutsuzca tekrar yapıştırtacak kadar kıran kişiye öfkелendiğini kavradım. "Okulu kapanınca Beatriz buraya dönmek için yalvarmıştı. Sebebi bu mu?"

Gabriel'in önemsiz ayrıntıları kenara atıvermesine hayran kalmıştım. Kızının bir kıza âşık olmasının önemi yoktu, kalbinin kırılması önemliydi. Bizim önemsemediği insanlar arasında onu hüsrana uğratan son iki kişi olmamız önemliydi.

Beatriz'in *trizillo*sta söylediklerini hatırladım.

Koşulsuz sevgi palavra. Beni sevdi ama öyle sevmeydi.

Bırakıvermek nasıl bir şey, öğrenmek istedim.

"Gabriel," dedim. "Nereye gittiğini biliyorum galiba."

Trizillos Gabriel'in çiftliğinden çok uzakta değildi. Ciple gidebildiğimiz kadar yakınına gittikten sonra indik, Gabriel tırmanma ipleri ve diğer malzemeleri omuzlandı. İlerlerken seslenmeye başladım ama cevap gelmedi.

Merdivenin kuyuda ne kadar derine indiğini, karanlığı düşündüm. Beatriz ne kadar derine düşebilirdi acaba?

Abuela'nın mucize madalyonunu elime dolayarak dua ettim.

"Beatriz!" diye bağırdım bir daha.

Çalıların arasından esen rüzgar saçlarımı yüzüme savururken Gabriel sağlam bir ağaç bulup ipin ucunu doladı, birkaç sıkı düğüm attı. Gökte dans eden pofuduk bulutları ve cıvıltı senfonisiyle haksızlık denecek kadar güzel bir gündü. Üç volkanik tünelin ağzında duruyordum. Beatriz buradaysa herhangi birinde olabilirdi.

Herhangi birinin dibinde.

“İniyorum ben,” dedim.

“Ne?” İple uğraşırken başını kaldırdı. “Diana, bekle...”

Bekleyemezdim. Beatriz’le indiğimiz tünelin merdiveninden, karanlığa gözlerimin alışması için yavaşça inmeye başladım. Güneş ışınları taşlarda altın parıltılar saçıyordu. Taş gırtlığın derinlerine doğru devam ettim.

Tek ses, ritmik bir damlamaydı. Şıp. Şıp.

Derken boğuk bir hıçkırık duydum.

“Beatriz?” dedim hızlanarak. “Gabriel!” diye seslendim. “Buraya!” Aceleden ayağım kaydı, durdum. “Dayan, geliyorum.”

Sesi bir an sonra geldi. “Git buradan,” dedi Beatriz, hıçkırarak.

Sözleri vücutsuz hayaletler gibi süzülüyordu. Aşağıya bakıyor, hâlâ onu göremiyordum. “Gördüklerine bozulduğunu biliyordum,” dedim inmeye devam ederken. İndim, indim, merdiven bitti ama Beatriz hâlâ görünürde yoktu. Kırıklar içindeki vücudunu görecektim miyim heyecanımla baktım aşağı.

“Hiç konuşmamalıydım senle,” dedi Beatriz. Göremiyordum onu; kaskatı kesilip sesin yankılanışına kulak kabarttım. Hafif hıçkırıklarını takip etmeye çalıştım ve gördüm: Gölge-ler içinde kımıldayan bir gölge. Kuyunun karşı tarafındaki diğer merdivene tutunmuştu. Başkalarının geride bıraktığı birkaç boş ip sallanıyordu.

“Önemseyeceğini sandım. İçten olduğunu sandım. Ama sen de böyle şeyler söyleyip giden diğer herkes gibisin.”

“Benim için önemlisin, Beatriz,” dedim usulca. “Ama eninde sonunda gidecektim, biliyorsun.”

“Babama vermeden önce de söyledin mi bunu yoksa sonrasına mı bıraktın?”

Yüzümü buruşturdum. “Planladığım bir şey değildi o.”

“Ya, ya... Konuştukça batıyorsun.”

“Konu o değil. Sensin,” dedim. “Seni önemsiyorum, Beatriz. Cidden.”

Hıçkırıkları arttı. “Yalan söyleme artık. Yeter artık...”

Botlu ayaklar yanımda belirirken merdiven sarsıldı. Gabriel, “Yalan söylemiyor, Beatriz,” diyerek kızıyla aramdaki alana girdi. Vücuduna sardığı tırmanma ipi, yukarıdaki dünyayla bağlantısıydı. İp gergindi ve ağırlığını taşıyamayacak kadar ince görünüyordu. Koparsa Beatriz’le üzerinde durduğumuz iki merdiveni de yakalayamayacak mesafedeydi. “Birini önem-sersen... oluverir böyle,” dedi sakın bir sesle. “Hiçbirimiz kimi seveceğimizi seçemeyiz.”

Nefesimi tuttum. İkimizden mi bahsediyordu? Beatriz’le Ana Maria’dan mı? Kendisi ve eski eşinden mi?

Konuşurken ağırlığını kaydırды ve kaygan duvar üzerinde dengeyi sağlamak için ayaklarını eğdi. Ürküp aceleci bir şey yapmaması için yavaş yavaş Beatriz’e yaklaşmaya çalışıyordu.

“Bensiz rahat ederdiniz,” dedi Beatriz, boğuk hıçkırıklar arasında. “Herkes ederdi...”

Gabriel başını salladı. “Öyle hissetsen bile yalnız değilsin. Ben de yalnız olmak istemiyorum.” Yutkundü. “Seni de kaybedemem.”

Beatriz kımıldamadı. “Kim olduğumu bile bilmiyorsun,” dedi, utancın alçalttığı sesiyle.

Nefesleri yankılanıyordu.

“Biliyorum,” dedi Gabriel. “Bebegimsin sen benim. Başka ne olduğun...ya da olmadığın umurumda değil.”

Parmakları boşluğa uzanıyordu.

Beatriz karşılık verdi. Bir an sonrasında Gabriel kızını kollarının arasına almış, ipi bacaklarına doluyordu. İspanyolca bir şey fısıldadı, Beatriz titrek nefeslerle dönüp omuzlarına sarıldı.

Yavaşça yükseldik ışığa doğru.

İzleyen saat bulanık bir resim gibi geçti. Gabriel beni geri götürürken çiftlikte yalnız bırakmak istemediği için Beatriz’i de Abuela’ya götürdük. Abuela torununun kızını görünce gözyaşlarına

boğuldu, bir şeyler söylemeye başladı. Beatriz hâlâ ağlamaklı, sessiz ve mahcuptu. Gabriel yapması gerektiği üzere tüm dikkatini ona vermişti.

Abuela'nın evinden çaktırmadan kendi tarafıma gittim, bahçeyi plajdan ayıran alçak duvara oturdum. Aile içinde yara sarılıyordu, oraya ait değildim.

Ama...

Nereye ait olduğumu merak etmeye başlamıştım artık.

Beatriz'in çekmecesindeki yollanmamış kartpostalları düşündüm. Finn'in bilmesini istediğim şeyleri... Finn'e asla söylemeyeceğim şeyleri...

Duvar da ne kadar oturduğuma emin değildim ama güneş alçalmaya, deniz ardında hazinelerini bırakarak çekilmeye başlamıştı: deniz yıldızları, sedefli kabuklar ve deniz kızlarının saçları gibi birbirine dolanmış yosunlar.

Gabriel'in geldiğini daha ağzını açamadan hissettim. O varken hava... uzam farklılaşıyordu. Elektrik yükleniyordu adeta. Yanıma gelmeden durup gözlerini turuncu ufuk hattına çevirdi. Başımı hafifçe çevirerek varlığını fark ettiğimi gösterdim. "Nasıl vaziyet?"

"Uyudu," dedi, biraz ilerledi. Meltem, yüzünü görmek için yanıp tutuşmuşçasına savuruyordu saçlarını.

Yanıma oturdu, kolunu kendine çektiği bacağına dayadı. "İyi olduğunu bilmek isteyeceğini düşündüm," dedi.

"İsterim tabii."

"Konuştuk biraz," dedi duraksayarak.

"Okul hakkında mı?" *Ana Maria hakkında.*

"Her şey hakkında." Bana baktı. "Bu gece yanında kalacağım." Yanakları hafifçe kızardı. "Şey düşünmeni istemedim—"

"Öyle bir beklentim—"

"Şeyden değil yani—"

Sustuk. "İyi bir babasın sen, Gabriel," dedim usulca. "Sevdiklerini koruyorsun. Ondan hiç şüphe etme."

İltifattan utandı, bakışlarını kaçırdı. “Adını ben koydum... Luz o sıralar takıntı yaptığı pembe diziden bir isim istedi ama ben Beatriz’de ısrarcıydım. Olacakları bilmişim sanki...”

“Nasıl yani?”

“Beatriz, cehennemde yol alırken Dante’nin dayanmasını sağlayan kişiydi... Ne zaman ıstıraba düşsem beni çekip çıkaran hep Beatriz’im oldu.”

Söyledikleri içimdeki öyle hassas, öyle yaralı bir şeyi çekti ki tepkimi inceleyeceğime dalga geçtim. “Şaşırdım.”

“Kızımın adını Beatriz koymama mı?”

“*İlahi Komedya*’yı okumana.”

Hafifçe gülümsedi. “Bana dair öğreneceğin çok şey var daha,” dedi ama sesinde keder vardı çünkü öğrenmeyeceğimi ikimiz de biliyorduk.

Ayağa kalkarak okyanus manzaramın önüne geçti. Yüzümü avuçladı, alnımdan öptü. “İyi geceler, Diana,” diyerek beni yıldızlar ve dalgalarla baş başa bıraktı.

Geceye yorgan gibi sarındım. New York’u, Finn’i ve anemi düşündüm. Yarı resmî ayakkabıları, Finn’in nöbetçi olmadığı pazar sabahları en sevdiğimiz kafede kahvaltı etmemizi, iç çamaşırı çekmecesinin en dibine sakladığı mavi Tiffany kutusunu. Metroya yetiştiğimde aldığım rahat nefesi, sabah karşı üçte canım çektiği için aldığım pastayı, almaya gücümüzün yetmediği evlere bakarak emlakçı sitelerinde saatler harcamışımı. Daha iyi bir şeye kavuşma arzusuyla koşuşturan, gündüzlerini uyurgezerlikle geçirmeyen her türden insanla dolu Manhattan adasını... Ama hepsi bir ömür uzakta geliyordu şimdi.

Ardından zamandan bol bir şey bulunmayan bu adayı düşündüm. Değişimin yavaşça ve kaçınılmaz geldiği bu adayı.

Burada kendimi koşturmacalar ve görevler arasında kaybedemiyor, kalabalığa karışamıyordum. Koşturmak yerine yürümek zorundaydım ve bunun sonucunda daha önce yanından

geçip gittiğim şeyleri görebiliyordum. Bir yengecin yeni kabuk çıkarması, şafak mucizesi, bir kaktüs çiçeğinin cıfcaflı açışı...

Meşguliyet, sahip olmadığınız şeylere o kadar odaklanıp ne yaptığınızı asla fark etmemenizi ifade eden bir örtüydü sadece.

Bir savunma mekanizmasıydı... Çünkü koşuşturmayı bırakır, duraklarsanız tüm o şeyleri ne demeye istediğinizi sandığınızı merak etmeye başlardınız.

Gökle denizi ayıramıyordum artık ama dalgaları duyabiliyordum. Görüşü kaybedip içgörüyü kazanmak...

Galápagos tatili için yer ayırttığımızda seyahat acentesindeki kadın hayatımızı değiştirecek bir deneyim yaşayacağımızı söylemişti.

Haberi bile yokmuş meğer.

FColson@nyp.org

Alıcı: DOTOole@gmail.com

Covid yoğun bakım ünitesinde bir hasta entübasyondan çıkarıldığında hoparlörlerden hep "Here Comes The Sun" çalmaya başlıyor. Açlık Oyunları filmi gibi ama tersine. Hepimiz yaptığımız şeye ara verip kafalarımızı kaldırıyoruz. Şarkıyı hiç duymadan günler geçirdiğimiz de oluyor.

Bugün, 36 saat sonra hastaneden çıktığımızda, dışarıda morga koyamadığımız ölümler için getirilmiş bir donduruculu kamyon vardı.

O insanların hepsinin acil servise bir iki günde toparlanacaklarını düşünerek geldiklerine bahse girerim.

Beş gündür ne Gabriel'ı ne de Beatriz'i gördüm. Abuela bile ortada yoktu, birlikte çiftlikte olduklarını varsayıyordum. Kendimi rahatlamış hissetmemin tamamen Beatriz'in yardım alması yüzünden olduğuna, Gabriel'dan uzak kalabilmem olmadığına çok kolay ikna olmuşum. İşin aslı, ona ne söyleyebileceğimi bilmiyordum. *Hataydı* kelimesi dilimin ucunda acı bir tat bırakıyordu

ama neyi kastettiğinden emin değildim: Gabriel’la beraber olduğum geceyi mi yoksa o geceye varan onca yılı mı?

Kısacası dairemden çıkıp Gabriel’ı her görmeyişim bir ertelemeydi. Onu görmezsem hiçbir şey olmamış gibi davranabiliyor, yaptığımın sonuçlarıyla yüzleşmeyi erteleyebiliyordum.

Bu günlerden birinde bir kez daha şebeke mucizesi bulmak umuduyla Gözyaşı Duvarı’na gittim. Bağlantıyı işaret eden çizgiler belirince önce huzurevini arayarak annemin kremasyonunu ayarladım ve ülke dışında mahsur kaldığımı anlattım. Ardından Finn’i aradım, doğrudan telesekreter çıktı. *Benim, dedim. Kartpostallar yolladım ama... sana ulaşmadı hiçbiri. Sadece seni düşündüğümü söylemek istedim.* Başka şey söyleyebilecek kadar güvenemedim kendime.

Bir diğer güneşli, harika gün mayomu giyip şnorkel ve maskeli alarak Puerto Villamil sokaklarından bir kez daha Concha de Perla’ya yöneldim. Yasakları diğer herkes gibi tavsatan birkaç dükkân sahibiyile selamlaştım. Bazıları *feriaya* gelip sonradan dükkânlarına astıkları portrelerine karşılık güneş kremi, mısır gevreği ve taze tortilla vermişti.

Concha Perla’ya vardığımda iskeledeki banklardan birinde kocaman bir denizaslanı yatıyordu. Yaklaştığımı fark edince başını kaldırdı, bıyıklarını titretti ve yatıp şekerlemesine geri döndü. Soyunup mayomla kaldım, merdivenden okyanusa indim, maskemi takıp kuvvetli kulaçlarla gölcüğün ortasına yüzdüm.

Göz ucumda kocaman, karanlık bir şekil belirdi. Dönüp bakınca benle paralel yüzen bir manta gördüm. Kanatları, dans pistini süpüren etek uçları misali süründü, herhangi bir tehlike arz etmediğine beni ikan etmek istemiş gibi hafifçe parmaklarına dokundu. Bir mantarın yumuşak, kadifemsi kısmına dokunmak gibiydi.

Bir süre sırtüstü uzanıp güneşi yüzümde hissettim, ardından tembel kulaçlarla sırtüstü yüzerek iskeleye yöneldim.

Bir kez daha Beatriz oturuyordu iskelede.

Her zamanki svetşörtü yoktu üzerinde. Gümüşi çiziklerle dolu kolları çıplaktı. Ben basamakları çıkıp maskemi, şnorkelemi çıkarıp saçımdan su sıkarken dizlerine sarılarak bekledi. Yanına oturdum. “İyi misin?” dedim.

“Evet,” diyerek kucağına baktı.

Gergin bir sessizlik çöktü. Beatriz’le geçirdiğim onca zaman boyunca söyleyecek bir şeyimizin olmadığı hiç olmamıştı.

“Gördüğün... babanla ben...” Başımı salladım. “Evde beni bekleyen biri var, biliyorsun. O şey... olmamalıydı. Özür dilerim.”

Beatriz tırnak ucuyla tahtadaki bir çıkıntıyı tırmaladı. “Ben de özür dilerim. Kartpostallarını yollamadığım için.”

Bana neden yalan söylediğini epey düşünmüştüm. Kötü niyetli bir şey olduğunu sanmıyordum. Daha çok, bana sırrını açtıktan sonra beni kendine saklamak istemişti gibi bir şey... babasıyla beni yatakta bulunca şok geçirmesi için daha da büyük bir sebepti bu tabii.

Güvenmişti bana. Finn’in güvendiği gibi.

Birden midem bulandı. Finn’e itiraf etmeyi, Gabriel’la yaşadıklarımızı konuşmayı istemememden daha da fazla istemiyordum çünkü.

Beatriz bana baktı. “Babama Ana Maria’dan bahsettim.”

“Nasıl gitti?”

“Kafamda kurduğum kadar kötü gitmedi,” dedi.

“Zihin acayip bir şey,” dedim.

Düşündü. “Boşuna endişelenmişim diyemem,” dedi. “Dünyada kızlardan hoşlandığım için benden nefret edecek çok insan var. Babam onlardan biri değil.” Başını öne eğdi. “Ana Maria’ya üzülüyorum. Ebeveyni babam gibi değil, o yüzden hep numara yapmak zorunda. Kendine karşı bile.”

Ne diyeceğimi bilemedim. Haklıydı. Dünya berbat bir yer olabiliyordu ve hiç kimse bunu öğrenemeyecek kadar genç değildi...

“Okula dönmeyeceğim,” dedi Beatriz. “Babam buradan çevrimiçi ders almama izin vereceğini söyledi. Ama karşılığında bir terapistle görüşmeye söz vermem gerekti. Dün ilk defa Zoom’da görüştük.” Yüzünü ekşitti. “Sandığım kadar kötü çıkmayan bir şey daha...”

“Çevrimiçi okul mu?” dedim. “Zoom mu?”

“Doğru dürüst sinyal alabilmek için babam Elena’ya ödeme yapıp aptal otelini açtırdı,” diye açıkladı Beatriz.

Kaş kaldırdım. “Neyle yaptı ödemeyi?”

Beatriz sırtıttı, sırtıttım ve gülmeye başladık. Kolumu omzuna attım, başını omzuma yasladı. Uzakta oynayan denizsazanını seyre daldık.

“Biliyorsun,” dedi Beatriz, “kalabilirsin... Bizle.”

Yanında yumuşacıktım. “Bir ara gerçek hayata dönmem gerekecek.”

Omzumdan kaldırdı başını, üzgün bir bakışla geri çekildi. “Bu hayat,” dedi, “gerçek gelmedi mi hiç?”

Sevgili Finn,

Bu kartpostalı ben geri dönüp elden teslim edene kadar alamaman mümkün. Ama söyleyeceklerim var, bekleyemeyeceğim.

Yaptığımız affedilmez şeyleri çok düşündüm. Öldüğünde annemin yanında olmamam ya da annemin ben büyürken yanımda olmaması gibi. Seni pandemide yapayalnız bırakmam gibi. Beni gitmeye teşvik etmen gibi.

Sonuncusunu epey düşündüm. Beni güvende tutmaya çalıştığını söylediğinde... kendini en akıllıca hareketin bu olacağına ikna etmiştin herhalde. Sağlıklı kalmayı beceremeyeceğimi mi düşündün sahiden? Dünya paramparça olurken sevdiğin kişiden uzak olmanın birlikte olmaktan daha iyi olduğunu mu düşündün sahiden?

Gereğinden fazla düşünüyorum, elbette ama bugünlerde düşünenecek zamanım çok. Seni suçlamıyorum da. Bende yapmama gereken şeyler yaptım, söylememe gereken şeyler söyledim.

Herkes hata yapar, biliyorum ama yakın zamana kadar herkesi hata yapmanın zayıflık olduğu bir standartla değeriendiriyorum. Ben dahil... kendime de batırma ve bir dahakine daha iyisini yapmayı lütetmiyordum. Yoldan çıkmamaya çalışmak, çıkarsam bir daha dönemeyeceğimden kaygılanmak çok yorucu.

Şunu öğrendim: geri dönüp baktığında zırvaladığını görürsen, affedilmez bir şey yaptıysan bu, o feci şey hiç olmayacaktı demek değil. Elbette öbür türlüünü dileyebiliriz ama işlerin plana uygun gitmemesi planda hata olmasından kaynaklanıyor olabilir. Tam anlatamadım. Mesela valizimin kaybolması: Bulan kişi kıyafetlere benden daha mı muhtaçtı acaba? Isabela'ya gelmeseydim Beatriz'e ne olurdu? Kitomi'nin tablosunu kutulayıp depoya kaldırmak yerine şirket için onca hafta tutmasını düşünüyorum. Hastanede kurtardığın insanları ve sonuna dek yanlarında kalıp kurtaramadıklarını. O zaman fark ediyorum işte: Belki her şey berbat değildir. Belki baştan beri yanıldım ve olmam gereken yer burasıydı.

Diana

FColson@nyp.org

Alıcı: DOTOole@gmail.com

Bugün hastanede olanları anlatamayacak kadar yorgunum.

Umarım iyisindir.

Birimiz iyi olmalı.

Gabriel'la yatmamdan iki buçuk hafta sonra koşudan sonra eve geldiğimde kapımın altından atılmış, Playa Barahona diye bir yerde ona katılmamı isteyen bir davet buldum. Gelmeye karar verirsem diye yarın sabah dokuzda dairede bekleyeceğini yazmıştı.

Sonsuza dek saklanmak daha kolaydı ama öyle yapamayacağımı biliyordum. Tarih 9 Mayıs'tı. Neredeyse iki aydır adadaydım. Günün birinde feribot çalışmaya başlayacaktı. Bu kadar ufak bir adada Gabriel'dan uzak duramazdım. Ayrıca konuşma lütü borçluydum ona.

Ertesi sabah cam kapıyı yana iterek açtığımda Gabriel bir termos kahve ve iki paslı bisikletle bekliyordu. “Selam,” dedim.

Gözleri adeta içti beni. “Selam,” dedi.

İçinde hareketini hissettiğiniz bir insandan nasıl utanılabildiğini düşündüm.

Yanaklarım kızarınca lafla kapamaya giriştim. “Bisiklet? Ne kadar uzağa gidiyoruz?”

Ensesini ovuşturdu. “Muro de las Lágrimas’tan uzak, Sierra Negra’dan yakın,” dedi. “Gizli bir yer. Turistlere kapalı. *Yerli-lere de...* Çocukluğumdan beri gitmedim.”

“Yine yasa çiğneme,” dedim gülererek. “Kötü çocuk.”

Gözleri uçu benimskilere.

Dönüp bisikletlerden birini aldım, öksürdüm. “Beatriz’i gördüm,” dedim. “Her şey... yolunda, dedi.”

Gabriel diğer bisikletin gidonunu tutmadan önce bir an baktı bana. Neyi konuşup neyi konuşmayacağımıza dair işaret verdiğimi anlamış gibi kendi kendine kafa sallayarak, “Peki,” dedi. Beatriz’in 2018’de üreme merkezinden çalınan 123 yavru tosağa konusunda söylediklerini ve Abuela’yla maske taksa bile kilisedeki *loteríaya* gidemeyeceği konusunda boşuna didiştiğini anlatarak bisikletle ana yola doğru yürümeye koyuldu. Tozlu patikalarda pedal basarken evin ikinci odasını neredeyse bitirdiğini söyledi ki iyiydi çünkü Beatriz, Santa Cruz’da okul açıldığında geri dönmeyecekti.

Yarım saat kadar konuşmadan bisiklet sürdük.

Gabriel, “Luz, ilk aşkımdı,” dedi aniden. “Sınıfta önümde otururdu. Cesaretimi toplayıp konuşama kadar üç ay boyunca ensesindeki üç çili seyretmiştim.” Yan gözle baktı. “Sen ilk aşkını hatırlıyor musun?”

“Elbette. Adı, Jared’dı; vejetaryendi, beni fark etsin diye bir ay et yememişim.”

Güldü Gabriel. “Oğlanlardan hoşlanma kararı alışını hatırlıyor musun?”

Kaş çattım. “Hayır...”

“Tastamam,” dedi, çenesi gerildi. “Kimse kalbini kıramayacak bir daha kızımın.”

Ah, bu adam... “Sen arkasındayken kim cüret edebilir?”

Göz göze geldik, gözlerimi kaçıramadım ve az daha bir ağaca tosluyordum. Gabriel bisikletinden inerek anın büyüsunü bozdu.

“Saklamamız lazım bunları,” dedi. “Bekçiler görürlerse peşimize düşerler.”

Bisikletini çalıların arasına sokup üzerini yapraklarla örttü, ardından benimkine de aynısını yaptı.

“Ne yapıyoruz şimdi?”

“Yolun kalanını yürüyoruz,” dedi. “Kırk beş dakika daha.”

Yürürken Gabriel güvenli alanına çekti kendini: Çocukluktan bahsetmeye başladı. Küçükken uyku saatinde babası Gabriel’a *Moby Dick* okurmuş çünkü Melville balina avcılığını Galápagos’taki bir gemide öğrenmiş. Melville Galápagos’a “Büyülü Adalar” dermiş. Dediğine göre Barahona’ya en son gittiğinde *Amigos de las Tortugas* (Tosbağa Dostları) adlı, Charles Darwin Araştırma İstasyonu eşliğinde deniz kaplumbağası yuvalarını saymaya giden bir grup çocuğun arasındaymış. Dünyanın her yerinden yardıma gelen gönüllüler varmış ve içlerinden biri, bir Amerikalı, Gabriel’a sörf yapmayı öğretmiş.

Nihayet bir kum tepesine tırmanıp altımızda uzanan sahili gördüğümde nefesim tutuldu. Kükreyen denizi, düzeltilmemiş kumları, sahilin sınırını belirleyen kaktüs ve çalılarıyla el değmemiş, vahşi bir güzellik. Gabriel elini uzattı, kısa bir tereddütten sonra tuttum, patikadan aşağı indik. Yeraltında kısılp kalmış minnacık bir kabarcık gibi bir deliğe basmama için beni sola çekerek, “Dikkatli ol,” dedi. “İşte, bir kaplumbağa yuvası.”

Bakındım ve kumda yirmi kadar daha böyle minik delik gördüm. “Sahi mi?”

“Evet. Kaplumbağalar okyanusta ne kadar uzağa yüzerlerse yüzsünler yumurtlamak için hep aynı sahile dönerler.”

“Nasıl buluyorlar ki yolu?”

“Manyetik alanlar. Sahilin her kısmının temelde kendi parmak izi vardır. Yavrular öğrenir ve belleklerini pusula gibi kullanırlar.”

“Müthişmiş,” dedim.

“Görmeni istememin sebebi bu değil,” dedi Gabriel. İleride, suya doğru uzanan, kımıldayan bir çizgi vardı. “Dişi yumurtladıktan sonra —bir seferde yüz kadar yumurtlar— çekip gider.” Bana baktı. “Yumurtalarla ilgilenmek için geri dönmez.”

Anneme dair en berrak anım, evden ufak bir valizle çıkışıydı.

“İki ay sonra,” dedi Gabriel, “yumurtalar gece vakti çatlar. Yavrular şahinlere, yengeçlere ve su kuşlarına yakalanmadan okyanusa ulaşmak zorundadırlar. Tek rehberleri, ayın sudaki yansımasıdır.” Yanımda duruyor, adeta alev saçıyordu. “Hepsi erişemez ama Diana... en güçlüleri okyanusa erişir.”

Gözlerim dolunca başımı çevirdim, bir iki adım öne ilerlerken Gabriel kolumdan yakalayıp geri çekti. “*Cuidado*,” dedi, bakışlarının yöneldiği tarafa bakınca iki adım daha atsam töslayacağım zehirli elma ağacını gördüm.

Gülüşüme hıçkırık karıştı.

Kolumu tutan eli gevşedi. “Konuşmayacak mıyız?”

“Yapamam,” dedim ve çıkarımları, anlamları çözmeyi ona bıraktım.

Başıyla onaylayarak bıraktı kolumu. Kaplumbağa yuvarına basmamaya dikkat ederek yürümeye başladık. “O zaman ben konuşurum,” dedi. “Hayatımda pek az defa her şey yolunda gitti, olmam gereken yerde olduğumu hissettim. Biri, Beatriz’in doğumuydu. Biri, San Cristóbal yakınlarındaki kayalıklarda dalarken elli çekiç balığı görmemdi. Biri, yanardağın ayaklarımın altında harekete geçiydi.” Göz göze geldik. “Biri de seninleyken...”

Normal bir zamanda olsaydık keşke. Sıradan bir turist olsaydım keşke. Evde beni bekleyen bir hayat ve bir sevgili olmasaydı keşke. İç çektim. “Gabriel,” diye başladım ama başını salladı.

“Bir şey demene gerek yok.”

Elimi uzatıp elini tuttu. Kenetlenen parmaklarımıza baktım. “Benle yüzer misin?” dedim.

Kabul etti, sahile döndük. Üstümü çıkarıp suya girdim. Gabriel bilerek su sıçratarak yanımdan geçti, güldüm. Daldı, saçlarından damlalar savurarak çıktı, üzerime su fırlattı.

“Pişman olacaksın,” diyerek daldım suya.

Yaptığımız şey bir çeşit vaftizdi, biliyorduk. Sayfayı çevirip yeni baştan, arkadaş olarak başlamanın bir yoluydu çünkü tek seçeneğimiz buydu.

Su insanı tazeleyecek kadar serindi. Gözlerim tuzdan yanıyor, saçlarım sırtımda birbirine karışıyordu. Gabriel arada dalıyor, bir denizyıldızı veya mercan çıkarıp gösteriyor, ardından tekrar denize bırakıyordu.

Gabriel’ı ne zaman gözden yitirdim, emin değildim. Bir an başını gördüm, ardından kayboldu. Döndüm, sahile doğru yüzmeye çalıştım ama çok geçmeden ilerleyemediğimi fark ettim. Ne kadar güçlü kulaç atarsam atayım açığa doğru çekiliyordum.

“Gabriel?” diye seslendim, ağzıma su doldu. “Gabriel!”

“Diana?” Sesini duyduktan sonra gördüm onu. Uzaklarda bir topluiğne başı kadardı. Nasıl o kadar uzaklaşabilmiştik?

“Geri dönemiyorum!” diye bağırdım.

Ellerini ağzının etrafına boru yaparak, “Akıntıyla yüz! Çapraz yüz!” dedi. “Karşı koymaya çalışma!”

Beni açığa süren bir akıntıya kapıldığımı kavramıştım. Aklıma Gabriel’in geri dönmeyen balıkçı arkadaşları geldi. Okyanusun altındaki akıntıyla uzaklaşan babası... Kalbim iyice güm-bürdüyordu artık.

Derin bir nefes alıp azimle kulaç attım ama başımı kaldırıp baktığımda kıyıya yaklaşamadığımı gördüm. Tek fark, Gabriel’in akıntıyla bana doğru, adeta insanüstü bir hızla yüzerek gelmesiydi.

Beni kurtarmaya çalışıyordu.

Çok uzun gibi geldi ama birkaç dakika içinde yanıma ulaştı. Beni tutmak için uzandı, parmakları mucize madalyonu yakaladı

ama madalyonun ipi koptu, dibe yuvarlandı ve ben biraz daha uzağa sürüklendim. Çırpınarak, “Gabriel!” diye haykırdım. Uzanabileceğim mesafeye gelir gelmez sarılıp panikle sarmaşık gibi dolandım vücuduna. Beni suya batırıp çıkardı.

Gözlerimi kırıştıtararak öksürdüm. Dikkatimi toplamayı başaran Gabriel omuzlarımı tuttu. “Dayan. Bana bak. Başaracaksın,” dedi.

Bir kolunu bana dolayıp tek kulaçla yüzmeye başladı ama çok geçmeden kulaçlarının yavaşladığını, vücudunun ağırlaştığını fark ettim.

Tanrım... Başına bir daha geliyor olamaz bu...

Parmakları belimde gergin, beni bırakmamaya çalışıyordu. Ama gücünü kaybetmeye başladığını görebiliyordum. Tek başına bu cehennem akıntısından kurtulabilirdi belki ama ağırlığım, enerjisini tüketiyordu işte. Ben kurtarmaya çalışırsa ikimiz de boğulacaktık. Yapabileceğim tek şeyi yaptım.

Kurtuldum elinden.

Akıntı derhal, sersemletici bir hızla çekip aldı beni. Gabriel adımı haykırarak sağa sola dönüyordu.

Bu kadar açıkta dalgalar da büyüktü, başımın üzerinden aşıyorlardı. Gabriel’a her cevap vermeye kalkışım da daha fazla su yutuyordum.

Boğazıma dokunduğunda söyledikleri geldi aklıma. İnsanların evrimle geliştirdiği soluk boruları, birbirimize verdiğimiz sözler, o sözler yüzünden çektiğimiz dertler...

Boğulmanın en zor tarafının son an olduğunu duymuştum. Akciğerlerinizin patlamak üzere olduğu, hava almaya çalışırken sudan başkasını bulamadığınız an...

Vücutlarımızın kaçınılmazla mücadele etmeye çalışması...

Huzura ermenin tek yolunun pes etmek olduğunu da duymuştum...

YEDİ

İmdat

SEKİZ

Dayan. Bana bak. Kurtulacaksın, Diana.

DOKUZ

Nerede olduğunu biliyor musun?
Sesim nerede benim

ON

Elimi sıkabilir misin? Ayak parmaklarını oynatabilir misin?

Nerede olduğunu biliyor musun?

Gabriel nerede

ON BİR

“**E**vet için bir kere kırp gözünü.” Duydum. “Hayır için iki kere. Konuşmaya çalışma.”

Çok parlaktı. Gözlerimi kapamalıydim.

“Şu anda nerede olduğunu biliyor musun?”

Boğazımda bir şey vardı. Bir çeşit boru. Makinelerin tıkr-tılarını, vınlamalarını duyuyordum. Bir hastaneydi burası. Bir kere göz kırptım.

“Tamam, Dina. Öksür lütfen.”

Denediğim anda boru peyderpey kayarak çıkmaya başladı; boğazım ağrıyordu ve çok ama çok kuruydu... Öksürdüm, öksürdüm ve nefes alamayışımı hatırladım. Gözlerim, odamın cam penceresine odaklandı. Harfler tersti, dışarıdan gelenlere hitaben yazılmışlardı, tersten okumaya çalıştım.

COVID+

Bir elimi tutuyor, sıkıyordu. Yüzümü çevirmek için tüm gücümü kullandım.

Ağzını ve burnunu kapayan bir maske takmış, astronot gibi giyinmişti. Saydam plastik kalkanın ardındaki gözlerden yaşlar süzülüyordu. “İyileşeceksin,” dedi Finn, ağlayarak.

Burada olmamalıydı ama...

İçeri girebilmek için hemşireye yalvardığını çünkü hastanesinde olsam da hastası olmadığımı ve artık yoğun bakıma

ziyaretçi alınmadığını söyledi. Herkesin ödünü patlatmışım. Beş gündür ventilasyondaymışım. Dün spontan solunum denemesi için ventilasyonu azalttıklarında gaz değerlerimin entübasyondan çıkarılacak kadar düzeldiğini görmüşler.

Söylediklerinin hiçbirini almıyordu aklım.

Bir hemşire kapıdan başını uzatıp bileğini işaret etti. Vakti doldu. Finn alnımı okşadı. “Birilerinin başı derde girmeden gitmem lazım,” dedi.

“Dur.” Çatlaktı sesim. Çok sorum vardı ama en önemlisi çıktı ağzımdan. “Gabriel.”

Finn’in kaşları çatıldı. “Kim?”

“Suda, benleydi...” Zorla konuşuyordum. “Kurtuldu mu?” Havayı harap akciğerlerime çektim; cam kırıkları batıyordu sanki içime.

Finn usulca, “Pek çok Covid hastası ventilasyondan çıkarılırken sanrı görüyor,” dedi.

Pek çok... ne?

“Bu kadar uzun süre sakinleştirici altında tutulunca kafanın karışması normal.”

Kafam karışık değildi. Hepsini hatırlıyordum... Beni açığa sürükleyen akıntıyı, genzimi yakan tuzu, Gabriel’ı bıraktığım ânı...

Finn’in beyaz doktor önlüğünün koluna yapıştım. Azıcık hareket bile gücümü tüketiyordu. “Nasıl geldim buraya ben?”

Bulut indi gözlerine. “Ambulansla,” diye mırıldandı. “Diş fırçalarken bayılınca sandım ki—”

“Hayır,” dedim lafını keserek. “Galápagos’tan nasıl geldim buraya?”

Finn gözlerini kırıştırdı. “Diana,” dedi, “Galápagos’a gitmedin sen.”

2

.....

✶

ON İKİ

Daha sonraları biri ventilasyondan çıkarılmak istendiğinde hazır olup olmadığını ölçmenin bir kısaltması vardı: MOVE. Mental durum, oksijenasyon, ventilasyon ve ekspektorasyon. Hastanın bilgiyi işleyebilmesi ve cevap verebilmesi için beyindeki damarlar oksijen almalı ve yaymalıydı. Oksijen seviyesi yüzde doksanda olmalı, hasta ventilatörden daha güçlü soluk alıp verebilmeliydi. Boru çıkarıldığında kendi tükürüğünde boğulmaması için hastanın öksürebildiğinden emin olunmalıydı.

Tüm bunları saptamak için spontan solunum denemesi yapılıyordu. Hasta önce ne kadar nefes alabildiğini görmek için basınç destek moduna alınıyordu. Ardından damarlarına verilen sakinleştirici azaltıldığında uyanıp uyanamayacağını görmek için spontan uyandırma denemesi geliyordu. Sonunda da spontan solunum denemesi için basınç desteği kapatılıyordu. Hasta düşük karbon seviyelerini koruyabilirse ekstübasyona hazır demekti.

Bu işleme sedasyon tatili deniyordu.

Hemşirem Syreta'ya göre yaptığım tek tatil buydu.

Çoğu zaman yalnızdım ama sanki sürekli birileri kapımın önünde dolanıyor, içeri bakıyordu. Syreta geldiğinde sebebini sordum, bir başarı hikâyesi olduğumu ve personelin elinde benimki gibi kıymetli çok az şey olduğunu söyledi.

Syreta kendimi bunalmış hissetmemin normal olduğunu söylüyordu. Kendi başıma doğrulup oturamıyordum. Yememe veya içmeme izin yoktu; burnuma bir besleme tüpü takılıydı ve yutma testi denen şeye kadar takılı kalacaktı. Yetişkin bezi vardı altımda. Ama bunların hiçbirisi, herkesin bana bunların gerçek olduğunu söylemesi kadar sinir bozucu değildi: astronot kıyafetli tıbbi ekip, vücudumun bozukluğu, okullar ve iş yerlerinin kapalı olduğunu, binlerce kişinin öldüğünü bildiren televizyon haberleri...

Daha dün Isabela'daydım ve az daha boğuluyordum.

Ama buna inanan tek kişiydim.

Syreta Galápagos'tan bahsettiğimde gözünü dahi kırpmadı. “Başka bir hastam penceresinde iki pelüş hayvancık bulunduğuna, odasından her çıkışında ona el salladıklarına inanıyordu.” Kaşını kaldırdı. “Penceresinde oyuncak hayvan yoktu. Odasında pencere bile yoktu.”

“Anlamıyorsun... Oradaydım ben. İnsanlarla tanıştım, arkadaş edindim ve... bir yanardağa tırmandım ve... yüzdüm...” Komodinde duran telefonuma uzandım ama öyle ağır geldi ki tutamadım. Syreta battaniyenin arasında bulup verdi. “Fotoğraflar var. Finn’e göstermek istediğim denizaslanları, mavi ayaklı sümsük kuşları...”

Başparmağımla ekranı kaydırarak aradım ama telefonumdaki son fotoğraf, haftalar öncesinden kalma Kitomi İto'nun tablosuydu.

Ekrandaki tarihi o an fark ettim.

“Bugün Mart'ın yirmi dördü olamaz,” dedim, sis gibi basan düşünceyle. “İki aydır yoktum ben... Doğum günümü orada kutladım.”

“Yine kutlayacaksın o zaman.”

“Halüsinasyon değildi,” diye itiraz ettim. “Tüm bunlardan çok daha gerçek geliyordu...”

“Açıkçası,” dedi Syreta, “şanslısın.”

Covid yoğun bakım ünitesi veba koğuğu gibiydi. Odama girmesine izin verilenler sadece doktorum, Syreta ve gece hemşiresi Betty'ydi; ihtisas öğrencileri bile turlarında benle camın ardından konuşabiliyordu. Personel sayısı hasta sayısının çok gerisindeydi. Zamanımın yüzde doksanında istediğimi yapmayan bir vücutta hapis, yapayalınızdim.

Pencereden bakıp duruyordum ama nihayetinde kavanoza kapatılmış bir böcektim; arada gelip bakanlar artık alanlarını işgal etmememden memnundu.

Feci susamıştım ve kimse su vermiyordu. Aylarca ağzımı kapayamadan rüzgâr tüneline bırakılmış gibiydim. Dudaklarım çatlak, boğazım çöldü.

Hâlâ burnumdan oksijen veriliyordu.

Hastalanışımı hiç hatırlamıyordum.

Hatırladığım, capcanlı hatırladığım, *trizillo*staki kayalık duvarların parıltıları, Puerto Villamil rıhtımındaki tuz ve balık kokuları, güneşte ısınmış papayanın tadı ve Abuela'nın İspanyolca konuşmasındaki yumuşak kıvrımlardı.

Kumsalda oturan Beatriz'in parmaklarının arasından damlayan ıslak kumu hatırlıyordum.

Gabriel'in okyanusta yüzüşünü, bana su atarken sırtışını hatırlıyordum.

Onları her düşünüşümde ağlamaya başlıyordum. Buradaki herkese göre hiç var olmamış insanlar için ağlıyordum.

Tek açıklama, virüse yakalanmama ilaveten aklımı da kaçırmamdı.

Nefes almaya çalıştığımda ve alamadığımda, hasta vücudumun ağırlığını hissettiğimde herkesin ne kadar hasta olduğumu söylemesine inanmam gerektiğini fark ediyordum. Ama hastaymışım gibi gelmiyordu işte. Sadece gerçekliğim... değişmiş gibi geliyordu.

Aile geçmişinde hiç Çinli bulunmayan, hayatında Çin'e gitmemiş insanların tıbbi uyutulmadan uyandıklarında akıcı Çince

konuştuklarına, komadan çıktığında keman isteyen ve sonrasında kapalı gişe konserler veren adama dair vakalar okumuştum. Bu tür öykülere genelde pek inanmazdım çünkü gerçek olamayacak kadar çılgınca gelirlerdi. Yeni bir dil veya müzikal yetenek sahibi olmamıştım belki ama geçen iki aya dair anıların deliryum sonucu olmadıklarına hayatım üzerine bahse girebilirdim. *Oradaydım* ben, biliyordum.

Orası *neresiye*...

Heyecanlanınca nabzım tavan yaptı, Betty içeri geldi. Odada bir başka insanın bulunmasına öyle müteşekkirdim ki hasta numarası yapmanın yalnızlığını azaltacağını düşünmeye başladım.

“Yeterince oksijen alamayınca ne oluyor?” diye sordum.

Derhal oksijen sayılarıma baktı. İstikrarlıydılar. “İyisin,” dedi Betty.

“*şimdi*,” dedim. “Ama önceden çok fenaymışım ki ventilasyona bağlamışlar, değil mi? Ya ventilasyon beynimi... kalıcı olarak bozduysa?”

Betty’nin bakışları yumuşadı. “Covid sisi sahici bir şey,” dedi. “Düşüncelerini toplamakta zorlanıyor veya cümlelerin sonunu daha söylemeden hatırlıyorsan onlar beyin hasarı anlamına gelmiyor. Sadece bir... artçı etki.”

“Sorun *hatırlamamak* değil,” dedi. “*Hatırlamak*. Herkes hastanede yattığımı ve Covid olduğumu söylüyor ama ben bunları hiç hatırlamıyorum. Kendime dair tüm hatırladığım başka bir ülkede, hayal ürünü olduklarını söylediğiniz insanlarla olmam.” Sesim gözyaşlarıyla yüklüydü; Betty’nin yüzünde acıma görmek, gerçeklikten kopmuş bir hasta olarak görölmek istemiyordum. Tek istediğim, birini bana inanmasıydı.

“Nöbetçi doktoru çağırayım,” dedi Betty. “Yoğun bakım-cıların işi bu. Seninki gibi bir deneyimden geçmiş kişi muhtemelen TSSB yaşıyordur. Rahatlatan için birtakım ilaçlar—”

“Hayır,” dedim lafını keserek. “İlaç istemem.” Beni zombiye dönüştürecek bir ilaç yüzünden kaybetmek istemiyordum anılarımı. Belleğimin silinmesini istemiyordum.

Hele de öyleymiş gibi hissederken.

Betty, doktor çağırma teklifini reddedince Finn’e ulaşmayı denememizi önerdi. Telefonumla aradı ama Finn açmadı. Ama on dakika sonra odamın camını tıklattı. Onu görünce, beni önemseyen birini görünce rahatladım. Elimle gelmesini işaret ettim ama başını salladı. Telefon işareti yaptı ve Betty’ye seslendi. Betty odama girip telefonu tuttu; kollarım öyle halsizdi ki kendim kaldıramıyordum telefonu.

“Selam,” dedi Finn. “Duyduğuma göre hastamız huysuzmuş biraz.”

“Huysuz değil,” dedim. “Sadece... azıcık bozuk ve çok ama çok yalnız.”

“Teselli edecekse yalıtılma işe yarıyor gibi çünkü çok daha iyi görünüyorsun.”

“Yalancı,” diye mırıldandım, camın ardından göz kırptı.

Gerçek bunlar, dedim kendi kendime. Finn gerçek.

Ama bu beyanatın diğer yüzünün de farkındaydım: Gabriel gerçek değildi.

“Finn,” dedim, “neyin gerçek olduğunu, neyin olmadığını ayırt edemediğimi söylesem ne dersin?”

Hemen cevap vermedi. “Yeni... epizodlar mı geçirdin?”

Halüsinasyon dememeye çalışıyordu, anlamıştım. “Hayır,” dedim. Söylemediğim, bugün gözümü her kapatışında dün olduğum yere dönmeyi beklememdi.

Bilincim bunun gerçek olduğunu söylese bile baştan başlamak, geri dönmek istiyordum.

“Hemşiren biraz gerildiğini söyledi,” dedi Finn.

Gözlerim doldu. “Kimse bir şey söylemiyor bana.”

“Ben söyleyeceğim,” dedi. “Bilmek istediğin her şeyi anlatacağım sana, Diana.”

“Hastalandığımı hatırlamıyorum,” dedim.

“Gecenin yarısında baş ağrıyla uyandın,” dedi Finn. “Sabaha ateşin otuz dokuz buçuktu. Nefes almakta zorlanıyordun. Ambulans çağırıp buraya getirdim seni.”

“Galápagos ne oldu?”

“Ne mi oldu?” dedi. “Gitmemeye karar vermiştik.”

Cümlesi kafamdaki tüm gürültüleri bastırdı. Karar mı vermiştik?

“Nabız oksimetren yetmiş altıydı, pozitif çıktın,” diye devam etti Finn. “Covid koğuşuna aldılar seni. Genç ve sağlıklıydın; bu virüse yakalanan cinsten biri olmamalıydın. Ama Covid’e dair bildiğimiz en önemli şey, hakkında hiçbir şey bilmememiz... Erişebildiğim her şeyi okudum, seni ilaç denemelerine sokmaya, neden kanülden verilen altı litre oksijenin bile nabız oksimetreni yükseltmeye yetmediğini çözmeye çalıştım. Tüm bunlar olurken etrafım ventilasyona alınıp çıkamayan hastalarla doluydu.” Yutkundüğünde ağladığını fark ettim. “Seni ayık tutamazdık,” dedi. “Seni derhal entübe etmeleri gerektiğini söylediler. Onay vermek zorundaydım.”

Nasıl zor bir karar aldığını düşündüm, içim burkuldu.

“Bulduğum her fırsatta geldim, yanına oturdum, konuştum. Hastalarımın, virüsün ne korkunç olduğundan, kendimizi nasıl kapkaranlık bir yerde hedefi vurma umuduyla ateş ediyormuş gibi hissettiğimizden bahsettim.”

Finn’den gelen e-postalar aslında e-postalar değildi demek ki...

“Sana bakan ekibi seni yüzüstü çevirmeye zorladım. Batı Yakası’ndan bir doktorun Covid hastalarında bu yöntemi uygulayıp iyi sonuç aldığını okumuştum. Delirdiğimi sandılar ama artık bazı göğüs hastalıkları uzmanları uyguluyor çünkü... sende işe yaradı.”

Concha de Perla’da sudayken maske ve şnorkelle yüzüstü yatışım, denizin altındaki dünyayı seyrettiğim anları hatırladım.

“Çalışırken... işte, hastalarımınla uğraşırken her kod çağrılarını duyuşumda, her seferinde donakaldım ve hep Tanrım, dedim, lütfen onun odası olmasın...”

“Ben... On gündür mü buradayım?” dedim.

“Bana bir yıl gibi geldi. Seni birkaç defa ayıltmaya kalktık ama olmadı.”

Birden Galápagos’ta gördüğüm o rüyayı hatırladım. Varsaydığım gibi giyinmemiş ama herkes gibi N95 takmış Finn... Beni kurtarabilmesi için uyanık kalmamı söylemesi... Yanında gördüğüm kadın, şimdi kavırıyordum, Syreta’ydı.

İki gerçekliğin örtüşen bir parçası. “Az daha ölecektim,” diye fısıldadım.

Finn yutkunarak bakıyordu. “Ventilasyondaki ikinci günündü o. Sana bakan göğüs uzmanı geceyi çıkaracağını sanmadığını söyledi. Ventilatör son güçte çalışıyordu ama oksijen seviyen dibe vurmuştu. Tansiyonun da dipteydi, stabilize edemiyorlardı seni.” İç çekti, nefesi titriyordu. “Veda etmemi söyledi doktor...”

Alnını ovuşturdu. Hatırlamadığım bir olayı yeniden yaşıyordu.

“Yanına oturdum... elini tuttum,” dedi Finn. “Seni sevdiğimi söyledim.”

Bir gözyaşı indi kulağıma.

“Ama sen savaştın,” dedi Finn. “Stabilize oldun... Açıkçası, mucizeydi, Diana.”

Boğazım düğümleniyordu adeta. “Annem...”

“Hepsini hallediyorum ben. Senin işin, dinlenmek. İyileşmek.” Bir daha yutkundu. “Eve dönmek.”

Hoparlörden mavi kod duyurusu geldi, Finn’in kaşları çatıldı. “Gitmem gerek,” dedi. “Seni seviyorum.” Koşarak, tahminen durumu kötüleşen bir hastasına gitti. Benim kadar şanslı olmayan birine.

Betty telefonu kulağımdan çekti, komodine bıraktı ve göz pınarlarımı yumuşacık dokunuşlarla silerek durmak bilmeyen

yaşlardan kurtardı. “En kötü kısmını atlattın,” dedi. “İkinci şans verildi sana.”

Az daha hayatımı kaybedeceğim için ağladığımı zannedyordu.

Anlamıyorsun, demek istedim. Kaybettim hayatımı.

Herkes formumu kazanmaya odaklanmamı söylerken tek istediğim, zihnimdeki yumağı çözmekti. Gabriel’dan, Beatriz’den ve Galápagos’tan bahsetmek istiyorum ama birincisi, beni dinleyecek kimse yoktu —hemşireler gelip çabucak üstümü değiştiriyor, ilaçlarımı veriyor ve çıkıp temizleniyor, kıyafetlerini çıkarıyorlardı— ve ikincisi, kimse bana inanmıyordu.

Isabela’da kısıлып kaldığımı düşündüğümde hissettiğim yalıtılmışlığı hatırlıyor ve bunun, ilaç yüklenmiş beynimin karantina altında bir Covid hastası olmayı tuhaf bir şekilde süzüp filtreden geçirmesi olup olmadığını merak ediyorum. Galápagos’ta çok defa yalnız kalmıştım ama buradaki yalnızlık gibi değildi onlar.

Finn’i bir gündür görmüyordum.

Okuyamıyordum çünkü sayfadaki kelimeler hemen dansa başlıyordu ve bir dergi bile tutamayacağım kadar ağır geliyordu. Telefon için de aynı durum geçerliydi. Sesim hâlâ çok az çıkıyordu, arkadaşlarımı arayamıyordum. Televizyon izliyordum ama sanki tüm kanallarda virüsün gripten beter olmadığını, sosyal mesafenin paskalya civarı kalkacağını söyleyen başkan vardı.

Bitmek tükenmek bilmeyen saatler boyunca kapıya bakarak birilerinin gelmesini bekliyordum. Bazen hemşirelerin, Syreta veya Betty’nin uğramalarının arası o kadar açılıyordu ki yanımda fazladan birkaç dakika daha kalabilmeleri için aklıma gelen her konudan bahsetmeye çalışıyordum.

Syreta’ya tuvalete gitmeyi denemek istediğimi söyleyince kaşını kaldırdı. “Dur bakalım,” dedi. “Adım adım olacak o işler.”

Su için yalvarınca ağzıma ıslak, süngerimsi bir bez sürüyorlardı. Bezi hırsıyla emmeye çalıştığım anda çekiyorlardı.

Uslu durursan, dedi Syreta, yarın yutma testi yapabiliriz ve belki tüpünü çıkarabiliriz.

Uslu durursam fizik terapiden gelip değerlendireceklerdi.

Uslu durmaya karar verdim.

O zamana kadar yan yatıp hayatta olduğumu söyleyen makinelerin sinyallerini, mırıltılarını dinleyecektim.

Yalnızken bile altıma doldurduğumda utançtan yanaklarım yanıyordu. Çağrı düğmesine uzandım. Altımın son değiştirilmesi gerektiğinde (Tanrım düşünmek bile utandırıyordu) Syreta'nın gelmesi kırk dakika sürmüştü. Neden geciktiğini sormamıştım, yüzünden belliydi: hüsrana, bitkinlik, teslimiyet. Kendi pisliğimin içinde oturmak, ölüme giden bir başka hastanın durumuyla kıyaslanamazdı.

Neyse ki bu sefer kapım hemen açıldı. Ama gündüz hemşirem yerine odaya hayatımda gördüğüm en güzel erkek girdi. Gençti, yirmilerinin başlarındaydı. Saçları kuzgun karasıydı ve gözleri, bakınca gökleri gördüğünüzü zannettirecek kadar maviydi. Maskesinin altında kare bir çene vardı; omuzları genişti ve pazıları, önlüğünün kollarını zorluyordu. "Bir şey mi lazım?" dedi.

Dilimi yutacaktım neredeyse. "Ben... e... Syreta değilsin sen..."

"Kesinlikle değilim," dedi. Gözlerinden gülümsediğini anlayabiliyordum ama o maske ve yüz kalkanının ardında kusursuz dişler bulunduğuna bahse girebilirdim. "Adım, Chris. Sertifikalı asistan hemşireyim."

"Neden?" Soru ağzımdan, engelleyemeden çıktı. Bu adam film yıldızı veya manken olabilirdi. Neden Covid koğuşunda kendi kışkırlarını dahi silemeyen hastalarla uğraşmayı seçmişti?

Güldü. "İşimi seviyorum. Ya da potansiyel idam cezasına dönüşmeden önce seviyordum, demeliyim." Maskenin üzerinde

kalan kısmı hızla kızardı. “Özür dilerim,” dedi hemen. “Öyle demek istememiştim.”

Başka bir zamanda veya yerde hastaların, yataktan kaldırı-
lacakları veya tekerlekli sandalyeye oturtulacakları zaman na-
sıl onu çağırdıklarını hayal edebiliyordum.

Şu kollara bak...

Birden neden çağrı düğmesine bastığımı hatırlayarak en az
onun kadar kızardım.

“Peki, ne yapabilirim?” dedi.

Sesim kuruyup gitti. İğrenç alt beziyle oturmakla neden
yardım istediğimi söylemenin utancını tattım.

Anlaşılan aynı zamanda medyumdu ya da kadınların çev-
resinde kendilerini aptallaştırmalarına alıştı. Çünkü meseleyi
konuşmuşuz gibi başıyla onayladı ve malzeme dolabından yeni
bir alt bezi çıkardı. Altımdaki bezi çabucak ve usulca çıkardı,
güzelce beni temizleyip tekrar bezledi. O çalışırken sanki olan-
ları irademle tarihten silebilecekmişim gibi yumdum gözlerimi.

Çöp kutusuna atılanların hışırtısını, akan suyu ve yeni eldi-
venlerin giyilişini duydum. “Hepsi tamam,” dedi Chris. “Başka
bir şey?”

Ben cevap veremedim odaya başka biri girdi. Ekstübasyo-
numdan bu yana yan yana iki kişi görmemiştim ki o sırada da
diğer kişi Finn’di. Yeni gelen, diğer herkes gibi koruyucu kı-
yafetler içindeki ufak tefek bir kadındı. “Hastayı oyalama ar-
tık,” dedi. “Sıra bende.”

Chris bana göz kırparak, “Görüşürüz,” dedi.

Kadın Chris’in arkasından bakarak, “Ateşli SAH,” dedi,
“ayaklı seks adeta.”

“Adı, Chris,” dedim.

Kaşını kaldırdı. “Bilmez miyim?” Yanıma geldi. “Ben,
Prisha. Fizyoterapistim.”

“Tanıştığımıza memnun oldum,” dedim.

“Aslında önceden tanışıyoruz sayılır. Sen ilaç altındayken eklem ve kaslarının sağlıklı kalması için uzuvlarını hareket ettirdim.” Omuz silkti. “Rica ederim.”

“Tuvalete gitmek istiyorum,” dedim. “Şimdi değil yani... Gerektiğinde.”

Başıyla onayladı. “Harika bir hedef. Ama beş gün ventilasyonda kaldın. Önce nasıl hareket edebildiğini ve dik durmaya nasıl tepki vereceğini görmeliyiz.” Kolumu başımın üzerine kaldırıp nefes almaya teşvik etti. Ardından aynısını diğer kolumla yaptı. Göğüs kafesimin genişlediğini hissettim. Denemem için birkaç nefes egzersizi söyledi, öksürmeye başlayana dek dene-dim. “Yataktan kalkmayı deneyebiliriz ama onun için bir çift el daha ve bir de tansiyon kelepçesi lazım,” dedi.

“Lütfen,” dedim. “Tuvalet?”

Beni değerlendirirmiş gibi gözlerini kıstı. Ardından Chris’e, SAH’ye seslendi. Yatakta dönüp ayaklarımı sarkıtmama yardım etti. Chris’le beni oturur konuma getirdiler. Prisha kolunu bana doladı ve sarıldığı anda yutkundum. Herkes, o ilk gece Finn bile cildim bulaşıcıymış gibi benden uzak durmuştu. Birinin bana isteyerek, korkmadan dokunması gözlerimi doldurdu.

Hareket ettirdiğim her şeyim acıyordu ama azimliydim. Chris’in bir daha altımı temizlemesini istemiyordum.

“Neden,” diye inledim, “bu kadar zor?”

“Şanslısın sen,” dedi Chris diğer yanımdan. “Diğer Covid sonrası hastalarda... ki sayıları çok değil, bir sürü komplikasyon var. Böbrek yetmezliği, kalp yetmezliği, ensefalopati, bası yaraları...”

Aklıma dahi gelmemiş komplikasyonlarla paniğe kapılırken Prisha müdahale etti. “Tamam,” dedi. “Birkaç saniye kendi başına oturmayı dene bakalım.”

Oturmak mı? Engelli değildim ki ben... Alt tarafı birkaç gün... “Sadece ayağa kalkmak için yardıma ihtiyacım var benim. Hastanede o kadar uzun süredir yatmı—”

Prisha, “Hatırım için,” dedi ve kendi başıma dik durabilmem için kolunu çekti.

On beş saniye kadar durabildim.

Derken her şey yüzmeye başladı. Etrafımda, içimde. Dik durmak uzayda yuvarlanmak gibi geldi. Yıldızları gördüm, öne doğru yıkılmaya başladım ve Chris’in güçlü kolları beni usulca yatağa yatırdı.

Prisha tepeme dikildi. “Neredeyse bir hafta felç durumunda kaldın. Oturduğunda kafadaki kan aşağı hücum ediyor çünkü damarlarının etrafındaki kaslar tatildeydi ve yerçekiminin nasıl işlediğini hatırlamaları gerekiyor. Bebek adımları, Diana. Ölümünden döndün. Vücuduna insaf et biraz.”

Bir buçuk kilometre koşmuş gibi bitkindim. Isabela’da nasıl hiç yorulmadan saatlerce koştuğumu, yüzdüğümü hatırladım.

Ama sahteydi onlar.

Prisha yorganı örtüp yanlarımdan sıkıştırdı. “Beş saniye bile duramayan hastalarım var,” dedi omzuma hafifçe vurarak. “Bugün on beş saniye. Yarın daha iyi olacak.”

Prisha ile Chris’in odadan çıkışlarını, koruyucu kıyafetlerini çıkarıp Covid’e maruz kalmış malzemelere ayrılmış özel çöp kutusuna atmalarını izledim.

Başarısızlığımın sesi baş ağrısı gibi zonkluyordu. Uzak-tan kumandaya uzandığım, parmaklarımla kendime çektim. Karnıma yerleştirip televizyonu açmadan önce iki defa elimden kayıp düştü.

CNN’de spiker, “Şu anda en az 215 milyon Amerikalı kapanma emri altında,” diyordu. “ABD şu anda 85.000 vaka ve 1.300 ölüyle dünya çapında bilinen vaka sayısında Çin ve İtalya’yı geçmiş durumda.”

Biri de annemdi...

“En büyük darbeyi alan yerlerden biri, New York bölgesi. Queens’teki bir hastanenin yetkilileri ellerinde boşa sadece üç ventilatör kaldığını, durumun nisan ayında da böyle devam

etmesi halinde tıbbi bakımın rotasyona bağlanmak zorunda kalılabileceğini söylüyor. Ölüler donduruculu kamyonlara yükleniyor—”

TV’yi kapatan düğmeye denk gelene kadar vurdum kumandaya.

Bir hayalet gördüm. İki kere.

İlkinde odama öyle sessiz geldi ki niye uyandığımı anlayamadım. Gölgelede hareket ediyordu ve ben gözlerimi odaklamadan sessizce çıkıp gitti.

Üçüncü seferde bekledim. Odanın kenarlarında karanlık bir faaliyet gölgesi idi. Dönüp gözlerimi kıstım.

“Selam,” diye fısıldadım, döndü. İrkilmiş görünüyordu.

“Gerçek misin sen?” dedim.

Herkes gibi maskeli ve eldivenliydi. Çöp kutusunu gösterdi. Elindekinin plastik bir torba olduğunu anca o zaman fark edebildim. Odayı temizlemeye gelmiş bir hizmetliydi bu kadın.

“Adın ne?” dedim.

Duraksadı. “Yok İngilizce,” dedi.

Göğsüme dokundum. “Diana,” dedim, onu işaret ettim.

“Cosima,” dedi.

İkimizle kimsenin isteyerek konuşmadığını anladım o an. Cosima tıbbi personelin dikkat çizgisinin altındaydı. Bense ayaklı bir potansiyel idam cezasıydım.

“Neyin gerçek olduğunu bilmiyorum artık,” dedim evye ve lavaboyu silmekle uğraşan Cosima’ya.

“Zaman kaybettim,” dedim, “insan da... belki aklımı da.”

Çöp torbasını kutusundan çıkardı, ağzını büzdü. Başıyla selam verdi, çöpümü götürdü.

Hastane odalarında saat yoktu; uykunuz sürekli bölünüyordu ve ışıklar asla tamamen söndürülmüyordu. Dolayısıyla zamanın

geçiş hissini yakalamak zordu. Bazen saatler mi geçti, günler mi, karıştırıyordum.

Ben de beni perişan eden öksürük nöbetlerimin arasını saymaya başladım. Akciğerlerim ventilatörden çıkarılmama yetecek kadar toparlanmıştı ama sağlıklı denebilecek durumun yakınlığında değillerdi. Öksürmeye başlayınca duramıyor, duramayınca çaresizce nefes almaya çalışıyor, ona çabalarken gözlerim kararıyor, yıldızlar çıkıyordu.

Boğulduğumu sandığımda hissettiğimin tamı tamına aynıydı.

Yine başlayınca çağrı düşmesine bastım ve Seksi Asistan Hemşire Chris geldi. Nefes alma çabamı görür görmez yatağımın baş kısmını yükseltti, oturur konuma geldim. Dişçilerdekine benzer bir emme tüpü alıp ağzıma soktu. Öksürerek çıkardığım minnacık kristal parçalar kırağıyı andırıyordu. İçimdekiler bunlarsa nefes alamamamın şaşacak yanı yoktu.

“Tamam,” dedi Chris, “şimdi düzenli nefes almaya çalış.”

Tekrar öksürdüm. Kaburgalarım sızlıyor, gözlerim yaşıyordu.

“Al... ver... al... ver,” dedi Chris. Elimini sımsıkı tutup gözlerimin içine baktı. Kırpmadım gözlerimi. Bakışlarına uçuruma düşmemek için ipe tutunur gibi sarıldım.

Nefesim düzeldi. Chris aferin dercesine sıktı parmaklarımı. Ama boğazımdaki gıdıklanmayı, öksürme dürtüsünü engelleyemiyordum. “Bana uymaya çalış,” dedi Chris ve izleyebilmem için sesli nefes alıp vermeye başladı.

Biraz sürdü ama sonunda onunla solumak için elimden geleni yapmaya başladım.

Çok geçmeden sesimi buldum. Artık soluk alabildiğime göre gidecekti Chris. Yine yalnız kalmak istemiyordum. “Bekar mısın?”

“Teklif mi edeceksin?” Güldü.

Başımı salladım. “Sevgilim var. Ama sen günün birinde birine inanılmaz bir eş olacaksın.”

Gülümseyerek diğer elini, tuttuğu elimin üzerine koydu. Aynı anda kapı açıldı ve çağırmışız gibi Finn içeri girdi. Korumacı kıyafetleriyle.

“Noel ağacı gibi aydınlandığına göre,” dedi Chris, “sevgilin olsa gerek.”

“Dr. Colson,” dedi Finn, gözlerini kısarak.

Yüzü düşen Chris elimi bıraktı. “Elbette,” dedi ve bana baktı. “Nefes almaya devam,” dedi, göz kırptı ve çıktı.

Fin, Chris’in boşalttığı sandalyeye oturdu. “Kıskanmalı mıyım?”

Göz devirdim. “Evet çünkü ölümden döndükten sonra yapmayı düşündüğüm ilk şey, seni aldatmaktı.”

Cümle ağzımdan çıkarken yanaklarımın kızardığını hissetmiştim.

Tanışmamız haricinde Finn’i mesleki halinde görme şansım olmamıştı. Hastanede dolaşması gayet havalıydı, hoştu ama Chris karşısında rütbe belirtmesi, beni sahiplenmesinden gurur duymam gerekse bile biraz içimi gıcıklamıştı.

Ne yaptığı veya dediği, şu anda burada bulunmasıyla kıyaslanamazdı gerçi. Cam diğer tarafında değil, odamdaydı; yalnız değildim. Gülmek geliyordu içimden. “Nerelerdeydin?”

“Kira paramızı kazanıyordum,” dedi. “Seni özledim ama.”

Elimi uzatıp dokundum. Sırf yapabildiğim için. “Ben de seni özledim.”

Maskesini çıkarmasını, her şey normalmiş gibi yüzünün tamamını göstermesini istiyordum. Ama üzerindeki onca koruyucuyla bile yanıma gelerek risk aldığıının da farkındaydım.

Covid’in nefesinizi kesecek tek şey olmadığını düşündüm.

Finn’i ilk defa önlük yerine takım elbiseyle görüşümü hatırladım. Resmî bir buluşmaydı, Village’daki bir İtalyan lokantasında, masada bekliyordu beni. Metro geciktiği için geç

kalmıştım; içeri girdiğimde ayağa kalkmıştı ve lokanta adeta daralarak sadece ikimizi kapsamıştı. Nefes almayı hatırlamam gerekmişti.

Bir hafta sonrasındaysa ateşli bir öpüşme sırasında parmakları süveterimle kotum arasındaki incecik ten çizgisini bulmuştu. Damgalanmak gibiydi; nefesim koşturarak çıkmıştı ağzımdan.

Aylar geçtikten sonra karanlıkta uzanıp ona dokunduğumda kendiminki kadar tanıdığım bir bedenin yanında olmanın ne kadar hoş olduğunu düşündüğümü hatırlıyordum. Hoşuna giden şekilde dokunduğumda nasıl yutkunduğunu, onun ne olduğunu tamı tamına bilme mucizesine nasıl yutkunduğumu...

Birden hastalandığımda Fin'in yanımda bulunmasının ne büyük şans olduğunu kavradım. Oksijensizlikten bayıldığımı anlamasa, beni hastaneye getirmese... şu an burada olmayacaktım. "Teşekkür ederim," dedim, titrek bir sesle, "beni kurtardığın için."

Başını salladı. "Sen kendin yaptın onu."

"Hiçbirini hatırlamıyorum," dedim. "Ventilasyona alınmadan önce hastanede olduğumu bile."

"Normal," dedi Finn. "Ben de onun için buradayım." Gözlerinin kenarları kırıştı ve herkesin mecburen taktığı maskelere dair söylenen onca korkunç şeyin en beterinin birinin gülümseyişini anlayamamak olduğunu düşündüm. "Belleğin olacağım," dedi.

Bir yanımda hatırladıklarının benimkilerden ne kadar daha az kusurlu olabileceğini merak ediyordu. Bir kere baştan sona yanımda değildi. Kendi zihnimde ben de...

Beyinlerimizin ıstırap çekmememiz için muhtemelen bilerek unuttuğu deneyimler vardı. Ama bir de beyinlerimizin unutmadığı, bir çeşit uyarı görevi görenler vardı: *Sobaya dokunma. Çürümüş şeyi yeme.*

Pandemi ortasında sevgilini bırakma.

“Son hatırladığım, tatile sensiz gitmemi söylemen,” diye mırıldandım.

Gözlerini kapadı bir anlığına. “Harika. Hatırlamamanı umduğum kısımdı o,” dedi. “Çok kızmıştın bana.”

“Ben mi?”

“Hı-hı. Burada işlerin dediğim kadar kötüleşeceğine inanıyorsam öyle bir şeyi nasıl önerebildiğimi sordun.”

Başka bir deyişle Galápagos’ta hissettiğim şeyler.

“Anlaşılan ilişki yorumlayışımız çok farklı, dedin. *Romeo ile Juliet*’ten, Romeo sadece Verona’da kalsaydı onca felaketin yaşanmayacağından bahsedip durdun.” Şaşkın görünüyordu. “Ne dediğini hiç anlamamıştım. Okumamıştım o eseri.”

“*Romeo ile Juliet*’i mi okumadın?”

Finn yüzünü ekşitti. “Bunu da dedin. Beni tatile gitmezsek yanacak parayı senden daha fazla önemsemekle suçladın. Beni sahiden sevseydin dünya altüst olurken gözünün önünden ayırmazdın, dedin. Açıkçası... Hata yapmıştım. Düşünmeden konuşmuştum. Yorgundum, Di. Burada çalışmaktan, virüse yakalanmış hastalara bakmaktan korkuyordum...” Sesi çatladı, başını öne eğdi. Şaşkınlıkla gördüm ağladığını.

“Finn?” diye fısıldadım.

Güzelim mavi gözleri, önlüğünün rengi, hiç gitmediğim bir ülkedeki denizin rengi benimkilerle buluştu. “Üstelik muhtemelen virüsü eve, sana getiren de bendim,” dedi. “Hastalanmanın sebebi benim.”

“Hayır,” dedim. “Doğru değil...”

“Doğru. Fazla şey bilmiyoruz ama bazı kimselerin taşıyıcı oldukları ve semptom göstermedikleri açık. Hastanede çalışıyorum ben.” Son sözlerini tükürür gibi söylemişti; taşıdığı vicdan azabıyla neredeyse iki büklümdü. “Az daha öldürecektim seni.”

“Onu bilemezsin,” dedim elini sıkarak. “Virüsü işte veya metroda kapmış da olabilirim.”

Başını salladı. “O gece öyle yorgundum ki daha fazla tartışmak istemedim. Erken yatmanı engellemedim; yanına geldiğimde çoktan uyumuştun. Gecenin bir yarısı kalkıp Tylenol almaya gittiğinde seni duydum ama kaldığımız yerden tartışmaya başlayacağımız korkusuyla uyuyormuş gibi yaptım. Sabah özür dilemek istediğimde seni zor bela uyandırabildim.” Başını çevirdi, gözyaşlarını önlüğünün omzuna sildi.

Nefesinizi kesen başka şeyler: üzerinize dalga gibi çökecek kadar büyük sevgi.

“Kaybedecektim seni. Vedalaşmanın gelişigüzel yapılması gerektiğine dair derse ihtiyacım vardıysa en fecisini aldım.” Finn elimi yanağına yasladı. “Bir daha hiçbir yere bensiz gitmeni istemeyeceğim,” diye mırıldandı. “Asla gitmeyeceğine söz verirsen.”

Gözlerimi kapadığımda kadim danslarını yapan, gagalarını tokuşturan mavi ayaklı sümsük kuşlarını hatırladım.

Öldürecekler birbirlerini.

Çiftleşecekler aslında.

Gözlerimi açtım. “Söz,” dedim.

Yoğun bakım uzmanı geldi. Adı Dr. Sturgis’ti, Finn adamı pek tanı mıyordu. Yoğun bakımda göreve Noel’de başlamıştı. İlaç listemi taradı, oksijen seviyelerimin düzelmeye başladığını söyledi. Soracak bir şeyim olup olmadığını sordu.

Galápagos’la ilgili anılarımdan Betty veya Syreta’ya bahsetmemeye dikkat ediyordum çünkü karşılığında daima Xanax veya Ativan geliyordu. Akılma daha fazla kimyasal müdahale yapılmasını istemiyordum. Ama arada bahsettikleri gibi ventilatördeyken hastaların gördüğü halüsinasyonlar zamanla silinirken benimkiler oldukları gibi duruyordu. Hatta daha canlı ve keskindiler artık çünkü yalnız kaldığımda saatler boyunca düşünüyor, yeniden yaşıyordum onları.

“Rüyalar,” dedim doktora. “Ventilatördeyken gördüklerim. Gördüğüm diğer rüyalar gibi değiller.” Kendimi konuşmaya zorladım. Karşımdaki bir hekimdi, endişelerimi saçmalık diyerek görmezden gelemezdi. “Gerçek olmadıklarına inanmakta zorlanıyorum.”

Aynısını daha önce duymuş gibi başıyla onayladı. “Akli durumunuz için endişelisiniz.”

“Evet,” dedim.

“Peki. Size anlamsız gelen her şeyin fiziksel bir açıklaması bulunduğunu söyleyebilirim. Gerekli gibi oksijen alamadığınızda zihinsel durumunuz değişir. Olan biteni yorumlamakta zorlanırsınız. Buna bir de ağrı kesicilerle ağır sakinleştiricileri eklerseniz elinizde her türden deliryuma açık bir tarif olur. Epifiz bezinin baskı altında DMT ürettiğini düşünen biliminsanları bile var.”

“DMT?”

“Ayahuskanın ana bileşeni,” dedi Dr. Sturgis. “Ayahuska psikedelik bir uyuşturucudur. Ama bu dediğim, şimdilik sadece teori. İşin aslı, birini uyuttuğumuzda ne olduğunu, zihnin gerçekliği bilinçle nasıl senkronize ettiğini bilmiyoruz. Mesela bir noktada muhtemelen bağlanmışsınızdır. Ventilatore bağlanan Covid hastalarının çoğu serumları sökmeye çalışır. Beyniniz ilaç etkisi altındayken anlamsız gelen şeyden anlam çıkarmaya çalışır; belki iple falan bağlandığınız bir senaryo yaşamışsınızdır.”

Gördüğüm sanrı kısıtlanma değil, aksine özgürlüktü. Şimdi kısıtlanmış durumdaydım ve feci rahatsız ediciydi. Sierra Negra’ya gitmek istiyordum. Sülfür kokusu hâlâ burnumdaydı. Teminde Gabriel’in ellerini hâlâ hissedebiliyordum.

“Ölüme yakın deneyimlerde nöronlar ateş alır, yeniden düzenlenirler,” dedi doktor. “Ama sizi temin ederim, sadece rüyaydı. Özellikle üç boyutluydu belki ama gene de rüyaydı.” Dökümlerime baktı. “Hemşireniz uyumakta zorladığınızı söylüyor.”

Neden herkesin yanıtı daha fazla ilaçtı? Beni Tylenol PM veya zolpidem ya da başka bir şeyle uyutacaklardı. Ama istediğim o değildi. Uyuyamıyor değildim, uyumak *istemiyordum*.

“Daha fazla halüsinasyon görmekten kaygılandığınız için mi?” dedi Dr. Sturgis.

Bir an düşünüp başımla onayladım. Gerçeği itiraf edemedim: o diğer dünyayı yeniden ziyaret etmekten korkmuyordum.

Oraya dönersem geri gelmek istemeyeceğimden korkuyordum.

Yoğun bakım dışında bir birime taşındım. Artık bana bakacak Syreta veya Betty ya da seksi asistan yoktu. Hastaneye ilk getirildiğimde yatırıldığım, hatırlamadığım koğuştaydım. Buradaki hemşireler iyiydi ama daha fazla hastayla ilgilenmek durumundaydılar. Finn ziyaretime gelemiyordu çünkü Covid Yoğun Bakım’da görevliydi; güvenlik protokolleri yüzünden başka yerlere geçemiyordu.

Daha da yalıtılmış hissediyordum kendimi.

Bu katta çok fazla kod anonsu vardı.

Burada yoğun bakıma götürülen hastaların büyük kısmının geri gelmediğini fark etmiştim. Anomali bendim.

Konuşma terapisti geldiğinde biriyle etkileşime girdiğime öyle sevindim ki kısık sesle dahi olsa zaten konuşabildiğimi söylemek istemedim. Ama Sara aklımı okudu ve “Konuşma terapisti sadece konuşmakla ilgili değildir,” dedi. “Yutma testi var şimdi. Aspirasyon yapmamandan emin olmak için farklı kıvamlarda yiyecekler deneyeceğiz. Başarırsan NG tüpün çıkarılacak.”

“Yiyecek dediğinde iş bitti zaten,” dedim.

Artık başım dönmeden yarım saat kadar yatakta oturabildiğimden yutma testine alınabilirmişim. Görev bilinciyle ayaklarımı yataktan sarkıtarak oturdum. Sara birkaç buz kırıntısını kaşıkla dilimin üzerine yerleştirdi. “Tek yapman gereken,” dedi, “yutmak.”

Buyrukla yapmak zordu ama önemli değildi çünkü buz ağzımın ısısında eridi ve mutluluk saçarak aşağı aktı, kuru boğazıma ilaç oldu. Ben bunla meşgulken Sara stetoskopuyla boğazımı dinledi. “Daha alabilir miyim?” dedim.

“Sabır, genç çekirge,” dedi Sara, boş baktım. “Yeni nesil,” diyerek iç çekti ve içine kamış konuş bir bardağı ağzıma yaklaştırdı. Ağzı dolusu su emdim; buz kadar tatmin ediciydi.

Elma püresine geçtiğimizde cennetteydim. Sara ufak tabağı kaldırıırken atıldım, kaşığım ile iyice sıyırdım.

Çiğneme gerektiren krakere terfi ettim. Çenem kaslarını nasıl kullanacağını hatırlamak durumundaydı. Sara gırtlakımı izliyordu. “Aferin,” dedi.

Kırıntı kalmadığından emin olana dek bekledi. “Çok tuhaf,” dedim. “Yemeyi unutmak...”

Tekrar sırtüstü yatınca oksijen kanülünü burnuma yerleştirdi. “Bolca antrenman yapacaksın. Beslenme tüpünün çıkarılmasına onay vereceğim. Yarın ben izlerken tam yemek yiyeceksin.”

Yarım saat sonra tanımadığım bir erkek hemşire narogastrik tüpü çıkarmaya geldi. “Seni tekrar gördüğüme,” dedi hızlı ve usta hareketlerle işini görürken, “ne kadar sevindim, bilemezsin.”

Yakasına asılı isimliği okumaya çalıştım. “Zach?” dedim. “Bana bakmış mıydın?”

Elini kalbine götürdü. “Beni hatırlamıyorsun. Çok kırıldım.” Gözlerine baktım, işle meşguldüler. “Şaka yapıyorum. Ama daha kurnaz davranmam gerektiği açık.”

Besleme tüpünü tutan bandın boşalttığı noktayı kaşıdım. “Bu... Bu koğuştaki olduğumu hatırlamıyorum.”

“Çok normal,” dedi Zach. “Oksijen seviyelerin öyle düşüktü ki bayılıp duruyordun. Hatırlasaydın şaşardım.”

Ellerini çabucak yıkayıp kuruladıktan sonra yeni eldivenler taktı. İş bilen, iyi niyetli biri görünüyordu ve kişisel tarihimin belki hiç geri alamayacağım bir parçasına sahipti. “Zach?” dedim usulca. “Olmamış şeyleri hatırlasaydım şaşırtıcı olur muydu?”

Bakışları yumuşadı. “Yoğun bakıma yatırılacak kadar hastalananlarda halüsinasyon rastlanmadık bir şey değildir,” dedi. “Duyduğuma göre Covid hastalarında oksijen yetersizliği, ilaç etkisi ve yalıtılma arasında daha da fazla halüsinasyon görme ihtimali oluyormuş.”

“Duyduğuna göre,” diye mırıldandım. “Başka neler duydun?”

Duraksadı. “Açıkçası yoğun bakıma alınıp sağ dönen ikinci hastamsın. Diğer hastanenin tepesinin stadyum gibi açıldığına ve içeri ışık girdiğine, seçilen şanslı birinin vinçle o ışığa tutulup anında sağlığına kavuştuğuna inanıyordu.”

Zihnimde bunun gibi hastane temelli halüsinasyonlar aradım, bulamadım.

“Galápagos’taydım ben,” diye mırıldandım. “Kıyıda oturdum, yerlilerden arkadaşlar edindim, denizaslanlarıyla yüzdüm, ağaçlardan meyve topladım.”

“Harika bir rüyaya benziyor.”

“Öyleydi,” dedim. “Ama rüya gibi değildi. En azından uyduğumda gördüklerim gibi değildi. Öyle ayrıntılı, öyle gerçekti ki şimdi beni götürüp oraya bıraksalar her yeri rahatça bulabilirim.” Duraksadım. “Tanıştığım insanları şimdi karşımdaymışlar gibi görebiliyorum.”

Gözlerinde bir şey değişti, profesyonel bakışına geçti. “Hâlâ görüyor musun onları?”

“Gerçek olduğuna inanmıyorsun,” dedim hüsrarla.

“Gerçek olduğuna *inandığına* inanıyorum,” dedi ki bu da bir cevap değildi.

Finn hâlâ pozitif çıkmama rağmen —normal diyordu— Covid koğuşundan mümkün mertebe çabuk çıkmam için uğraşıyordu çünkü hastanede kaldıkça başka bir şeye, idrar yolu enfeksiyonuna, zatürreye, toksik bağırsak bakterilerine falan yakalanma ihtimalim artıyordu. Daha otuzuma gelmeden rehabilitasyona başlamam gülünç gelmişti ama çok geçmeden eve dönecek halde

olmadığımı keşfettim. Bir sandalyede dik oturmaktan fazlasını hâlâ beceremiyordum ki o bile Prisha ve Hoyer kaldırıcı gerektirmişti. Kendi başıma tuvalete gidemiyordum.

Rehabilitasyona alınabilmek için günde üç saatlik terapiyi kaldırabilmek gerekiyordu. Bunun bir kısmı fizyoterapi, bir kısmı uğraş ve gerekiyorsa bir kısmı da konuşma terapisiydi. İyi tarafı yeniden insan görecektim olmamı. Terapistler de elbette güvenlik için koruyucu kıyafet giyiyorlardı ama en azından günde üç kere yanımda birileri olacaktı.

İnsanlarla ne kadar vakit geçirirsem Isabela anılarımı yeniden yaşamaya o kadar daha az zamanım kalacaktı.

Banyolu ufak bir odaya alınmamın üzerinden yarım saat geçmeden kapı açıldı ve kızıl saçların arasından mavi bakan bir fırtına içeri girdi. “Maggie ben,” dedi. “Fizyoterapistim.”

“Prisha ne oldu?”

“O hastaneden çıkamıyor, ben de rehabilitasyon biriminden. Teoride tek bina ama sanki aramızda öyle bir güç alanı varmış gibi.” Sırıttı. Ön dişlerinin arasında pek hoş bir açıklık vardı. “*Star Wars* hayranıyım ben. *Mandalorian*’ı izliyor musun?”

“E... hayır.”

“Eleman miğferliyken daha da seksi,” dedi Maggie. Yatağın ucuna gelip örtüleri kaldırdı, güçlü elleriyle bileklerimi döndürmeye başladı. “Çocuklarım yüzünden takıldım o diziye. Üç tane var bende. Biri Covid yüzünden üniversiteden eve döndü. İnanılır gibi değil. Birinci sınıfta... Tam kurtulduk derken heriften...” Gülümseyerek kollarıma geçti, kollarımı başımın üzerine kaldırdı. “Sende var mı çocuk?”

“Bende mi? Yok.”

“Eş durumu?”

“Sevgilim var. Bu hastanede cerrah.”

Kaşlarını kaldırdı. “Aman dikkat edeyim o zaman,” diyerek güldü. “Şaka, şaka... Herkese yaptığım şeyleri yapacağım sana.”

Bez bebekmişim gibi (açıkçası öyle gibiydim zaten) uzuvlarımı eğip bükerken Manhattan'da polislik yapan kocası, okuldan dönen üniversiteli, geçen hafta rahibe olmaya karar verip bu hafta Budizm'e geçen bir yedinci sınıf öğrencisi ve büyüdüğünde ya yeni Elon Musk ya da yeni Unabomber olması beklenen on yaşında bir oğlanla Staten Island'da oturduğunu öğrendim. Maggie Covid geçirmişti ve virüsü oğlunun, ebeveynine vegan olduğunu söylemekten korkan bir T-Rex'i konu alan ilkokul müsameresi için gönüllü kostüm dikerken kaptığına emindi ki emekli ikramiyesini yetenekli çocuklar için açılmış bir özel okula yatırınca başınıza bunlar geliyordu. Bir apartmanda oturuyordu ve alt katlarındaki gerzek kiracılar sürekli değişip duruyordu. Bir tanesi yangın merdiveninde kokarca beslemeye bile kalkmıştı. O çıkartılınca yerine gelen kadın, kapının altından bir not atarak tavanına bir pencere açtırmasının mahsuru olup olmadığını sormuştu. Tavanı, elbette Maggie'nin tabanıydı. Maggie beni öyle meşgul etti ki her bir kasım ayrı feryat edene kadar kapasitemin sınırına geldiğimi fark etmedim.

Sonunda kol ve bacaklarımı germeyi bıraktı. Başka birinin üzerimde yaptığı şeyler yüzünden nasıl bitkin düşebildiğime şaşarak çöktüm yatağa. "Pekâlâ güzelim," dedi Maggie, "doğrulup oturma zamanı."

Kendimi çekerek doğruldum, bacaklarımı yatağın yanından sarkıttım. Epey çaba gerektirdiğinden Maggie'nin bir tekerlekli sandalye getirdiğini başta fark edemedim. Kolçaklardan birini indirdi, tekerlekleri kilitledi ve bir levha alıp sandalyeyle yatağın arasına köprü gibi yerleştirdi. Bir ona, bir bana pek yabancı gelen vücutuma baktım. "Hayatta yapamam," dedim.

"Yaparsan lolipop veririm. Nereye sakladıklarını biliyorum."

"Dondurma bile değil," diye mırıldandım.

Maggie kollarını kavuşturdu. "Sandalyeye geçemezsen tuvalete gidemezsin. Tuvalete gidemezsen rehabilitasyondan çıkamazsın."

"O sandalyeye geçemem," dedim.

“Kendi başına geçemezsin,” diye düzeltti Maggie.

Önüme eğildi, güçlü vücudunu bana dayanak yaparak popomu levhaya kaydırıldı. Ardından bacaklarımın yerini azıcık değiştirdi, tekrar öne eğilip levha üzerinde kıyın kıyın ilerleyecek gücü toplamama yardım etti. Sandalyeye yerleşene kadar devam ettik, ardından kolçağı yerine oturttu.

Titriyordum, ter içindeydim, kıpkırmızıydım. “Portakallı,” dedim dişlerimin arasından.

“Ne portakallı?”

“Lolipop.”

Güldü. “Ya iki ya hiç: Bacağını kaldırabilir misin? Evet, böyle. On kere.”

On sol bacağı on sağ bacak izledi. Ardından parmak oynatma ve kol kaldırma. Maggie kolçakları yakalayıp vücut ağırlığımı azıcık kaldırmamı istediğinde parmak oynatacak halim kalmamıştı.

“Haydi, Diana,” dedi. “Yaparsın sen.”

Başımı sandalyenin arkasından kaldıramıyordum bile. Bir hafta uyuyabilirdim. “Rehabilitasyon personelini,” dedim, “sadtistlerden seçmişler.”

“Doğru,” dedi Maggie. “Ama dominatriksliğin de maaşı düşük.”

Ağlamaya başladım.

Hemen tavrı değişti. “Özür dilerim. Haddimi aştım. Bazen çenemi—”

“Beş gün geçirmişim ventilasyonda,” diye inledim. “Beş gün... Nasıl bu kadar çabuk bu hale gelebildim?”

Maggie önümde çömeldi. “Birincisi, o kadar kötü durumda değilsin. Aylarca ECM’da kalanlar, amputé edilenler var. Bir sandalyeye oturup parmaklarını oynatmak gülünç gelebilir ama sonunda buradan bu sayede çıkacaksın. İnan bana, ufak şeyler bunlar ama faydaları çok büyük.” Göz göze geldik. “Vücuduna kızabilirsin ya da vücudunu kutlamayı seçebilirsin. Evet, Covid

geçirmen fena. Evet, ventilatöre bağlanman fena. Ama bunlardan geçen çoğu kimse evine dönemiyor, sen döneceksin. Duruma bakıp kötü de diyebilirsin, bu kadar olumsuz olmamayı da seçebilirsin. Çoğu yetişkinin elinde ilk defa yaşayacağı pek bir şey yoktur. Sen seninkileri baştan yaşayacaksın.” İç çekti. “Bana iki hafta tanı, vücudun gene sana ait olsun.”

Gözlerimi kısıtım. Önüme bakıp diş sıktım. Kolçakları yaladım, sımsıkı tuttum ve kendimi yukarı itmeye başladım.

“Aferin kızıma,” dedi Maggie.

Soyunup giyinmemi içeren ve çorapların şeytan işi olduklarına karar verdiğim bir uğraş terapisinin sonunda gözüme ilişti haber: Queens’ten bir cenaze yöneticisi kremasyonlar için nasıl destek aldıklarını, sevdiklerinizi küllerini nasıl temassız teslimatla alabileceğinizi anlatıyordu.

Haber bana bunca terapiden her yanımin ağrımalarının olabilecek en kötü şey değil, en iyisi olduğunu bir kez daha düşündürdü. Hastaların çoğunluğu Covid yoğun bakım koğuşundan ceset torbaları içinde çıkabiliyordu.

Yatağımın üzerine uzanan masadaki telefonumu almak için yardım çağırmak yerine kendimi iterek doğruldum. Vücut ağırlığımı kaldırdıktan sonra telefon tüy gibi geldi. Düne göre bir ilerlemeydi bu.

Aramak istemiyordum ama mecburdum.

Huzurevi santralinin numarasına bastım. Açılıp müdüre bağlanınca, “Alo,” dedim, “ben, Diana O’Toole. Annem Hannah sakınlerinizden biri. Hastanede yatıyordum ama taburcu olur olmaz gelip eşyasını alacağımı bildirmek için arıyorum. Odaya başkasını yerleştirmeniz gerekiyorsa eşyasını depoya—”

“Ms. O’Toole,” dedi huzurevi müdürü, “annenizi tesisimizden çıkarmak mı istiyorsunuz?”

“An... Ne?”

“Sizi temin ederim ki annenize iyi bakılıyor. Birçok huzur ve bakımevi Covid yüzünden haberlere çıktı, biliyorum ama bizde sıfır vaka var ve gayet dikkatli davranıyoruz.”

Kalbim dörtına koşmaktan vazgeçti birden. “Sıfır vaka...”

“Evet.”

“Annem yaşıyor.”

Müdür duraksadı. “Ms. O’Toole,” dedi yavaşça, “neden ak-sini düşündünüz ki?”

Telefon elimden düştü, yüzümü kapatarak ağlamaya başladım.

Başka ne olmamıştı?

Annem hayattaysa, Galápagos’a hiç gitmediysem gerçek sandığım başka şeyler de gerçek olmayabilir miydi?

Mesela... hâlâ işim var mıydı?

Gözlerim hâlâ küçük ekrana odaklanmakta zorlandığı için kaçınıp durduğum şeyi yapıp e-posta kutuma girdim. Okunmamış mesaj sayısı öyle fazlaydı ki arı kovanına dalmışım gibi geldi.

Ama e-postalar arasında belli şeyleri aramaya başlayama-dan Finn’den bir mesaj geldi. Bir Zoom bağlantısı ve bir kalp emojisi. Çalıştığı için geçmek bilmeyen iki günden beri görüş-memiş, konuşmamıştık. Derhal tıkladım bağlantıya. Finn’i ilk defa maskesiz görüyordum. Burnunun üzerinde bereler vardı. Saçı ıslaktı, duştan çıkmıştı. Bağlandığım anda yüzü aydınlandı.

“Neden annemin yaşadığını söylemedin bana?” deyiverdim.

Şaşkınlıkla kırptırdı gözlerini. “Neden yaşamayacaktı ki?”

“Çünkü ben... uyutulduğum sırada öldüğünü sandım.”

İç çekti Finn. “Ah, Diana...”

“FaceTime görüşmesinde gördüm, nefes alamıyordu... Sonra da...” Söyleyemedim. Beklenmedik dirilişinin uğurunu kaçıracaktım sanki. “Uyandığımda onu sormuştum. Her şeyi hallettiğini söyledin. Ben de olanı bildiğini varsaydım. Cenaze işle-rinden falan bahsettiğini sanmıştım.”

“Eh,” dedi, çekinerek, “iyi bir şey yani, değil mi?”

“Öldüğünü sandığımda hiçbir şey hissetmedim. Canavarın tekiyim sandım kendimi.”

“Belki bilinçaltından bir yerde gerçek olmadığını bildiğin için bir şey hissetmemişsindir.”

“*Gerçek gelmişti bana,*” diye terslenerek gözlerimi sildim. “Ziyaretine gitmek istiyorum.”

“Olur. Gideriz.”

“Yalnız gitmeliyim bence,” dedim.

“E, o zaman iyileşmek için daha çok sebebin var demektir,” dedi Finn, sesini yumuşatarak. “Rehabilitasyon nasıl?”

“İşkence,” dedim burnumu çekerek. “Her yerim ağrıyor. Ya-
tağымda, çarşafın altı plastik, deli gibi terliyorum.”

“Uzun kalmayacaksın orada,” dedi, güvenle. “Entübasyon-
dan sonra eski hale dönmek, geçirdiğin sürenin üç katı kadar
sürer genelde. Yani senin için on beş gün.”

“Fizyoterapistim de iki hafta diyor.”

“Her daim iyi öğrenci oldun sen.”

Yüzüne baktım. “Biri mi vurdu?” Parmağımı gözlerimin et-
rafındaki kemiklerde gezdirerek berelerini işaret ettim.

“N95 maskesi yüzünden,” dedi Finn. “Güvende kalabilme-
miz için çok sıkı bağlamamız gerekiyor. Artık fark etmiyorum
bile. Herhalde sürekli taktığımdan.”

Birden utandım. Bağlantı kurulur kurulmaz Finn’in üze-
rine gitmiş, annem konusunda daha açık olmadığı için azar-
lamaya kalkışmışım. Elbette bilemezdi. İlaveten annemin ha-
yatımdaki yerinin küçüklüğü düşünüldüğünde tıbbi komadan
uyandırıldığımda annem, Finn’in konuşulacak konular liste-
sinde ilk, beşinci hatta on beşinci bile olmazdı. “Gününü sor-
madım,” dedim. “Nasıldı?”

Finn’de bir şey değişti, sanki bir perde, ben görmeyeyim diye
değil, onun tekrar görmek istemediklerini görmesini engellemek
için çekildi. “Bitti işte,” dedi. “Günüme dair söyleyebileceğim

en iyi şey bu.” Gülümsedi, gözleri yine aydınlandı. “Azıcık eğlenince ikimize de iyi gelir diyordum...”

Telefonu yastıkta dik yerleştirerek yan dönüp kıvrıldım. “Banyo var mı içinde? Lütfen banyo olsun...”

Güldü. “Ben, e... porno diye düşündüm...”

Ağzım açık kaldı. “Ne? Hayır! Her an içeri biri girebilir...”

Finn ekranını paylaşarak yazmaya başladı ve bir saniye sonra emlak sitesi yüklendi. “Ne tür porno olduğunu söylememiştim,” dedi Finn.

Sırıtmadan duramadım. Finn’le elimizde kahve, önümüzde çörek ve dizüstü bilgisayarımızla hayallerimizin evleri arasında gezindiğimiz pek çok tembel pazar sabahı yaşamıştık. Evlerin çoğu gücümüzün yetmeyeceği fiyatlardaydı ama hayal kurmak eğlenceliydi. Bazıları düpedüz gülünçtü... Hamptons’ta saray ebadında malikâne, Wyoming’de hakiki bir çiftlik, Kuzey Carolina’da ciddi ciddi satışa çıkarılmış bir ağaç ev... Fotoğraflar arasında gezinir, geleceğimizi yazardık: İlk yıldönümümüzden sakladığım pasta dilimini bu sundurmada yiyeceğim. Bebeğimiz olacağını öğrendiğimizde sarıya boyayacağımız oda bu. Binecek kadar büyüdüğünde salınacağını bu bahçedeki ağaca kuraacağız. Bizim yavru köpek işeyeceği için bu halıyı kaldıracağız.

Finn ekrana küçük kulesiyle mütevazı bir Victoria tarzı ev getirdi. “Şirinmiş,” dedim. “Nerede?”

“White Plains,” dedi. “Gidip gelmesi zor değil.”

Ev pembe, aksamaları mordu. “Biraz Hansel ile Gretel yalnız.”

“Evet. Tam peri masalının sonuna uygun.”

Çabalıyordu, oyalıyordum. Oyuna katılamaya karar verdim. Finn evin iç görüntülerine tıkladı. “Bu İsveç işi ocak çok karmaşık. Nasıl kullanacağımızı çözmemiz aylar sürer. Açlıktan ölürüz,” dedim.

“Sorun değil çünkü bak, kiler Rhode Island kadar büyük. Ramen depolarız.” Tıkladı. “Üç yatak odası... biri bize, biri kızımıza... ama ikizleri ne yapacağız?”

“İkiz istiyorsan kendin doğur,” dedim.

“Bak, bak, ayaklı küvet. Hep isterdin hani.”

Başımla onayladım ama tek düşünebildiğim, dušta bile ayakta duramadığımdı; böyle bir küvete girmeyi nasıl becerecektim?

Finn bana şömineli salonundan ev-ofise çevirebileceği çalışma odasına ve içki dolabına çevirebileceğimiz gizli küçük servis asansörüne kadar evin sanal turunu yaptırdı. Ardından toprak zeminli ve pek tekinsiz görünen bodruma tıkladı. Son odanın hapishane hücresi gibi demir bir kapısı ve parmaklıkları vardı. “Olay değişti,” diye mırıldandım.

Finn ilerledi, odanın içini gördük. Kırmızı kadife duvar kâğıdı, yumuşak zemin, duvarlarda kırbaçlar ve demir kelepçeler... Finn coşkuyla, “İşte seks mahzenimiz!” dedi ve yüzümün aldığı şekli görünce kahkaha attı. “Esas iyi yanı,” dedi, “listede sığınak diye geçiyor. Kötülüğün sığınağı belki.”

Birkaç hafta önce bu dediklerine neredeyse on beş dakika gülebilirdim. Sırf güldürmek için ekran görüntülerini gün ortasında Finn’e yollayabilirdim. Ama şimdi komik gelmiyordu. Tek düşünebildiğim bu evi satan her kimse gizli bir ikinci hayatının olduğuydu.

“Finn,” dedim, zorlama bir gülümsemeyle. “Fizyoterapi bitirmiş beni... Gözlerimi açık tutamıyorum.”

Finn derhal paylaşılan ekranı kaldırdı ve hekim bakışlarıyla beni süzdü. Aradığı cevabı yüzümde buldu herhalde, “Peki,” dedi. Ağzı sırtımayla tek yana çarpıldı. “Gerçi acele etmezsek burası çabucak kapılır.”

Güzel, tanıdık yüzüne baktım. Gözlerinin üzerinden kalkmak bilmeyen sarı bukleye, tek yanağındaki gamzeye. “Her şey normalmiş gibi hissetmemi sağlamaya çalıştığın için teşekkür ederim,” dedim.

“Normale dönecek,” dedi. “Her şeyi yeniden öğrenmenin ne zor olduğunu biliyorum. Zamanının bir kısmını yitirdiğini

hissettiğini biliyorum. Ama günün birinde bunların hiçbirini hatırlamayacaksın.”

Başımla onayladım ve *esas ondan korkuyorum*, diye düşündüm.

Ertesi sabah, Maggie’nin pelteye dönmüş bacaklarıma rağmen beni zorla yürüteçle ayakta tutmasının ardından en yakın arkadaşımı aradım. Rodney ilk çalışta açtı. “Terapistim beni yok saymış kişilerle konuşmamam gerektiğini söylüyor,” dedi.

“Hastanedeyim,” dedim. “Hastanedeydim. Rehabilitasyon-dayım şimdi. Covid. Ventilatörden çıktım.”

Rodney bir an duraksayıp bir küfür mırıldandı. “Mesajlarım cevap vermeme suçun resmen affedilmiştir. Sana inançsız orospu dediğim kısmı da görmezden gel. Tanrı aşkına, Diana. Nasıl kaptın?”

“Bilmiyorum. Hastalandığımı bile hatırlamıyorum.”

Finn’in anlattığı şeyleri aktarmaya başladım; üzerime tam olmayan kıyafetleri denemek gibiydi. Ardından çekinerek sordum: “Rodney... Sahiden zorunlu izne mi çıkarıldık?”

Güldü. “Evet. Kan banyosunu görmeliydin... Eva ile diğer kalantörlerin maaşlarını kurtarmak için yalvarışlarını. Biz kalanların harcanabilir olması konuşulmadı bile. Dumbo’da bir daire ucuz değil, biliyorsun. Hepimizde kiraya ortak olacak yakışıklı cerrahlar yok.”

“İşsiz ne yapacağım ben?”

“Amerika Birleşik Devletleri’nde herkes ne yapıyorsa onu. İşsizlik başvurusu yapacak, evde muzlu ekmek pişirecek ve Kongre’nin kendine gelip bir teşvik planı çıkarmasını umacaksın.”

“Ama... Sotheby’s ne dedi? Yani sonunda işe dönecek miyiz? Yoksa yeni iş mi arayacağız?”

“Bir halt demediler,” dedi Rodney. “Kontrolümüz dışında gelişen şartlar, sanat piyasasında kalmaya azimliyiz, falan filan. E-postayı görmedin mi?”

Diğer 2.685 okunmamışın arasında bir yerdeydi herhalde. İlaç altında gördüğüm rüyanın neden *bu kısmının* sahici çıktığını merak ediyordum. Hiç düşünmeden, “Isabela’da internet yoktu,” deyiverdim.

“Isabela da kim?”

“Rodney,” dedim sesimi alçaltarak. “Sana söylemek istediğim bir şey var. Ama inanman zor olacak.”

“Ne kadar zor? Moda haftasındaki motorcu şortu üzerine ceketle Lady Gaga’nın etten kıyafeti arasında kaç eder?”

“Dinle, bak,” dedim ve Isabela’daki diğer hayatımı özetledim: Isabela’ya gelişim, kapalı otel, Beatriz ve somurtkan babası... Annemin ölümü. Gabriel’la geçirdiğim ateşli ve hatalı gece. Dalgaların altında kalışım...

Bitirdiğimde Rodney cevap vermedi. “E?” dedim.

“Ne diyeceğimi bilmiyorum, Di.”

Göz devirdim. “Rodney, beş yaşındaki çocukların tekboynuzlu at desenli sırt çantalarına yorum yaptığını gördüm ben. İlla diyeceğin olur senin.”

“Hım. Bana bir şeyi hatırlatıyor... Hah, tamam. Sephora’yla Doğu Seksen Altı’nın köşesinde, sokakta yatan bir adam vardı hani... Gökkuşağı tulumlu, Mahşer Günü vaazları veren...”

Yüzüm alev aldı. “Götün tekisin. Bunları uydurmadım ben, Rodney.”

“Biliyorum,” dedi. “Çünkü Galápagos’taki Isabela Adası 15 Mart’tan itibaren sahiden iki hafta kapatılmış.”

“Ne?” Yutkundum. “Sen nereden biliyorsun?”

“Google,” dedi Rodney u harfini yavaşça uzatarak.

“O gün gittim oraya ben. Feribotla. Ya da rüyamda gördüm. Neyse işte.”

“O gün yüksek ateşle yatıyorduksan herhalde internette gezinmemişsindir.”

“Belki arka plan sesi... Televizyon.”

“Ya da belki,” dedi Rodney, “öyle değildi.”

Gözlerim doldu. Birinin bana inanmasına ne kadar muhtaç olduğumu fark etmemiştim.

“Bak, bebeğim, okült işlerine sana masumiyet karinesi tanımayacak denli çok dalmış bir sürü akrabam var. Bir dördüncü boyut şeyine denk gelmediğini kim söyleyebilir?”

“Bu daha da delice oldu,” dedim.

“Bir hayal ürünüyle ilişkiye gitmenden daha mı delice?”

“Kes!” dedim. Benden başka duyan yoktu gerçi söylediklerini.

“Esas soru şu: Finn’e bu... müfredat dışı gezinden bahsettin mi?”

“Covid, ilaçlar ve ventilatörün bir sendromu diyor.”

Rodney duraksadı. “Sahiciydiyse... sırf senin için olsa bile,” dedi, “anlatman gerekecek.”

Kaşlarımın arasında başlayan ağrıyı durdurma umuduyla avucumu alnıma bastırdım. “Finn’i göremiyorum ki... Durmadan çalışıyor; benim de ziyaretçi kabul etmeme izin verilmiyor. Vebalı gibiyim adeta. Ayakta zor duruyorum, en son ne zaman duş aldığımı hatırlamıyorum ve giyinme denemelerime bakarsak sutyen denen şey geçmişimde kalmış olabilir. Terapiye devam edemeyecek kadar yorulduğumda zihnin dönüp durmaya başlıyor, neyin gerçek olduğunu hatırlayamıyor, daha fazla paniğe kapılıyorum.” Titrek bir nefes verdim. “Dikkatimi dağıtacak bir şey lazım.”

“Sana iki kelime söyleyeceğim,” dedi Rodney. “*Tiger King*.”

Rehabilitasyondaki ikinci günümde olan diğer şeyler:

- 1- Çorap ve pabuçlarımı kendim giydim.
- 2- CNN’de ventilatöre sokulanların yüzde sekseninin öldüğü açıklandı.

Resmen vücuduma karşı savaşıyordum. Odaklanan zihnim *kaldır, çek, dengede dur* gibi şeyler haykırıyordu. Kaslarım bu dili anlamıyordu. Diğer her türlü uyumsuzluk gibi, bu da yorucuydu.

Gün boyu onca çabalamanın tek iyi yanı, geceleri bitkinlikten uykuya direnemememdi. Kütük gibi yatıyor, düş göremeyecek kadar yorulmuş oluyordum.

Burada, diğer koışta yapamadığım gibi uyuyabilmemin sebebi aynı zamanda Maggie'nin sabah yeni bir işkence aletiyle geleceğini bilmem miydi acaba? Henüz fiziksel gelişimim konusunda ona güvenmiyor olabilirdim ama beni gerçek dünyaya geri getireceğine güveniyordum.

Üçüncü gün terapistim odama geldi ve diş fırçama macun sıkma mücadelemi izledi. Eskiden düşünmeden yaptığım bu şey, şimdi müthiş odaklanma istiyordu. Dişimi fırçalamam bittiğinde Maggie geldi. Sürükleyerek getirdiği tuhaf, minik kutuyu odanın kenarına yerleştirdi. "Kalkma zamanı," dedi.

Bakındı, dünkü terapide getirdiği yürüteci gördü. Alıp yatağın yanına yerleştirdi. "Paul'la samimi olalım, bakalım," dedi.

"Alice," dedim. (Yürüteç için en uygun adı arıyorduk* ama yanlış bir yaklaşımdı çünkü yürüteci yürümek için değil, ayağa kalkmak için kullanıyordum.) Ama bu sefer ayaklarımı yatağın kenarından sallandırdıktan sonra kalkmak için neredeyse hiç düşünmem gerekmedi. Maggie belime bir kemer doladı, başımın dönmediğine emin olana dek bekledi ve yatağın ucuna ilerlememe yardım etti. Otuz saniyelik duruşun ardından bacaklarım boşalmadı.

Yüzüne baktım, gülümsedim. "Yenisi gelsin," dedim.

"Buraya geldiğinde ne yapmak istediğini söylemiştin?"

"Buradan çıkmak."

"Peki, ben önce ne yapman gerektiğini söylemiştim?"

Vee'nin odadan çıkmadığını, Maggie'nin getirdiği tuhaf küçük kutuyu Yürüteç Alice'in çaprazına gelecek şekilde ittiğini fark ettim.

* Walker (İng.) Yürüteç. Paul Walker (1973-2013) Bir otomobil kazasında hayatını kaybetmiş Amerikalı oyuncu, Alice Walker (1944-) Pulitzer ödülünü kazanmış ilk siyahi kadın yazar.

Kutunun kapağını açtı. Bir tuvalet... “Ta-da!” dedi Maggie.

Rehabilitasyonda dördüncü gün:

- 1- Kendi başıma yataktan tekerlekli sandalyeye geçtim.
- 2- Banyoya gidip dişimi fırçaladım.
- 3- Çok yorulunca başımı lavaboya dayadım, uyuyakaldım.
- 4- Hemşire beni o halde buldu ve nihayet negatif çıktığımı söyledi.

Maggie, artık Covid-pozitif olmadığımın fizyoterapi için spor salonuna gitmem gerektiğini söyledi. Beni tekerlekli sandalyeyle bir sürü hastanın bir sürü fizyoterapist eşliğinde çalıştığı kocaman bir yere götürdü. Onca yalnızlıktan sonra bir yerde bu kadar çok insan görmek, neredeyse şok ediciydi. Bu insanların kaçısı Covid geçirmişti acaba?

Maggie beni bir matın üzerine yerleştirip kol ve bacaklarımı oynatarak eklem gerginliklerini ve kaslarımdaki gücü değerlendirmeye girişti. Arada apartmanımı sorup durdu. Yanımda sürekli kalacak biri var mıydı, asansör var mıydı, dairemde asansöre kaç adım vardı, duvardan duvara halı mı kaplıydı yoksa ayrı halılar mı vardı, merdiven var mıydı?

Paralele geçtiğimizde art arda gelen sorulardan kurtulmama sevindim. Zihnim hâlâ sesliydi, başladığım cümlelerin nereye varacağını unutuyordum arada.

Maggie karşıma dikildi. Burun burunaydık, tekerlekli sandalye arkamdaydı. “Sol bacağını kaldır,” dedi.

Alnımdaki ter damlasını hissettim. “Düşersen,” dedim, “sen de benle...”

“Yok öyle bir şey.”

Başım dönüyordu, dengemi kaybedeceğimden korkuyorum ama sol bacağımı birkaç santim kadar kaldırdım.

“Şimdi sağ bacak,” dedi Maggie.

Dişlerimi sıktım, denedim ve bacağım büküldü. Sandalyeye düştüm, bir iki santim geri gittim.

“Sorun değil,” dedi Maggie. “Roma bir günde inşa edilmedi.”

Başımı kaldırıp baktım. “Bir daha,” dedim.

Maggie gözlerini kısarak onayladı. Beni tekrar ayağa kaldırdı. “Diz bükmeyle başlayalım.”

Yaptığım, dünyanın en çirkin *plié*siydi.

“Şimdi ağırlığını sol ayağına ver.” Verdim. “Şimdi sağ bacağını kaldır.”

Dizim sarsıldı, paralel barlara sımsıkı tutundum ama başardım.

“İyi,” dedi Maggie. “Şimdi...marş.”

Sol bacak Sağ. Sol. Sağ.

Düzgün yürümeye zorladım kendimi. Ter içindeydim, yüzüm buruşmuştu ve paralel barlara iskeletimin birer parçasıymış gibi bel bağlamıştım. Öyle odaklanmıştım ki otuz santim kadar ilerlediğimi neden sonra fark ettim.

Maggie ıslık çaldı. “Kırıtıyor bir de...”

Vee saçımı kendim yıkayabilirsem bana bir sürprizi olduğunu söyledi. Duştan daha harika bir şey hayal edemiyordum. Küçük plastik tabureye oturdum, damlalar üzerimden akarken kendimi tekrar insan gibi hissetmeye başladım.

Şampuanı almak için eğildiğimde, avucuma sıkarken ve başımı şampuanlarken kendimi olimpik sporcu gibi hissettim. Tabureden düşmedim. Yüzümü suya çevirdiğimde tüm beş yıldızlı otel veya spalardan daha harika olduğunu düşündüm.

Köpükler üzerimden tabureye akarken yıkayıp attığım şeyleri düşündüm. Bu zayıflığı... Bu lanet virüsü... Hatırlayamadığım on kayıp günü...

Çocukluluğumdan beri bağımsız yaptığım her türlü ufacık şeyi tüplere bağlı ve hemşirelerin yardımına muhtaç yaparken kendimi başarısız hissetmiştim. Ama şimdi güçleniyordum.

Burada bir hayatta kalandım ben. Hayatta kalanlar, şartlara uyum sağlayanlardı.

Birden zihnimde Gabriel'in beni bir deniz iguanasına çağırışının görüntüsü belirdi. Öne eğilip gözlerimi kapayarak suyu yüzüme tuttum.

Duş kabinin kenarına vurdum. "Tamamım," dedim. O anılar beni bir daha ne zaman yakalayacaktı acaba? Kapı tıkırdadı, Vee elinde havluyla geldi. Plastik perdeyi çekti, musluğu kapadı. Karşısında çıplak durmak bile nihayet temizlenmiş olmanın coşkusu engelleyemedi.

Vee eşofman altı ve üstünü giymemi bekledikten sonra bir saç fırçası uzattı. Denedim ama bunca zamandan sonra düğümlemlerle, karışmışlarla uğraşmak, boyumu aştı. Vee arkama geçti, düğümlemlerle uğraşmaya koyuldu.

"Cennetteyim galiba," dedim.

Güldü. "Yok, oraya gitmediğinden memnunuz." Parmakları başımda hassas hareketlerle geziniyordu. "Kızlarımın saçını hep Fransız örgüsü yaparım."

"Ben hiç öğrenmedim onu."

"Öyle mi?" dedi Vee. "Annen öğretmedi mi?"

Tutamları örüşünü hissediyordum. "Pek yoktu etrafta," dedim.

Şimdiyse dünyanın bir ucunda koşturmuyordu ve bu sefer de ben yanında değildim.

Değişebilirdi ama o durum.

Kaderlerimizin mimarları olduğumuza inanmıştım hep. Kariyer adımlarımı o yüzden dikkatle planlamıştım ve o yüzden Finn'le geleceğimizi birlikte hayal etmiştik. Gene o yüzden annemi kariyerini bana tercih etmekle suçlayabiliyordum çünkü nihayetinde kendi seçimiydi. Her şeyin bir sebepten dolayı olduğu şiarına hiç katılmamıştım. Belki şimdiye kadar...

Eğer hayatıma mal olacak denli hastalandıysam... Ventilasyondan sağ çıkabilen bir avuç insandan biriysen... Zihnime kine değil, bu dünyaya döndüysem... Hepsinin bir açıklaması

olduğuna inanmak istiyordum. Gelişigüzel, şansa değil... Tüm bunların benim için bir ders ya da bir kendine gelme çağrısı olduğuna...

Belki annemdi mesele.

Vee saç örgümü lastik bir tokayla tutturdu. “İşte,” dedi. “Yepyeni biri oldun.”

Henüz değildim.

Ama olabilirdim.

Tekerlekli sandalyeyi getirdi, frenlerini çekti ve Alice’i, kal-kıp dönerek oturabilmem için yerleştirdi. “Sana bir sürprizim var demiştim,” dedi.

Herhalde çok-amaçlı spor salonuna gidip bir terapi çalış-ması daha yapacaktık. “Mecbur muyum?” dedim.

“Güven bana,” dedi ve odama açılan kapıyı itti.

Yüzüme takmam için bir cerrahi maske verdi, koridorda yürüteçler veya dört ayaklı bastonlarla yürümeye çalışan has-taların arasından geçtik. İki hemşire gülümseyerek beni iyi gördüklerini söyleyince önceden ne ölçüde feci göründüğümü merak ettim. Vee asansör yerine sağa döndü ve koridorun so-nuna vardığımızda bir panele dirseğiyle dokundu, cam kapı ka-yarak açıldı. Dört yanında hastanenin duvarları yükselen küçük bir avluya çıktık. Mevsime göre sıcaktı ve güneş amber ışıklar saçıyordu. “Temiz hava...” dedim, başımı çevirdim ve gördüm.

Finn dar avlunun diğer ucunda elinde bir demet laleyle bek-liyordu.

Vee, “Buradan sonrası sizin, doktor,” dedi, bana göz kır-pıp gitti.

Finn bana bakarak maskesini çıkardı, bileğine astı. Burnunun üzeri hâlâ bereliydi ama Tanrım... o gülümsemeyi görebilmek...

Yanına gidemememe kızarak inlediğim anda yanıma geldi. Çömeldi, bana sarıldı. “Kimler negatif çıkmış?” dedi.

Maskemi çıkarıp kucağıma bıraktım. “Sonuçlarımı mı oku-dun?”

Sırıttı. “Mesleğin avantajları.”

Alnını alnıma dayadı. Gözlerini kapadı. Bu anın onun için de çok büyük olduğunu biliyordum. Ona sarılmak, bana sarılması... Sanki buzun altında kısılıp kaldıktan sonra birden sıcak, güneşli bir yere çıkıvermişim.

“Selam,” diye fısıldadı Finn, dudaklarıma.

“Selam.”

Yaklaştı, dudaklarımız değecekken hâlâ nekahette olduğumu hatırlamış ama kendini tutamamışçasına kızarak geri çekildi.

Kilidin son tıkırtısını, bulmacanın son parçasının yerine oturuşunu, eve dönme hissinin bekledim.

Ait olduğun yer burası, dedim kendime.

Finn, olabileceklerin gölgelerini savmak istercesine tok bir sesle, “Çok şanslıydın,” dedi.

“Çok şanslıyım,” diye düzelttim. Yanaklarından yakaladım, çektim, dudaklarımı dudaklarına yapıştırdım. İstedığimin, her zaman istediğimin bu olduğunu gösterdim. Kendimi ikna etmek için yuttum onu.

Bende kalsın diye çaldım nefesini.

Ziyaretçi kabul etmememiz gerektiğinden ve Finn, personele çörek rüşveti verdiğinden avluda sadece yarım saat geçirebildik. Sonunda hava serinledi, yorgun düştüm. Finn maskemi taktı, beni odama götürüp yatağıma yatırdı. “Keşke kalabilsem yanında,” diye mırıldandı.

“Keşke gelebilsem senle,” dedim.

Alnımdan öptü. “Az kaldı,” dedi.

Şahsen verebileceğini bilmeden önce resepsiyona benim için bırakmasını istediğim kitapları getirmişti. Tatilimizi planlarken kullandığım Ekvador ve Galápagos rehberleri.

Bir yerlerde, kayıp bir valizde değildiler elbette. Pasaportlarımız, bilet confirmasyonlarımızla birlikte mutfak tezgâhında kalmışlardı.

Derin bir nefes alarak açtım birini.

Isabela, Galápagos'un en büyük adasıdır. Lava akıntıları ve dikenli çalısı bol kayalık sahilleri yüzünden büyük bir kısmına ulaşmak mümkün değildir.

Puerto Villamil ziyaretçi akınından nispeten uzak kalmış, yolları toprak, evlerinin bir yanında kaktüsler, diğer yanında sahil bulunan ufak bir kasabadır.

Finn'le mutlaka görmemiz gereken birkaç yeri işaretlemiştim.

Concha de Perla yolu, şnorkelle dalışa uygun, korunaklı küçük bir koya açılır.

Flamingolarla dolu birkaç gölden sonra Tosbağa Üretim Merkezi tabelasını göreceksiniz.

Playa de Amor'dan iki saatlik yürüyüşle El Muro de las Lágrimas'a (Gözyaşı Duvarı) ulaşabilirsiniz.

Los Túneles adlı yarı batık lav tünellerinde su parıltılı ve berraktır. Birçok deniz canlısı burada yaşar.

Kendimde değilken gittiğim yerleri teker teker okudum ve zihnimde tüm boyutları, renkleri ve kokularıyla canlanışlarını izledim.

Kitabı komodine bırakıp zihnimin odağına Finn'i yerleştirdim. Parmaklarımı saçlarında gezdirdiğimi hayal ettim. Her zamanki gibi çam ve karbolik sabun kokuşunu... Öpüşünün bir keşif değil, aynı yolculuğu daha önce yaptığımın teminatı olduğunu, nereye gitmem, ne yapmam gerektiğini bilişimi, neyin doğru geldiğini...

O gece bilerek uyumadım.

Rodney, birlikte telefonlarımızdan Survivor'ın yeniden yayınlanan bölümlerini seyretme ve kimin adadan ayrılacağına dair mesajlarla yorum yapma sözümü tam tutamadığım için kızgındı ama dalıp gidiyor, anlayamadıklarımı anlamaya çalışıyordum.

Alo, diye yazdı. Öldün mü kızım?

...

Çok mu erken dedim?

Son mesaj uyarısıyla uyandım, yazdıklarını okudum. Çok komik, diye yazdım.

NOLA'da yeni arkadaş bulacağım kendime.*

Rodney, şehir kiralalarına yetişemeyeceğinden Louisiana'daki ablasının yanına taşınıyordu. Kendime geldim. Kapanmadaydık ve kimsenin yakın temasta bulunmak istemeyeceği biriydim, biliyordum ama taşınmadan önce Rodney'yi görememe fikri içimi burkmuştu.

Affedersin. Bir daha uyuyakalmayacağım. Söz.

Küçük telefon ekranında bir anaokulu öğretmenin azıcık yarfıstığı ezmesi uğruna engellerle dolu parkurdaki varillerden yapılma tünele dalışını izledim.

#klostrofobi, diye yazdı Rodney. İsteyken depoda kilitli kalınca nasıl paniklediğini hatırladın mı?

Uyuklamamı affetmişti anlaşılan.

Paniklememiştım, azıcık korkmuştım sadece, diye yalan attım. Ayrıca kalçalarım kadar geniş bir tünelden sürünerek çıktım ben.

Atma. Kanıt?

Duraksadım. *Isabela'da, diye yazdım.*

Rodney ne yazacağına karar verirken yanıp sönen noktaları seyrettim.

Survivor ekranı birden dondu, FaceTime ekranı açıldı. Rodney'nin yüzü belirdi. "Kendinde değilken korkuların yüzleşmek sayılır mı, emin değilim," dedi.

"Gri bölge."

Bir süre konuşmadan baktı. "Konuşmak ister misin?"

"Trizllios diye bir yer. Yerin ortasında sincap deliği gibi şeyler. Turistler kancalar ve iplerle iniyorlar herhalde."

Ürperdi Rodney. "Kumsal ve buzlu margarita alayım ben."

* New Orleans, Louisiana (ç.n.)

“Beni oraya ilkin Beatriz götürdü. İkincisinde evden kaçmıştı, inip kurtardım.”

“Neden kurtarılması gerekti?”

“Babasıyla beni yatakta yakaladı, sonrası iyi gitmedi.”

Rodney kahkaha attı. “Diana, anca sen halüsinasyonda kendini ahlaki problem içinde görürsün!”

Halüsinasyon lafıyla irkildiğimi fark eden Rodney’nin bakışları yumuşadı. “Öyle dememeliydim. Travma travmadır. Başkasının başına gelememesi senin için daha az gerçek olması anlamına gelmez.”

Maggie ECMO veya ventilasyondan çıkarıldıktan sonra TSSB çeken hastalardan bahsetmişti. Semptomlardan bazıları —uykuya dalma korkusu, öksürük başlayınca gelen panik ataklar, nabız oksijen sayılarımı kontrol etme takıntısı— bende de vardı. Ama boğulurken akciğerlerime suyun dolmasının neye benzediğini de hâlâ hatırlıyordum. Gecenin ortasında kalbim gümbürdüyor, Beatriz’i ararken indiğim tünele dönüyordum. Herkesin yaşamadığımı söylediği şeyleri görüyordum ve sakinleştiricileri bırakışımın üzerinden bir haftadan fazla geçmesine rağmen hepsini hâlâ hatırlıyordum.

“Belki hiç bahsetmemeliyim bunlardan,” dedim. “Belki bahsetmek, uzun vadede işleri daha da zorlaştıracaktır. Sadece...” Başımı salladım. “Sotheby’s’e elimde Picasso var diye gelen adamı hatırlıyor musun? Elindeki sahte veya kopya bile değildi; uyduruk bir grubun broşüründendi, adam tamamen keçileri kaçırmıştı.”

Rodney başıyla onayladı.

“Şimdi anlıyorum. Adam için o sahiden bir Picasso resmiydi.” Burnumu çimdikledim. “Neden hâlâ duruyor, anlamıyorum bu şeyler... Ya da neden inanılmaz ayrıntılı, acayip bir rüya gördüğümü kabullenemiyorum bir türlü?”

“Belki kabullenmek istemiyorsundur.”

“Gerçek, ölümün kıyısından dönmemse tamam. Ama ondan fazlası var işte. O insanlar öyle sahiciydi ki...”

Rodney omuz silkti. “Akıllı bir kız için fazla salaksın sen. Elinde telefon var, değil mi? Google’dan o insanları aramadığını söyleme sakın.”

Şaşkın baktım. “Aman Tanrım.”

“Efendim, çocuğum?”

“Neden aklıma gelmedi ki?”

“Çünkü henüz sistemin sunduğu kelime bilmecelerini çözmiyorsun ve beynin doğru ateşleme yapamıyor.”

Arama motorunu açtım, Rodney kenara küçüldü. Beatriz Fernandez, yazdım.

Bir sürü sonuç çıktı ama hiçbirisi o değildi.

Gabriel’in adını yazınca da aynısı oldu.

“E?” dedi Rodney.

“Hiç.” Ama oradaki internetin berbatlığı düşünülünce sosyal medya profillerinin işe yaramamasında şaşılacak bir şey yoktu.

Tabii internet orada berbat değil de o engeli ben yaratmadıysam.

Kalbim burkuldu.

“Bir şey daha deneyeceğim,” diye mırıldandım.

Casa del Cielo Isabela Galápagos, yazdım.

Yer ayırttığım otelin resmi derhal çıktı. Hayalimde gittiğim yere hiç benzemiyordu ama... vardı.

G2 TUR, yazdım.

Tur/Ekipman çıktı. Ardından kırmızıyla: *Kapalı*.

İç çektim. “O gerçek, Rodney. En azından şirketi gerçek.”

“Mesela geziyi planlarken falan bu insanlardan biriyle temas ettiğini hatırlamıyor musun?”

Hatırlamıyordum. Ama belki de beynim hatırlıyordu.

“Bir dakika, Rod.” Telefonu bıraktım, Alice’i kavrayıp kalktım, yürüteçle komodine kadar gittim. Yatağın kenarına ilişip

dün gece karıştırdığım gezi rehberini aldım. Isabela Adası'yla ilgili sayfaları buldum.

Kategorileri geçtim:

Varış, çevre.

Yeme ve içme.

Tur şirketleri.

Üçüncü sıra: *G2 TUR. Açık saatler: 10.00-16.00. Özel deniz/kara turları. Dalgıç sertifikalı.*

İşaretlememiştim burayı. Ama üzerinden geçmiş olmalıydım. Anlaşılan zihnim tek bir satırın etrafında bir geçmiş ve bir aile yaratmak için fazla mesai yapmıştı.

Tekerlekli sandalyeme geri dönüp telefonu aldım. “Gabriel’in tur şirketi okuduğum seyahat rehberinde var.”

“Adı geçiyor mu?”

“E... yok,” dedim. “Ama hakkında bir şey okumasam ne demeye G2 Tur diye bir yer uydurayım?”

“Doğru,” dedi. “Gayet basit.”

“Hepsi bu mu sence?” dedim. “Tatilimizi planlarken bilinçaltımda tüm bunları ezberleyip ventilasyondayken bir şekilde düşledim mi yani?”

“Beynin çalışmasına dair bilmediğimiz çok şey var,” dedi Rodney, temkinle. “Ama zaten dünyanın nasıl işlediğine dair de bilmediğimiz çok şey var.” Kaşlarını kaldırdı. “Ha,” dedi, “bir de kendine bir psikolog bul.”

Rehabilitasyonda günler birbirine karıştığından zamanı ilerlemelerimle ölçüyordum. Artık paralel barlara sımsıkı tutunmuyor, adımlarımı atarken sadece ellerimi üzerlerinde tutuyordum. Yürüteç Alice’le yürüyor, dengemi kendim sağlıyordum. Maggie sözel ilerleme raporları vererek yardım ediyordu: “Dün yardım etmem gerekti ve üç defa dengenı kaybettin ama bugün hepsini kendi başına yapıyorsun. Dün yanındaydım, şimdi

uzaktan izliyorum.” Vee bulmacalar, kelime oyunları ve bir deste iskambil getirmişti. Kartları sayı ve renklerine göre ayırmakla başlayıp *solitaire* oynamaya geçmiştim. Bağcıklarımı bağlıyor, saçımı kendim örüyordum. Motor becerilerimi geliştirmek için kilden boncuk çıkarma çalışmaları yaptırdıktan bir gün sonra telefonumda eski hızımla mesaj yazabilmeye başladım. Vee beni bir dekor mutfığa götürdü, yürüteçle fırından bulaşık makinesine gittim, plastik bardak ve tabakları kaldırıp dolaplara yerleştirdim.

Rehabilitasyonun on ikinci gününde Alice’le banyoya gittim, dengemi kontrol ettim, eşofmanımı indirip sahici tuvalete çişimi yaptım. Kalktım, üstümü düzelttim, ellerimi yıkadım.

Odama döndüğümde Maggie ile Vee alkışladılar.

Rehabilitasyondan çıkmadan tamamlamam gerekenlerin listesi vardı. Saçımı fırçalayabiliyor muydum? Alet yardımıyla yürüyebiliyor muydum? Telefonda numara tuşlayabiliyor muydum? Duş alabiliyor muydum? Dengemi koruyabiliyor muydum? Hafif bir yemek hazırlayabiliyor muydum? Basamak inip çıkabiliyor muydum?

Taburcu edildiğim gün Finn beni eve götürmeye geldi. “Nasıl izin alabildin?” dedim.

Omuz silkti. “Ne yapacaklar? Kovacaklar mı?”

Doğruydu. Çekip gitmesi riskini kaldıracak durumda değildi hastane. O da bana işe gittiğinde dairede yalnız kalacağımı hatırlattı. Ürktüm.

Birkaç gündür yürüyebilmeme, Alice yerine dört uçlu baston kullanabilmeme rağmen rehabilitasyon protokolü, tekerlekli sandalyeyle çıkmamı şart koşuyordu. Sınırlı kıyafet, tuvalet malzemesi ve seyahat rehberlerini bir spor çantaya koydum. Finn sırtarak, “Aracınız,” dedi, yavaşça sandalyeye yerleştim. Verdikleri mavi cerrahi maskeyi taktım, Finn çantayı kucağıma koydu.

Maggie koşturarak geldi. “İki metreden yapabilseydim kucaklardım seni,” dedi.

“Haftalardır burnumun dibindeydin,” dedim.

“Hastaydın o zaman,” dedi. “Sana bir hediye getirdim.” Arkasında sakladığı yepyeni bastonu çıkardı. “Candis,” dedi, kahkahayı patlattım. *Candis Cayne*.*

“Harika.”

“Yurttaş’tan daha havalı.”

“Kesin,” dedim. “Özleyeceğim seni.”

Maggie, “Aman, neyse ne,” diyerek kucakladı beni. “Ben daha çok özleyeceğim.”

Kapımı açtı, Finn sandalyemi koridora sürdü.

Koridorda bir sürü insan sıralanmıştı.

Hepsi maskeli, önlüklüydü. Saçlarını cerrahi keplerle örtmüşlerdi. Hepsi bana bakıyordu.

Biri alkışlamaya başladı.

Hepsi katıldı.

Finn beni iterek götürürken alkış dalgası bize eşlik etti. Personelden bazılarının gözlerinden yaş süzüldüğünü gördüm: *Alkış benim için değildi. Kendileri içindi çünkü umuda muhtaçtılar.*

Mahcubiyetten maskenin altında yanaklarımın kızardığını hissettim. Bensiz bir ay ilerlemiş bir topluma, duyguların güvenlik uğruna saklandığı bir topluma dönüyordum.

Gözlerimi ileri çevirdim. Savaştan topallayarak dönen yapayalnız bir askerdim.

Eve dönmek maceraydı. Uber’e yerleşince Finn avuçlarıma ve kendi avuçlarına el antiseptiği sıktı. Dışarısı eksi dokuz derecedeydi ama yine de havalandırma için pencereleri açtık çünkü Finn, hava yoluyla bulaşma ve virüs damlacıklarıyla ilgili bir takım araştırmalar okumuştı. Arabayla gitmek ürkütücüydü; şehir hayalet kasabaya dönmüştü. Dükkân kepenkleri kapalıydı

* Candis Cayne (1972-) ABD’li aktris ve performans sanatçısı. Kane (İng.) Baston. Okunuşları çok yakındır. (ç.n.)

ve yolların ıssızlığı sayesinde rekor sürede eve vardık. New York genelde insan kaynardı. İşinsanları, turistler, hayalci-ler... Acaba gökdelenlere mi kapanmışlardı yoksa Rodney gibi pes edip şehri terk mi etmişlerdi? Empire State Binası, Central Park, Radio City gibi sembol yerleri düşündüm. Yapayalnız bekliyorlardı. Metroların tıklım tikiş dolmasına veya Times Meydanı'nda avare gezinenlere çok sinirlenirdim eskiden. Alternatifini görene dek Manhattan'ın karmaşasını ne kadar sevdiğimi fark etmemiştim.

Apartmanımıza vardığımızda Finn sinirimi bozduğu için ben bağırana dek tepemde dolanıp durdu. Finn'in ısrarı üzerine boş kabin gelene dek bekledik çünkü herkes onun kadar dikkatli önlem almıyordu.

Bir zamanlar dairemizin koridorun sonunda, asansör ziline uzakta olmasını artı sayardım ama şimdi oraya varmak feci bir çaba gerektiriyordu. Finn kapıyı açtı, paltomu çıkarmama yardım etti ve derhal ellerini yıkamaya gitti. Tırnak altlarını fırçalayıp dirseklerine kadar. Cerrahlar gibi. Aynısını yaptım.

Finn'in ödeyemeyecek kadar meşgul olması yüzünden birikmiş faturaları gördüğümde iç çektim. Hepsini yarın halledebilirdim. Şu anda tek yapmam gereken, normal hayatı nasıl sürdüreceğimi hatırlamaktı.

Finn spor çantamı salona getirip içindekileri çıkardı. "Aç mısın?" dedi.

"Tayland yemeği alabilir miyiz?" dedim ve kaşlarım çatıldı. "Eve teslimat var mı hâlâ?"

"Olmasa şimdiye ölmüştüm," dedi Finn. "Her zamankinden mi?"

Çin böreği, satay ve massaman curry... Söylememe gerek olmaması ne güzeldi... Başımla onaylayıp banyoya baktım. Ondan çok kendime, "Duşa gireceğim," dedim çünkü bacağımı kaldırmamı gerektirecek bir küvet söz konusuydu. Ama eninde sonunda yapmam gerekecekti ve yere yığılırsam en azından Finn'in evde olması iyiydi.

Ama sorun çıkmadı. Kendimle çok gurur duydum ve hastane ürünleri yerine kendi sabun ve şampuanımın kokularını alabildiğime şükran duydum. Vee'yi düşünerek saçımı fırçalayıp ördüm, temiz eşofman altıyla en yumuşak svetşörtümü giydim.

Salona döndüğümde Finn sırıttı. "Tertemiz olmuşsun."

"Dibe vurunca gidecek tek yer, yukarısı."

Koltuğa yerleşip televizyonu açtım, MSBNC'den çabucak *Friends*'in yeniden gösterilen bir bölümüne geçtim. "*Tiger King*'ı izledin mi?" dedim.

"Kaplan ne?" dedi Finn.

"Boş ver." Ben hayatım için mücadele ederken Finn'in başkalarının hayatı için savaştığını hatırlamam gerekiyordu.

Birden karşıma dikildi, dumanı tüten bir kupa uzattı. "Ne o?"

"Sıcak süt."

"Sıcak süt sevmem ben," dedim.

Kaşları çatıldı. "Son hastalandığında içmiştin."

İsteyip istemediğimi sormadan hazırlamıştı çünkü. Hastalandığında annesi ona yapmıştı hep çünkü. Şükran duymadığımı düşünmesin diye içmiştim.

"Hasta değilim ben," dedim.

Kuşkuyla baktı.

"Doktorsun. Bilmen gerekir," dedim. İç çekerek koltukta yanıma işaret ettim ve kupayı sehpayı bıraktım. Finn oturdu. "Çok fena bir şey az daha olacaktı, biliyorum," dedim. "Ama olmadı. Buradayım. Daha iyiyim."

Yanına yanaştığımda kaskatı kesildiğini hissettim. Derhal geri çekilip yüzüne baktım. "Benden virüs kapmaktan mı endişeleniyorsun?"

İstiraplı bir gölge geçti yüzünden. "Daha çok diğer türlü-sünden."

"Bu şeyi yendiysem," dedim, "damarlarım antikor dolu olmalı." Pazımı şişirdim. "Süper kahraman sayılırım."

Nihayet gülümsedi. "Pekâlâ, Wonder Woman."

Biraz yanaştım. "Antikorlar bulaşıcı mıdır?"

“Olmadıklarını kesinlikle söyleyebilirim.”

“Yani, neme lazım,” diye mırıldandım boynuna doğru. “Belki birazını sana aktarmayı deneyebiliriz.” Boynuna sarıldım, dudaklarına yapıştım. Finn önce duraksadı, ardından karşılık verdi. Elimi kazağının altına soktum, kalp atışlarını hissettim.

“Diana,” dedi azıcık soluk soluğa, “rehabilitasyondan daha yeni çıktın.”

“Kesinlikle,” dedim.

Ölümden döndüğünü öğrenince hayatta olunduğundan emin olmaya yönelik ciddi bir ihtiyaç, hatta bir dürtü duyulduğunu nasıl açıklayabilirdim? Sağlıklı, canlı ve arzulanır olduğumu hissetmem lazımdı. Ateş olmayan bir şeyle yanmam lazımdı.

“Ben de neler öğrendiğimi göstereyim sana,” dedim ve svet-şörtümü çıkardım. Eşofman altımı sıyırıp attım. “Seyret şimdi.” Kalktım, yüzümü ona döndüm dizlerimi iki yanına yerleştirerek kucağına oturdum. “Kalk, dön, yerleş,” dedim.

Finn’in kolları belime dolandı, üzerindeki çıkarması, teninin temimi ateşe vermesi neredeyse bir an sürdü. Dişler, diller, parmak uçları, kafa derisine dalan tırnaklarım, kalçalarımı avuçlayan elleri... Ben kaybolurken Finn beni sırtüstü çevirdi. Nefeslerimizin senfonisine, vücutlarımızın vurmalarına, notaların coşkusuna odaklanarak buraya ve şimdiye daldım.

Zil çalınca şaşkınlıktan yere yuvarlandık.

“Hay...” dedi Finn. “Yemek.”

Ayağa fırladı, düşünmeden kolayca hareket edebilişini kısılandı. Aceleden benim svetşörtümü giyince beli açıkta kaldı.

Birkaç dakika sonra elinde yiyecek dolu kesekâğıdıyla döndü. Utanır gibi bakarak, “Aç mıyız?” dedi.

“Ölüyoruz açlıktan,” dedim.

Yemekleri mutfak tezgâhına dizip dezenfektan ve kâğıt havlularla hepsini silmeye başladığını gördüm. “Ne... neden öyle yapıyorsun?”

Dönüp baktı. “Ha, sahi... Bilmiyorsun sen. Güvenlik için. Posta kutusunda bir iki gündür bekleyen şeyleri almaya giderken de neme lazım diyerek eldiven takmalısın.”

“Ne demek neme lazım?”

“Üzerlerinde virüs olabilir.”

Ben kalkıp yanına giderken yeniden ellerini bastıra bastıra yıkadı. “Neyde virüs yok, biliyor musun?” Başını çekip kendime döndürdüm.

Koltuğa döndük, yemekler soğumaya başladı. Sonunda kollarından ayrıldığımda beni izlediğini gördüm. Yüzüme düşen saçları yana itti. “Farklı bir şey var sende,” dedi.

“Buraya döndüğüme memnunum,” dedim.

Hastaneden eve dönmeyi kastettiğimi sanıyordu.

Sisli, karmaşık düşüncelerimde dolaşmamayı kastediyordum oysa. Kollarının arasındaki mutlulukla şimdiye dönmeyi...

Finn her zaman çıpam olmuştu.

Giyinmeden, iç çamaşırlarımızla yedik, temizlenmiş yiyecek kutularını devirerek bir kez daha seviştik. Bir noktada kalkıp yatak odasına geçtik, yorganın altına büzüldük. Finn sarılıp kendine çekti beni. Genelde böyle uyumazdık; yatağımız büyük boydu, herkes kendi tarafına çekilirdi. Ben kolay üşürdüm, Finn üzerinden yorgan atardı. Ama tuhaf, bu sefer aldırmadım. Beni sımsıkı tuttuğu sürece kaybolamazdım.

Finn uykuya dalana, omzuma düşen solukları düzene girene dek bekledim. “Sana bir şey söylemem lazım,” diye fısıldadım. “Hastanedeysen gördüğüm düşler var ya... Bence onlar... gerçektir.”

Cevap gelmedi.

“Galápagos’tayım,” dedim, sözcükleri sesli test ederek. “Bir adam vardı...”

Finn’in beni saran kolları azıcık, neredeyse anlaşılmayacak kadar hafif gerildi. Nefesimi tuttum.

“Gerçekte kimle seviştiğini bildiğin sürece,” diye mırıldandı. Bırakmadı beni. Uyumadım ben de.

ON ÜÇ

Ertesi sabah Finn işe gitmek üzere evden çıkarken gece vakti söylediklerim üzerine konuşmadık. Kendi başıma idare edip edemeyeceğimi belki yüz defa sordu, yüzüme gülümsememi yapıstırıp evet, dedim ve çıkıp gittiği anda panik atağım başladı.

Ya takılıp düşersem?

Ya öksürük nöbeti başlar ve bitmezse?

Ya yangın çıkar, yeterince hızlı kaçamazsam?

Tek istediğim, Finn'i arayıp geri dönmesini söylemekti ama öylesi hem bencillik hem sorumsuzluk olurdu.

Candis'i alıp mutfağa gittim, dolaptan kupa çıkarırken dengi onunla sağladım. Yavaş ve dikkatli hareketlerle su doldurup ocağa koydum. Aeropress için yeterli miktarda kahve çektim ve hepsini tökezlemeden yaptığım için kendimi kutladım. Masaya giderken elime sıcak kahve sıçrattım ve hayatımın kalanının ilk günü başladı.

Geçmişte, Finn pandemi yüzünden durmadan çalışmazken tatil günlerimizi elde kahve, *The New York Times* ve *The Boston Globe*'un internet sayfalarını okuyup aylıklık ederek geçirirdik. Finn politika ve spor manşetlerini yüksek sesle okurdu. Bense sanat ve vefat sayfalarına daldardım. Hastalıklı gibi geliyor ama esasen iş içindi: Bilgisayarım da koleksiyonları ölümlelerinden sonra Sotheby's'te satılabilecek kişilerin listesi vardı.

Artık Sotheby's'te çalışmıyordum tabii. Yeniden çalışacak mıyım, çalışacaksam ne zaman, bilmiyordum. Finn endişelenmememi, dikkatli davranırsak onun maaşıyla bir süre idare edebileceğimizi söylüyordu. Ama içimde henüz aklımıza gelmemiş maddi engellerle karşılaşacağımıza dair bir his vardı. Pandemide daha sadece bir ay geçirmiştik.

İlk okuduğum *New York Times* başlığı şöyleydi: New York'ta ölü sayısı 10.000'i geçti.

Boston Globe başlıklarıysa sadece bir gıdım daha az kaygı vericiydi: Chelsea'deki koronavirüs vakalarının artışı eyaleti ve hastaneleri zorluyor; Boston Scientific'e düşük maliyetli ventilatör yapma onayı verildi.

Vefat sekmesine tıkladım.

75 yıllık evli çift birkaç saat arayla hayata veda etti: Ernest ve Moira Goldblatt, 1942 yazında evlendikten sonra hayatlarının sonuna dek birlikte yaşadılar. Çift, 10 Nisan günü Waltham'daki Hillside Bakımevi'nde iki saatten az bir arayla hayata veda etti. Moira (96) kısa süre önce Covid-19 testinde pozitif çıkmıştı. Ernest (100) hastaydı ama test sonuçları iyiydi. Virüsün yayılmasını azaltmak amacıyla virüs bulaşmış bakımevi sakinleri ayrı bir yere nakledilmişlerdi. Ama Goldblatt'ların birlikte olacaklarına kuşku yoktu.

Tıklayarak sonraki sayfada yazılı isimleri taradım.

Bir daha tıkladım.

Bir daha.

Boston Globe'da bugün yirmi altı sayfa dolusu vefat ilanı vardı.

Bilgisayarı ellerim titreyerek kapadım.

Daha şimdiden bir daha hiç çarpık sırtış görmeyecek, inatçı bir aç tutamını düzeltmeyecek, ev kokulu bir omuzda ağlayamayacak, sevdiği birilerini kaybetmiş çok insan vardı. Düğünde, doğum gününde, kahvaltıda hep bir boş iskemle göreceklerdi.

Onların sevdikleri ölürken ben neden kurtulmuştum?

Doğru bir şey yapmamıştım; hastaneye gidişimi bile hatırlamıyordum.

Ama onlar da herhalde yanlış bir şey yapmamışlardı.

Buradaysam bir açıklama olmalı hissi eziyordu beni. Çünkü diğer seçenek, virüsün gelişigüzel bulaşması, herkesin ölebilecek olması nefes kesecek derecede bunaltıcıydı.

Yine.

Özel olduğumu düşünecek kadar kibirli değildim; yüce bir gücün beni esirgediğine inanacak kadar da dindar değildim. Neden yaşadığımı ve hastanede iki yanımda yatanların neden yaşamadıklarını asla öğrenemeyebilirdim. Ama bu dönüm noktasından hareketle bu andan itibaren her ne olacaksa bana verilen ikinci şansa layık olması için çabalayabilirdim.

Gerçi ikinci şansın neye benzediğini de tam bilmiyordum.

Bilgisayarımı tekrar açıp Google'a *sanat piyasası iş ilanları* yazdım.

Birkaç tanesi sıralandı: Artsy'de Kıdemli İş Geliştirme Yöneticisi. Sanat Enstitüsü'nde Asistan. Yaratıcı Yönetmen, Omni Helath Corp. Sanat Yönetmeni, JP Morgan Chase İş Bankacılığı Bölümü...

Hiçbiri heves açıcı değildi.

Sotheby's'teki işimi hakikaten seviyordum. Tanıştığım insanları, satışına yardım ettiğim eserleri seviyordum.

Ya da en azından kendime öyle söylüyordum.

Kitomi ile tablosu geldi aklıma.

O gece hastalandıysam ve semptomatik hastalar virüs yayabiliyorsa ona bulaştırmış olabilir miydim?

Paniğe kapılarak internette arama yaptım. Görebildiğim kadarıyla sağlıklıydı ve tablosuyla New York'taydı.

O türden bir sanatsal ihtişam karşısında durmanın hissini hatırlıyordum. Ne bir Toulouse-Lautrec ne de bir Van Gogh'tum ama o tablonun karşısında parmaklarıma fırça arzusu dolmuştu. Fena bir ressam sayılmazdım ama müthiş değildim, biliyordum.

Babam gibi ben de düzgün bir kopya çıkarabilirdim ama o, özgün bir başyapıt yaratmaktan çok farklıydı.

Annemin ödüllü fotoğrafçılığının gölgesinde büyümüştüm. Kendi mirasımı yaratmaya çalışmak —ve başaramamak— becerilerimi sanata yakın bir alana göre yeniden şekillendirmiştim.

Bir kelimeyi sildim.

Sanat Piyasası İş.

Moda tasarımcısı. Animasyoncu. Resim Öğretmeni. İllüstratör. Dövme Sanatçısı. İç Mimar. Hareket Tasarımcısı. Sanat Terapisti.

Sanat terapisi, akıl sağlığı tedavisinde bilişsel ve algısal motor işlevlerini, özgüveni ve duygusal uyum gösterme becerilerini geliştirmek için görsel sanat yollarını kullanan bir meslektir.

Anında Isabela'da bir kumsalda döküntü ve çöplerden minicik figürler yaparak Beatriz'le kumdan kalemize yerleştirmeme geri gittim. Lav taşları üzerine adlarımızı yazıyor, bir duvara yerleştiriyordum. Keşişlerin neden harika mandalalar yapıp sildiklerini Beatriz'e anlatıyordum.

Farkına bile varmadan başka bir kariyer düşünüyormuşum. Beatriz'de uygulamıştım.

Yüzümü ovuşturdum. Sanat Terapisi programı için doldurduğum başvuru formuna alandaki hayali deneyimimi yazdığımı düşündüm.

Ama belki de mesele buydu. Belki Galápagos olmuş değil, olması *gereken* bir şeydi.

Tavuk-yumurta türü bir mantık bombasına dönüşünce bugünlük yeterince iş aradığıma karar verdim. Instagram'ı açıp uçaklar için başparmak onayı veren, ucuz tatil fırsatlarını değerlendiren üniversiteden arkadaşlarımın fotoğraflarına baktım. Bir başka arkadaşım dün Covid yüzünden ölen teyzesinin resmini koyup uzun bir yazı eklemişti. Takip ettiğim bir ünlü AIDS için bağış gecesi düzenliyordu. Eski komşum, düğünlerini güvenli hale gelene dek ertelediklerini gözü yaşlı bir

videoyla duyurmuştu. Sanki iki farklı gerçeklik aynı anda açılıyordu önümde.

Facebook'a fazla bir şey yazmazdım ama hesabım vardı. Açtığımda tanıdıklardan düzinelerce mesaj buldum. *Sağlık dileklerini yolluyorum... Sana dua ediyorum, Diana... Atlatacaksın...*

Kaşlarımı çatarak bu yorumlara neyin yol açtığını araştırdım. Finn hesabıma girmişti anlaşılan. Covid tanısıyla hastaneye kaldırılıp ventilasyona alındığını duyuran kısa bir paragraf yazmıştı.

Hesabıma girmesine öfkemi bastırdım.

Yorumlar destekleyici, içten ve coşkuluydu. Bazıları politikti; virüsün numara olduğunu, gribe yakalandığımı iddia ediyorlardı. Başka arkadaşlarım benim adıma bu yorumlara saldırıyordu. Hepsi ben bilinçsiz yatarken olmuştu.

Arama kutucuğuna *Covid-19 Atlatanlar* yazdım, ekrana bir dizi makaleyle bir destek grupları listesi geldi. Çoğu kamuya açık değildi ama öyle olan bir tane bulup zaman akışını okumaya koyuldum.

Tat alma duyusu değişen var mı başka? Baharatlı yemek se-verdim, artık o kadar sevmiyorum. Bir de her şey salam gibi kokuyor.

Uyumak mümkün değil. Her gece migrenim tutuyor.

Saçı dökülen bir ben miyim? Upuzun, kalm buklelerim vardı ama şimdi saç tellerim incecik. Ne kadar sürer bu?

Benimkilerin dökülmesi durdu!

Çinko denesene.

D vitamini alın.

11 Mart'ta pozitif çıktım. Onuncu günde yine pozitif çıktım, bir ay geçti hâlâ pozitif çıkıyorum; başkalarının etrafında bulunmam güvenli mi?

Covid-19 geçirenlere soru: sizin de tek delikten burun kanamanız oluyor mu?

Yakalanıp atlatmışsam tekrar yakalanabilir miyim?

Doktorum geçmişte kalp çarpıntım olmadığını söyleyince inanmadı...

Gittikçe asabım bozuluyordu. Ya hastaneden çıkmak sadece başlangıçsa? Ya henüz ortaya çıkmamış uzun vadeli etkiler olacaksa bende?

Olmasa kendimi suçlu mu hissetmeliydim?

Tam bilgisayar kapayıp yatağa kıvrılacaktım bir yazı daha gördüm: *Ventilatördeken acayip rüyalar/kâbuslar gören var mı?*

Okumaya başladım.

Kocamla kasabada bisikletlerimizle dolaşıyorduk. Biz... Bisiklete binmeyiz, toplu insanlarız. Kalabalık bir lokantaya gittik, kocam içeri, adlarımızı bekleme sırasına yazdırmaya gitti. Epey süre geri gelmedi. İçeri girip bakındım sonunda. Müşterileri karşılayan görevliye sordum, kocamı görmediğini söyledi. Dışarı çıktım, bisikletlerden biri yoktu. Ventilasyondan çıkardıklarında ben uyurken kocamın öldüğünü öğrendim. İki hafta geçmişti üzerinden.

Broadway-temalı ama içinde hapismişim gibi kötü şekilde temalı bir hastanedeydim. Disney gösterileri gibi. Saat başı her şey duruyor, kocaman bir müzikal başlıyordu. Öyle kalabalıktı ki gösterine salonuna bile girip izleyemiyordum. Dikkat çekmenin tek yolu bir düğmeye basmaktı; o zaman ayıplayan bir şarkı çalmaya başlıyordu çünkü gösteri durdurulmamalıydı.

Uzaydaydım, oksijenim tükenmeden yardım getirmeleri için temas kurmaya çalışıyordum.

Bir elektronik dans festivalinde, su dolu bir tankın içinde bir yarattım. Festivale gelenler beni birtakım tüplerle besliyordu.

Bir bilgisayar oyunundaydım ve hayatta kalmak için diğer oyunculara yenmem gerektiğini biliyordum.

Büyüdüğüm evin mutfak masasında oturuyordum. Annem pancake yapıyordu. Kokularını alıyordum; önüme getirip şurup döktü, tatlarını da aldım. Tabağımdakiler bitince annem gelip elini omzuma

koydu, masadan kalkamayacağımı çünkü yemeğimi bitirmediğimi söyledi. Annem öleli 32 yıl oluyor.

Her şeyi net hatırlamıyorum ama öyle GERÇEKTİ ki... Sahne-
den sahneye atlayan ya da ölmeden hemen önce uyandığınız rü-
yalar gibi değildi. HER ŞEYİN kokusunu alıyordum. Ve öldüm.
Art arda, defalarca.

Hastane personeli beni kaçırmıştı. Hepsi Nazi'ydi ve kimsenin bunu
görmeyişini anlayamıyordum. Uyandırdıklarına ellerim bağlıydı.
Hemşirelere vurmaya çalışıyormuşum meğer.

Esir alınmıştım.

Böceklerle dolu bir yerdeydim; biri Covid'in böyle bulaştığını, bö-
ceklerden uzak durmamı söyledi. Ama böcekler yarı yarıya üze-
rimi kaplamıştı bile.

Kardeşimle bir yük vagonundaydık, üzerlerimizde, yeterince hava
alamadığımız için sürekli düşen kalp atışlarımızı gösteren moni-
törler vardı. Bizle beraber bir sürü çerçöp vardı, bir Noel kartı
buldum, üzerine İMDAT yazdım, kardeşime kartı vagonun ahşap
duvarındaki çatlaklara doğru tutmasını söyledim.

Bir direğe bağlanmıştım ve seks kölesi olarak satılacağımı bili-
yordum.

New York Üniversitesi'nin bodrumundaydım (hayatımda New York'a
gitmedim, neden oradaydın diye sormayın yani) biri bana ilaç ver-
meye çalışıyordu ama ben, ilacın zehir olduğunu biliyordum.

Bir bodruma kilitlenip bağlanmıştım, dışarı çıkamıyordum.

Duraklayıp Galápagos'ta rüyamda ya da anti-rüyamda veya
işte, her neydiyse onda Finn'i görmemi düşündüm. Onda da bir
bodrumdaydım. Ve bağlanmıştım.

Dört yaşındaki torunum Callum'ın boğulduğunu gördüm. Kızımla
cenazeye gittim, yas tuttum ve hayat devam etti. İkizleri oldu,

Michelle ve Stacy; onlarla yaşadım. Uyandırdıklarında kızıma ikizleri sordum, delirdiğimi sandı. Tek torunum Callum'ın kesinlikle hayatta ve sağlıklı olduğunu söyledi.

Annemin ekranda bembeyaz ve kıpırtısız görünen yüzünü düşündüm.

Okumaya devam ettim. Sadece öğle yemeğinde akşamdan kalanları atıştırmak için ara verdim. Oksijen yokluğundan deliryum yaşamış ya da benim gibi ventilasyondan sağ çıkmış yüzlerce kişinin yazdığı postlar vardı. Zengin, ayrıntılı manzaralar. Bazıları muhteşem, bazıları dehşet verici. Bazılarında ortak temalar vardı: bilgisayar oyunu, bodrumda hapislik ve ölmüş birini görmek. Bazıları ayrıntılı, bazıları birkaç kelimelikti. Hepsi istisnasız acılı, sahici olarak tasvir ediliyordu.

Facebook grubunda birinin yazdığı gibi: *Hiç uyanmasam şaşırmazdım. Gördüğüm, hissettiğim, YAŞADIĞIM her şey hakikiydi.*

Uyandığımdan beri ilk defa delirmediğimi fark ediyordum. Yalnız olmadığımı.

Galápagos'a dair iyi anılarımin aslında yaşanmadığını... kötülerin de.

İşte bu yüzden ne olursa olsun annemi ziyaret edecektim.

O gün Finn işten üç kere aradı. İlkinde telefon şarjını yatak odasında mı unuttuğunu sordu (hayır). İkincisinde eve dönerken yemek almasını isteyip istemediğini sordu (olur). Üçüncüsünde nasıl olduğumu sormak için aradığı bu kadar açıkken doğrudan onu sormasını söyledim.

“Peki,” dedi. “Nasılsın?”

“Fena değilim. Sadece bir defa düştüm ve elimdeki yanığın üç değil ikinci derece olduğundan eminim.”

“Ne?”

“Şaka şaka,” dedim. “İyiyim ben.”

Saplantılı bir şekilde diğer Covid geçirenleri okuduğumdan bahsetmedim. Şehirde bir blok mesafeyi dinlenmeden yürümeyeceğim gerçeği ortadayken huzurevine nasıl güvenli gidebileceğimi kestirmeye çalıştığımı da.

Sonra gene arayacağını söyledi ama aramadı. Eve geleceğini söylediği saatten tam bir saat sonra anahtarını kilitte duvana kadar Finn'den haber alamadım. Hemen kalkıp ona doğru ilerledim. Candis'i kullanmadım bile; gerektiğinde mobilyalardan destek aldım. Görsün istiyordum. Ama yanına varamadan dur dercesine ellerini uzattı. Soyundu, kıyafetlerini normalde telefonlarımızı, anahtarlarımızı ve cüzdanlarımızı bıraktığımız, kapının yanındaki sehpanın altından çıkardığı bir torbaya doldurdu. Üzerinde sadece donu ve yüzündeki maskeyle yanımdan geçti, "Yıkayayım şunları," dedi.

Beş dakika sonra giyinik, sabun kokulu ve ıslak saçlı döndü. Mutfakta, gelirken aldığı iki sandviçin ambalajlarını beceriksiz hareketlerle siliyordum. Hepimiz temizlik solüsyonları sindirmekten mi ölecektik acaba?

Ellerimi iyice yıkadıktan sonra tabakları masaya getirdim. Finn derhal kocaman bir ısırik alıp inledi. "Sabahtan beri yediğim ilk şey."

"Günün nasıl geçti diye sormamalıyım yani."

Bana baktı. "Günümün en güzel yanı bu işte," dedi. "Sen ne yaptın?"

"Paraşütsüz atlama," dedim. "Azıcık da aslan terbiyeciliği."

"Beklentileri karşılayamamışsın." Güldü. "Dur, bir şey getirmiştim sana."

Hole gidip işe götürdüğü sırt çantasını karıştırdı, plastik fermuarlı bir poşetle geldi. İçinden üzeri ayçiçeği desenleriyle bezeli, kumaş bir maske çıkardı. "Sağ ol?" dedim.

"Yoğun bakım hemşirelerinden biri yapmış. Tanrı biliyor ya, mesaiden sonra dikiş makinesinin başına oturmak aklımın ucundan geçmez ama hoş bir jest işte. Tekrardan kullanılabilen

maskelerden alacak fırsat bulamadım henüz; mavi cerrahi maskeler de yıkanmıyor.”

“Beni nereden tanıyormuş ki?”

“Seni görebilmem için gizlice beni yanına sokan hemşire.”

“Maskeni almak istemem...”

“Yo, sorun değil. Athena bana da yapmış bir tane. Ayçiçeği yok benimkinde ama.”

Yanakları kızarmıştı.

“Athena,” dedim. “Sahiden mi?”

“Annesi Yunan. Babası Detroit’ten.”

Hemşirenin altmış beş yaşında olduğunu söylemesini bekledim. Ya da yaşımdan daha uzun süredir evli olduğunu. Hatta kıskançlığıma gülmesini. Ama hiçbir şey demedi, maskeyi dikkatle tabağımın yanına koydum. “İyi tanıyor gibisin bu Athena’yı,” dedim.

“Her gün omuz omuza ölümle savaşınca öyle oluyor herhalde,” dedi.

Hayatımı kurtarmaya yardım etmiş olabilecek bir kadına güveniyordum. Rüyalarımda aldattığım Finn’den kuşkulanıyordum.

Yutkundum. “Adıma teşekkür et Athena’ya,” dedim.

Finn yerken internette sutyenden maske yapma tarifi izlediğimi anlattım.

Finn gülümsedi, omuzları gevşedi, gerilimi boşaldı. Hedefime ulaşmıştım. Bunu yapabilen kişiydim ben ve Finn’in bu kişi olmama ihtiyacı vardı.

İlişkimizde ikimizin de iyi olduğu bir şey varsa o da öngörülebilirlikti.

“Hastalanışımı hatırlamaya çalışıyorum,” dedim. “Bilmek istediğim her şeyi anlatacağını söylemiştin, farkındayım. İşler kötüleşmeden önce başım ağrıdı mı ya da—”

“Diana?” diyerek sözümü kesti, şakaklarını ovuşturdu. “Yapmasak... olur mu?” Yakaran gözlerle bakıyordu. “Berbat bit gündü.”

Sormak üzere olduğum her şeyi bir kenara attım.

Beni terslediğini fark etmişti Finn, “Film izleyelim mi?” dedi. Kalktı, tutup beni kaldırdı, yüzünü omzumla boynum arasına bastırdı. “Özür dilerim,” diye fısıldadı.

Saçını okşadım. “Biliyorum,” dedim.

Koltuğa geçip televizyonu açtık, dalıp gidebileceğimiz bir şey aramaya başladık. *Yenilmezler: Son Oyun* denk geldi, çabucak kaptırdık kendimizi. Eh, Finn kaptırdı. Bense neden Kaptan Marvel güç eldivenini kendi kullanmıyor gibi sorular sordum. Finn’in ağladığını başta fark etmedim.

Filmin sonlarıydı; Pepper Potts, evreni kurtarmak uğruna kendini feda eden Tony Stark’ın üzerine eğiliyordu. Merak etme, her şey iyi olacak, diyordu. Tony öyle olmadığını bilerek bakıyordu. Pepper, Tony’yi öpüyordu. *Dinlenebilirsin artık*, diyordu.

Finn’in omuzlarının titrediği görünce yana çekilip baktım. İki büklüm eğildi, elleriyle yüzünü kapadı, hıçkırıklarını bastırmaya çalıştı. Tanıdığım onca yılda Finn’i hiç böyle dağılmış görmemiştim. Korkutucuydu.

“Tamam,” dedim koluna dokunarak. “Finn, tamam...”

Gözlerini silerken elleri titriyordu. “Senin için diriltmeyin talimatı* imzalamamı istediler,” dedi. “Yanına girip oturdum, gitmen gerekiyorsa gidebileceğini söyledim...”

Dinlenebilirsin artık.

Belki de uyutulmuş haldeyken duymuştum onu. Belki dinlenmiş ve canlılar dünyasına dönmek için mücadele etmiştim. Ama Finn’in dinlenecek zamanı yoktu.

Titrek bir nefes alıp melöl baktı. “Affedersin,” diye mırıldandı.

Çenesini okşadım. “Özörlük bir şey yok.”

* Diriltmeyin ya da DNR (İng. Do not resuscitate) talimatı: hastanın kalbi veya solunumunun durması halinde, hastanın önceden belirtmesi karşılığında kalp masajı veya gelişmiş yaşam desteği yapılmaması için hazırlanan talimat. (ç.n.)

Elimi yakaladı, dönüp öptü. “Böyle olacağı aklıma gelmemişti,” diye fısıldadı, dosdoğru gözlerime baktı. “Hayatımı seninle geçirmek istediğimi biliyordum. Ama sen ölümden dönene dek hakiki anlamını kavramamıştım bunun.” Başını eğdi. “Bunu... baştan sona planlamıştım ama artık bekleyemem...”

Fırladım koltuktan, elimi kurtardım. Parmaklarım buz tutmuştu sanki. “Ben... tuvalete gitmem lazım,” diyerek banyoya koştum, kapıyı kapadım. Musluğu açtım, yüzüme su çarptım.

Finn’in ne yapacağını anlamıştım. Hayalini kurduğum andı bu. Neden izin veremiyordum?

Ter içindeydim, üşüyor, titriyordum. Ne istediğimi yıllardır biliyordum. Şimdi önüme gelmişti ve hazır olduğumdan emin değildim.

Suyu kapayıp kapıyı açtım. Finn koltuktaydı, televizyon izliyordu. Gözleri kurumuştu, yanına gelip oturuşumu izledi. Ekranı bakarak, “Ne kaçırdım?” dedim.

Bana baktığının farkındaydım. Peki, dedi galiba.

İkimizin de konuşmaya hazır olmadığı meseleler vardı anlaşılan.

Finn’in kolunun altına sokuldum, başımı omzuna yasladım. Uzunca bir süre sonra fısıldadı: “Belki biriyle konuşmalısındır... Bir... psikologla...”

Dönüp bakmadım. “Belki,” dedim.

Televizyona odaklandım. Tony Stark’ın külleri göle bırakılıyordu.

Antrenman yapmadan maraton koşulamayacağını biliyordum. Holün ucuna anca gidebilirken huzurevine gidemezdim. O yüzden ertesi sabah cesaretimi toplayıp yürüyüşe çıktım. Köşesinde içki dükkânı bulunan bloğun sonunda dek yavaş ve dikkatli adımlarla gittim.

Dükkânın açık olduğunu görünce şaşırdım. Ama daha elzem hangi dükkân vardı zaten?

Finn akşam döndüğünde heyecandan yerimde duramıyordum. Soyunup duşunu aldıktan sonra, “Bil bakalım, ne yaptım?” dedim. Koltuğun arkasından kırmızı şarap şişesini alıp havaya kaldırdım. “İçki dükkânına kadar yürüdüm. Şimdi de kutlayacağız.”

Finn’in sevinmediğini görmek şaşırtıcıydı. “Ne?”

Gülümsemem soldu. “Kapanmayı ihlal etmedim,” dedim. “Yiyecek almaya çıkma iznimiz var.” Elimdeki şişeye baktım. “Bu da gıda sayılır, değil mi?”

“Tek başına çıkmamalıydın,” dedi Finn. Yanıma oturdu, başımda kanayan bir yara veya bir yerimde kırık görmeyi beklemiş gibi süzdü. “Hastaneden daha yeni çıktın.”

“*Rehabilitasyondan* çıktım,” dedim alçak sesle, “kendimi zorlamam gerekiyor. Zaten eninde sonunda yapmam lazımdı. Tuvalet kâğıdı kendi kendine gelmeyecek eve.”

Olması gerektiği gibi gitmiyordu işler. Finn’in kuvvetlenmeme, tek başıma çıkacak cesareti göstermeme sevinmesi gerekiyordu. Ama birden Finn’in beni öptükten sonra ateşimi kontrol eder gibi alnıma da bir öpücük kondurduğunu fark ettim. Tuvalet veya mutfığa gitmek için kalktığımda düşme ihtimaline karşı sürekli gözleriyle takip ediyordu.

Dibine sokuldum, sarıldı. “İyiymi ben,” diye fısıldadım. Bana eş değil de hasta muamelesi yapmayı ne zaman kesecekti acaba?

“Evden çıkman gerekirse beni bekleyeceğine söz verir misin?” diye mırıldandı.

Bir anlığına nefesimi tuttum çünkü öyle bir söz veremezdim. Yarın ne olursa olsun huzurevine gidecektim. “Günün birinde,” dedim usulca, “gitmeme izin vermen gerekecek.”

Retrogenez denen bir demans teorisi var; yaşam becerilerimizi, kazandığımız sıranın tersine kaybettiğimizi söylüyor. Bir doktor, anneme elli yedi yaşındayken Alzheimer başlangıcı tanısı konduğuna anlatmıştı. Demans hastası, demişti, on yaşında bir

çocuk gibi başlar. Bıraktığınız notlardaki talimatlara uyacağına güvenebilirsiniz. Nihayetinde bebeklik yaşına inene kadar akli düşüş yaşar; kendi kendine beslenmesi veya giyinmesi beklene-
mez. Derken idrar tutma ve konuşma becerileri gider. Küçüklüğümüzde ilk öğrendiklerimiz, son kaybettiklerimizdir: Başını yastıktan kaldırabilmek. Gülümseyebilmek.

İlk ziyaretten hatırladığım, doktora annemin ne kadar yaşamasının beklendiğini sormamdı. Çoğu Alzheimer hastasının üç ila on bir yıl yaşadığını söylemişti. Ama yirmi yıla kadar yaşayanlar da vardı.

O gün şöyle düşünmüştüm: *Tanrım. Onca zaman annemle ne yapacağım?*

Tüm bunlar annemi bir rüyada kaybetmemden önceydi.

Şehirde kapanma olmasına rağmen annemi yüz yüze görmemin neden gerekliliği olduğunu kolayca tartışabilirdim. Metroların çalıştığını biliyordum ama Uber kullanmayı seçtim.

Gideceğimi Finn'e söylememiştim. Kimseye söylememiştim.

Araba geldiğinde şoför ayçiçeği desenli maskeme, ben onun KN95 maskesine, birbirimizi risk açısından değerlendirmiş gibi baktık. Gözleri bastonuma kaydığında Covid atlattığımı söylemeyi düşündüm ama söylemem, iyi etki yapmazdı.

The Greens huzurevinin kapıları kilitliydi.

Zile bastım, birkaç defa kapıya vurdum. Bir süre sonra cerrahi maskeli bir hemşire kapıyı açtı. "Kusura bakmayın," dedi, "kapalıyız."

"Ama ziyaret saatindeyiz," dedim. "Hannah O'Toole için gelmiştim."

Kadın gözlerini kırptırdı. "Valilik emriyle kapalıyız." Bilmem gerekirmiş gibi ayıplarcasına söylemişti bu cümleyi.

Biliyordum zaten.

"Bir süredir uzaklardaydım," dedim ki yalan değildi. "Uzun kalmam gerekmiyor. Tuhaf bir şey ama... annemin öldüğü izlenimine kapıldım da..."

“Hakikaten özür dilerim,” dedi kadın lafımı keserek. “Ama bu önlemin amacı, annenizi güvende tutmak. Belki... arayabilirsiniz.”

Kapıyı kapadı yüzüme. Soğuk rüzgârda bastonuma dayanarak kalakaldım, sözlerini düşündüm.

Otoparka bir araba girdiğinde annemin numarasını aramak üzereydim. Yaşlıca bir adam, arabadan elinde bir kesekâğıdı dolusu kuş yemiyle indi. Ama ön kapıya gideceğine binanın yan tarafına yöneldi. Hastaların tellerle kapalı sundurmalarından birinde bir yemlik vardı. Biraz yem döktü, ardından izlediğimi fark etti. “Elli iki yıldır birlikteyiz,” dedi. “Virüsün tekinin rekorumuzu bozmasına izin vermeyeceğim.”

“Karınızı mı ziyaret ediyorsunuz?”

Başıyla onayladı.

“Nasıl?”

Çenesiyle sundurmayı işaret etti. Anneminki gibi girişi olmayan bir yerdi. Dışarıdan daireye kimse giremezdi ama hasta güvenle açık havaya çıkabilirdi. Odanın kapısı açıldı, bir bakıcı tekerlekli sandalyede bir kadını dışarı çıkardı. Pamuk helva beyazı saçlıydı; daracık omuzlarına bir battaniye yerleştirilmişti. Adama bomboş gözlerle bakıyordu.

“Michelle'im,” dedi adam gururla. Selam verip içeri dönen bakıcıya, “Teşekkürler,” diye seslendi. Tellere yaklaştı, elini dayadı. “Bebeğim, nasılsın?” dedi. Kadın cevap vermedi. “Haftan iyi geçti mi? Dün evin orada bir kardinal kuşu gördüm. Bu sene ilk.”

Karısıyla konuşurken seyretmeme veya kulak kabartmam aldırmıyordu bile. Kadın hareketsiz, ifadesizdi. İçim buruldu.

Dönüp gidecekken tertemiz bir tenor sesle karısının adını taşıyan Beatles şarkısını söylemeye başladı. “*Très bien ensemble,*” diyordu, “*très bien ensemble...*”

Kadın birden canlandı. “*I love you, I love you, I love you,*” dedi.

“Doğru.” Geniş bir gülümseme yayıldı adamın yüzüne. “Doğru, hayatım.”

Koşturarak köşeye, annemin sundurmasına yöneldim. Numarasına bastım. Kısa sürede açtı. “Alo, Diana ben!” dedim neşeyle. “Sesini duymak ne güzel!”

Nasıl cevap vereceğini cümlelerimin sonundaki neşeli ünlemlerden kestireceğini biliyordum. Adımla, ilişkimizle ilgisi yoktu; hatırlamıyordu onları.

“Alo,” dedi, çekingen bir bekleyişin ardından. “Nasılsın?”

“Çok güzel bir gün,” dedim. “Sundurmayaya çıkmalısın. Buradayım, güneşin tadını çıkarıyorum.”

Cevap vermedi. Açıkçası, sundurmaya açılan kayar kapıyı halledebileceğinden bile emin değildim. Ama birkaç saniye sonra ufak sundurmaya çıktı, neden çıktığını hatırlayamıyormuş gibi etrafına bakındı.

Telefonsuz elimi salladım. Maskemi çıkardım. Neredeyse umutsuzca, “Selam!” dedim. “Buradayım!”

Beni görünce sundurmanın köşesine geldi. Ben de ilerledim, telefonu kulağımdan çektim. Annem iyi ve dengeli, rüyamda gördüğüm her şeyin aksi durumda görünüyordu. Boğazımın düğümlenmesini beklemiyordum, konuşmadım.

Elini tellere dayadı, başını yana eğdi. “Bu mevsim için sıcak mı biraz?”

Hangi mevsimde olduğumuzu bilmediğinin farkındaydım; sohbet açma girişimiydi bu.

“Ilık sahiden,” diyebildim.

“Belki fıskiyeleri açarlar,” dedi. “Kızım bayılır onlara.”

Ânı bozmaktan korktuğum için konuşmaya çekindim. “Evet,” dedim.

Yaklaşıp avucumu avucuna dayadım. Tel vardı aramıza. *Neredesin*, dedim içimden. Annemin yaşadığı dünya, bu dünya değildi. Ama bu, yaşadığı dünyanın onun için gerçek olmadığı anlamına gelmiyordu.

Ortak ilk şeyimiz buydu belki de.

Birkaç hafta önce sorsanız annemin bir yük, bir albatros, istemediğim bir sorumluluk olduğunu söyledim. Borçlu olduğum biriydi. Ama şimdi...

Şimdi herkesin kendi gerçeklik algısı vardı. Şimdi kriz anlarında bizi en rahatlatan yerlere gittiğimizi düşünüyordum. Annem için o yer, fotoğrafçı kimliği idi.

Benim içinse şimdi, burasıydı.

“İyi görünüyorsun, anne,” diye fısıldadım.

Bakışları bulanıklaştı, benden uzaklaştığı ânı tamı tamına gördüm. Elim telden çekip montumun cebime soktum. “Ziyaretine daha sık gelsem, diyorum,” dedim usulca. “İster misin?”

Cevap vermedi.

“Ben de,” dedim.

Otoparka döndüğümde ihtiyar adam arabasında camları açık oturmuş, sandviç yiyordu. Uber çağırdım, beceriksizce gülümsedim adama.

“İyi geçti mi ziyaret?” dedi.

“Evet. Sizininki?”

Başıyla evetledi. “Henry ben,” dedi.

“Diana.”

“Karımda kaybolan beyaz madde hastalığı var,” dedi. Beyinle ilgili olduğunu göstermek istemiş gibi başına dokundu. Oysa bu huzurevinde herkesin beyinle ilgili bir rahatsızlığı vardı. Alzheimer beyaz değil, gri maddeyi etkiliyordu ama sonuç aynıydı.

“Üç sözcüğü kaldı sadece,” dedi. Sandviçinden bir ısırık aldı, çiğnedi, yuttu. Gülümsedi. “Onlar da duymak istediğim üç sözcük zaten.”

Sürekli ambulans sirenleri duyuluyordu. Bir süre sonra arka plan mırıltısına dönmüşlerdi.

Gecenin köründe uyandım, yan döndüm ve Finn'in yatakta olmadığını gördüm. Gece vardiyasına kaldığını hatırlamam için iyice uyanmam gerekti. Her gün aynı geçince zamanı kestirmek zorlaşıyordu.

Ama hayır, birlikte dış fırçalayıp yatmıştık bu gece. Kaş çatarak doğruldum, karanlıkta el yordamıyla salona ilerleyerek alçak sesle seslendim.

Finn koltuktaydı; ay ışığı üzerine düşmüştü. Dünyayı sırtında taşıyan Atlas gibi öne eğikti. Gözleri kapalıydı; ellerini kulaklarına bastırıyordu.

Maske bereleriyle kaplı yüzünü bana çevirdi. Gözlerini gölgeler çevirmişti. "Durdur lütfen," diye fısıldadı ve zamana karşı yarışan bir ambulansın sirenini o an fark ettim.

Dr. DeSantos'la terapi görüşmem diğer her şey gibi Zoom üzerinden yapılacaktı. Finn'e tavsiye edilmişti ve anladığım kadarıyla benle bu kadar çabuk görüşmekle Finn'e kıyak yapıyordu. Kadını nereden tanıdığını sorduğumda Finn'in kulakları kızarmıştı. "Bazıları mesaide kaçırmaya başlayınca," demişti, "uzman ve asistanlara verildi."

Görüşmemiz sırasında Finn neyse ki hastanedeydi. An-nemi görmeye gittiğimi söylememiştim, dışarı çıkmama kızacağını biliyordum. Söylemememin Finn'e iyilik olacağına ikna etmiştim kendimi.

Anlaşılan bugünlerde kendimi hemen her şeye ikna edebiliyordum.

"Bahsettiğin şey," dedi Dr. DeSantos, "yoğun bakım psikozu."

Galápagos meselesini başta tereddütle ama lafımı kesmeyeceğini fark edince dosdoğru anlatmıştım. "Psikoz mu?" dedim. "Psikozda değildim ben."

"O zaman yükseltilmiş rüya hali," dedi. "Derin düşünme de diyebiliriz belki."

Biraz bozulmuştum. Derin düşünce dediği, saplantılı düşünme, bir şeye takılıp kalmayı içeriyordu. Geviş getirmek gibi. İnekler gibi.

“Rüya değildi,” dedim. “Rüyalarda duvarlardan geçer, hayata geri döner veya sualtında denizkızı gibi soluk alırsınız... Benimki yüzde yüz gerçekçiydi.”

“Bir adadaydın... Hiç gitmediğin bir adada... ve yerlileriyle birlikte yaşadın,” dedi doktor. “Hoş geliyor. Zihin bizi ıstıraptan koruma konusunda müthıştır.”

“Tatilden fazlasıydı. Beş gün uyutulmuşum ama kafamda aylar geçti. Orada defalarca yatıp uyudum ve her seferinde aynı yerde, aynı yatakta, aynı adada uyandım. Bir... halüsinasyon değildi. Gerçekliğimdi.”

Dudaklarını büzdü. “*Bu gerçeklikte kalalım,*” dedi.

“*Bu gerçeklik...*” dedim. “Bunun nesi gerçek geliyor? Hayatımdan hatırlayamadığım on gün kaybediyorum ve uyandığımda aniden herkes iki metre uzak duruyor, günde yirmi defa el yıkıyoruz, işimi kaybediyorum, artık ne spor var ne filmler, tüm sınırlar kapalı ve sevgilim her işe gidişinde bu virüse yakalanıp sonunda...”

Durdum.

“Sonunda?”

“Benim gibi olma riskini taşıyor,” dedim.

Dr. DeSantos başıyla onayladı. “TSSB çeken tek sen değilsin,” dedi. “Dr. Colson, Sotheby’s’te çalıştığını söylemişti.”

“Çalışıyorum,” dedim. “Zorunlu izne çıkarıldım.”

“Gerçeküstücülük nedir, biliyorsundur o zaman.”

“Elbette.” Dali’nin eriyen saatleri ve Magritte’in *Sahte Ayna*’sındaki gibi rüyaları ve bilinçaltını yücelten bir yirminci yüzyıl akımıydı. Hedefi sanatın sizi, dünyanın bir yapıdan ibaret olduğunu fark edene kadar rahatsız etmesiydi. Size anlamlı gelmeyen bir imge, zihniniz serbest çağrışıma zorlardı ve bu

çağrışımlar, gerçekliği daha derin bir seviyede analiz etmenin anahtarıydı.

“Tüm bunların sana gerçeküstü gelmesinin sebebi, bilinmeyen bir durumda olmamız,” dedi doktor. “Böyle bir durumu hiç yaşamadık. En azından çoğumuz yaşamadı. Bugün yaşayanlar arasında 1918 İspanyol Gribi’ni atlatmış çok fazla insan yok. İnsanlar düzen, örüntü bulmayı ve gördüklerini anlamlandırmayı sever. O örüntüler bulunamayınca zorlanılır. Hastalık Koruma ve Kontrol Merkezi bize sosyal mesafeyi korumamızı söylerken bir de bakıyoruz, başkan televizyonda, maske takmadan milletle tokalaşıyor. Doktorlar rahatsızlanırsanız test yaptırmanızı söylüyor ama ortada test yok. Okul yılının ortasındayız ama çocuklar derse giremiyor. Market raflarında un bulamıyorsunuz. Yarın ya da altı ay sonra ne olacağını bilmiyoruz. Pandemi bitmeden kaç kişinin öleceğini bilmiyoruz. Gelecek tamamen belirsiz.”

Öylece baktım kadına. Hissettiklerim tam da bunlardı. Küçük bir pangada, kocaman bir okyanusun ortasında sürüklenir gibiydim.

Motorsuz, küreksiz.

“Tabii tam böyle değil,” dedi Dr. DeSantos. “Gelecek, beğenelim, beğenmeyelim, bir şekilde gelecek. Esas demek istediğimiz, geleceği planlayamayacağımız. Planlayamayınca, anlam veren örüntüleri bulamayınca da hayat iskeletini kaybediyoruz. Kimse iskeletsiz dik duramaz.”

“Ama herkes şimdi bunu yaşıyorsa,” dedim, “nasıl oldu da bir ben alternatif bir hayata düştüm?”

“Senin bu *geviş getirmen*,” dedi, kibarca, “beyninin, elinde hiçbir referansı bulunmayan bir durumda yapabileceğinin en iyisi yapması. Artı, bilincini çorbaya çeviren ilaçların etkisi altındaydın. Zihninin her yanında yatan yapıtaşlarından kendine anlayabileceğin bir dünya yarattın.”

Kimi yerlerini işaretlediğim seyahat rehberlerini düşündüm. Isabela'da gördüğüm yerleri. G2 Tur'u.

“Diğer hayat deyip durduğun şey,” dedi Dr. DeSantos, “bir savunma mekanizması.” Durakladı. “Hâlâ Galápagos rüyaları görüyor musun?”

“Hayır,” dedim. “Ama fazla uyumuyorum.”

“Yoğun bakımda yatmış kişilerde yaygın görülen bir durum. Ama artık ihtiyaç duymadığın için o rüyaları görmüyor olabilirsin. Hayatta kaldığın için. Sonucu artık belirsiz olmadığı için.”

Ağzım kurudu birden. “Öyleyse neden hâlâ kendimi kaybolmuş hissediyorum?”

“İskeleni yeniden kur ama bu sefer bilinçliyken kur. Pandemiye rağmen hâlâ elinde olan yapıtaşlarını kullan. Sabahları kahve hazırla. Meditasyon yap. *Schitt's Creek*'i seyret. Akşam yemeğinde bir kadeh şarap iç. Yüz yüze görüşemediğin arkadaşlarında FaceTime yap. Eskiden ne alışkanlığın vardıysa üst üste diz, kendine bir yapı kur. Şimdiki kadar rahatsız hissetmeyeceksin kendini, söz veriyorum.”

Gerçeküstücü resimleri, dünyanın olması gerektiğine yönelik kavrayışınızın nasıl irkilebildiğini düşündüm. Gözlerimin yaşardığını fark ederek şaşırdım. “Ya sorun o değilse?”

“Nasıl yani?”

“Rüyamda Galápagos'u görebilsem keşke,” dedim. “Orayı daha çok sevmiştim.”

Psikolog başını yana eğdi. Acıma vardı yüzünde. “Kim sevmezdi ki?” dedi.

Geçmiş hayatımda alarm çaldığında kızar, bir parça kızarmış ekmekle kahve yuvarlayıp A noktasından B noktasına koştu-ran milyonlarca New Yorkluya karıştım. Günlerimi işe, tırmandıkça daha yüksek görünen bir dağa gömülerek geçirir, eve döndüğümde öteberiyle veya yemek yapmakla uğraşamayacak kadar yorgun olduğumdan dışarıdan yemek sipariş ederdim.

Bazen Finn yanımda, bazen hastanede, gece mesaisinde olurdu. Çalıştığım hafta sonları da vardı, gezmeye çıktıklarım da. İş-yeri politikalarını ya da yaklaşan haftaya avantajlı başlamak için neler yapabileceğini düşünmemeye çalışırdım. Spor salonuna gider, koşu bandındayken telefonumdan romantik komediler izlerdim.

Şimdiye yapacak hiçbir şeyim yoktu. Zamandan bol şeyim de yoktu. Yemek yapabilirdim ama ancak market teslimatına zaman ayırabilirsem ve ellerinde istediklerim varsa. Ayrıca insanın yiyebileceği ev yapımı ekmeğin de bir sınırı vardı.

Tiger King'i bitirmiştım. (Bence sapına kadar suçluydu.) *Nailed It*'in tüm bölümlerini arka arkaya izlemiştim. *Room Rater*'a kafayı takmıştım; televizyonda bir yorumcu görür görmez ev ortamına kaç puan verildiğine bakıyordum. Rodney'yle ablasının New Orleans'taki evinde sanal 'mutlu saatler' düzenliyorduk. Düğmeli pantolon giymeyi bırakmıştım. Bazen gözlerimde yaş kalmayana kadar ağlıyordum.

Bir gün tutup Facebook'taki arama kutucuğuna *koma düşleri* yazdım.

İki video ile *Cedar Rapids Gazette*'deki bir haberin bağlantısını buldum. İlk videoda doğum yaptıktan sonra yirmi iki gün komada kalmış bir kadın vardı. Uyandığında bebeğini tanıamamış, hamileliğini hatırlamamıştı. Komadayken kendini bir sarayda bulmuştu. İş, hepsi saraylılar gibi giyinmiş ve hepsi konuşabilen kedilerle görüşmekmiş. Videoda onlara dair yaptığı çizimleri gösteriyordu. Fırfırlar, elmas küpeler, kadife ceketler...

"Tanrım," diye mırıldandım. Ben de bu kadar çatlak mı gelmişim başkalarına?

İkinci videoda başka bir kadın vardı. "Ben komadayken," diyordu, "beynim hastanenin bir komplo teorisi olduğuna karar verdi. Eksi patronum —kazadan önce baristaydım— hastanenin ve milyonlarca başka kuruluşun sahibiydi. Gerçek hayatta uyuruk biridir, yanlış yazılmış bir Çince dövmesi vardır. Neyse benle sözleşme imzalamak istiyordu ama kabul etmiyordum.

Kuduruyor, annemle kardeşimi kaçırıp sözleşmeyi imzalamazsam ikisini de öldüreceğini söylüyordu. Komada sadece iki gün kaldım ama bu şey haftalarca sürdü. Borç alacak arkadaşlar bulmak uğruna tüm ülkeyi dolaştım. Uçaklara bindim, otellerde kaldım, hayatımda gitmediğim yerleri gördüm. Komadan sonra internette baktığımda gördüğüm yerler aynıydı.” Boğuk, anlaşılmaz bir soru soruluyor, kadın omuz silkiyordu. “Şikago’daki aynalı parlak fasulye* gibi,” diyordu. “Bir de Kansas’taki şu içinde dokuz bin kiloluk sicim yumağı olan yer. Yani nereden bilecektim ki bunları?”

Video, kadın istediğimi veremedi bitiyordu: Bir açıklama. Kedili kadından çok, bu ikincisinin gerçekliği bana yakın gelmişti. O da makinelere bağılıyken bilinçsiz kaldığı süreden daha uzun bir süreyi yaşamıştı. Ayrıca onun deneyimi de geçmişinde bulunmayan, gerçek dünyaya ait ayrıntılar içeriyordu. Ama öte yandan, beynindeki bilişsel dikenlere neyin takılıp kaldığını kim bilebilirdi ki? Dr. DeSantos’un dediği gibi, belki gençliğinde Guinness Rekorlar Kitabı’nı okumuştı, belki bilinçaltında tuttuğu şeyler gayzer misali yüzeye çıkıvermişlerdi.

Üçüncüsü, doğduğundan beri Cedar Rapids’ta yaşamış, elli iki yaşındaki Eric Genovese adlı bir adamla ilgiliydi. Şişe su taşıyan bir kamyonu vardı ve bir şirkete teslimat yapmak için karşıdan karşıya geçerken adama bir araba çarpmıştı. Kendine geldiğinde, acil müdahaleyle hayata döndürüldüğü süre içinde —birkaç dakika sürmüştü— tamamen başka bir hayat yaşadığını söylemişti. Daha genç, başka bir yüz... ve tümüyle doğru gelmişti o hayat. “Başka bir işim vardı; bilgisayar mühendisiydim,” demişti. “Yan masamda çalışan kadını sevgilisi taciz ediyordu; aylarca ayrılmaya ikna etmeye çalıştım kadını ve sonunda ona tutulduğumu fark ettim. Evlenme teklif ettim. Bir sene sonra kızımız doğdu. Adını, eşimin annesinin adı olan Maya koyduk. Kendime geldiğimde... her şey saçma geldi. Karımı ve

* Bulut Kapısı: Şeklinden dolayı halk arasında “fasulye” olarak anılan bir heykel. (ç.n.)

*Beş gün boyunca ventilatöre bağlı yattım.
Galiba ben de başka bir hayat yaşadım.*

19 Nisan'da doğum günümü kutluyorduk.

Finn en sevdiğimiz dükkânlardan birinden koca bir dilim kek ısmarlamıştı. Masaya koyunca, “Havuçlu kek mi?” dedim.

“En sevdiğin,” dedi Finn. “Menüde görürsek hep alır, paylaşırdık.”

Çünkü senin en sevdiğin o, demedim. Bu gece vardiyaya kalmamak için çabalamıştı ve günlerdir daireden çıkmamama, diğer günlerden bir farkı olmamasına rağmen bu günü özel kılmaya çalışıyordu.

Doğum günü şarkısına başlayınca içime bunları daha önce yaptığım hissi doldu ki yapmıştım sahiden. Beatriz'in bana pasta yapmasını, Gabriel'la dışarıda, ateş başında oturmamızı düşündüm. Bana hediye olarak bir yanardağ vermesini.

Pasta kekimiz yoktu; Finn geçen Noel'de Eva'nın hediye ettiği kokulu, şık mumu getirip yaktı. Yüzük kutusu büyüklüğünde bir kutu uzatınca kalbim kulaklarımda gümbürdemeye başladı.

İştebuiştebuiştebu... İkinci bir nabız gibi atıyordu bu düşünce. Bana sorulacak sorulan en büyüğünden fazlasıymış gibi geliyordu; cevabın ömürlük olacağını kavramaktı mesele...

Ömürlük.

Ama hangisi?

Finn hafif bir omuz attı. “Açsana,” dedi.

Azıcık gülümsemeyi başardım ve doğaçlama ambalaj kâğıdını —dünkü Times gazetesi— yırttım. İçinden üzerinde savaşçı yazılı bir bilezik çıktı.

“Gözümde böylesin sen,” dedi Finn. “Savaşçı olmana o kadar memnunum ki...”

Eğildi, saçımı okşadı, beni öptü. Geri çekildiğimde bileziği kutudan çıkardım, Finn takmama yardım etti. “Beğendin mi?”

Gül pembesiydi, parlıyordu ve nişan yüzüğü değildi.

Bayılmışım.

Başımı kaldırdığımda Finn keke girişmişti bile. “Gel, gel,” dedi, ağzında lokmayla, “bitireceğim yoksa.”

Ekşi maya hamuru hazırlıyordum. Finn’in saçını kesebilmek için YouTube videoları izliyordum. Rodney’yle FaceTime yapmış, Sotheby’s’ten gelen ve zorunlu iznimizin yaz sonuna dek uzatıldığını bildiren yeni e-postayı tartışmıştık.

ABD’deki Covid-19 vakalarının sayısı bir milyonu geçmişti.

Bastonu bırakmışım. Fazla ayakta kalırsam yoruluyor, bir kat merdiven çıkınca bile nefessiz kalıyordum ama artık denge sorunum kalmamıştı. Candis’i dolaba kaldırırken, içinde eski resim malzemelerimi sakladığım ayakkabı kutusunu hatırladım.

Dikkatle aradan çıkarıp yatağa koydum.

Kapağını kaldırdım, akrilik boyalarımı, kurumuş lekelerle kaplı paletimi, fırçalarımı gördüm. Parmaklarım serin metal tüplerde gezindi, tırnaklarım kurumuş lekelerle takıldı. Gömülmüş bir tohumdan baş gösteren ilk filiz gibi bir şey fırladı içimden.

O kadar uzun süredir resim yapmamıştım ki ne şövalet vardı ne de astarım veya tuvalim. Duvar çalışmak için harika bir yüzeydi ama kirada oturuyorduk, yapamazdım. Şifonyeri oflaya puflaya duvardan uzaklaştırdım. Bitpazarından almış, günün birinde boyarız, demiştik. Boyamamıştık. Arkasındaki ahşap levha pürüzsüz ve beyazdı. Bekliyordu.

Bir karakalem alıp yere oturdum, helezonlu kaba darbelerle çizmeye başladım. Başka bir dünyadan bir eylem gibi geldi; sanki başka bir yerden enerjiyi aktaran ve olmayacak bir şeyin gözlerinin önünde belirişini izleyen bir medyumdum. Havaya girdim, şehrin seslerini ve arada sinyal veren telefonumu duymamaya başladım. Paleta bir sürü renk sıktım, fırçanın ucunu kırmızıya batırdım ve ameliyatta kesi yapar gibi sürdüm. Temasın getirdiği rahatlamaya neyin geleceğini bilmemenin endişesi at başı gidiyordu.

Güneşin battığını fark etmedim. Finn'in anahtarının kilitte dönüşünü duymadım. O ana dek şifonyerin sırtını renklerle be-
zemiş, gök ve denizi şekillendirmiştim. Saçımda ve tırnak dip-
lerimde boya vardı; oturmaktan eklemelerim ağrıyordu. Finn'in
arkamda dikilip adımı söylediğini fark ettiğimde binlerce ki-
lometre uzaktaydım.

Başımı kaldırıp baktım. Duştan çıkmış, beline havlu sar-
mıştı. "Gelmişsin," dedim.

"Resim yapıyorsun," dedi. Dudaklarında bir gülümseme be-
lirdi. "Şifonyerimizde."

"Tuvalim yoktu," dedim.

"Anladım." Yaptıklarını görmek için arkama geçti. Ben de
yabancı birinin gözleriyle baktım.

Düşünce kırıntılarını andıran silik bulutlarıyla gökyüzü,
tekinsiz bir kobalt mavisi tonundaydı. Bulutların yansımaları,
kıpırtısız bir gölcüğün yüzeyindeydi. Kumul uzantıda flamin-
golar geziniyor ya da dik açılarla büktükleri bacaklarıyla uyu-
yorlardı. Bir manşinel ağacı, dallarının ucunda zehirli elma-
larıyla gülün yanında, masallardaki cadılar gibi dikiliyordu.

Finn yanıma çömelip elini uzattı. Akrilik boyalar hızlı ku-
ruduklarından bir şeyi bozamayacağını biliyordum. "Diana,"
dedi, birkaç saniye sonra. "Bu... Böyle resim yapabildiğini bil-
miyordum." Uzakta, dikkatle bakılmazsa gözden kaçabilecek
kadar küçük iki figürü işaret etti.

"Neresi burası?"

Cevap vermedim. Gerek yoktu.

"Ha," diyerek doğruldu. Bir adım geriledi, takınacak bir gü-
lümseme bulmak için bir adım daha geriledi. "Çok iyi bir res-
samışsın sen," dedi, sesine neşe katmaya çalışarak. "Benden
başka neler saklıyorsun acaba?"

O gece yattığımızda Finn şifonyeri eski yerine götürmüş, çizdiğim gölcük gizlenmişti. Aldırmadım. Şifonyerin kimsenin tahmin edemeyeceği bir yüzünün olması hoşuma gitmişti.

Kırk dört saatlik vardiyadan çıkmış olan Finn, neredeyse başını yastığa koyar koymaz uyudu. Bana küçük bir çocuğun pelüş hayvancığına sarıldığı gibi, canavarları ikimizden de uzak tutacak bir tılsımmışım gibi sarılmıştı.

Finn'le ilk yattığımızda, parmakları tenimde gezinirken aslında hiçbir şeye dokunamadığımızı çünkü her şeyin atomlardan yapıldığını ve atomların içinde negatif yüklü elektronların bulunduğunu söylemişti. Aynı yüke sahip parçacıklar birbirlerini iterdi. Bu da yattığınızda, vücudunuzu oluşturan atomların, yatağı oluşturanları itmesi demekti. Aslında yataktan çok ama çok ama çok ufak bir mesafede, havadaydınız.

Elimi göğsünün ortasında gezdirmiş, *öyleyse bu his halüsinasyon mu*, demiştim.

Elimi yakalayıp öperek, *hayır*, demişti. Ya da öptüğünü hissetmiştim. *Beyinlerimiz fazla mesai yapar. Sinir hücreleriniz bir takım yabancı elektronların zaman ve uzamda kişisel manyetik alanımızı itecek kadar yaklaştıklarına dair bir mesaj alırlar. Beyinlerimiz bize bunun dokunma hissi olduğunu söyler.*

Hepsi kandırmaca mı diyorsun, diye sorarak dönüp üzerine çıkmıştım. *Bu yüzden bir biliminsaniyle çıkmamalıydım.*

Kalçalarımı kavramıştı. *Hepimiz kendi küçük dünyalarımızdayız.*

Gel, benimkine bir uğra, demiş, içime alıvermiştim.

Şimdi Finn'in sıcaklığı beni sarmalıyor, teni benimkine yaslanıyordu. Gözlerimi kapadım. Öyle dip dibeyken bile aramızdaki görünmez çatlağı hayal edebiliyordum. Boğazım yanıyordu; göğsüme bir örs oturmuştu adeta. Sırtımda saki eller geziniyor, çekiştiriyor, kürek kemiklerimin arasına vuruyorlardı. Gözlerim çapaklanıyor ve batıyordu; kaburgalarımın altındaki basınç, katlanılır gibi değildi. *Nefes al*, buyurdum kendime ama emir boşlukta yitip gitti.

Derken birden bir el alınımı yakaladı, bir diğeri burnumu ve ağzımı kapadı. İçimde balon misali sıcaklık arttı. Uzaklaşmak, yana dönmek için var gücümle çabaladım ve baraj yıkıldı. Öksürerek karnıma ve yanlarıma kramplar sokan yakıcı bir sıvı kusmaya başladım. Öksürdüm, öksürdüm ve sonunda havaların en temizini, en tatlısını soludum.

Sırtüstü perişan uzandım ve diğer hisleri fark ettim: temimde kumun sürtünüşü ve çakılların batışı, dudağımdaki yarıktan sıran kan, alnıma vuran güneşin ağırlığı. Saçımın bir tutamı yüzümü örtüyordu, kenara çekecek halim yoktu.

Ama birden gidiverdi o bukle ve güneş gözlerime de vurdu. Üzerimde bir gölge vardı. Koruyucu bir kanat gibi.

Diana.

Gözlerimi açılmaya zorladım. Sırılsıklam Gabriel üzerime eğilmişti. Elleri yüzümü tuttu ve gülümsediğinde, görünmez bir iplikle birbirimize dikilmişiz gibi çekildiğimi hissettim.

Her yanıma ağrıyordu ve Gabriel, bakmamam gereken ama gözümü ayıramadığım güneşti. “*Dios mío,*” dedi. “Seni kaybettiğimi sandım.”

Kahve. Kokusunu alıyordum. Yorgana iyice sarındım, omzumda sıcak bir el hissettim. Ensemde bir öpücük.

Döndüm, beni, boydan boya aydınlatan bir gülümsemeyle karşılaştım.

Doğrulup yastıklara yaslandım. Finn’in uzattığı kupayı iki elimle avuçladım, sıcaklığını ve somutluğunu hissettim.

Derken ikimizi de şaşırtan bir şey yaptım: hüngür hüngür ağlamaya başladım.

ON DÖRT

Rodney iki gün sonraki görüntülü konuşmamızda, “Ne anlattın Finn’e?” dedi.

“Gerçeği,” dedim. “Sayılır.”

Kaşını kaldırdım. “Kızım ya...”

“Rüya gördüğümü ve uyanmayacağımı sandığımı söyledim.”

“Hım,” dedi. “Aldığın vibratörü gösterip boyun masajı için demek gibi.”

“Birincisi, o vibratörü doğum günümde bana sen almıştın çünkü hıyarın tekisin. İkincisi, Finn bulunca ne demeliydim? ‘Azıcık yardımın hoşuna gideceğini düşündüm’ mü?”

Rodney’nin pek şeker yeğeni Chiara bebek adımlarıyla, elinde bebek boyutu bir kapla geldi. “Otur,” dedi, yeri işaret ederek.

Rodney, “Tamam, bebeğim,” diyerek yerde bağdaş kurdu. “Bir kez daha çay saati oynarsam yeminle aklımı kaçıracağım.”

Chiara dayısının etrafına oyuncaklarını dizmeye başladı. “Denedim işte,” dedim. “Dr. DeSantos’un dediklerini yaptım. Rutinler başlatıp sıkı sıkıya uydum. Bütün gün daireye hapis kaldığımdan temizlik ve yemek de yapıyorum. Eve her geldiğinde Finn’in önüne yemek koyuyorum.”

“Vay vay, kadın haklarını tek başına elli sene geriye götürmüşsün. Gurur duyuyorsundur kendinle.”

“O gün farklı yaptığım tek şey, anılarımdan resim yapmaktı. Gabriel’la Beatriz’in beni götürdüğü minik bir göl. Rehabilitasyondan çıkmalı iki hafta oluyor, Rodney ve şimdiye kadar rüyamda oraya dönmemiştim.” Duraksadım. “Denemiştim de. Yatıp zihnimdeki bir imgeye tutunmuş, uykuya daldıktan sonra bırakmamayı ummuştum ama hiç işe yaramadı.”

“Alternatif fikir,” diye önerdi Rodney. “Gabriel bunca zamandır sana ulaşmaya çalışıyor. Finn’in sen kendinde değilken yanına oturup senle konuşması gibi.”

“O zaman hangisi gerçek benim?” dedim, ciyaklarcasına.

Tamamen bilimsel bakış açısından bu dünya, Finn’i sevdiğim ve Rodney’yle konuştuğum dünya gerçek görünüyordu. Burada daha uzun kaldığım, buraya dair daha fazla hatıramın olduğu kesindi. Ama aynı zamanda zamanın eşit şekilde karşılık gelmediğini ve buradaki anların orada aylar olabileceğini de biliyordum.

“Bu dünyada senle konuşuyor ve sen beni buraya ait olmadığımı ikna etmeye çalışıyor olsaydın acayip olmaz mıydı?” dedim.

“Bilmem,” dedi Rodney. “Böyle şeyler başımı ağrıtıyor. *Stranger Things* gibi...”

“Evet, daha az demogorgon, daha fazla hindistancevizi ama.”

“Psikologla konuştun mu?”

“Evet.”

“Başka biriyle konuşmanı istiyorum. Rayanne’le.”

“Ablanla mı?”

“Evet,” dedi Rodney. “Görü var onda.”

Cevap veremedi kamera yan döndü, tekrar düzeldi ve ekranda, Rodney’nin yanında, Chiara’nın daha büyük, daha yorgun bir versiyonunu gördüm. “O mu?” diye sordu Rayanne.

“Selam,” dedim. Tuzağa düşürülmüş gibi hissettim kendimi.

“Rodney başına gelenleri anlattı,” dedi Rayanne. “Berbat bu virüs. Gelişme engellilere yönelik bir kurumda çalışıyorum; sakinlerimizden ikisi Covid’den öldü.”

Yüzüme tanıdık hayatta kalma azabı yürürken, “Çok üzuldüm,” dedim.

“Orada çalışmadığım zamanlarda,” dedi Rayanne, gayet gelişigüzel bir vurguyla, “psişikim.”

Kızıl saçlıyım veya laktoz intoleransım var, der gibi söylemişti. Basit ve tartışılmaz bir olguymuş gibi.

“Rodney iki hayat arasında sıkışıp kaldığın için bunaldığını söylüyor.”

Rodney’yi öldürmeyi aklıma not ettim.

“Şimdi, sorsan öyle der miydim, bilmiyorum,” dedim. “Ama az daha ölüyordum tabii.”

“Az dahası olmaz onun,” dedi Rayanne. “Sorunun orada.”

Güldüm. “Gayet hayattayım, seni temin ederim.”

“Peki ama ya ölüm sana anlatıldığı biri bir son değilse? Ya zaman bir kumaş gibi, başını veya sonunu göremeyeceğin kadar uzun bir vida gibiyse?” Durakladı. “Belki biri öldüğü anda o hayat, kumaşın üzerinde minnacık bir delik olacak kadar küçülüp sıkışıyor? O delikten yeni bir gerçekliğe giriyor olabilirsin. Özünde yeni bir *Stitch in Time*.”*

Kalbim gümbürdemeye başlıyordu.

“O yeni gerçeklik senin için normal hızda ama zamanın devasa kumaşında ilerliyor. Aylar gibi gelen süre burada günler oluyor çünkü yine söylüyorum, zaman, diğer hayatı bıraktığın anda sıkışıyor, yoğunlaşıyor.”

“Pek anlamıyorum,” dedim.

“Anlaman gerekmiyor zaten,” dedi Rayanne. “Çoğu hayat bitter ve o minnacık deliğe sıkıştırılır; yeni bir iplik, bitip yeniden

* *A Stitch in Time*, Penelope Lively’nin 1976’da yayımlanan, yaz tatilinde kimsenin duymadığı sesleri duymaya başladıktan sonra Victoria döneminden bir kızla iletişime geçen bir kızın macerasının anlatıldığı ünlü çocuk romanı. (ç.n.)

kumaşta tek bir dikişe sıkışana dek süren yepyeni bir varoluş alırız. Ama sende dikiş iğnesi sekmiş. Senin için ölüm, bir dikiş olmamış. Peçe olmuş. Aradan bakıp diğerk yanda ne olduğunu görmüşsün.”

Milyonlarca hayatın tülüyle kaplanmış, birbirine dolanmış ve kesişen bir evren hayal ettim. Zamanda bir anlığına beni, Finn’i ve Gabriel’i birleştirmiş olabilecek dikiş iğnelerini düşündüm. Her lifi ayrı bir hayata bükülmüş, gece kadar kara, metrelerce uzanan bir kumaş. Birinde sanat uzmanıyım. Diğerkinde mahsur kalmış bir turist. Kiminde kansere çare bulduğum veya savaşta yaralandığım ya da düzineyle çocuk doğurduğum, kalp kırdığım, genç yaşta öldüğüm sonsuz versiyon olabilirdi.

“Gerçekliğin ne olduğunu bilmiyoruz,” dedi Rayanne. “Kontrol ettiğimiz hissini yarattığı için biliyormuşuz gibi yapıyoruz.” Güldü. “Çatlak bu, diyorsundur.”

“Hayır,” dedim hemen.

“Bana inanman gerekmiyor,” diye cevapladı Rayanne. “Ama unutmama... onlara da inanman gerekmiyor.” Omzu silkti. “Ha, bir de henüz bitmedi.”

“Nasıl yani?”

“Bilmiyorum. Ben sadece mesajı alıyorum, yazmıyorum.” Soluna göz attı. “Neyse. Evren bana, etrafı leş gibi kokutmadan Chiara’nın altını değiştirmemi söylüyor şu anda.”

Telefonu Rodney’ye verdi. Rodney, söylemiştim, der gibi kaşlarını kaldırdı.

Ardından diğerk eline oyunca çay fincanını aldı. “Bu da çay,” dedi.

Annemi ziyarete gittiğim günlerde yanıma yiyecek alıyor ve da-ima fazladan getiriyordum. Anneme veremiyordum çünkü henüz içeri girmeme izin verilmiyordu ama haftanın hangi günü olursa olsun her gittiğimde gördüğüm Henry için mutlaka fazladan çörek veya kek götürüyordum. Ayrıca gene her seferinde

sakinlerini güvende tutmalarına teşekkür eden bir not eşliğinde huzurevinin kapısına da yiyecek bırakıyordum.

Bir de örtü götürüyordum; annemin telli sundurmasının önünde çime serip oturuyordum. Aradığımda açıyordu ve hep aynı soruyu soruyordum: Hava çok güzel, dışarı gelir misin?

Yeni tanıştırılmış iki kişi gibi konuşuyorduk ki öyle de sayılabilirdik. *American Idol*'ın bölümlerini izliyorduk; annem artık stüdyoda seyircilerle değil, evlerinden katılan yarışmacılardan beğendiklerini işaret ediyordu. Huzurevinin haftalık menülerinde göz gezdiriyorduk. Parkta gördüğüm sarı kıyafetli ufak köpekten, okuduğum kitaplardan bahsediyordum. Bazen annem fotoğraf albümlerini getiriyor, ben çizgisiz defterime taslaklar çizerken gezilerini resimlerle anlatıyordu. Seksenlerden Rio de Janeiro selini, Filipinlerdeki dinamit patlamasını, Uganda'daki heyelanları en ince ayrıntılarına kadar hatırlıyordu. İkiz Kuleler çöküp hava kül ve acı kokarken New York'taydı annem. Pulse gece kulübü saldırısının sonrasında fotoğraflar çekmişti. Meksika sınırından çocuk geçiren koyotelere dair bir dizi yapmıştı. Çorak bir arazide yürüyen bir adamla küçük bir kızın grenli fotoğrafında parmağını gezdirirken, "Bunda çok bela gelmişti başıma," dedi.

"Nasıl?"

"Bariz bir kötü göstermediğim için," dedi annem. "Tüm seçenekleri elinden alınmış birini yasaları çiğnekle suçlamak kolay değil. Hiç kimse toptan kötü ve iyi olmaz. Sadece öyle gösterilir."

Eve gelip bu öyküleri mutfakta oturarak anlatmış olsaydı hayatımın ne kadar farklı olabileceğini düşündüm. Neyin dikkatini çekip babamla benden uzaklaşmasına neden olduğunu daha iyi anlayacağım kesindi.

Son zamanlarda kayıp üzerine epey düşünüyordum. Bu pandemi yüzünden herkes bir şeylerin ya da uç örneklerde birilerinin ellerinden alındığını düşünüyordu. İş, nişan, müzayedelik bir tablo... Mezuniyet, tatil, yeni okulda ilk sene... Bir nene,

bir kardeş, bir sevgili. Hiç kimsenin yarını garanti değildi — daha da iyi anlıyordum artık— ama garanti olmaması, yarınlar elimizden alındığında kendimizi aldatılmış hissetmemizi engellemiyordu.

Geçen iki ay içinde kaybettiğimiz şeyler yoğunlaşmış, akut ve kişisel hissi vermeye başlamıştı. Kaybettiklerimiz, hayatlarımızın başka zamanlarında uğradığımız hüsrانların ıstırabını hatırlatıyordu. İlaç etkisi altında annemin öldüğünü sandığımdaki hislerim, annemin beni bıraktığı her seferin gücüyle katlanarak artmıştı.

Annem başını kaldırdığında baktığımı gördü. Çenesinin kıvrımında ya da saçının dokusunda kendimi görebiliyor muyum diye bakıp duruyordum sürekli anneme. “Meksika’ya gitmi mi sen hiç?” dedi.

Başımı salladım. “Günün birinde gitmek istiyorum. Listemde var.”

Yüzü aydınlandı. “Başka neler var listende?”

“Galápagos,” dedim usulca.

“Ben gittim,” dedi. “O zavallı tosbağa... Yalnız George. Ölmüştü.”

Hayatım değişmeden bir gün önce ben söylemiştim anneme bunu. “Duydum.” Dirseklerime yaslanarak sineklik telinin ardındaki anneme baktım. Aynı anda hem bütündü hem de pikselliydi. “Hep seyahat etmek mi istemiştin?” dedim.

“Ben küçükken,” dedi annem, “hiçbir yere gitmezdik. Babam sığır yetiştiricisiydi. Sığırları bırakıp tatile çıkılmaz, derdi. Günün birinde eve bir ansiklopedi satıcısı geldi. Annemlere abone olmamız için yalvardım. Her ay bana Iowa’nın McGregor kasabasından daha büyük bir dünya olduğunu gösteren fasiküller gelmeye başladı.”

Kendimden geçtim o an. Annemin çocukluğuyla New York’a taşınması arasındaki noktaları birleştirmeye çalışıyordum.

“En iyi tarafı yolladıkları hediye kitaptı... Bir atlas,” dedi annem. “O zamanlar bilgisayar yoktu, malum. Tibet’teki binlerce metrelik bir dağı, Vietnam’daki pirinç tarlalarını hatta sadece San Francisco’daki Golden Gate Köprüsü’nü bile görmek, oralarda olmak istedim. Hepsini. Kendimi çerçeveye koymak istedim.” Omuz silktili. “Öyle de yaptım işte.”

Annem hayatının haritasını resmen çizmişti, yeni kavırıyordum. Ben benimkini kafamda kurmuştum. Ama sebep aynıydı: olmak istemediğim bir yerde sıkışıp kalmamayı garantilemek.

Sonraki soruyu bana neyin sordurduğunu bilmiyordum. Belki hayatımda hiç diyapazonu kendime batırıp tınılarını annemden duymadığımdandı. Belki de hayatımı paylaşmasını hiç söylemememe rağmen hayatımdaki yokluğunda suçu yıllarca ona attığımdandı. Doğrulup bağdaş kurdum ve anneme, “Çocuğun var mı?” dedim.

Kaşları hafifçe çatıldı, fotoğraf albümünü kapadı. Kapağını okşarken tırnakları yaldızlı kabartma harflere takıldı. *Bir Hayat*, yazıyordu. Sıradan ama aynı zamanda tam isabet.

Annem, tam cevap vermeyeceğini düşündüğüm anda, “Var,” dedi. “*Vardı.*”

Uzatma, dedim kendi kendime. Demanslı birine acı verebilecek bir anı veya olayı hatırlamaya çalışmamak, Alzheimer dersinin ilk konusuydu.

Telin ardından baktı, göz göze geldik. “Ben... bilmiyorum,” dedi.

Ama gözlerinde gördüğüm, hastalığının alametifarikası bulutlar değildi. Tam tersiydi: sebebini bilmese bile olabileceği gibi olmamış bir ilişkinin anısı...

Etrafına bakıyor ve bu noktaya nasıl geldiğini bilmiyordum.

Ben de onun kadar suçluydum.

Annemle farklılıklarımızı didiklemeye o kadar zaman harcamıştım ki ortak yanlarımızı düşünme zahmetine bile girmemişim.

“Yorulдум,” dedi annem.

“Yatmalısın,” dedim, örtümü topladım.

“Ziyaretin için teşekkür ederim,” dedi kibarca.

Aynı zarafetle, “Gelmeme izin verdiğin için teşekkür ederim,” dedim. “Kapını kilitlemeyi unutma.”

Odasına girene dek bekledim ama o kadarcık süre içinde bile kapısının çengelini takmayı unuttu. Milyon kere söyleyebilirdim, hatırlama ihtimali çok düşüktü.

Über beklerken aptallığıma güldüm. Başta bu dünyaya aneme ikinci bir şans vermek için dönmüşümdür belki demiştim.

Şimdiyse onun bana ikinci bir şans vermesi için döndüğümü düşünmeye başlamıştım.

New Yorklular her akşam saat yedide pencerelerinden sarkarak ön cephede savaşınlara desteklerini duyurmak için tencere tava çalıyordu. Finn bazen işten eve dönerken duyuyordu bunları.

O günlerde eve geldikten sonra soyunuyor, duşunu alıyor ve dosdoğru buzdolabının üzerindeki dolaba gidip Macallan şişesini alıyordu. Bir kadeh koyuyor ve bazen viskisini bitirene dek benle konuşmuyordu.

Finn’in viski sevdiğini bilmiyordum bile.

Her gece kadehe koyduğu miktar azıcık artıyordu. Şişede ertesi geceye yetecek kadar bırakmaya dikkat ediyordu. Bazen koltukta sızıyordu, yatağa ben götürüyordum.

Gündüzleri o isteyken tabureye tırmanıp şişeyi çıkarıyor, viskinin birazını evyeye döküyordum. Kuşku uyandıracak kadar değil, Finn’i kendinden azıcık korumama yetecek kadar.

Mayıs sonunda artık erzakları yıkamıyor, postaları açmak için beklemiyorduk ama yanımızdan koşarak geçen birini yarattığı hava akımı üzerinde virüs kapmaktan korkuyorduk. Zorunlu izne çıkarıldığımda hak kazandığım işsizlik maaşı da gelmeye başlamıştı ama kiradan payıma düşeni karşılamıyordu.

İyice aklımı kaçıracığımı düşünmeye başladığımda kendime ne kadar şanslı olduğumu hatırlatıyordum. Haftalar sonrasında bile hiç kimsenin anlamadığı, hiçbir doktorun ilgilenecek bilgiye sahip olmadığı semptomları hâlâ çekenlerin yazdıkları forumları okuyordum. İşle çocuklarının çevrimiçi eğitimlerini dengelemeye çalışan kadınlarla ve ön cephede canları pahasına savaşanlara ne kadar az ödendiğiyle ilgili haberlere bakıyordum. Finn'in uzun mesailerinden sonra gördüklerinin etkisiyle sarsılmış halde eve gelişini izliyordum. Bazen bütün dünya nefesini tutmuş gibi geliyordu. Yakında nefes almazsak bayılacaktık.

Bir cumartesi Finn izinliydi. Öğleden sonrayı sıfır noktasına dönmeye harcadık: temizlik yaptık, çamaşır yıkadık, yığılan fatura ve diğer postaları hallettik. İşleri taş-kâğıt-makas oynayarak belirledik. Finn fatura ve diğer şeylerle uğraşırken bana tuvalet temizliği düştü. Mutfak masasında yanından her geçişimde utandım. Eskiden kira ve masrafları bölüşürdük ama şimdi gelirim iyice düştüğünden aslan payı ona kalıyordu.

Finn zarfların arasından ayırdığı parıltılı bir katalogu dönüşüm kutusu niyetine kullandığımız süt kasasına attı. “Neden bunlar gelip duruyor, anlamıyorum,” dedi. “Üniversite broşürleri.”

“Ay, dur.” Toz bezini bırakıp daldım, karıştırdım ve birkaçını çıkarıp aldım. “Benim için bunlar.” Göz göze geldik. “Okula dönmeyi düşünüyorum.”

Anlamadan baktı. “Niye? Sanat işletmesi mastırın var ya?”

“Kariyer değiştirebilirim,” dedim. “Sanat terapisi öğrenmek istiyorum.”

“Okul ücretini nasıl ödeyeceksin?”

Dokundu biraz. “Azıcık birikimim var.”

Finn cevap vermedi ama bakışları, *bu şey bittiğinde birikimsiz kalabilirsin*, diyordu.

Evin masraflarına katılamazken kendime para harcamayı istemem beni hem utandırdı hem vicdanımı sızlattı çünkü haklıydı. “Bana öylesi sanki bir... uyanma çağrısı olurmuş gibi geliyor.”

“İşini kaybeden tek sen değilsin, Di.”

Başımı salladım. “Sadece zorunlu izne çıkarılmak değil... Her şey. Hastalanmamın bir nedeni olmalı.”

Finn çok ama çok yorgun bakıyordu. “Nedeni olması gerekmiyor. Virüsler neden aramaz. Saldırırlar. Gelişigüzel.”

“İnanamam ona ben.” Çenemi kaldırdım. “Şansa hayatta kaldığıma inanamam.”

Finn bir an öylece baktı, sonra başını sallayarak duyamadığım bir şeyler mırıldandı. Bir zarf yırttı, içindekileri masaya döktü.

“Neden kızdın?” dedim.

Finn sandalyesini geri itti. “Kızmadım,” dedi. “Ama yani... Okula dönmek? Kariyer değiştirmek? Son bir ayda bunlardan bana hiç bahsetmediğine inanamıyorum.”

“Annemi ziyaret ediyorum,” deyiverdim.

“Vay,” diye mırıldandı Finn. İhanete uğramanın izleri belirmişti yüzünde.

“Söylemedim çünkü... gitmememi söylemiştin.”

Beni bulmaya çalışırmış gibi kıstı gözlerini. “Senle giderdim,” dedi. “Dikkatli olman lazım.”

“Çöpü dökmek için koridora çıkarsam zarar görebileceğimi düşünüyorsun sen.”

“Onu diyorum zaten. Onu da yapmaman lazım. Rehabilitasyondan çıkalı daha bir ay—”

“Ölmek üzereymişim gibi davranıyorsun bana!” diye çıkıştım.

Finn sandalyeden kalkarak, “Öyleydin çünkü,” dedi.

Bir metre bile yoktu aramızda; ikimiz de öfkeyle titriyorduk.

Finn beni, bu şey olmadan önceki yerime yavaşça, bir masa üstü oyununda bana bir yer ayırmış gibi bırakmak ve kaldığımız yerden devam etmek istiyordu. Mesele aynı oyuncu olmamamdı.

“Öleceğini sandığımda,” dedi, “senin olmadığın bir dünyadan beter bir şey olabileceğine inanamamıştım. Ama bu daha beter, Diana. Sen bu dünyadasın ve bir parçası olmama izin

vermiyorsun.” Bakışları kara, umutsuzdu. “Neyi yanlış yaptım, bilmiyorum.”

Derhal uzanıp elini tuttum. “Hiçbir şeyi yanlış yapmadın,” dedim çünkü doğrudu.

Gözlerine gelen rahatlamayı görünce az daha ağlayacaktım. Belime sarıldı Finn. “Okula mı gitmek istiyorsun?” dedi. “Çaresini buluruz. Doktora mı yapacaksın? Tez savunmanı en ön sıradan izleyeceğim. Biz hep aynı şeyleri istedik, Di. Bu hayal ettiğimiz her şeye giden yoldaki bir dönemeçse tamam.”

Dönemeç... Göremediği yerde, içimde büzüldüm.

Ya eskiden istediklerimi artık istemiyorsam?

“Çocukken ne olmak isterdin?” dedim.

Güldü. “Sihirbaz.”

Ne hoştu. “Ciddi mi? Niye?”

“Çünkü sihirbazlar hiçten bir şeyler yaratabiliyordu,” dedi omuz silkerek. “Müthiş değil mi yani?”

İyice sokuldum. “Her gösterine gelirdim. Asap bozan süper-hayran olurdum.”

“Seni asistanım yapardım.” Sırıttı. “Seni testereyle ikiye bölmeme izin verir miydin?”

“Ne zaman istersen.”

Ama içimden, *o kolay kısmı*, dedim. *Esas beni birleştirmek mesele.*

Ertesi sabah Rodney’yi görüntülü aradım, Finn’in okula dönmemi istemediğini söyledim. “Neden iznine gerek duyduğunu hatırlatsana bana,” dedi.

“Çünkü çift olunca bir şeyler değişiyor. Maaşım yokken ne kadar kira ödeyebileceğimiz gibi. Ya da birlikte ne kadar zaman geçireceğimiz gibi.”

“Şu anda pek geçirmiyorsunuz. Doktor adam.”

“Neyse. Senle konuşmak için aramadım zaten. Rayanne orada mı?”

Kaşları çatıldı. “Yok. İşte.”

“Yani... okuma mı yapıyor birine?”

“Bakımevi,” dedi Rodney. “Sanat kariyerinden daha az kazandıran bir şey varsa o da psişik olmak.” Birden gözleri büyüdü. “Onunla konuşmak için aradın.”

“Her şeye şimdi baştan başlayarak aptallık ediyorsam? Finn haklıdır belki. İkinci bir şans bulmaya saçma bir tepki falan veriyorumdur.”

Rodney parçaları yavaşça birleştirdi. “Yani Rayanne birkaç sene ileriye baksın ve glüten alerjili çocuklarla ponpon yapıştırıp yapıştırmadığını—”

“—Sanat terapisi o değil.”

“—ya da yüksek topuklularla Eva’nın eski odasında oturup oturmadığını söylemesini istiyorsun. I-ıh. Öyle olmuyor o iş.”

“Sana kolay söylemesi,” dedim elimi alnıma bastırarak. “Hiçbir şey anlamlı gelmiyor, Rodney. Hiçbir şey. Finn’in onca şey atlattığım için radikal bir değişiklik yapmamam gerektiğini düşündüğünü biliyorum. Yeni şeyler denemek yerine bana kendimi rahat hissettirecek şeyler bulmam gerektiğini...”

“Aman Tanrım,” dedi Rodney. “Senin başına hiç kötü bir şey gelmemiş.”

Kızdım. “Doğru değil.”

“Tamam, varlığından habersiz bir annen vardı ama gene de baban üzerine titredi. Belki üniversitede ikinci tercihi girdin. Beyaz hanım sorunlarından payına düşeni aldın ama seni yıkacak bir şey yaşamadın. Covid olana kadar. Bazen kontrol edemeyeceğin şeyler olabileceğini şimdi anlıyorsun.”

Öfkemin kabardığını hissediyordum. “E?”

“Louisiana’danım ben, biliyorsun,” dedi Rodney. “Siyahım ve eşcinselim.”

Dudak büktüm. “Fark etmiştim onları.”

“Başkalarının olmamı istediği biriymiş gibi davrandım yıllarca,” dedi. “Sana kristal küre lazım değil, şekerim. Şu ana dikkatle bakman lazım.”

Ağzım açık kaldı.

Güldü Rodney. “Rayanne’in benden üstün tarafı yok,” dedi.

Mayıs sonlarına doğru kapanma biraz gevşetildi. Havalar güzelleştikçe sokaklar dolmaya başladı. Hâlâ farklıydı —herkes maskeliydi; lokantalar sadece açık havadaki masalara servis yapıyordu— ama artık her yan daha az askerden arındırılmış bölge gibi gelmeye başlamıştı.

Güçlenmişim, arada durup mola vermeden merdiven çıkabiliyordum. Finn hastanedeyken evden çıkıp Central Park’ta güney ve batı yönlerinde her seferinde daha uzayan yürüyüşler yapıyordum. Dışarı daha fazla insan çıktıkça yürüyüşlerimi daha fazla günün olmadık saatlerine kaydırıyordum. Günbatımından hemen öncesine ya da herkesin evine, akşam yemeğine çekildiği saatlere. O saatlerde de dışarıda olanlar vardı ama sosyal mesafeyi korumak daha kolaydı.

Bir sabah erkenden eşofman ve spor ayakkabılarımı giyip Central Park’taki yapay göle yöneldim. En sevdiğim yürüyüş buydu çünkü bana başka bir durgun su kütlesini ve çalıları hatırlatıyordu. Gözlerimi kapayıp ağaçkakan ve serçeleri dinlerken ispinoz ve alaycı kuşları dinlermiş gibi yapabiliyordum.

Biri seslendiğinde tam da onu yapıyordum. “Diana? Sen misin?”

Siyah eşofmanı, basma maskesi ve simgeleşmiş mor gözlüğüyle Kitomi İto, koşu yolunda duruyordu.

“Evet,” dedim, dokunmamamız gerektiğini unutup sarılmak üzere ilerledim. “Hâlâ buralardasın.”

Güldü. “Fani dünyadan ayrılmadım henüz.”

“Taşınmamışsın demek istedim.”

“Onu da yapmadım,” dedi Kitomi. Başıyla koşu yolunu işaret etti. “Yürüyelim mi biraz?”

Kalktım, bir buçuk metreden takibe başladım.

“Şimdiye dek senden haber alırdım diyordum,” dedi.

“Sotheby’s beni zorunlu izne çıkardı,” dedim. “Neredeyse herkesi çıkardılar.”

“Ha, demek ondan artık kimse tablo için kapımı çalmıyor.” Başını yana eğdi. “Büyük müzayede bu ay değil miydi?”

Öyleydi ama hiç aklıma gelmemişti.

“Toulouse-Lautrec’i açık artırmaya sunmama kararına hiç bu kadar sevinmediğimi itiraf etmeliyim. Haftalardır evde baş başayız. Onsuz epey yalnız kalırdım.”

Neden bahsettiğini anlıyordum. Nihayetinde ben de insan elinden çıkma bir göle bakarak Galápagos’ta bir gölcükmüş gibi yapıyordum. Gözlerimi kapadığımda Beatriz’in yüzmesini, Gabriel’in beni suya dalmaya teşvik etmesini duyabiliyordum.

Hastalanmadan önce yaptığım son normal şeyin Kitomi’nin evine gitmek olduğunu hatırladım. “Virüs kaptın mı?” dedim ve maskemin altında kızardım. “Özür dilerim... Ben kaptım da. Buluşmamızın ertesi günü hastaneye kaldırılmışım. Sana bu laştırmış olabileceğimden endişeleniyordum.”

Kitomi durdu. “Bir hafta kadar koku ve tat alamadım,” dedi. “Ama o kadar erken dönemdeydi ki kimsenin öyle bir semptomdan haberi yoktu. Ne ateşim çıktı ne ağrım oldu ne de başka şey... Ama antikor testim yapıldı, bolca varmış. Yani belki de sana teşekkür etmeliyimdir.”

“Hafif atlatmana sevindim.”

“Ama sen... hafif geçirmedin mi?”

Ventilatörü, ölümün kıyısından döndüğümü anlattım. Rehabilitasyonu ve o yüzden her gün daha uzağa yürümeye çalıştığımı. Ölen ve aslında ölmeyen annemi. Kitomi hiçbir şey sormadı, aramızdaki mesafeyi sözlerimle doldurmama izin verdi.

O zaman Sam Pride’la evlenmeden önce psikolog olarak çalıştığını hatırladım.

“Affedersin,” dedim. “Bunlar için bana fatura kesmen gerekiyordur herhalde.”

Güldü. “Çok uzun zamandır terapi yapmadım ben. Belki kas hafızasıdır bu halim.”

Duraksadım. “Anıların tek işleyiş şekli bu mu sence?”

“Anlamadım?”

“Ya bedeninin veya beynin hiç yapmadığın bir şeyi hatırlıyorsa?”

Dönüp baktı. “Farklı bilinç halleri benim çalışma alanımdı, biliyorsun. Hatta Sam’le öyle tanıştık. Nightjars’ın sağlam uyuşturucu kullandığı dönemdi ve o tripler, başkalaşmış bilinç halleri zaten.”

“Ben aynı anda iki yerde bulunduğumu sanıyorum,” dedim yavaşça. “Hastanede, ventilatöre bağlı ve kafamda tamamen başka bir yerde.” Isabela’ya gidişimi, Abuela’nın beni evine alışını, Beatriz’le konuşmalarımızı özetlerken yüzüne bakmadım.

Gabriel’la yaşadıklarımı.

Boğulduğum an dahil.

“Hastalarımınla geçmiş hayat regresyonları yapardım,” dedi Kitomi. “Ama bu geçmiş bir hayat değil... Simültane bir hayat.”

Bugün havada çok nem var, der gibi söylemişti bunları. “Tekrar döndün mü oraya?”

“Bir kere,” dedim.

“Dönmek istiyor musun?”

“Bana...” Doğru sözcükleri bulmaya çalıştım. “Bana burada ödünçmüşüm gibi geliyor.”

“Galápagos’a gidebilirsin,” dedi Kitomi.

“Şimdi değil,” diye söylendim.

“Günün birinde.”

Cevabım yoktu. Biraz daha yürüdük. Kepine fener takılı bir koşucu geçti yanımızdan. “Geçen otuz beş yılın herhangi bir anında Montana’ya taşınabilirdim,” dedi Kitomi. “Ama hazır değildim.” Başını göğe çevirdi, doğan güneşin ışıkları gözlüğünü parıltıyordu. “Sam’i kaybedince tüm neşemi, coşkumu kaybettim. Müzikle, resimle, terapiyle, yazıyla ve Prozac’la bulmaya çalıştım. Derken yanlış yerlere baktığımı kavradım. Sam’in ölümünde anlam arıyordum ve bulamıyordum. Şiddetli, trajik, gelişigüzel ve yanlıştı... Hep de öyle olacak. İşin doğrusu, Sam’in neden veya nasıl öldüğünün önemi yok. Hiçbir zaman olmayacak.”

Tam o sırada güneş ağaçların arasından görünerek yaprakları alevlendirdi. Hiçbir üstadın tuvalde yaratamayacağı türden bir resimdi ama her gün görülmek üzere yeniden yapılıyordu.

Kitomi’nin ne dediğini anlamıştım: Bana ne olduğunu anlamaya çalışmak önemli değildi. Öğrendiklerimle ne yaptığımı önemliydi.

Suni göl yolundaki insan sayısı artıyordu.

Hepimiz bir şeylerin yasını tutuyorduk.

Ama bir yandan da ilerliyorduk. Bir güne daha uyanıyorduk. Tünelin sonundaki ışığı henüz göremesek de belirsizlik içinde ilerlemeye devam ediyorduk.

Perişandık, hasarlıydık ama birer küçük mucizeydik aynı zamanda.

“Çoğu sabah gün doğmadan geliyorum buraya,” dedi Kitomi. “Görüşmek istersen.”

Başımınla anladığımı belirttim ve birkaç adım sonra yollarımız ayrıldığında telefonum titreşti.

Eric Genovese Facebook’tan cep numarası ve arama daveti yollamıştı.

Eric Genovese diğer hayatında Grand Rapids’in, kazadan önce adını bile duymadığı Kentwood adlı bir banliyösünde oturduğunu anlatıyordu. “Karımın adı, Leilah,” dedi. “Kızım da üç yaşında.”

Şimdiki zaman kullandığını fark ettim.

“Orada bilgisayar programcısıyım. Beni burada tanısan gü-lünecek şey,” dedi Eric. “Uzaktan kumandayı çözemedim daha ben.”

“Galápagos’tayken aylar geçti,” dedim. “Burada günler-miş sadece.”

Bir saattir telefondaydık ve son ayda yaptığım en rahatlatıcı konuşmaydı. Mesaj yolladığımı unutmuştum, epey zaman geç-mişti. Eric özür dilemiş, artık Facebook kullanmadığını söyle-mişti. Hastanede yatarken başka bir yere gittiğimi, tanıştığım insanların hakiki olduklarını söylediğimde neden bahsettiğimi tümüyle anlamıştı. Sadece bana inanmakla kalmıyor, bildikle-rimize karşı at gözlüğü takanlara da laf ediyordu.

“Bende de öyle,” dedi Eric. “Kentwood’da beş yıldır evli-yim ben.”

“Nasıl geri döndün peki?”

“Bir gece her zamanki gibi karımla evde yarışma izliyor-duk, dondurma yiyordum. Sonra birden kaşığım çanağın için-den geçmeye başladı. Hayalet kaşık gibi bir şey... Öylece bak-tım. Yatağa da gidemedim çünkü içime bunun sadece başlangıç olduğuna dair bir önsezi doldu.” İç çekti. “Karımı suçlamıyo-rum. Leilah delirdiğimi sandı. İşı arayıp hastayım dedim ve bütün gün oturup kaşıkla çanağa baktım. Karıma kaşık gerçek değilse belki hiçbir şey değildir, deyip durdum. Doktoru ara-mam için yalvardı. Aramayınca Maya’yı alıp annesine gitti.” Duraksadı. “O zamandan beri görmedim ikisini de.”

“Kaşık ne oldu?”

“Sonunda kömür gibi kıızıla döndü. Dokununca öyle elim yandı ki haykırmaya başladım ve derken oda kâğıttanmış gibi dağıldı; tek duyduğum, çığlıklar ve tek hissettiğim, acıydı. Göz-lerimi açtığımda bir sağlık görevlisi kalp masajı yapıyor ve bana dayanmamı söylüyordu.”

Yutkundum. “Sonra? Kendine gelince?”

“E,” dedi, “biliyorsun işte. Kimse bana inanmadı.”

“Ailen bile mi?”

Durakladı. “Nişanlım vardı,” dedi. “Artık yok.”

Cevap vermek istedim ama boğazım düğümlenmişti.

“ÖYD nedir, biliyor musun?”

“Hayır.”

“Ölüme yakın deneyim,” dedi Eric. “Hastaneden çıktıktan sonra buna taktım kafamı. Baygın birinin kendi vücudu üzerinde uçtuğunu veya çok önce ölmüş biriyle karşılaştığını hatırlaması gibi şeyler. Kaza geçirmiş veya kalbi durmuş insanların yüzde onu ile yirmisi bu olaydan bahsediyor.”

“Facebook’ta bir çiftçinin başına gelenleri okumuştum,” dedim heyecanla. “Baypas ameliyatında, anestezi altındayken cerrahının ördek dansı hareketleri yaptığını gördüğüne yemin ediyordu. Ameliyattan sonra söyleyince doktoru şaşırmış çünkü ameliyatlarda öyle yaparmış, eldivenleri kontamine olmasın diye bir şeye işaret ederken dirseklerini kullanırmış.”

“Hah, işte... Beyin faaliyetinin olmadığı kalp durmalarında bile yaşanıyor. Alzheimer’ın son aşamasındaki birinin MRI filmini gördün mü hiç?”

Ürperdim. “Hayır.”

“Hasarı resmen görebiliyorsun. Ama ölmeden hemen önce birden hatırlamaya, düşünebilmeye ve konuşmaya başlayan hastalara dair yüzlerce rapor var. Beyinleri mahvolmuş olmasına rağmen. Ölüm iyiliği deniyor buna ve tıbbi açıklaması yok. Bu yüzden bazı nörologlar ÖYD’nin ardında sorunlu beyin işlevinden başka bir şey olabileceğini düşünüyor. Çoğu kişi bizi sebral korteksin bilinçli tuttuğunu sanıyor ama ya öyle değilse? Ya o sadece bir filtreysen ve beyin ÖYD sırasında bağları azıcık gevşetiyorsa?”

“Yayılmış bilinç,” dedim. “Uyuşturucu tripi gibi.”

“Ama değil,” dedi Eric. “Çünkü daha tutarlı ve ayrıntılı.”

Doğru olabilir miydi? Beyin çalışmasa bile zihin çalışabilir miydi? “E bilinç beyinden gelmiyorsa nereden geliyor madem?”

Güldü. “Onu bilseydim su taşımazdım.”

“Şimdi bunla mı meşgulsün yani? Oturduğun yerden nöro-bilim?”

“Evet,” dedi Eric. “Görüşme yapmadığımda. Çatlağın teki olduğumu düşünmeyen biriyle konuşmak ne kadar harika bir şey, anlatamam.”

“Neden yapıyorsun öyleyse?”

“Karımı bulabilmek için,” dedi Eric.

“Karının gerçek olduğunu düşünüyorsun.”

“Gerçek olduğunu *biliyorum*,” diye düzeltti. “Kızımın da. Bazen kahkahalarını duyuyorum ama dönüp baktığımda göremiyorum.”

“Kentwood’a gitmedin mi hiç?”

“İki kere gittim. Karantina kalkınca yine gideceğim. Sen onları bulmak istemiyor musun? O adamla kızını?”

“Bilmem,” dedim, gene boğazım düğümlendi. “Öyle yapmanın sonuçlarına katlanmaya hazır olmam lazım önce.”

Nişanlısını kaybetmişti, anlıyordu. “Kazadan önce Katolik’tim.”

“Okudum.”

“Hayatım hiç Müslüman tanımamıştım. Bizim kasabada cami bulunduğunun bile farkında değildim. Ama bunlar artık etimle kemiğim gibi...” Durakladı. “Sünnilerin Âdem ile Havva’ya inandıklarını biliyor muydun?”

“Hayır,” dedim.

“Birkaç farkla. Kuran’a göre Tanrı, Âdem ile soyunu dünyaya yerleştireceğini yaratmadan önce biliyordu. Dünyaya geliş ceza değil, plandı. Ama cennetten kovulduklarında Âdem ile Havva dünyanın iki ayrı ucuna kondular. Birbirlerini bulmaları gerekiyordu. Ağrı Dağı’nda buldular.”

Bu versiyon daha hoştu. Utançtan çok, kaderle ilgiliydi.

“Suçluluk hissetmiyor musun?” diye sordum. “Herkesin icat ettiğini sandığı birini özlediğin için? Etrafımızdaki herkes virüs yüzünden birilerini yitirirken? Sahici, bir daha göremeyecekleri birini?”

Eric hemen cevap vermedi. “Ya insanlar şu anda o adama senin için böyle söylüyorlarsa?”

Kitomi birisinin dairesi için teklif yaptığını söyledi. Çinli bir iş insanı. Gerçi ikimiz de neden bir Çinlinin başkanı virüse sürekli Wuhan gribi diyen bir ülkeye taşınmak isteyeceğini anlamamıştık. “Ne zaman taşıyorsun?” dedim.

Ellerini suni gölü yürüyüş yolundan ayıran korkuluklara yaslayarak baktı. “İki hafta sonra,” dedi.

“Çabukmuş.”

“Kitomi gülümsedi. “Öyle mi? Otuz beş senedir bekliyorum.” Havalanan bir sığırcık sürüsünü izledik. “Toulouse-Lautrec’i açık artırmaya vermeme kararı alırsam ne kadar hayal kırıklığına uğrarsın?” dedi.

Omuz silktim. “Sotheby’s’te çalışmıyorum artık, biliyorsun.”

“Vermezsem,” dedi, “orada işe dönebilecek misin?”

“Bilmem,” dedim. “Ama bana göre karar almamalısın.”

“Belki Montana’daki Toulouse-Lautrec’li tek çiftlik benimki olur.”

“Sen, sen ol,” dedim sırtarak.

Bir anlığına bir pop kültür ikonuyla şafak vakti, iki arkadaşmışız gibi yürümemiz mucizesini düşündüm. Arkadaştık belki. Tuhaf şeyler oluyordu.

Kitomi başını eğerek mor gözlüğünün üzerinden baktı. “Neden seviyorsun resmi?”

“E...” dedim, “her resim bir öykü anlatır ve ressamın zihnine açılan bir pencere—”

“I-ıh, Diana,” dedi iç çekerek. “Bir kez daha söylüyorum, palavra kısmını geç.”

Güldüm.

“Neden resim?” dedi Kitomi bir daha. “Neden annen gibi fotoğraf değil?”

Ağzım açık kaldı. “Annemin kim olduğunu mu biliyorsun?”

Tek kaşını kaldırdı. “Diana,” dedi, “Hannah O’Toole fotoğrafçılığın Sam Pride’ıdır.”

“Bildiğini bilmiyordum,” diye mırıldandım.

“Sen bilmesen bile ben neden resmi sevdiğini biliyorum,” dedi Kitomi, hiçbir şey dememişim gibi. “Çünkü resim mutlak değildir. Fotoğraf farklı. Fotoğrafçının görmeni istediği şeyi görürsün. Ama resim, ortaklık gibidir. Ressam lafa başlar, sen bitirirsin.” Gülümsedi. “İnanılmaz tarafı da şudur: o diyalog resme her bakışında farklıdır. Tuvalde bir şey değiştiğinden değil, sende bir şeyler değiştiğinden.”

Gözyaşlarımı görmesin diye suya doğru döndüm.

Kitomi uzanıp kolumu okşadı. “Annen sohbet başlatmayı bilmiyor olabilir,” dedi. “Ama sen biliyorsun.”

Parktan dönerken The Greens’ten üç mesaj geldiğini fark ettim.

Yolun ortasında durdum, koşucular etrafımdan geçmek zorunda kaldılar. Aradım, bir kadın açtı. “Ms. O’Toole, ben müdür Janice Fleisch. Nihayet aradığınıza sevindim.”

“Annem iyi mi?”

“Tesisimizde Covid çıktı. Anneniz hasta.”

Daha önce duymuştum bu sözleri; bir déjà vu kasırgasına kapıldım. Kendi söylediklerimi bile hatırlıyordum.

“Hastaneye... götürülmesi gerekiyor mu?”

Müdür tüm hassasiyetiyle, “Annenizin DNR talimatı var,” dedi. Ne kadar kötüleşirse kötüleşsin hayatını kurtaracak tedbirlere başvurulmayacaktı çünkü annemi bir sene önce oraya yerleştirdiğimde en iyisinin bu olduğuna karar vermiştim. “Sakinlerimizden bazıları virüse yakalandı ama sizi temin ederim, rahat edebilmeleri için elimizden gelen her şeyi yapıyoruz.”

“Görebilir miyim annemi?”

“Keşke evet diyebilsem,” dedi müdür. “Ama maalesef ziyaretçilere izin veremiyoruz.”

Kalbim artık öyle gümbürdüyordu ki kadına teşekkür edip gelişmeleri bildirmesini rica ederken sesimi zar zor duyabildim.

Finn’in acil durumlarda kullandığımız alet kutusunu nereye kaldırdığını hatırlamaya çalışarak adımlarımı becerebildiğimce sıklaştırdım.

Ziyaretçilere izin veremiyorlardı belki ama izin istemeye niyetim yoktu artık.

Gelişimin görülmemesi için Uber şoföründen beni yolun başında indirmesini istedim. Henry’nin arabası ilk defa ortada yoktu ve yemlik boştu. Tek sebep geliyordu aklıma.

Düşünceyi kenara ittim. Durumun tek iyi tarafı, yapmak üzere olduğum şeye kimsenin tanıklık etmeyeceğiydi.

Tel kesicilerim vardı ama gerekmeyecekti. Annemin sundurmasına gerili sineklik telinin alt köşelerinden biri azıcık sökülmüştü, parmaklarımı kanca gibi geçirip sertçe çekmem yetti. Geçebileceğim kadar kaldırıp girdim, ziyarete geldiğimde annemin genelde oturduğu hasır koltuk ve masanın yanından geçtim. Camdan içeri baktım, koltuğunda değildi.

İçeride olup olmadığını bilmiyordum aslında. Covid pozitif hastaları bambaşka bir yere taşımış olabilirlerdi.

Kayan kapıyı yana ittim. Çok şükür annem her seferinde kancasını takmayı unutuyordu.

Temkinle girdim içeri. “Anne?” diye fısıldadım. “Hannah?”

Işıkları ve boş bakan kör bir gözü andıran televizyonu kapalıydı. Banyo kapısı açık, içerisi boştu. Sesler duyunca kısacık koridordan yatak odasına yöneldim.

Annem yatağında, yorganı karnına kadar çekilmiş, yatıyordu. Başucundaki radyoda kutup ayıları ve eriyen buzullardan

bahsediliyordu. Eşikte durunca annem bana döndü. Gözleri cam gibiydi, yanakları kırmızıydı.

“Kimsin sen?” dedi panikle.

Uber’de taktığım maskeyi çıkarmadığımı fark ettim; önceki ziyaretlerimde açık havada durmuş, hiç maskeyle çıkmamıştım karşısına. Beni kızı olarak tanımıyordu belki ama ziyaretçisinin yüzünü biliyordu. Ama şimdi hastaydı ve yüzünün yarısı kapalı bir yabancı karşısında korkuyordu.

Covid hastasıydı annem.

Finn virüse dair ne kadar az şey bildiğimizi her gün başıma kakıyordu ama ben, hâlâ antikor taşıdığımı güveniyordum. Maskemi tek taraftan açtım, diğer tarafı kulağımda asılı kaldı.

“Selam,” dedim usulca. “Benim.”

Annem gözlüğünü almak için komodine uzanınca öksürüğe tutuldu. Saçlarının arka tarafı keçeleşmişti, aradan pembe kafa derisi görünüyordu. Öyle hassas, öyle çocuksu bir yanı vardı ki içim burkuldu.

Gözlüğünü taktı ve tekrar bana bakarak, “Diana,” dedi, “affedersin, yavrum... Bugün pek iyi değilim.”

Kapı çerçevesine çarptım resmen. Yıllardır bana adımla hitap etmemişti. Covid’den önce personele ziyaretlerimden bahsederken “o hanım” diyordu. Anne-kız olduğumuzu bildiğine dair hiçbir belirti göstermemişti.

“Anne?” diye fısıldadım.

Eliyle yatağa hafifçe vurdu. “Gel, otur.”

Yatağın ucuna çöktüm. “Bir şey ister misin?”

Başını salladı. “Sen misin sahiden?”

“Evet.” Eric Genovese’nin bahsettiği ölüm iyiliğini hatırladım. Ölüm... Demansını yana iten bu aydınlanmaya ne sebep olan her neyse —ateş, Covid veya sırf şans— değer miydi? Takasta aldığım, bunun muhtemelen öleceği anlamına geldiğini bilmek miydi? “Daha önce de geldim,” dedim.

“Ama bazen ben yoktum,” dedi annem. “En azından aklen...” Durakladı, zihninde bir şey arıyormuş gibi kaşlarını çatı. “Bugün farklı. Bazen başka yerlere gidiyorum. Bazen de... burası daha çok hoşuma gidiyor.”

Ne dediğini fazlasıyla anlıyordum.

Bana baktı. “Baban her şeyde benden çok daha iyiydi.”

“Karşı çıkardı bu dediğine. Eserlerinin müthiş oldukları fikrindeydi. Herkes öyle düşünüyor.”

“Yedi sene bebek yapmaya çalışmıştık,” dedi annem.

Bilmiyordum bunu.

“Kısırlık tedavisi gördüm. Geleneksel Çin tıbbını denedim. Arı poleni, nar, D vitamini... Seni öyle çok istedim ki... Bebeğimin o kadar çok resmini çekecektim ki dolaplara sığmayacaktı. Her adımını, her aşamayı belgeleyecektim.”

Bu Hannah O’Toole, tanıdığım, herkesin tanıdığı kadından çok farklıydı. İnsan trajedilerinin, ihmal ettiği ailesinin perişanlığını fark etmeyen yılmaz fotoğrafçısı... “Ne oldu?”

“Sen bir haftalıkken seni doktora götürmeyi unuttum.”

“Biliyorum. Duymuştum.”

“Randevu senin içindi ve ben seni evde, bebek koltuğunda unuttum,” diye mırıldandı annem. “Anneliğim işte bu kadar berbattı.”

“Dikkatin dağılmıştı,” dedim. Anneme bahane bulmaya nasıl dönmüştü bu iş?

“Kararlıydım,” dedi. “Ben yoksam böyle başka hata olmazdı. Baban... Sana benden çok, çok daha iyi bakıyordu.”

Öylece bakakaldım. Kariyerinin açık ara arkasında kaldığımı, fotoğrafçılığın onu benden daha çok cezbedtiğini düşündüğüm zamanları hatırladım. Bana annelik edebileceğine güvenmediği hiç aklıma gelmemişti.

“Neden felaket fotoğrafları çektiğimi sorarlardı eskiden,” dedi annem. “Hazırladığım bir cevap listesi vardı... heyecan,

trajediyi unutturmamak, ıstırabı insani kılmak... Ama felaketleri en çok tek felaket olmadığımı kendime hatırlatmak için çeyordum.”

Sizi ölümüne korkutan bir şeyden kaçmakla uzaklaştırılmak arasındaki farkı yeni kavırıordum.

“Seni affediyorum,” dedim ve içimdeki her şey kımıldandı. İşi ve demansı arasında pek annem olmamıştı belki ama bir şey, hiçbir şeyden iyiydi. Alabildiğimi alacaktım.

“Seninle kasırğa kovalamaya babamla gelişimizi hatırlıyor musun?” dedim.

Kaşları çatıldı, bakışları bulutlandı.

“Ben hatırlıyorum,” dedim.

Belki de bu kadarı yeterliydi. Mesele maceralar yaşamak ya da yapılacaklar listenizdeki maddelerin üzerini çizebilmek değildi. Belleğiniz sizi yarı yolda bıraktığında hatırlamanıza yardım edecek kimle birlikte olduğunuzdu.

Annem yeniden öksürmeye başladı, yastıklara bıraktı kendini. Bana tekrar baktığında bir şeyler değişmişti. Gözlerindeki üç boyutlu manzaranın yerini boyanmış bir arka plan almıştı. Kaygıdan başka şey yoktu bakışlarında. “Yüksek bir yere çıkmamız lazım,” dedi.

Nerede, hangi zamandaydı acaba? Ona şimdi ve burada olmaktan daha gerçekçi geldiğini umdum. Sonunda orada kalmayı seçmesini...

Başka bir hayata geçmeden önce varlığının bir iğne ucuna, evrenin dokusunda bir deliğe dönüştüğünü hayal ettim.

Uykuya dalıyor gibiydi. Uzanıp gözlüğünü yavaşça aldım. Yanağını, kâğıt kadar incelmış tenini okşadım. Gözlüğünü katlayıp komodindeki romanın yanına bırakırken sayfalarının arasından ayraç misali görünen eski fotoğrafı fark ettim.

Beni neyin kitabı açıp fotoğrafa bakmaya zorladığını bilemedim.

Annemin gençliğinden kalma, berbat bir fotoğraftı. Başının üst yarısı çerçeve dışında kalmıştı ve geniş gülümsemesi bulanıktı. Bir şey almak istemiş gibi uzanmıştı eli.

Birini almak için.

Beni.

Küçücükken deklanşöre bastığımı hatırlıyordum.

Al. Dene bakalım.

Ses çıkarmıştım herhalde ki annem şaşkın bakıyordu. “Tanışıyor muyuz?”

Fotoğrafı çarçabuk cebime tıktım. “Evet,” dedim. “Eski arkadaşsınız biz.”

“İyi,” dedi sertçe. “Çünkü tek başıma halledebileceğimi zannetmiyorum.”

Her an kontrole gelebilecek personeli düşündüm. Virüsü, tekrar yakalanırsam ikinci defa atlatamayabileceğimi... “Tek başına değilsin,” dedim.

Eve dönüşte Uber’e binene kadar saatin ne kadar geç olduğunu fark etmemiştim. Finn bir sürü mesaj atmıştı. Kapıdan girdiğimde kolumdan yakalayarak, “Neredeydin?” dedi. “Başına kötü bir şey geldi sandım.”

Bir şey geldi zaten.

Götürdüğüm alet kutusunu yere bıraktım. “Saatin farkında değildim,” dedim. “Annem pozitif çıktı. Huzurevinde salgın var. Ziyaretine gidemeyeceğimi söylediler.”

Kolumu tutan parmaklar gerildi. “Tanrım... Ne yapabiliyim, Diana? Anneni görememek mahvediyordur seni şimdi...”

Cevap vermedim, bakışlarımı kaçırdım.

“Diana?” dedi Finn.

“Ölüyor,” dedim, dümdüz. “Canlandırılmama talimatı var. Atlatma ihtimali yok gibi.” Duraksadım. “Odasına girdiğimi kimse bilmiyor.”

Henüz. Sonunda birileri yırtık teli fark edecekti.

Kolumu bıraktı birden. “Covid-pozitif bir hastanın odasına girmişsin,” dedi.

“Herhangi bir hastanın değil ama...”

“N95 maske takmadan...”

“Maskemi çıkardım, evet,” dedim. Şimdi düşününce gülünç geliyordu. Riskli. Hatta intihar gibi... “Ürkmüştü, tanımadı beni.”

“Annenin demansı var, hiçbir zaman tanımıyor seni,” dedi Finn.

“Son seferimizin öyle olmasına izin verecek değildim.”

Finn’in çenesinde bir kas seğiriyordu. “Ne yaptığının farkında mısın sen?” Elleri saçlarında, dolanmaya başladı. “Ne kadar temasta kaldın?”

“İki saat... belki üç.”

“Maskesiz,” dedi, başımla onayladım. “Tanrı aşkına, Di-ana! Neredeydi aklın?”

“Annemi kaybedebileceğimde olabilir mi?”

“Ben senin için ne hissettim sanıyorsun?” Patladı Finn. “Ne hissediyorum?”

“Covid geçirdim ben...”

“Yeniden yakalanabilirsin,” dedi. “Yoksa Fauci’den daha mı iyi biliyorsun? Çünkü şu anlık bildiğimiz kadarıyla saçmalık! Ne biliyoruz, biliyor musun? Kapalı bir ortamda virüs kapmış biriyle ne kadar uzun kalırsan virüse yakalanma ihtimalin o kadar artıyor!”

Ellerim titriyordu. “Düşünmedim,” dedim.

“Beni de düşünmemişsin!” diye bağırdı Finn. “Çünkü şimdi karantinaya girip test yaptırmam gerekecek. Sırf sen düşünmedin diye kaç hastaya bakamayacağım, biliyor musun?”

Kafese kapatılmış bir hayvan gibi dönüp duruyor, çıkış arıyordu. “Senden uzaklaşamıyorum bile,” diye bağırdı, yatak odamıza girdi, kapıyı çarparak kapadı.

İçim titriyordu. Finn'in yatak odasında çıkardığı her seste sıçnyordum. Günün gölgeleri uzayıp geceye karışırken eninde sonunda bir şeyler yemek, içmek ya da tuvalete gitmek için oadadan çıkacağını biliyordum.

Işıkları yakma zahmetine girmedim. Koltuğa oturup hesaplaşma ânını beklemeye koyuldum.

Birileriyle ilgilenmenin quid pro quo olmadığını, birinin geçmişte sizi ihmal etmiş olmasının, gelecekte o kişiyi terk etmeniz gerektiği anlamına gelmediğini bugün öğrenmiştim. Ama tersi de geçerli miydi? Finn Covid'i atlamamdaki herhangi bir sebep kadar güçlü bir sebepti; çapa olmuştu bana. Karşılığında ben ona ne borçluydum?

Mecburiyet, sevgi değildi.

Karantina sırasında kilit altındayken tartışmamızın şaşacak yanı yoktu. O bitkindi, ben nekahet sürecindeydim ve pandemide hiçbir şey kolay değildi. Ama ilişkimiz eskiden öyleydi. İncecik çatlakları yeni mi fark ediyordum yoksa şimdi mi belirmişlerdi? Geleceğimize uygun adım yürüyorduk ama şimdi nefes nefese yetişmeye çalışıyordum. Aramızda bir şeyler değişmişti.

Benim içimde bir şeyler değişmişti.

Dokuza doğru yatak odamızın kapısı açıldı, Finn çıktı. Mutfağa gitti, buzdolabını açtı ve portakal suyunu kutusundan içti. Dönüp baktığında buzdolabının soğuk ışığında beni gördü. "Karanlıkta oturuyorsun," dedi.

Gelip koltuğun diğer ucuna oturdu. Lambalardan birini yakınca gözlerim kamaştı.

"Gitmişsindir sandım."

Gülmem tuttu. "Nereye gidecektim acaba?"

Finn başıyla onayladı. "Evet. Eh..."

Kucağımda bana ait değıllermiş gibi kıvrılmış ellerime baktım. "Git... Gitmemi mi istedin?"

"O da nereden çıktı?" Cidden şaşırmış gibiydi.

“E,” dedim. “Kızgındın. Haklıydın.” *Kira da ödemiıyorum artık.*

“Diana... Mutlu musun?”

Gözlerine baktım. “Ne?”

“Bilmiyorum. Sen... huzursuz görünüyorsun.”

“Pandemi var,” dedim. “Herkes huzursuz.”

Duraksadı. “Doğru sözcük değildi belki... Daha çok, sıkışıp kalmışsın gibi...” Bakışlarını kaçırdı, koltuğun dikiş yerlerine indirdi. “Hâlâ istiyor musun bunu? Bizi?”

“O da nereden çıktı?” Yalan söylemek zorunda kalmamak için, nasıl istiyorsa öyle yorumlaması için dikkatle seçiyordum sözcükleri.

Finn rahatlamış gibi iç geçirdi. “Sana bağırmamalıyım,” dedi. “Annene sahiden üzüldüm.”

“Sana bulaştırdığıma da ben üzüldüm.”

Dudak büktü. “Tatile ihtiyacım vardı zaten,” dedi.

İki gün sonrasında annem ölüyordu... Çocukluğuma ona harcadığım onca enerjiye karşılık hiçbir şey alamamışken, bilinci kapalıyken FaceTime’da konuşmanın pek sıradan geleceğini sanmıştım. Oysa kendimi aptal hissediyordum. Personelden biri iPad’i annemin yanında tutuyor, dinlemiyormuş gibi yapıyordu. İlaçla uyutulmuş anneme bakıyor, ne diyeceğimi düşünüyordum. Finn onunla konuşmamın önemli olduğunu, ben duymadığını düşünsem bile bir seviyede duyduğunu söylemişti.

Haklıydı. Mesaj parazitliydi belki ama yerine ulaşacaktı. Gittiği dünya hangisiyse sesim orada bir esinti gibi gelecekti.

Finn yanımda oturuyordu; söyleyecek laf bulamayınca lafa dalıp nasıl tanıştığımızı, bana nasıl beyzbol kurallarını öğrettiğini, dairemizin perili olduğunu düşündüğünü anlatarak havayı yumuşattı.

Son söylediğim, gerekiyorsa gitmesinin sorun olmadığıydı.

Meğer hayatı boyunca benden bu sözleri duymak istemiş çünkü bir saat sonra huzurevinden arayıp hayatını kaybettiğini bildirdiler.

Gerekli ayarlamaları, tuhaf, kopuk bir ruh haliyle yaptım. Yakılmasına, cenaze töreni yapılmamasına karar verdim. Küçükken kızılderililerin bir kütüğün orta kısmını yakıp oyarak kano yaptıklarını öğrenmiştim. Öyle hissediyordum kendimi. Yanmış, içi oyulmuş, boş...

Onca zaman kızdığım, nadir gördüğüm biri için...

Özlüyordum annemi.

Birinin hayatınızdan o kadar kolay çıkabilmesi ne acayıptı. Kumsalda bir adım geri atıp gelen dalganın ayak izinizi hiç yokmuş gibi silivermesini izlemek gibiydi. Meğer yas, bir iPad ekranından yapılan tek yönlü konuşma gibiymiş. Cevapsız çağrı, sevginin yankısı, düşürdüğü gölgeymiş.

Artık göremiyor olmanız gerçekliğini azaltmıyordu ama.

Annemin vefat haberi *New York Times*'ın *Covid'den Yitirdiklerimiz* bölümünde, küllerinin alınmaya hazır olduğu mesajının geldiği gün çıktı. Fotoğrafçılıkta yükselişinden, Pulitzer Ödülü'nden bahsetmişlerdi. *New York Times*, *Boston Globe* ve *Associated Press*'ten meslektaşlarının, Steve McCurry ve Sir Don McCullin'in söyledikleri de vardı. Yirminci yüzyılın en büyük kadın fotoğrafçısı demişlerdi.

Vefat yazısının son satırıysa sanatıyla ilgili değildi.

Gazeteyle yatak odamıza gittim, yorgan altına girdim. Cümleyi defalarca okudum.

Ardında bir kız bıraktı.

Annemin ölüm haberini aldığım andan beri ilk defa ağladım.

ON BEŞ

Git başımdan.

ON ALTI

*Gözlerim şişmekten kapandı.
Güneş yükseliyor.
Kalkmıyorum.*

ON YEDİ

Dünyada annesi iki kere ölen bir ben miyim?

ON SEKİZ

“**P**ekâlâ, Rip van Winkle,” dedi Finn. “Gidiyoruz.”
Yorganı üzerimden çekiverince homurdandım. Geri almak için uzandığıma elime kahve kupasını tutuşturdu.

Yaşadım bunu daha önce, dedim kendi kendime.

Önderliği ona bırakmak ne kolay olurdu. Döndüm, gözlerimi kırptırdım.

“Önce duşa,” buyurdu Finn. “Sonra yürüyüşe çıkıyoruz.”

Karantinanın dokuzuncu günündeydik. Dairenden çıkabilmemiz için beş gün daha geçmeliydi. “Nasıl?” dedim.

Finn’in utangaç gülümsemesinden benim için kuralları çiğneyeceğini anladım. Annemi ziyarete gittiğimde neden kuralları çiğnediğimi anladığını. “Adım adım,” dedi.

Annemin ölümünden sonra üç gün çıkmamıştım yataktan. Uyanık kaldığım zaman, uyuduğumdan çok daha azdı.

Bir kere bire Galápagos’a dönmemiş, Beatriz’in güneş yanığı yüzünü görmemiş, Gabriel’in aksanlı konuşmasını işitmemiştim.

Bir kez daha, bu sefer kederde boğulurken alternatif gerçekliğin benim için geri geleceğini neden düşünmüştüm, bilmiyordum.

Gelmemesinin ne anlama geldiğinden de emin değildim.

Finn’le çıktık, Doksan Altıncı Sokak’tan Doğru Nehri’ne yöneldik. Maskelerimizi takmıştık, başkalarının yanından geçerken

fazladan mesafe bırakıyorduk çünkü isyana kalkışmasına rağmen Finn hâlâ başkalarını riske atmayacak kadar iyi yürekliydi. Kafa çeken iki adamın ve pusetli bir kadının yanından geçtik. Yürüyüş yolunun yanındaki çimenlik yemyeşildi; çiçekler yüzlerini güneşe çevirmişlerdi.

Manhattan'da yaz başlangıcı gibisi yoktu. Genelde beş litrelik metal çöp kutularıyla yapılmış davullarla sokak konserleri, yerçekimine meydan okuyan dansçılar, öğle molalarında döner yiyen iş insanları, bebeklerine sımsıkı sarılmış, parlak beyaz pabuçlu küçük kızlar olurdu her yanda. Taksiciler küfür kıyamet sövmek yerine el sallar, herkes köpek gezdirirdi. Şimdi de etrafta insanlar vardı ama herkes çekingen, temkinliydi. Kimse bir yerde oyalanmıyordu. Burunları maskelerinin dışında kalan birkaç kişiye ters bakışlar atılıyordu. Sanki nüfusun yarısı şehirden gitmiş gibiydi. Hep böyle mi olacaktı acaba?

Yeni normal...

“Eskiye dönecek miyiz sence?” dedim Finn’e.

Yan gözle baktı. “Bilmem,” dedi. “Ameliyat öncesinde hastalar hep ameliyattan sonra eskiden yaptıkları şeyleri yapıp yapamayacaklarını sorarlar. Teknik açıdan cevap evet olmalı. Ama her zaman bir iz kalır. Karnının ortasında değilse kafanın bir yerinde... Yenilmez olmadığını söyleyen yepyeni bir bilgi kalır. Bence öyle şeyler insanı uzun vadede değiştiriyor.”

Pek sevdiğim yerlerden birine, Carl Schurz Parkı'na ulaştık. Ağaçlar, yeşil kadife bahçeler ve her zaman bir peri masalının başlaması gereken yermiş gibi gelen iki dizi kavisli taş basamak... Çocuk bahçesi. Bronz bir Peter Pan.

Heykelin karşısındaki banklardan birine oturduk. “Haklıydın. Çıkmalıydım.” Omuz attım. “Bana baktığın için sağ ol.”

“Onun için buradayım,” dedi.

Maskemin altından derin bir nefes aldım. “Bu parkı hep sevmişimdir.”

“Biliyorum.”

Elleri ceplerinde arkasına yaslanıp yüzünü güneşe kaldırdı. Pandemide olduğumuz gerçeği olmasa mükemmel bir gün diyebilirdim.

Finn'in sadece güneşlenmediğini fark ettiğimde ellerini ceplerinden çıkarmıştı. Dizinde küçük bir yüzük kutusu duruyordu.

“En uygun zaman değil, biliyorum,” dedi, “fakat düşündükçe tam da aksi diyorum. Az daha kaybedecektim seni. Annen de... İşte, her gün önemli... Her şeyin normale dönmesi o kadar önemli değil çünkü geri gitmek istemiyorum. Seninle ileri gitmek istiyorum. Buraya getirip salıncağa bindirecek çocuklar istiyorum. Bahçe, köpek ve yıllardır hayalini kurduğumuz her şeyi istiyorum.”

Kutuyu açtım, bana göz kırpan tek, basit, güzelim ışığa baktım.

Üç metre kadar ileride Peter Pan, zamanda donakalmıştı. Uçmayı bildiğini unutmadan önce burada, Wendy'nin yanında kaç yıl geçirmişti acaba?

“Di,” dedi Finn, gergin bir gülüşle. “Bir şey söylemeyecek misin?”

Dönüp baktım. “Neden sihirbaz değilsin?”

“Ne? Cerrah olduğum... için mi? Nereden çıktı şimdi bu—”

“Sihirbaz olmak istiyormuşsun. Ne değişti?”

Ânın büyüsünün bozulduğunu fark ederek arkasına yaslandı. “Kimse büyüyünce sihirbaz olmaz,” diye mırıldandı.

“Doğru değil.”

“Farklı ama. Profesyonel sihirbazlar sihir yapmıyor. Sadece dikkat dağıtıp gerçekte ne yaptığının görülmesini engelliyorlar.”

Finn daima çapam olmuştu. Sorun, çapaların sizi sadece sürüklenip gitmekten kurtarmamasıydı. Bazen sizi dibe de çekmeleri idi.

Finn'i hafızamdan çizibilirdim. Her çilini, yara izini, gölgesini. Ama birden kalabalıkta tanıdık birini görmüş ve yaklaştıkça

o kişinin sandığınız kişi olmadığını fark etmişim gibi gelmeye başlamıştı.

Ensesini ovuşturdu. “Zaman lazımsa... yanlış anladıysam...” Gözlerine baktı. “İstediğin bu değil miydi? Planladığımız bu değil miydi?”

“Hayatını planlayamazsın, Finn,” dedim usulca. “Çünkü o zaman elinde bir plan olur. Hayat olmaz.”

Covid’i atlatmamın bir nedeni olmayabilirdi. Yanımda oturdan daha iyi bir erkek olmayabilirdi. Ama ben de Finn’le geleceğimizi hayal ettiğimiz zamanki kişi değildim artık... olmak istediğimi de sanmıyordum.

Gerçekliğinizi seçemeyebilirdiniz belki. Ama değiştirebilirdiniz.

Yüzük hâlâ elimdeydi. Finn’in avucuna bıraktım, parmaklarını kıvrırarak elini kapadım.

Finn kırgın baktı yüzüme. “Anlamıyorum,” dedi çatlayan bir sesle. “Neden yapıyorsun böyle?”

İnanılmaz hafiflemiştim; etten değil, hava ve düşünceden oluşuyordum adeta. “Sen mükemmelsin, Finn,” dedim. “Ama benim için mükemmel kişi değilsin.”

KAPANIŞ

Mayıs 2023

Ölümün kıyısından dönmüş herhangi birine sorun. Ânı yaşamalısınız, diyecektir.

Maalesef mümkün değil ama. Her an akıp geçiyor.

Sadece en sevdiğinizle en sevdiğiniz şeyi arayarak bir adan sonrakine geçebiliyorsunuz. Geride kalan anlar mı? Hayatınız işte.

Yapılması gerekenler listeleri önemsiz. Mihenk taşları önemsiz. Hedefler de. Galibiyetleri ufak şekillerde alırsınız: Bu sabah uyandım mı? Başımın üstünde dam var mı? Sevdiklerim iyi mi? Elinizde olmayanlara ihtiyacınız yoktur. Size sadece elinizdekiler lazımdır. Gerisi mi? Sos hepsi.

Covid'i atlatmamın üzerinden üç, aşılammamın iki, sanat terapisi diplomamı alıp muayenehane açmamın üzerinden bir yıl geçmişti. O zamandan beri para biriktiriyordum ve hepsi buna varmıştı işte.

Yüzümü rüzgâra döndüm. Damlalar güneş gözlüğüme çarpıp duruyordu; gözlüğü çıkardım, yüzümü ıslanmaya bıraktım. Güldüm. Sırf gülebildiğim için.

Ülkenin yeniden açılması epey sürmüştü. Sınırların açılması daha da uzun sürmüştü. En ufak adımları atmak için cesaretimi toplamak zorunda kalmıştım. Bir lokantanın içinde yemek. Maskemi evde unuttuğumda paniğe kapılmamak. Uçağa binmek.

Feribot kalabalıktı. Üç yaramaz çocuklu bir aile ve bir cep telefonun başına toplaşmış ergenler vardı. Japonya'dan gelmiş

bir turist grubu, dalışta karşılaşabilecekleri balıkları sualtı fotoğraflarıyla bezeli bir kitapçık eşliğinde anlatan rehberlerini dinliyordu. Teknenin kaptanı, son etabımız için bizi bekleyen deniz taksilerinin bulunduğ u bir rıhtıma yanaşırken seslendi.

Yolculuk sadece beş dakika sürdü; ücreti ödeyip Puerto Villamil'e ayak bastım. Önümdeki kumlara uzanmış denizaslanı bir kıta kadar hareketsizdi. Telefonumu çıkardım, fotoğrafını çekip yolladım.

Rodney derhal cevap verdi: *LATİN HERİFLER YAKIYOR.*

Parmaklarım telefon üzerinde hızla işledi. *Bu mesajı aldın, değ il mi?*

Hayır, yazdı Rodney.

Finn'in yanından taşındığımdan beri Queens'te, Rodney'yle oturuyordum. Sevgiliden ayrılmak, hele pandemide, hiç kolay değ ildi. Ama Rodney arayıp annemin öldüğ ünü ve Finn'in teklini reddettiğ imi anlatmamadan iki saat sonra uçağ a atladı. Sotheby's Rodney'yi tekrar iş e alana dek işsizlik maaşlarımızla idare ettik. O sırada ben New York Üniversitesi'nde idim.

Rodney benle Galápagos'a gelmek istemişti ama bu, tek başıma yapmam gereken bir yolculuktu. Son bölümdü bu, kitabın bitme zamanıydı.

Ayrıldıktan sonra Finn'i sadece bir defa görmüştüm. Onca yer varken Doğ u Nehri kıyısındaki koşu parkurunda karşılaşmıştık. O hastaneden dönüyor, ben koşuyordum. Sonradan bana ayçiçeğ i desenli maskeyi yapan hemşire Athena'yla nişanlandığ ını duydum.

Mutlu olduğ unu umuyordum, cidden.

Puerto Villamil kalabalıktı. Müzik çalan açık hava barları, sokaklara atılmış masalarda müşteriler, önünde kuyruğ a girilmiş bir *taco* tezgâhı ve yalınayak futbol oynayan çocuklar. Turistik kasabaların hafif sisli, alkollü havası hâkimdi ve tozlu sokaklarında küçük tekerlekli bavul çekerek ilerleyen tek ben değ ildim.

Bavulumun tekerlekleri fazla yaklaşınca Gordion düğümü misali birbirlerine dolanmış iguanalar çözölüp kaçıştılar. Casa del Cielo'nun adresi için telefonuma baktım ama otellerin hepsi okyanus sahilinde parıldayan dişler gibi yan yana dizliydiler zaten. Benimki ufak, butik bir oteldi. Tentesinden güneş yansıyor ve adı mavi mozaik harflerle yazılmıştı.

Rüyada gördüğüm otele zerre benzemiyordu.

Kapısına ilerlerken içeriden bir çift çıktı, kapıyı geçmem için tuttular, resepsiyona yürüdüm.

Adımı söylerken klima üzerime üflüyordu. Üniversite yaşlarındaki resepsiyonist saçını beyaza yakın sarıya boyatmıştı; burnu hizmalıydı. İngilizcesi mükemmeldi. Kredi kartımı uzattığımda, "Daha önce gelmiş miydiniz?" diye sordu.

"Sayılmaz," dedim.

"Bir öykü var galiba?"

"Var," dedim.

Cilalı bir hindistancevizi kabuğuna zincirli anahtarımı verdi. "Wi-Fi şifresi arkasında yazıyor," dedi. "Kesilip duruyor gerçi." Gülmeden edemedim.

"Bir ihtiyacınız olursa sıfırdan arayabilirsiniz."

Teşekkür edip bavulumu aldım. Asansöre binmeden dönüp, "Elena diye bir çalışan var mı burada?" dedim.

Başını salladı. "Bildiğim kadarıyla yok."

"Peki," dedim. "Yanıldım herhalde."

Mastır tezimi belleğin güvenilirliği ve bizi nasıl yarı yolda bıraktığı üzerine yazmıştım. Japonya'da tsunami taşları denen anıtlar var: Kıyıya dizili, eski yerleşimcilerin soyundan gelenleri belli bir hattın ötesine ev kurmamak konusunda uyaran devasa tabletler. Tarihleri ta 1896'ya, iki tsunaminin 22.000 kişiyi canından ettiği zamana dayanıyor. Japonlar unutmanın üç nesil aldığına inanıyor. Travmayı yaşayanlar çocuklarına ve torunlarına geçiriyor, sonra anı siliniyor. Bir trajediden sağ kurtulanlar

için düşünülecek bir şey değildi bu: Aldığınız dersleri aktarmayacaksanız bir felaketten sağ çıkmanın ne anlamı olabilirdi? Kaybettiklerinizin hiçbirinin yerini dolduramayacağınıza göre anlam katmanın tek yolu, başka hiç kimsenin yaşadıklarını yaşamamasını garantilemektir. Hatıralar bizi aynı hataları yapıp durmaktan alıkoyan emniyet supaplarıydı.

Sanat terapisi muayenehanemde hayatları çeşitli şekillerde Covid'den etkilenmiş insanlarla, işlerini ve sevdiklerini yitirmişlerle ya da virüsü atlatıp neden atlattıklarını (benim gibi) merak edenlerle çalışıyordum. Hastalarımıla üzerlerine bugün sahip olup o gün sahip olmadıkları bilgeliği ileten resim ve oyunlarla bezeli, üç metreye bir metrelik üç pandemi taşı yapıyorduk. Ölümün gölgesiyle kararmış, çöpten aile üyeleri... Düşünceler: *Coşkunuzu bulun. Hiçbir iş hayatınızdan kıymetli değil.* Dayanışma içinde yükselmiş siyah yumruklar, kalp şeklinde bir dünya, yıldızlarla dolu bir şırınga... İlk bitirdiğimiz taş, pandeminin son yıl dönümünde MoMA'nın* lobisine yerleştirilmişti.

Annemin fotoğraflarından birinin sergilendiği yerin üç kat altına.

Isabela'yı keşfetmek, kafanız dumanlıyken gezdiğiniz bir yere yeniden gelmeye benziyordu. Simsiyah lav kayalıkları ya da otelin ardındaki sahilin yaptığı dirsek gibi bazı şeyler tamı tamına hatırladığım gibiydi. Seyahati planlarken görüp bilinçaltıma, gerçek sayabileceğim kadar yerleşmiş fotoğraflardı herhalde. Ama pangaların günlük av dönüşü yaşadıkları yer ve kasabadan çıkan yolun kenarlarına serpiştirilmiş evlerin mimarileri gibi ürkütücü ölçüde farklı şeyler de vardı. Denize bakan tarafındaki dairesiyle Abuela'nın evi... yoktu.

Yarına bir ada turu ayarlayacaktım. Yanardağı ve *trizillosu* görmek istiyordum. Ama şimdi, uzun bir uçuştan sonra azıcık bacaklarımı biraz germek için şortumu, atletimi ve spor

* Modern Sanatlar Müzesi (ç.n.)

ayakkabılarımı giydim, saçımı atkuyruğu bağladım ve yürüyerek sahile indim. Kayalardaki yengeçleri seyrederek ayakkabılarımı çıkarıp dizime kadar suya girdim. Ellerim belimde gökteki bulutlara, ardmdan okyanustaki, düşümde yer almamış ufak bir adaya baktım. Burada son bulunduğum nefes alamayışımı düşünerek derin bir nefes aldım.

Bir kayaya, varlığımdan zerre rahatsızlık duymayan bir iguananın yakınına oturdum ve ayakkabılarımı giymek için ayaklarımın kurummasını bekledim. Bu sefer kasaba dışına yöneldim. Gördüğüm hayaldeki haline hiç mi hiç benzemeyen bir şey daha çıktı karşıma: tosbağa üretim merkezinin girişi, tabelaları, haritaları, tosbağa ve çatlayan yumurta karikatürleriyle gayet turistik görünüyordu.

Çıkan bir çifte gülümseyerek içeri yürüdüm. Kadın, “Kapalı,” dedi, “ama yine de dışardaki kümeslerdeki bebekleri görebilirsiniz.”

Teşekkür ederek at nalı şeklinde düzenlenmiş kapalı alanlara ilerledim. Tosbağalar kaktüslerin altında kırışık boyunlarını birkaç santim önlerinde bekleyen tehlikelere uzatıyorlardı. Biri ağzını açtı, üçgen pembe dilini uzattı.

Tosbağalar büyüklüklerine göre yerleştirilmişlerdi. Kümesi andıran bu alanların kiminde iki veya üç tosbağa varken, bazıları kalabalıktı. Bebekleri yumruğum kadardı; birbirlerine çarpıyor, birbirlerinin üzerinden geçmeye çalışıyor, kendi engelli parkurlarını kendileri yaratıyorlardı.

Ufaklıklardan biri, bir diğerinin kabuğuna ayaklarını dayamayı başardı, tırmanıp nefes kesen bir an için dikildi ve sırtüstü devrildi.

Kafasını kabuğuna çekti, ayakları havada debeleniyordu şimdi. Garibimi çevirecek bir bakıcı, bir görevli için bakındım. Eh. Bebekti bunlar. Tehlikeli olmazlardı.

Kaplumbağaların istinat duvarı yüksek sayılmazdı. Tırmanma, kurtarma görevini tamamlama ve çıkıp gitme niyetiyle ayağımı kaldırıp üzerine yerleştirdim.

Neye denk geldi de ayakkabım kayıverdi, bilmiyordum.

“Cuidado!”

Düşmemden hemen önce bir el yakaladı bileğimi.

Dönüp baktım.

Yazarın Notu

İnsanoğlu trajediyi not eder. Kennedy'nin vurulduğu, İkiz Kulelerin yıkıldığı zamanı ve Covid-19 pandemisi yüzünden dünya kapanmadan önce son yaptığı şeyi herkes hatırlar.

Tulum'da bir düğüne katılmıştım. Gelin, bir ay sonra kızımla birlikte yazdığım romanımız *Between the Lines*'ın Broadway-dışı bir müzikal uyarlamasında başrol oynayacak bir aktristi. Düğüne müzikalin libretto yazarıyla kocası ve yönetmeniyle gitmiştim. Birlikte oturmuş, margarita içmiş, harika vakit geçirmiştik. Oradan oğlumun kız arkadaşına evlenme teklif etmek üzere olduğu Aspen'a geçip eşimle buluşmuştum. Koronavirüs bahsi vardı ama kimseye sahici gelmiyordu.

Derken otelimizdeki misafirlerden birinin pozitif çıktığı haberini aldık. Eve döndüğümüzde New Hampshire kapanmaya giriyordu. Markete son gidiş tarihim 11 Mart 2020 (an itibarıyla bir daha gitmiş değilim). Bir hafta sonra Meksika'daki düğünde bizim masada oturan herkesin Covid olduğunu öğrendim. İkisi hastaneye kaldırılmıştı.

Ben yakalanmadım.

Astımım var ve karantinayı çok ciddiye aldım. Eskiden yıllık seyahatlerim toplamda altı ayı bulurdu oysa geçen sene boyunca evden çıkış sayım bir elin parmaklarını geçmiyor. Çocuklarımdan ikisi, eşleriyle birlikte Covid'e yakalandılar ama neyse ki hafif semptomlarla geçirdiler. Eşim yiyecek almaya çıktığında sosyal mesafe veya maskeyi reddeden bir satıcıya denk gelirse mutlaka çocuklarımızın hastalandığını anlatıyordu.

Finn'in bu romanda başına geldiği gibi, duyanlar, hastalıktan bahsetmek bulaşmasına yetiyormuş gibi irkilerek geriliyorlardı.

Ben mi? Evdeydim ben; korkudan felç olmuştum sanki. İyi günümde bile doğru dürüst nefes alamazken Covid'in akciğerlerime yapabileceklerini hayal dahi edemiyordum. Kaygıdan hiçbir şeye odaklanamadığımdan, çalışarak oyalanamıyordum. Yazamıyordum. Hatta okuyamıyordum bile. Birkaç sayfadan sonra odaklanamıyordum.

O dönem kendimi içinde kaybedebildiğim tek tür, aşk romanları sayesinde ilkin okuma sıkıntımı aştım. Kurgusal bile olsa mutlu bir son olduğunu bilmeye ihtiyacım vardı herhalde. Ama yazmak hâlâ uzaklardaydı. 2022'de yayınlanması amacıyla ortak yazarlığını yapmam kararlaştırılmış bir roman üzerinde çalışmaya başladım, araştırma yaparak (bu sefer Zoom üzerinden) kas hafızamı canlandırmaya çalıştım ve beynim bir şekilde bir kitabın nasıl çıkarılacağını hatırladı. Çalışırken aklımda hep şu soru vardı: Bu pandemiye nasıl anlatacağız? Kim anlatacak? Dünyanın nasıl ve neden kapandığının ve ne öğrendiğimizin öyküsünü nasıl anlatacaktık?

Pandeminin başlangıcından birkaç ay sonra Covid sırasında Macchu Picchu'da mahsur kalan bir Japon'la ilgili bir haber okudum. Seyahat kısıtlamaları yüzünden orada kalakalmış ve turist olmaktan mecburen çıkıp ahalinin bir ferdi olmuştu. Yerli ahali hükümete tarihi alanı sırf onun için açılmasını talep eden bir dilekçe yazmış ve adam sonunda ziyaret deneyimini tadabilmişti. Covid üzerine ne yazacağımı birden anlamıştım.

Geçen sene boyunca hepimizin hissettiği en yaygın duygu, yalıtılmışlıktı. Tuhaf kısmı, duyguyu hep birlikte paylaşmamıza rağmen duygunun kendisinin yalnızlık ve sürüklenmek olmasıydı. Bu bana yalıtılmanın nasıl mahvedici ama aynı zamanda bir değişim anahtarı olabileceğini düşündürdü. Ardından Darwin'i düşündüm. Evrim bize uyum göstererek hayatta kaldığımızı söylüyordu.

Macchu Picchu'ya hiç gitmemiştim ve araştırma yapmak amacıyla gidecek durumda değildim. Ama yıllar önce Galápagos'a gitmiştim. Pandemide orada mahsur kalmış bir turist var mıydı acaba? Vardı: Ian Melvin adlı bir İskoç turist, seyahat kısıtlamaları yüzünden aylarca Galápagos'ta kalmıştı. Görüşmek için Ian'ın yanı sıra, orada tanıştıklarından bazılarını da buldum: Darwin Vakfı'nda çalışan Ernesto Velarde ve doğa rehberi Karen Jacome. Dünya cehenneme yuvarlanırken cennette mahsur kalmanın nasıl olabileceği üzerine yazmak istiyordum.

Ama hayatta kalmak, sağ kurtulmak üzerine de konuşmak istiyordum. İnsanoğlunun dayanıklılığı üzerine. Hepimizin başına gelen sayısız ölüm ve daha ufak çaplı kayıplara anlam yüklemem mümkün değildi ama gene de bu kayıp yıldan anlam çıkarmak zorunda kalacaktık. Bu amaçla en baştan itibaren Covid'e karşı ön cephede savaşan tıp erbabıyla görüşmelerle işe başladım. Hüsrانlarını, bitkinliklerini ve virüsün kazanmasına izin vermeme azimlerini dinledim. Yüreklerini Finn'in sesinden aktardım; umarım haklarını teslim edebilmişimdir. Sağlık çalışanlarına asla yeterince teşekkür edemeyecek ve gördükleri dehşetleri hafızalarından silemeyeceğiz.

Ardından ventilatöre bağlanacak kadar şiddetli Covid geçirip kurtulanlara döndüm. Sosyal medyadan ventilatörden sağ çıkmışlara yönelik çağrı yaptığımda bir saat içinde yüzden fazla yanıt aldığımı belirtmem gerekiyor. Konuştuklarım (her yaş ve ırktan; virüs ayrımcılık yapmıyordu) özellikle Covid'in "grip gibi" olmadığıнын, maske takmanın ve sosyal mesafenin bir nedeni olduğu ve meselenin siyasetle ilgisi olmadığını herkesi bilmesini istiyorlardı. Görüştüğüm hemen herkes Diana gibi inanılmaz ayrıntılı, ayık rüya halleri yaşamıştı. Bazıları kısacık, bazıları yıllarca sürmüştü.

Yanılmıyorsam şimdiye dek bu deneyimleri kayda alan tek kişiyim çünkü Covid hakkında bilmemiz gereken çok daha önemli şeyler var ama bu söz konusu rüyaların çoğunlukla dört tipte kategorize edilebilmesi beni büyüledi: bir bodrum katıyla

ilgili bir şeyler, bağlanma veya kaçırılma deneyimi, ölmüşle-
rinden (sevilen) biriyle karşılaşma ya da sevilen birinin ölümü
(ilgili Covid hastası kendine geldiğinde söz konusu kişi gayet
hayatta çıkıyordu). Görüştüğüm ayık rüya vakaları, Diana'nın
okuduğu Facebook yazıları oldu. Sevdığım bir yazar olan Caro-
line Leavitt kendi tıbbi koma deneyimlerine dair defalarca ya-
zarak bana bazen uykusunda hâlâ ziyaret ettiği, yazarlık değil,
öğretmenlik yaptığı, evli olmadığı, farklı görüldüğü ama ken-
dini tanıdığı, yıllarca yaşadığı o “diğer yeri” anlattı. Bu ayık
ama bilinçsiz deneyimlere yönelik çeşitli açıklamalar var; ni-
hayetinde beyni, neden oldukları ve ne anlama geldiklerini an-
layacak kadar tanımıyoruz.

Görüşüğüm kimselere son sorum şuydu: *Bu deneyim ha-
yatınızın kalanına bakışınızı nasıl değıştirdi?*

Aldığım cevaplar beni dosdoğru yalıtılmışlık kavramına gö-
türdü. Bir kayalıkta ya da ventilatörde yapayalnız kaldığınızda
güç bulabileceğiniz tek yer, kendi içinizdir. Bir hanım bana,
“Artık dışımda bir şey aramıyorum,” demişti. “Bu, bu kadar,
diyorum. Lazım olan her şeye sahibim.” Geçen sene Covid yü-
zünden hastaneye kaldırılmış olalım ya da olmayalım, artık he-
pimizin neyin önemli olduğuna dair hissi daha berrak. Tahmin
edebilirsiniz: terfi değil, maaş zammı değil, şık bir araba değil,
özel uçak değil. Müthiş bir okulu kazanmak, demir-adam ya-
rışmasına katılmak ya da şöhrete kavuşmak da değil. Patronu-
nuzun beklentileri doğrultusunda fazla mesaiye kalmak da de-
ğil. Bir pencerede karın ne kadar güzel görüldüğünü görmek
için zaman ayırmak, evet. Annenize sarılabilmek ya da toru-
nunuzu kucaklayabilmek, evet. Hiçbir beklentisi olmamak ama
hiçbir şey için de nasılsa var dememek, evet. Masa başında har-
canan bir saatin, çocuğunuzla oynamadığınız bir saat demek ol-
duğunu bilmek. Sabah kalktığınızda dünyanın kapanmış ola-
bileceğinin farkında olmak. Hayatınız sona ererken servetiniz
ya da kariyeriniz ne olursa olsun tek isteyeceğinizin yanınızda
birinin olması, elinizi tutması olduğunu bilmek.

Geçen seneyi anlamlandırmaya çalıştığım da bana dünya duraklama tuşuna basmışmış gibi geliyor. Hareketi kestiğimizde kendimizi doğrulamak için seçtiğimiz yolların, sahip olmamız gereken nesne veya deneyim listeleri, parasal veya maddi hedefler olduğunu fark ettik. Bugün neden öyle hedefler seçmişiz ki diyorum. Kendimizi bütün hissetmek için o şeylere ihtiyacımız yok. Bize gereken sabah uyanmak. Vücutlarımızın işlemesi. Yemekten tat almak. Başımızı sokacak yer olması. Etrafımızı sevdiklerimizle kuşatmak. Zaferleri çok daha küçük dozlarda kazanabilmek.

Bir de pandemide değilken de bunları hatırlayabilmek.

—Jodi Picoult, Mart 2021

Teşekkür

Hızlı yazdığım bilinir ama galiba bu kitapla rekor kırdım. Aşağıdakilerin yardımı olmasa başaramazdım:

Galápagos anılarımı tazeledikleri için: Ian Melvin, Karen Jacome, Ernesto Velarde. (Not: Isabela ziyarete kitaptaki gibi 15 değil, 17 Mart 2020 kapandı. Uzmanlarımın hatası değil bu, yazar ayrıcalığı.)

Covid süresince tıp çalışanı olmanın neye benzediği konusunda: Dr. Barry Nathanson, Dr. Kim Coros, Dr. Vladislav Glebovich, Carrie Munson, Kathleen Fike, Meghan Bohlender, Dr. Grecia Rico, Dr. Ema-Lou Ranger, Dr. Alli Hyatt, Dr. Samantha Ruff, Meghan Summerall, Kendal Peters, Megan Brown, Lewis Simpson, Stefanie Ryan, Jennifer Langford, Meagan Campuzano, Dr. Francisco Ramos.

Hayali kasabasını benle paylaştığı (ve açık yürekliliği, içtenliği ve yazar olarak harika yeteneği) için: Carloine Leavitt.

Dalışta birini öldürmeme yardım ettiği için: Christopher Crowley.

Çılgın New York mesajları ve Central Park coğrafyası için: Dan Mertzlufft.

Bana sanat terapisi ve kendine zarar veren ergenleri öğrettiği için: Dr. Sriya Bhattacharyya.

Bana resmi, sanat piyasasını öğrettiği ve müthiş inandırıcı ama gerçek olmayan bir Toulouse-Lautrec tablosu yarattı (bir de oğlum Jake'i sevdiği) için: Melanie Borinstein.

Covid atlattıkları ve şiddetli Covid geçirme konusunda içten açıklamaları için: Vicki Judd, Kabria Newkirk, Caroline Coster, Karen Burke-Bible, Chris Hansen, Don Gillmer, Lisa and Howard Brown, Felix Torres, Matt Tepperman, Shirley Archambault, Alisha Hiebert, Jennifer Watters, Pat Conner, Jeri Hall, Allison Stannard, Sue McCann, LaDonna Cash, Sandra and Reggie McAllister, Teresa Cunningham, Katie White, Lisa Dillon.

Bana tsunami taşlarını tanıttığı için: Dr. Daniel Collison.

Dayanılmaz tepelerde kurgusal ölümler planladıkları ve Covid balonunun içinde oldukları için: Joan Collison, Barb Kline-Schoder, Kirsty Depree, Jan Peltzer.

Belki de yazmamalıyım derken bu kitabı yazmaya teşvik ettikleri ve/veya ilk taslakları okudukları için: Brigid Kemmerer (eleştirmen ortakların en iyisi), Jojo Moyes, Reba Gordon, Katie Desmond, Jane Picoult, Elyssa Samsel.

Sırada yayıncılığın MVP'leri var. Bir kitap yaratmak uzun zaman alır. Yazmakla bitmez, okuyabilmeniz için editörlük, düzeltmenlik, tasarım, pazarlama ve daha bir sürü şey gereklidir. Mart ayında bir gün editörüm posta kutusunda *sürpriz, al sana yazmayı hiç planlamadığım bir kitap*, diyen bir e-posta buldu. Dünyanın en müthiş editörü ve amigosu Jennifer Hershey mümkün en olumlu tepkiyi verdi: kitabı sevdi ve bizler hâlâ geçen yılı kavramaya çalışırken yayımlamak istedi. Temsilcim/arkadaşım/suç ortağım Laura Gross, bu muazzam girişimde eşit ölçüde rol üstlendi. Yayıncım Susan Corcoran'ın öyle büyük bir yüreği, öyle keskin bir zekâsı var ki onsuz bunların hiçbirini başaramazdım. Bir de güzelce yağlanmış Ballantine mekanizmasında bu kitabın rekor sürede yayımlanmasını sağlayanlar var: Gina Centrello, Kara Walsh, Kim Hovey, Deb Aroff, Rachel Kind, Denise Cronin, Scott Shannon, Matthew

Schwartz, Theresa Zoro, Kelly Chian, Paolo Pepe, Erin Kane, Kathleen Quinlan, Corina Diez, Emily Isayeff, Maya Franson, Angie Campusano. Sizler benim ordumsunuz ve sayenizde kendimi yenilmez hissediyorum.

Geçen yıl boyunca aklımı korumamı sağlayan aileme: Benle New York Times'ın Spelling Bee'sini her gün yapan Kyle ve Kevin Ferreira van Leer, Sammy ve Frankie Ramos, Jake van Leer ve Melanie Borinstein.

Son olarak 365 günden fazla kapalı bir ortamda kalmak isteyeceğim tek adam: Tim van Leer. Daha sağlıklı olmaları için alışveriş listelerimi kurcalamana rağmen hangi dünyada olursak olalım seni sonsuza dek seveceğim.

